

OLGA-ALEXANDRA DIACONU
AȘTEPTÂND SĂ VINĂ UN VAL
Roman

EDITURA

Fiicelor mele, Anca și Andreea

AȘTEPTÂND SĂ VINĂ UN VAL

ISBN

ÎNTÂMPINARE

Romanul *Așteptând să vină un val* este un roman al acceptării vieții cu împlinirile și neîmplinirile ei, un roman al ridicolului și al sincerității brutale, ce alunecă uneori în autoironie sau în ironizarea ușoară, savuroasă a unor personaje. Împlinirea în plan sufletesc neputând fi atinsă decât prin iubire, viața personajelor se întâlnește dintru început cu ridicolul și cu eșecul.

Asumarea dramei de către personajul-narator al romanului atrage după sine, începând cu partea a doua, intitulată *Cartea Silviei*, o anume detașare, determinată de luciditatea pe care acest personaj și-o impune, pentru a-și analiza neîmplinirile vieții, concretizate în două divorțuri și o iubire secretă, întinsă pe mai bine de două decenii, cu câteva rupturi și reluări inevitabile.

Viața tumultuoasă, pe care Silvia o trăiește, o îmbogățește însă, sufletește, transformând-o dintr-o *fetiță* naivă într-o mamă supusă încercărilor vieții, pentru a reuși să-și crească cele două fiice, obținute din două căsătorii.

Acțiunea romanului începe, de fapt, cu sfârșitul celei de a doua căsătorii când, epuizată psihic de dese reveniri ale celui de al doilea soț, ajuns un bețiv incurabil, Silvia încearcă să se refugieze într-un trecut când mai îndepărtat, când mai apropiat, alternând scenele conform spontaneității memoriei involuntare, pentru a nu se mai lăsa înduioșată de rugămințile înșelătoare ale fostului soț.

Cezar, primul soț al Silviei, apare doar episodic, ea dându-și seama că acesta n-a marcat-o decât în sens negativ: niciodată n-a înțeles dele lui Cezar îi plăcea să mintă, chiar și atunci când n-avea niciun motiv să o facă. El reprezenta pentru ea un mistificator al realității, ce credea cu tărie în minciunile pe care le spunea, părându-i-se că lucrurile decurg firesc, chiar și atunci când realitatea îl convingea că e cu totul alta.

Numele filosofului Mircea Cărmăciu apare episodic în prima parte a romanului, pentru că rolul lui în viața Silviei este legat de perioade de dinainte și de după căsătoria ei cu Victor, cel de al doilea soț. *Cartea Silviei* descrie drama iubirii personajului omonim pentru Mircea, dispariția și revenirea ei în viața acestuia, parcă împinsă de o putere ocultă, așa cum va spune spiritul primei soții a lui Mircea în *Scrisori de dincolo de viață*, ultima parte a romanului.

În *Cartea Silviei*, personajul-narator alternează propriile-i trăiri, determinate de iubirea pentru Mircea, cu descrierea vieții celorlalte două femei din viața acestuia. Este vorba despre Maria, actuala soție a lui Mircea, și Ioana, prima lui soție.

Spre sfârșitul romanului, Silvia ajunge la concluzia că prezența lui Mircea în viața ei a fost predestinată și spune acest lucru prin intermediul Scrisorilor Ioanei. În final, aflăm că a trecut ceva timp de când nu se mai întâlnește cu el, dorința lui de a n-o mai întâlni fiind destul de enigmatică, cum, de fapt, enigmatic și este acest personaj pentru ea, într-o oarecare măsură. Îi și plăcea să-i repete adesea Silviei: *Multe nu știi tu despre mine*, cu o satisfacție vădită. Poate că voia s-o pedepsească pentru cei cinci ani de absență din viața lui, cum, de altfel, îi sugera uneori?... Sau poate nu voia ca ea să-l vadă îmbătrânind?...

Întâlnirea lor *în carne și oase* nemaifiind posibilă, vor continua să comunice telepatic, chiar și după moartea neașteptată a lui Mircea.

Autoarea

„Între acei ce refuză viața și n-o pot iubi, nu există niciunul care n-a iubit-o sau care n-ar vrea s-o iubească”.

(E. Cioran, *Cartea amăgirilor*)

Încă nu simțea din plin ridicolul, îl bănuia doar dându-i târcoale, închizând-o într-un cerc vicios din care nu putea ieși oriunde s-ar fi dus. Ridicolul o făcea să se simtă intrusă pentru că nu putea comunica în permanență cu ei. N-ar putea afirma că râvnea acest lucru, se complăcea de minune în stările ei de vis, pe care le părăsea de îndată ce un factor exterior o atrăgea, dar la care revenea fără să-și dea seama.

Mereu același nod în gât, aceeași senzație de sufocare, deși devenise liberă, *din nou liberă*. Simțea în ea rezerve nebănuite care i-ar da puterea de a rezista mereu altor obstacole, dar, în fața piedicilor care-o pândeau, aceste puteri latente păleau până aproape de dispariție.

Deasupra mai plutea încă cerul greu al melancoliei, ceața deasă prezentă în privirea celor care sunt singuri și nu știu ce-o să le aducă viitorul. Mereu își jura că n-o să mai sufere pentru toate nimicurile. Pentru că nu nimicuri erau toate puse față în față cu cea care avea să devină ea la 80 de ani?... N-avea rost să se mai plângă, ca o adolescentă la prima ei decepție, și s-ar fi simțit chiar echilibrată, dacă n-ar fi sufocat-o zilnic Mamaia cu reproșurile. Întruna o scotea din sărite cu cicălelile și cu sfaturile. Ei nu-i plăcea să i se dea sfaturi, nici să i se arate greșelile. O pufnea râsul când se gândea: nu cu sfaturi și cu cicăleli avea s-o salveze Mamaia, ci chiar cu prezența ei, concretă, atât de concretă încât i se tăia respirația numai când se gândea cum avea să devină și ea la 80 de ani, pe care, la drept vorbind, nici nu-și dorea să-i mai apuce.

Stând în pat și neputând să adoarmă – plictisitorul repaus al după-amiezilor, pe care trebuia să-l respecte din

cauza ochilor ei miopi – se tot foia sub cearșafuri, ca orice om care nu-și găsește locul când nu poate scăpa de trecut. Și orice reproș pentru ea însemna *trecut*. La fel cum *trecut* însemnau și sunetele alarmante ale telefonului, pe care nu se hotăra să-l închidă niciodată seara, la culcare, pentru că de câte ori îl închidea, îi veneau în minte gânduri prăpăstioase. Sunetele erau urmate întotdeauna de mormăielile de bețiv de la capătul firului, apoi de zgâlțâieli puternice în ușa blindată în interior cu metal, ca să nu mai aibă surpriza, cum se întâmplase de nenumărate ori, de a se trezi cu bețivul în casă.

Lacrimile i se striveau între gene, rămâneau câteva clipe suspendate, neîndrăznind să cadă pe obraji, fiindcă ea nu voia, nu trebuia să plângă, dar el o obliga să fie rea.

Nu era de răs și nici de plâns starea ei, de-asta le amesteca pe amândouă, încercând să râdă, ca să nu ia lucrurile prea în serios, și mirându-se că-i vine să plângă când Ilinca, fiica ei cea mare, care are o plăcere grozavă s-o facă să sufere, vine, îi aprinde lumina și-i dă plapuma la o parte. Ilinca își dezvăluie fără nicio reținere crizele aproape zilnice de isterie, servindu-i apelative de care ea nu poate să fugă nici când stă cu capul sub plapumă.

N-a rezolvat nimic Mamaia, dacă i-a spus: „Eu cred că Victor nu-i pentru tine, ar fi bine să mai aștepți”. Asta după ce se despărțise de Cezar. Ca și cum s-ar putea aștepta cu neantul în suflet. Ea n-a putut să înțeleagă niciodată cum a stat Mamaia șase ani singură, după ce i-a murit primul soț, rezistând tentațiilor și răspunzându-le celor care aveau „pofte necuviincioase” că marea e adâncă și sărată pân’ la fund.

Recunoștea că era o nechibzuită și că pierdea mult în viață din cauza firii ei, dar oricât ar fi suferit, tot nu înțelegea să se schimbe și avea să facă și de acum încolo ceea ce simțea că trebuie să facă. Și-a dat demult seama că în ea există forțe mai puternice, n-are rost să lupte,

pentru că, dacă nu iubește, trăiește cu deznădejdea în suflet.

Pentru ea, iubirea n-are nume, n-are nici trup, nici ochi – abia când s-a întors Victor din armată a văzut că ochii lui erau căprui și nu verzi – pentru ea, iubirea n-avea nicio identitate, era numai entuziasm. Și cine se putea opune vreodată entuziasmului?... Niciodată nu s-a putut opune, câte n-a îndurat, nu?...

La-nceput a fost mai mult o glumă sau așa îi convenea să creadă, nu-i plăcea că Victor, care atunci era doar Iubitul, începuse să-i reproșeze: „Nici n-ai știut ce culoare au ochii mei și mai zici că mă iubești...”

De ce n-a putut el să tacă? Totuși, n-a prea dat importanță acestui mic reproș, n-a făcut nicio legătură cu felul lui de a fi, n-a intuit firea lui labilă care în curând avea să le întunece iubirea. Ah, cât de curând! Victor a chinuit-o și a făcut-o fericită totodată câțiva ani buni de zile, de-asta și starea ei încă mai continua să fie echivocă, neștiind întotdeauna dacă trebuia să râdă sau să plângă. El tocmai suna acum iar la ușă, oare cât avea să mai continue starea asta?... Și tot ea să fie cea care s-o suporte?... Se simțea apărută, separată de prezent de plapuma trasă bine peste cap și încerca să-și amintească clipele de fericire pe care Victor i le dăruise până la uitare de sine, determinând-o să devină iubită – mamă – soție dintr-odată, pe ea, care până atunci mai mult căutase ocrotire decât ocrotise, mai mult dăruia decât primea.

N-a putut niciodată să înțeleagă expresia "ce avantaje ai, dacă te măriți cu ăsta?", dacă exista iubire, toate deveneau avantaje.

Faptele erau acum consumate, oricât s-ar fi gândit și oricât continua Victor să sune la ușă, să se clatine și să amenințe că sparge ușa, nu putea să mai schimbe nimic. Doar el, îndobitocit de beție, putea să mai creadă că timpul stă pe loc sau că se poate întoarce.

Asta și aștepta ea, stând în fiecare după-amiază, sub pretext c-o dor ochii, ascunsă sub cearșafuri: o soluție. O soluție care întârzia să vină și până atunci se străduia să devină indiferentă la repetarea unui timp revolut. El avea să dea telefoane, să zgâlțâie ușa la nesfârșit, până când, epuizat, împleticit, căzând și mergând mai mult strâmb decât drept, plin de noroi pe haine și pe mâini, uneori plin de sânge, avea să plece.

Și ea avea să se apere de toate astea stând cu capul sub plapumă și prefăcându-se adormită sau indiferentă când Ilinca avea să vină și să-i spună, savurându-și cuvintele: „Ete-teee! nu cumva dăm apă la șoareci? Hai, du-te și deschide-i ușa lui Iubițel! Cum o s-ajungă el, săracul, beat cum e, tocmai pe Abator?”

Oare câți ani trecuseră de când Ilinca, cum venea de la școală, întreba unde-i Victor și nu putea să adoarmă fără el?...

Din întinericul de sub plapumă, era sigură, avea să vină o iluminare care s-o liniștească sau s-o acuze. Cine n-a iubit sau a uitat c-a iubit poate spune cu ușurință: n-ai chibzuit bine, trebuia să mai aștepți, să-i cunoști părinții și alte asemenea formule despre care nici acum nu crede că se adevăresc în practică.

Imaginile aproape suprapuse în fața ochilor, din cauza repeziciunii cu care apăreau, i se păreau străine: ei doi la poliție unde el își scria declarația prin care-și lua angajamentul să n-o mai bată și să nu mai facă scandal; tot ei, în Salvare, împreună cu sectoristul care voia să-l interneze pentru dezalcoolizare; cu părinții, venit să-și ia lucrurile, privind-o cu ochi speriați și acuzatori; el, umblând în patru labe prin casă și îmbrăcându-se cu maioul Irinei în loc de pantaloni; țipând prin somn sau umblând prin casă și trântind tot ce întâlnea în cale; de partea cealaltă a ușii de la intrare, rugând-o sau înjurând-o ca să-i dea drumul și ea, înspăimântată când, după o

despărțire de numai două săptămâni, realiza că e el *era Străinul*.

Lacrimile rămăneau strivite, suspendate. Când și când, câte una avea curajul să curgă pe obraji; ca o stalactită într-o peșteră.

„N-ai să poți să stai cu el și să te ferești din calea lui, n-are leac, mamă”, auzea glasul babei de la parter.

„De ce nu divorțați? nu puteți sta cu el”, auzea sectoristul. N-ar fi vrut să revadă asemenea scene, însoțite mereu de o fugă a sufletului ei, de pierderea identității. Fusese un vis urât, nu credea c-ar mai putea suporta astfel de scene, în care mereu ea să fie personajul principal.

„Nu știu ce-aș putea să mai fac, se întâmplă numai când bea, noi niciodată nu ne certăm când e treaz”, și-i era rușine când se vedea desfăcându-și mâinile a neputință, ca și cum abia atunci le-ar fi explicat vecinilor.

*

Simțea că n-avea niciun efect plapuma, oricât de bine ar fi fost trasă peste ochi, și, bâjbâind, o căuta într-un timp interior pe Mamaia: erau în drum spre casă și Mamaia suporta răbdătoare ca, în timp ce mergeau, ea să-și lase toată greutatea trupului de copil de șapte ani pe trupul ei de femeie mică și bine făcută. Cânta și, când trecea cineva pe stradă, se uita în ochii lui cu privirile strălucitoare de fericire. Sau în clipele geroase de iarnă când focul duduia în sobă și Mamaia făcea pandișpan... Instinctiv își pipăia căciula trasă peste ochi, ca și cum n-ar fi fost de-ajuns plapuma, și-și freca picioarele cu senzația c-ar vrea să le elibereze de șosetele groase care împiedicau pielea să se aerisească și sângele să circule liber.

Cu zăpada formată din cauza condensului pe pereți, simțea că nu mai poate gândi. Ca și cum i-ar fi dat cineva cu o măciucă în moalele capului. Era, într-adevăr, o dovadă de stoicism să poată suporta consecințele economiei de combustibil!

„Să știți să prețuiți vara, copii!”, i se părea că aude un glas pițigăiat chicotind. Se încălzea intrând în lumea copilăriei cu pandișpan și cu tort-doboș sau amintindu-și de plăcerea pe care-o avea să stea până uita de sine în fața oglinzii sau cum râdea în hohote când venea Lizica, sora vecinului, ca s-o gâdile și s-o sărute pe burtă. Râdea întotdeauna înainte ca Lizica s-apuce s-o gâdile sau s-o sărute, așa cum plângea întotdeauna înainte s-apuce sora să-i înfigă acul când era bolnavă și trebuia să facă injecții.

Acum Mamaia nici nu mai vede, nici nu mai aude prea bine. Zâmbește amintindu-și cum vorbește cu ea la telefon:

„Spune-i Dianei să-mi facă rost de niște cacao”, îi striga în receptor. Asta când cacao nu se găsea.

„Nu, n-am fost la țară”, îi răspundea vocea puternică, chiar puțin stridentă, a Mamaiei.

„Ca-ca-o!” striga ea enervată în receptor, deși într-un colț al sufletului i se strecura o undă de duioșie pentru vremea când iubea foarte tare acest glas, pentru că stridența lui o ajuta să afle cu ușurință la care din vecine era plecată. Când asculta la fereastră sau la ușă, întotdeauna se auzea numai glasul ei.

„Nu-i acasă Diana, sunt plecați toți”, îi mai auzea încă glasul după ce închidea telefonul. Poftim de te mai înțelege! Și Mamaia nici nu se gândea să moară. Ținea regim ca să nu-i crească colesterolul. O învinuia pe ea că n-au avut efect injecțiile pentru ochi pe care le făcuse la Spitalul de oftalmologie. Altă dată îi dădea telefon să se ducă s-o ia de la țară, iar după ce-o aducea în oraș, voia să plece singură înapoi după trei zile, motivând că nu și-a rezolvat toate treburile. Și își mișca nemulțumită degetele. Adevărul e că nu se simțea bine la bloc, era învățată cu aerul tare de la țară, iar la ea era și multă gălăgie. Ilinca devenea și mai nervoasă decât era în lipsa Mamaiei.

„Decât așa...” îi apărea gândul, suspendat,

neterminat, dar condamabil de sugestiv. Ea nu purta dioptrii prea mari, de auzit, auzea relativ bine, nu se îngrijora încă pentru *ce-o să fie*. N-avea rost să sufere nici dacă îi murea cineva drag, de ce să se chinuiască?...

Mamaia trăgea cu dinții de viață, cum făcea și Tataia înainte să moară, numai că el a avut mai puțin noroc, dacă asta, viața, se putea numi noroc... El, săracul, n-a apucat sămplinească 70, deși făcuse contract cu Dumnezeu pentru 120 de ani. De ce oare nu l-a prea plâns, nu-și putea da seama.

Poate pentru că nu-l văzuse mort?... A avut neșansa asta, cum pățise și Tataia cu maică-sa, din trei telegrame, nu primise niciuna. Mister.

Trăia cu impresia că, de când a murit, Tataia știa totul despre ea. Într-o zi i se păruse că-i aude glasul prin țeava de la baie. Era convinsă că i-a spus că *acolo* e mai bine. Oare de unde știa că acum cinci ani ea voise *să treacă*?...

Cei care l-au cunoscut îi spun tot mai des că a început să-i semene la gesturi. Ar vrea să-și amintească cât mai multe despre el, să-i creeze o nouă personalitate care să fie numai a ei. Culmea e că din perioada copilăriei nu-și mai amintea despre Tataia decât că-i spunea povești. Îi plăcea mai ales una despre un cal cu șaua de aur și cu un briceag de argint. Ei îi plăcea să-l întrebe:

„Prăselele sunt niște măsele mai mari? știind dinainte că Tataia avea să-i răspundă:

„Aaa, nuuu, prăselele sunt... Mamă, ia adă tu briceagul meu să-i arăt fetii ce sunt prăselele”. Apoi o așeza pe genunchi și-i dădea drumul să cadă pe divan, zicând:

„Aoleu, a căzut fata, mă!” Crezând că-i merge, ea se scula și-i prindea firele rare din frunte cu o clamă de păr. Și când îi prindea codița, îl înțepa. Așa că Tataia se enerva și-i zicea:

„Ei, drăcie, ia dă-te jos de pe genunchi”. Îi mai veneau uneori în minte și alte scene, dar pe acestea nu-i prea convenea să le păstreze mult. Pentru că-n ele Tataia o certa, făcând-o înceată și mototoală și sfătuind-o să se miște mai repede. *Dar știa el că fiecare mișcare trebuia să mângâie aerul?*... Ar fi trebuit să știe din moment ce ea îi găsisese în pod o piesă de teatru neterminată, iar la moartea lui Stalin făcuse o poezie. Aveau să mai treacă mulți ani până când avea să afle cât de mult se păcălise Tataia cu comunismul.

„Eiii”, îi spunea Tataia Ilincăi, lungindu-l pe *i* într-un sunet găjâit, care nu era nici chiar masculin, nici chiar feminin, și ea, dându-și seama, se întrista: nu mai ținea contractul pe care-l făcuse el cu Dumnezeu. Într-adevăr, mai trăise doar vreo cinci luni, după această tristă constatare a ei. Constatare poate că era prea mult spus; fusese doar o intuiție de moment, după care a răsuflat ușurată la gândul că va pleca acasă, ca să poată dormi, în sfârșit, liniștită, să nu mai fie trezită noaptea de crizele de inimă ale Tataii, exact după ce adormea Irina, care atunci n-avea decât trei săptămâni. Pe Tataia îl apuca noaptea criza de astm cardiac și i se citea frica de moarte pe față.

*

Își scotea capul din plapumă și asculta. Nu se înșela, suna cineva. Suna lung și des, parcă voia să ajungă odată cu sunetul soneriei în casă. Nu putea fi decât Victor. Dar, de data asta, ciudat, sunetul soneriei avea efect invers: o inspira. Era ca o iluminare a unei întrebări chinuitoare care o obseda de mult timp, fără să poată răspunde. Primul sunet al soneriei a surprins-o gândindu-se la sensul unei fraze dintr-o scrisoare trimisă de Victor în vremea când era în armată. O frază în care el afirma că e imposibil ca dragostea unei femei sau a unui bărbat să nu dispară. Mă rog, ar fi fost de acord, dacă el i-ar fi spus într-o zi că n-o mai iubește și că nu-i cinstit să mai stea împreună. Dar el

nu asta voia, abia acum își dădea seama. Nu știa decât să caute veșnic scuze felului său de a se purta. Ea era țăpul lui ispășitor. Fusesse un calvar nesfârșit și încă mai continua să fie. Trebuia s-o desfacă, o scotea din sărite soneria!

E-te-teee! Nu cumva-i dădeau lacrimile? Era în stare să meargă la ușă și să-i deschidă, împinsă de un exces de zel, născut de noile imagini ce i se declanșau în minte:

Victor, frumos, o frumusețe delicată, aproape feminină. Irina îi semăna și ea nu se mai sătura privind-o, prilej pentru Ilinca s-o tachineze de fiecare dată:

„Iar îți admiri opera?” Cu pantalonii strâmți pe solduri și evazați, cum erau atunci la modă, cu părul numai cârlionți și figura dulce, de copil alintat, întinzând mereu buzele ca să-l sărute. Dar acestor imagini i se suprapuneau imaginile de dincolo de ușă: cu fața buhăită, desfigurată de băutură, lovindu-se întruna cu capul de ușă și rugându-se cu limba împleticită de băutură:

„Hai, tu, dă-mi drumu’, de ce nu-mi dai drumu’? Silvea!” Alteori îi reveneau puterile și atunci striga:

„Dai drumu’ sau sparg ușa?”

Se vedea rugându-l sau, mai adesea, strigând la el, de pe partea interioară a ușii de la intrare, să plece. Trebuia ca aceste imagini să dispară, din moment ce *n-aveau să se mai repete*, era hotărâtă să nu-i mai răspundă. Și iar îl vedea: cu figura gravă, privirea neliniștită, insistând ca ea să-i citească din Otilia Cazimir. Sau el, recitând din Eminescu. Sau obosit, vrând să facă baie și să se culce. Iar ea, rugându-l să mănânce:

„Măcar un pic, să n-adormi flămând”. Apoi iar el, la ușă, rugând-o să-i dea drumu’:

„Numai cinci minute, să vă las un miel”.

„Un melc?” întreba Irina, curioasă totuși, deși-i era frică să-i spună mamei să deschidă. În sfârșit, el, cu privirea tristă, răvășită. O tristețe pe care nu putea s-o

priceapă la început, apoi o înțelegea într-un singur fel: Victor era bolnav. Nu găsea nicio vină, nicio cauză în el însuși, cauza era ea, Silvia, numai ea. Și iar gândul răzleț, ca un șoc, îi trecea prin minte: *dacă ea și numai ea era de vină?*...

O cuprindea din nou acea sfârșeală interioară, pe care-o simțea când el, beat fiind, venea și închidea televizorul și ea nu mai îndrăznea să-l deschidă.

Ilinca închisese și cea de-a doua ușă de la hol, ciocăniturile de-abia se auzeau. Chiar prin faptul că suna acum iar la ușă demonstra că făcea mereu lucruri care n-aveau sens: doar știa că n-avea să-i deschidă. Se vedea cu ușurință punctul vulnerabil, nu era rațional nici când era treaz.

Nu era nici ea o fire prea hotărâtă, altfel nu i-ar fi dat într-un timp drumu', fără prea mari insistențe din partea lui, găsindu-și mereu scuze, dintre care cea mai plauzibilă era că e firesc să se răzbune, bătându-și puțin joc de el. Adevărul e că mult timp n-a avut puterea să se rupă de tot de el. Toate le vedea cenușii și venirea lui era o fugă, chiar dacă pe jumătate, o fugă în neant.

Când asemenea scene dispăreau, alungate de îndărătnicia cu care strângea ochii, îi apărea imaginea lui Victor, așa cum arăta când îl cunoscuse. Era imaginea ei preferată când îl auzea zgâlțâind ușa: un tânăr cu fața de copil și tuns chilug, stând liniștit în bancă. Ca și cum liniștea ar ține de tunsoare. Apoi nu-și mai amintea. Pentru că așa se întâmplase, de fapt: el nu însemna nimic altceva pentru ea atunci, doar un simplu elev la o școală postliceală. Cu privirea cam ironică, pentru că, absentă, ca de obicei, nu-l observase de la începutul orei. Era un elev întârziat, venit din armata abia începută, și ea nu-l observase și nici nu-i citise numele, scris în creion la sfârșitul catalogului. Nu-și mai amintea nimic altceva despre el, cu toate că se tot gândea la asta, nici măcar ce

note îi pusese nu-și amintea. Nimic dinaintea zilei în care l-a întâlnit pe stradă. Uitase cu desăvârșire de el, de un an de zile nu-i mai era profesoară. Ea avea ochii plânși, fiindcă nu venise cel pe care-l așteptase la întâlnire, iar el mergea pur și simplu în oraș, pentru că se plictisea să stea în casă. S-au întâlnit în stația de tramvai și l-a întrebat, mirată, de ce se duce în oraș fără motiv. El a dat din umeri, ce-ar fi putut să-i răspundă?...

De diferența asta dintre ei avea să-și dea mult mai târziu seama. La început n-a observat deosebirea, pentru că Victor nu-i trezea niciun interes, iar mai târziu, prea îndrăgostită fiind, nu mai avea timp să observe. Știa că acceptase să sentâlnească cu el doar ca să nu se mai simtă singură.

Convingerea a apărut într-o seară când, cuprinsă de deznădejde, se gândea să-și facă o intrare bruscă *dincolo*. Dar în clipa în care se credea hotărâtă să facă gestul, l-a văzut pe Victor îndreptându-se spre blocul ei. Îi aducea un buchet de garoafe albe. În acea clipă a simțit că renaște. Poate că, fără să știe, el îi salvase viața. Dar, oricât se chinuia, nu putea să înțeleagă reproșul că pentru el n-ar fi în stare să moară. Ca și cum ar fi dorit s-o învieze ca s-o ucidă. Îi reproșa mereu că pentru Mircea ar fi fost în stare să moară. Îi reproșa și că-l iubise pe Mircea, ca și cum ea știa că avea să-l întâlnească pe el.

*

Se plimbau seara prin parcuri și pe străzi, dar cel mai adesea prin cimitirul *Eternitate*. Abia acum începea ea să intuiască de ce nu se putea liniști sub cearșafuri, se tot foia de parc-ar fi fost Victor când era beat. Nu înțelegea cum de se îndrăgostise de el, din moment ce, la început nu simțea nimic în afara recunoștinței. Și nici nu putea să-și explice, cum îi spusese și Mamaiei, cum de – și dădea seama că se putea mărita oricând cu el. Asta însemna că exista soartă?... El era soarta ei și nu trebuia să mai

despice firul în patru?... A, da! acum își dădea seama ce nu-i plăcea la el: n-avea păr în barbă. I-a crescut abia după ce s-a întors a doua oară din armată și ea încă nu descoperise iubirea în postura de iubită - mamă - soră dintr-odată, ci doar în postura de femeie cucerită. Zâmbi amintindu-și cum se amuza pe seama lui că nu știa să sărute. L-a învățat într-o seară, cu două zile înainte de-a pleca din nou în armată, în timp ce se plimbau prin cimitir. Uitaseră cu totul de morți, adică de cruci, morții nu se vedeau oricum, era și prea frumos totul în jur de-ți venea să te crezi în parc. Când, în sfârșit, îl învățase cum să-și lase buzele moi, s-a auzit un fluierat. Era un fluierat amenințător care i-a determinat urgent să se scoale de pe bancă și s-o ia la goană prin cimitir.

Reversul acestei imagini era ea: după doar trei ani, rugându-se de un gropar, așa cum o învățase nașă-sa, și explicându-i acestuia cum să pună trei sticle cu țuică la capul a trei morți, timp de trei zile, cât stăteau morții în biserica din cimitir și Victor se lăsa sigur de băut. Groparul, simț practic și cu umor, băuse țuica și pusese apă în loc. Ce ridicol era totul! Ridicol de trist! Și ea, mereu personajul principal al dramei... Bine că nu era un caz singular!

O pasăre sărăcită de pene. Asta era. Trăia de atâta amar de vreme ca-ntr-un coșmar. Ca și cum întâmplările prin care trecea ar fi aparținut altei persoane, care nu-i era indiferentă, dar nici atât de dragă încât să se consume pentru ea.

Dac-ar reuși mereu să privească viața cu ochi și suflet de copil, ar înțelege poate, că *viața nu este adevăr, ci poezie, că adevărul vieții stă în poezie*, adică în modul în care fiecare dintre noi știe să vadă și să trăiască viața. Și cu cât trăiești viața într-un mod mai poetic, cu atât ai șanse să fii mai ridicol în fața celorlalți.

Va trebui să adune acele stări care ne risipesc și ne

trag după ele, chemându-ne, înșelându-ne prin alte stări asemănătoare care le urmează? Un film interior! Dacă l-ar putea reproiecta!... I s-ar părea că renaște, că poate nega tot ce-a fost. În asta consta tăria vieții, în a nega ce nu-ți convine?... Adevărul e acela pe care ți-l faci și s-ar putea ca timpul să nu treacă fără folos?... După ce-ai tatonat ca orbul, ca viermele, ca amoeba, ca să calci fără să greșești pe pământul care ne fuge de sub tălpi?...

Viața e plină de curse și când îmbătrânești îți dai seama că n-ai avut niciodată destulă experiență ca să le ocolești. Nu se considera atât de bătrână încât să dea sfaturi; doar atât de tânără încât să spere că mai are încă dreptul să creadă în fericire. Să lupte pentru fericire.

Prima ei directoare i-a spus lui Cezar, primul ei soț:

„E cam naivă soția dumneavoastră, domnule Caba”. Și chiar Cezar se lega de faptul că era prea sinceră, spunea întotdeauna ceea ce gândea și asta era ca și cum s-ar lovi de pragul de sus, fiindcă nu-l vede pe cel de jos. Până acum, ce-i drept, s-a lovit destul de cele două praguri, avea ce să-și amintească, dar tot nu era în stare să spună altceva decât ceea ce gândea; nu putea renunța la expresii ca: „dar nu e logic, dar ăsta-i adevărul!”

„Nu mă îndoiesc deloc”, i-a spus într-o zi Cezar, à-propos de fidelitate. Asta a determinat-o să-l înșele. O jigneau faptul că el nici nu voia să bănuiască măcar complicațiile ei sufletești. Ar fi vrut să se zguduie toată de plâns la pieptul lui, să-l convingă cât de rău îi părea. Voia ca el să știe totul despre ea, deși bănuia că avea demult viața lui. Așa s-a convins că trebuia să facă numai ceea ce îi trecea prin gând.

*

Dacă avea curajul să lupte pentru fericire?... Era mai mult o luptă cu amintirile, poate și o luptă cu regăsirile. Să-și dea seama de ce până la aproape cei 40 de ani ai ei viața nu i-a fost deloc comodă. Cel puțin așa susținea

opinia publică. Această opinie e un fel de oglindă în care e obligată să se privească. Întotdeauna mirată. Foarte mirată. Și veșnic iritată. Pentru că se simte obligată să se explice. E-adevărat că găsește întotdeauna o explicație, dar această explicație sau motivație, pe care-o caută ca să se liniștească, o face să se simtă ridicolă, atunci când trebuie s-o supună curiozității generale. Iar dacă nu se explică, nu se poate liniști.

La drept vorbind, vrea să știe ce-a mai rămas din ce-a dăruit și din ce-a primit. Vrea să știe cât e de bogată sau cât e de săracă. Trebuia să se împace cu ea însăși ca să se poată împăca cu lumea. Nu vedea seninul cerului, dacă nu se împăca înăuntrul ei. De ce oare credea lumea că e orgolioasă când știa bine că reținerile ei în diferite împrejurări nu erau decât timiditate?...

Adevărul e că-i plăcea să stea singură. Se gândea uneori că e un semn de egoism, dar se consola foarte repede și fără remușcări. Pentru că, în singurătate, se gândea la ceea ce i se întâmplase cu mai mult sau mai puțin timp în urmă. Ca să folosească o vorbă mare, *invita* oamenii la ea acasă și cei care o judecă, și sunt mulți din aceștia, ar trebui să fie sinceri și să recunoască faptul că acest egoism trebuie, totuși, apreciat.

Și când se gândea că s-a risipit atât de mult! A pierdut sute și sute de zile fără să știe ce-a făcut! Dar, curios, faptul că-și dădea seama că pierde timpul n-o împiedica să-l piardă în continuare. La drept vorbind, n-ar trebui să-și facă o problemă din pierderea timpului. Avea destulă experiență ca să-și dea seama că *oamenii trăiesc cu adevărat atunci când nu-și analizează felul în care trăiesc*. Trăiesc pur și simplu, mai bine sau mai rău, după cum se descurcă. Și totuși, era convinsă că există o vârstă când trebuie să-ți revizuiești viața. Cam două-trei astfel de revizuiți într-o viață de om! De fapt, aceste momente - cheie din viața noastră sunt momente în care, dacă nu

suntem atenți, pierdem de tot legătura cu noi înșine și nu mai putem spune, precum Galilei, până la sfârșitul vieții", eppur și muove", și totuși, se învârtește. Parcă vezi fulgi cum cad pe pământ și se risipesc. O risipire senină, plină de candoare, bogată, gata să se repete la nesfârșit.

Probabil că prima revizuire din viața ei a făcut-o, fără să-și dea seama, când avea șapte ani. Atunci și-a manifestat pentru prima oară dorința să țină minte scena al cărei personaj, volens-nolens, era. O scenă oarecare, banală, interesantă doar pentru un pictor care vrea să surprindă stări sufletești, atmosferă etc. Pentru un om obișnuit, nu era interesantă câtuși de puțin, această scenă: un copil, mai precis o fetiță, așezată pe scaun, cu coatele și capul rezemate de masă, așteptând-o cu nerăbdare pe sora ei mai mare să se îmbrace ca să meargă împreună la film.

Era, totuși, o performanță, dacă stai să te gândești, pentru un copil de șapte ani, să-și convingă sora mai mare cu vreo zece ani să meargă împreună la cinematograful. Pe atunci nu erau televizoare, așa că n-aveau posibilitatea copiii să vadă orice fel de filme. Trăia, deci, la șapte ani, din plin poezia, din moment ce și-a dat seama că *există stări care nu trebuie uitate*. Dar atunci habar n-avea că trăia frumos. Naivitatea ei, pentru acea vârstă o naivitate firească, a ferit-o un timp de pericol, nebănuind c-ar putea fi ridicolă, din moment ce *toți oamenii trăiau așa*.

Sau poate că ar fi mai corect să spună că nu bănuia că viața poate fi urâtă, din moment ce exista și zăpadă, și sanie, și derdeluș, și ghețuș, și ghetete care alunecau ușor pe gheață, și un băiat care freca ghețușul cu opincile, făcându-l ca oglinda; și șorici, și coada porcului cu care Tataia o necăjea spunându-i că i-o dă s-o mănânce; și căsuțe, și oameni de zăpadă, fiindcă atunci erau ierni cu zăpadă multă. Abia după ce și-a construit prima căsuță din zăpadă i-a îndrăgit cu adevărat pe Albă ca Zăpada și pe cei șapte pitici.

Acesta era, în mod sigur, doar o parte din programul ei de iarnă. Ar mai putea adăuga multe la care acum nu era în stare să se gândească. Poate că n-ar trebui, totuși, să uite colindele, de care-și amintește cu bucuria pe care-o are oricine când se gândește la propria-i copilărie. Și ea doar a fost un copil în toată legea, nu unul ținut sub papuc de vreo mămică, bunică sau tătic!

Cam acesta era programul ei de iarnă. Aproape fără urme de tristețe. Pe la vreo zece ani însă, începuse să-i placă să-și provoace tristețea ca să poată înțelege ce înseamnă *lugubru*. Era un cuvânt pe care îl descoperise, după câte își amintea, în cartea de citire. Îi plăcea să spună în gând acest cuvânt și să simtă cum o cuprinde spaima, chiar dacă nu bătea un vânt puternic care să facă să suiere aerul.

În cele din urmă, ascultând vântul, a descoperit că, din casa lor, care era foarte mare, acoperită cu tablă și cu podul neastupat de jur-împrejurul acoperișului, se auzea suierând *lugubru*. Mamaia zicea că și când plouă acoperișul casei sună *lugubru*. Zgomotele sunt, într-adevăr, asurzitoare când plouă, ei însă îi plăceau, i se părea că cineva bate toba. Poate că atunci, fără să-și dea seama, a învățat să treacă de la plâns la râs?...

Această plăcere a salvat-o să nu tragă o spaimă grozavă într-o noapte când, din cauza furtunii, s-a întrerupt lumina, și vrând să aprindă becul, a descoperit că era singură. Mamaia, crezând-o probabil, mai mare decât era, de fapt, nu mai venise în acea noapte acasă, din cauza furtunii, rămânând la maică-sa, într-un sat vecin.

Bucuriile ei din timpul verii erau însă învecinate cu nostalgia unei lumi nevăzute, pe care o presimțea plutind în aer. Pomii înfloriți îi asocia cu zumzetul albinelor, orăcăitul broaștelor, cu un concert caraghios, dorința de a se ascunde, cu strigătele exasperate ale Mamaiei care o chema să mănânce. Acum a trecut ea în locul Mamaiei

când se ascunde Irina în șifonier sau în debara. Plăcerea de a călători cu o traistă în băț o asocia cu dorința de a rămâne orfană, fiindcă avea părinți răi care o certau.

Se considera, deci, un personaj de basm, considerându-se totodată cel mai obișnuit copil din lume. La limita dintre lume și basm mai era și plăcerea de a plimba cu o sârmă cercul și de a cânta, ca să nu mai audă nimeni, când era zguduită de căruță, în ritmul tropotului de cai. Și, în mod sigur, multe alte dorințe, născocite de toți copiii din lume care știu să nu se plictisească.

Realiza oarecum că trăia poetic doar când învățătoarea le dădea să facă vreo compunere și toată clasa se năpustea asupra ei. Nu câștiga decât Mia, poreclită Mia lui Boacă, pentru că știa să conducă bine sania și o însoțea cu plugușorul și cu colindul.

Dar nu era o legătură solidă cea care se forma între ceea ce gândea și viața ei. Așa cum nu realiza legătura între modul cum se înmulțeau plantele și animalele și modul în care auzise că se fac copiii. Când vară-sa, Ștefana, studentă la medicină, i-a spus cum se fac copiii, s-a întristat foarte tare. Singura ei consolare era că Tataia, fiind petrolist, lucra destul de departe de casă, așa că n-o vizita prea des pe maică-sa. Nu știa dacă acesta era motivul pentru care nu îi simțea lipsa. Altfel, n-ar fi avut niciun motiv să nu-i fie dor de el, se juca mai mult cu ea decât Mamaia. Doar când era vorba de ale gurii, uita că trebuia să le dea mai întâi lor, copiilor. Mânca până se sătura, indiferent dacă mai rămânea sau nu, ceva în oală.

Când ea abia împlinea 12 ani, Tataia a lipsit aproape tot anul de-acasă, și, cum avea să afle mai târziu, n-a trimis în acest timp nici bani. Totuși, Mamaia n-a renunțat să meargă cu ea la băi la Lacul Sărat, zicându-și în sinea ei că, dacă va afla că erau amândouă la băi, Tataia avea să le trimită bani. Ea însă nu știa nimic atunci, Mamaia nu se plângea față de ea, considerând-o, probabil, prea mică.

Doar când venea Tataia acasă în concediu și-l considera vinovat de ceva, nu-și mai ascundea nici gândurile, nici cuvintele față de el. Nu bănuia nimic și privea cu uimire la Mamaia care nu voia să mănânce, spunându-i că nu-i este foame.

*

A doua revizuire a făcut-o, probabil, tot fără să-și dea seama, la 23 de ani, când, proaspăt absolventă de facultate fiind, directoarea ei îi spusese lui Cezar că e naivă. Nu peste mult timp, avea să-și dea seama că directoarea avea dreptate: *fericirea nu era, cel mai adesea, acolo unde credea că este, adică în ochii oamenilor și în cuvinte.* Reținea prea rar culoarea ochilor și îmbrăcămintea. Se lăsa furată de priviri și de gesturi. Obișnuia să privească viața cu ochii larg deschiși și nu-i trecea prin gând să spună oamenilor altceva decât ceea ce gândea.

Poate că acum, în preajma vârstei de 40 de ani, începea să facă cea de-a treia revizuire: să lupte cu regăsirile și cu încrederea în oameni. Cu mici deosebiri, de nuanță, aceste revizuii se asemănau. Diferența consta doar în faptul că acum nu se mai entuziasma prea repede și nu mai visa să danseze cu un băiat care i-ar fi dat toată fericirea din lume.

Acolo, sub plapumă, cu ochii închiși, încerca să afle adevărul: de ce era *din nou singură?*... O obseda întrebarea asta, oricât savura plăcerea singurătății. Poate că totul avea un sens *dacă nu mai privea înapoi.* Dar tot atunci își zicea: „dar n-am niciun sens, dacă nu aflu cât și unde am greșit”.

*

În fiecare noapte adormea cu gândul că trebuie să *renască, precum o pasăre Phoenix, din propria-i cenușă,* căpătând o expresie chinuită a feței care i se păstra și după trezire.

Într-un timp, încerca să se cunoască studiindu-și

fotografiile, deși știa bine că erau amăgitoare. Voia însă să surprindă pe fața ei diferite stări de care altfel nu și-ar fi dat seama. Își amintea că, într-o zi, și-a studiat două fotografii despre care ținea minte că erau făcute în aceeași zi și care, totuși, păreau fotografiile a două persoane diferite. Și-apoi, cum avea să-și explice faptul că, nu de puține ori se întâmpla să creadă că o anumită stare sufletească prin care trecea o mai trăise și altă dată?... Fața și-o bănuia uimită și presimțea că foarte curând avea să devină gravă. Degetul cel mic dac-ar fi reușit să și-l apuce, să-l identifice cu eul ei profund și timpul pierdut ar fi reușit să se întoarcă, era sigură!

Se tot gândea cum era ea alcătuită pe dinăuntru, din moment ce era convinsă că niciodată n-ar fi fost în stare să spună: „Ehei! ce viață am trăit eu!” De ce niciodată nu putea să prevadă ce i se va întâmpla și de ce *numai ei* i se întâmplau mereu atâtea?... Răspunsul, era sigură, n-avea dreptul să și-l dea. Trebuia să iasă singur, la iveală, din felul cum decurgea viața ei.

Dacă începea să privească în urmă, în vremea când avea doar 18 ani, se vedea tot timpul cu zâmbetul pe buze. În acea vreme era, în mod sigur, mai norocoasă, din moment ce nu-i spunea nimeni că râde din prostie. Toată lumea o considera o fată veselă. Când nu râdea, era suspectată de orgoliu. Pesemne doar zâmbetul se potrivea cu figura ei de-atunci. Acum își dădea seama că zâmbetul acela, chiar dacă nu era prostesc, ascundea o mare doză de naivitate. Totuși, această naivitate a avut și părțile ei bune, în sensul că a ferit-o de emoții prea mari în momente cruciale din viață.

Obișnuia să-și imagineze doar *esențialul* unor întâmplări viitoare, nu-i trecea prin gând c-ar putea exista piedici neprevăzute încă. De exemplu, admiterea la facultate: îți faci valiza, te urci în autobuz, (când a plecat ea era o mașină cu prelată) în tren, ajungi la Universitate,

te înscrii, te prezinți la examen, îl iei, firește, fiindcă fiecare se înscrie acolo unde se pricepe, și gata. Și nu știu cum, parcă și acum îi vine să creadă că, de fapt, cam așa are loc orice examen în viață. Probabil că încă nu s-a vindecat de naivitate. Sinceră să fie, nu-i pare prea rău, fiindcă o ajută să nu dispere

Abia acum, când are mai mult decât dublul vârstei de-atunci, începe *să vadă fisurile*. Cum ar fi acea fisură imperceptibilă care-i pregătea prima lovire de *pragul de sus*. E vorba de încrederea în oameni, încredere pe care întâmplări în aparență banale te fac să ți-o pierzi. Nu făcuse chiar o tragedie din asemenea constatări, alunga ceea ce nu-i convenea în cotloane cât mai ascunse ale minții. Intuiția nu greșea, îi șoptea în limbajul ei secret că trebuia să uite. Atunci habar n-avea că seriozitatea masculină n-avea nicio legătură cu încrederea în oameni.

Izbitura a venit din faptul că era un prea mare contrast între neseriozitatea mascată a bărbaților și prea marea ei seriozitate în iubire. Ei nu-i oferiseră decât *o intrare brutală în viață*.

Faptul că n-a făcut o prea mare deosebire între un vis urât și toate întâmplările prin care-a trecut, a ajutat-o mereu să-și revină, *să nu se lase copleșită de val*. Ce stupid! Acum nu-i venea să creadă că într-un timp dorea să moară.

*

Trebuia ca fetele să creadă că doarme, altfel se ducea de răpă visul ei cu ochii deschiși. O auzise pe Irina apăsând clanța. Intrase deja în cameră.

„Dormi?” o va întreba. N-avea să-i răspundă sau avea să-i răspundă furioasă ca să fie cât mai repede lăsată în pace. Se pare că Irina renunțase. Îi părea, totuși, rău de ea: pleca fără să primească un pupic. Era sigură că suferea. Și Ilincăi i-ar fi plăcut sărutată, dar era prea orgolioasă ca să-i spună. Poate din cauza asta era veșnic

un ghem de nervi. Neputința era mereu prezentă în gândurile ei, devenise chiar o obsesie pe care-o simțea scrisă cu majusculă în suflet. Trebuia să recunoască, era destul de leneșă ca să mai producă o adevărată schimbare în viața ei. Și, de fapt, nici nu era sigură că asta ar fi vrut. Recunoștea și acum, ca în copilărie, îi plăcea să-și provoace tristețea. Altfel, nimeni n-ar fi fost în stare să înțeleagă, mai ales ea, la ce-i folosea să-și amintească mereu diferite întâmplări și stări din viața ei. Recunoștea că stările de tristețe nu erau decât arareori determinate de vreo întâmplare. Era, dacă se gândea bine, *o tristețe provocată de faptul că sufletul ei avea momente când nu era în stare să-și găsească bucuria.*

Această tristețe nu era, deci, decât o întunecare a sufletului, provocată de furtunile ei interioare.

Avea clipe când dorea să se simtă devorată de autodafe, să-și găsească vini pe care altă dată nu știa să le vadă, chiar dacă încercase să privească în străfundurile sufletului ei. Voia să știe *cine e ea*, chiar dacă avea să sufere. Poate era o pedeapsă trimisă de sus și trebuia să ispășească pentru egoismul ei. Ce altceva, dacă nu egoism, era dorința din copilărie de a avea curtea înconjurată de ziduri?... O curte cu multe, multe jucării la care să râvnească copiii vecinilor. Dorința din copilărie se transformase mai târziu în dorința de singurătate, însoțită de obsesia pierderii timpului. Degeaba căuta în stânga și-n dreapta, spunea tot ce-i trecea prin cap cui voia s-o asculte, fără să se gândească dacă nu cumva persoana respectivă și-ar putea face despre ea o părere care nu i-ar fi convenit.

De ce oare credea că oamenii au despre ea aceeași părere pe care-o avea ea despre sine?... Tot ce se întâmplase și tot ce-avea să se mai întâmple de-acum în colo în viața ei era foarte important pentru ea. Așa simțea de la un timp și poate că acesta era motivul tristeții care n-

o mai părăsea. Totul era zadarnic, doar sufletul ei schimbător făcea întâmplările obișnuite să fie cu totul insignifiante sau să ia proporții uriașe. De fapt, nu știa de ce tocmai acum, când viața o învățase că nu trebuie să disprețuiești o mâncare bună și un pahar de vin bun, și că, dacă vrei să te simți liber, trebuie să ai în primul rând bani, tocmai acum simțea nevoia să știe *cine este*. Oare n-ar fi reușit mai bine să-și dea seama *cine-i ea*, dacă și-ar fi aplecat puțin urechea la ceea ce credeau despre ea, *ceilalți*?...

Putea deja să afirme că *ceilalți* aveau aproape întotdeauna o părere cu totul opusă părerii pe care ea o avea despre propria-i persoană. Și această părere, asta și era punctul dureros, era determinată chiar de felul ei de a se purta. Asta chiar că nu putea să înțeleagă. Nu voia niciodată să se certe cu nimeni, aveau doar loc discuții pe un ton mai aprins. Pentru că nu putea să renunțe la convingerile ei și nici nu știa să le țină secrete. Și-a dat cu adevărat seama de felul ei de-a fi când M.U. Persoana căreia nici în gând nu se hotărăște să-i spună numele, atât de mult a dezamăgit-o), i-a spus într-o zi: „Nu te cunosc”, după ce cu vreo șase luni în urmă îi spusese: „Acum te cunosc”. Afirmatia lui a făcut-o să se gândească mai mult la felul ei de-a fi și s-a trezit că-i scrie într-o scrisoare:

„Sunt iritantă și incomodă. Femeile mă invidiază și mă ocolesc, fără să știu pentru ce, bărbații se țin scai de mine, și pentru că nu le dau atenție, se răzbună prin bârfe și prin tot felul de vorbe cu două înțeleșuri sau răstălmăcind mereu afirmațiile mele”.

Cine-ar fi putut explica în vreun fel stările ei de tristețe?... Stătea ore în șir cuibărită sub plapumă și, dintr-odată, sărea brusc din pat, apucându-se să facă prin casă tot felul de treburi, *iluminată parcă de un adevăr, de o bucurie inexplicabilă*. Un timp, mai îndelungat sau mai scurt, pofta de treabă se repeta tot mai des, creierul ei

nemaiaivând timp să gândească, și tristețea dispărea de la sine.

Dar, oricât ar fi apreciat vinul bun și mâncarea bună, ceva din ființa ei îi spunea că *nu trebuia să se lase dusă de val*.

De la un timp, în vremea când încă mai era soția lui Cezar, ei nu-i mai plăcea să facă dragoste și nici mâncare. Ca urmare firească a lipsei de entuziasm. Îi plăcea să viseze, fără să știe bine la ce.

„Ori ești frigidă, ori ești răcită, nu te-ai împachetat bine pe dedesubt”, îi spunea Mamaia, văzând-o că doarme noaptea în altă cameră și că nu voia să se scoale nici să mănânce.

„Bărbatul, mamă, nu se ține nici numai cu dragoste, nici numai cu mâncare”, mai zicea Mamaia.

„Numai vezi că mie nu-mi place să fac dragoste ca și cum aş face mâncare. Decât așa, prefer să nu mai mănânc. Da, ai intuit bine, tânjesc, dar încă nu știu pentru cine”.

Și, după ce-i dădea Mamaiei replica, gândul i se întorcea cu câțiva ani în urmă, la *amărâtul ăla* de locotenent. Oare pentru că și acum, sub plapumă, închidea și deschidea ochii ca atunci în tren?... Amărât nu era el, îi spunea așa pentru că nu fusese în stare s-o cucerească. Ar fi dus și ea o viață liniștită din toate punctele de vedere: el, locotenentul, sau, mă rog, soldățelul, ar fi fost mai tot timpul plecat, ar fi mâncat la popotă, poate doar dimineața și seara câte o gustare mică acasă. El ar fi plecat cu militarii prin țară și ar fi putut și ea să-și trăiască singurătatea în voie. Acum cui trebuia să-i reproșeze prea lunga ei singurătate? Lui madam G. care-i ghicise lui Victor că cea mai mare parte a vieții va trăi singur și că va muri în floarea vârstei?... Ea doar fusese foarte impresionată atunci. N-a plâns zgomotos pentru că nu-i stătea în fire, îi repugna sentimentalismul siropos. Dar i-a spus lui Victor:

„Taci, nu vreau s-aud!” Și, ca să-l convingă sau să se convingă, s-a lipit toată de el, zicându-i: „Nu m-am măritat ca să mă despart! Clar? Soarta și-o face omul cu mâna lui. Numai tu, dragoste, dacă n-ai mai bea, iubițel scump, ce bine ne-am înțelege noi!”

Nu se gândea atunci că-și va aduce iar aminte de locotenentul din tren, care, cu ani în urmă, când ea avea doar 19 ani, îi oferise un prânz la Buturugă, în Cișmigiu, apoi era cât pe ce să uite să se dea jos din tren la Ploiești, din cauza ei. Călătoriseră împreună de la Simeria la Ploiești și când a invitat-o în Cișmigiu, între două trenuri, nu și-a adus deloc aminte de sfaturile Mamaiei care o învățase să nu primească nimic de la bărbați ca să nu se oblige, să nu pară neserioasă. Și-a adus aminte de sfaturile ei abia când mânca ciocolata, cumpărată de locotenent în trenul spre Ploiești, și, când și-a amintit, a început să tușească. Îi era rușine de tusea ei, fiindcă nimerise în compartiment cu domnul C. de la ea din sat, fie-i țărâna șoară, murise de 20 de ani. Tataia se agita foarte tare după moartea domnului C.

„Oare nu ne vine și nouă rândul, mamă?” o întreba pe Mamaia. Dar ei nici nu-i păsa:

„Nici nu mă gândesc! De ce să mor?! „Îi zicea Tataii, mirată. Parcă Tataia ar fi vrut? Vor fi fiind niște presimțiri, din moment ce era așa de agitat. N-avea să mai trăiască decât 12 ani.

*

Se înșela asupra adevărului?... Încerca să-și dea seama de asta în timp ce muta mereu plasa dintr-o mână în alta, mergând aproape târșit. (Din cauza cizmelor prea grele, pline de noroi?...) Târa spre casă o tristețe inexplicabilă, trupul ei refuza din instinct să se întoarcă în locul unde iar și iar avea să se repete calvarul. Cerul întreg simțea cum o apasă. Trebuia să nu se mai gândească, să trimită acest gând în cotloanele cele mai întunecate ale

subconștientului. Cu o seară înainte, Victor îi telefonase ca să-i spună că se împlineau șase ani de când au fost împreună la Starea civilă". Peste două luni se împlinesc doi ani de când am fost împreună la Tribunal", avea să-i închidă ea telefonul în nas. N-avea să uite niciodată cum a stat cu un bețiv care-i lovise și trupul, și sufletul. Brusc, își aminti că Cezar îi lovea numai sufletul. Doar când erau în divorț avusese câteva ieșiri mai brutale. Își dorise din suflet să-l iubească pe Cezar, dar el, deși era conștient că nu comunicau amândoi, aștepta numai de la ea un efort în acest sens.

Fiziologic, nepotrivirea o simțea ca pe o permanentă stare de alertă, de angoasă fără motiv. Voia să zboare spre o altă lume, pe care doar o intuia, dar până la urmă n-a reușit, deși au existat scurte zboruri, decât să șchiopăteze. Timp de doi ani era sortită să-și poarte crucea prin tribunal, să-i mai dispară astfel din naivitate. Era nevoită să amâne mereu procesul, fiindcă în altă parte n-avea unde locui. Gazdele erau scumpe și ea voia să strângă bani pentru a plăti prima rată a unui alt apartament. În afară de asta, trebuia să sprijine pereții Inspectoratului școlar, cu fața suptă și trăsăturile feței coborâte mult înspre bărbie, fizionomie specifică celor care n-au niciun ban în buzunar.

Faptul că Cezar o știa mai tot timpul încuiată în casă și învățând pentru examenul de definitivat era de-ajuns ca să-i satisfacă orgoliul: nici cu el, dar nici cu altul. Timpul petrecut în același apartament a decurs destul de pașnic, până într-o dimineață când a ajuns acasă după o noapte petrecută în altă parte. A fost așteptată la ușă și întâmpinată cu două perechi de palme, sub pretextul că lăsase aragazul deschis. Știa că nu era adevărat, dar palmele primite pe neașteptate au lăsat-o perplexă, încât n-a mai putut spune nimic, așa că s-a încuiat în camera ei. Ar fi putut să-i spună că era liberă să facă ce vrea, așa cum el făcea demult, de altfel, aducând-o pe ascuns în casă pe

cea care în curând avea să-i devină soție.

Trezindu-se din starea de perplexitate, gândul de a se răzbuna pentru frustrarea libertății ei interioare deveni îndată prezent. Cea mai perfectă răzbunare ar fi fost, desigur, să se gândească la un bărbat pe care l-ar fi putut iubi și Cezar să-și dea seama, să simtă că ea iubește un alt bărbat, chiar dacă imaginar. Era singura posibilitate să se răzbune pentru perechea de palme primite, dar și pentru plăcerea lui de a minți până la a se minți pe sine însuși.

„Cum puteam să te lovesc, dacă n-am ieșit din camera mea?! ” avea să se prefacă el mirat, după câteva minute, luându-și o expresie nevinovată.

Cu câtă convingere îi spunea c-a lăsat aragazul deschis! Sau că el a fost pe teren când lipsea toată noaptea de-acasă! Sau că n-a văzut portofelul ei uitat pe masa din sufragerie, de câte ori îi lipseau cel puțin jumătate din banii pe care-i avea în el! Era pentru ea o ocazie unică să-l facă să sufere, chiar cu riscul de a mai primi o pereche de palme. Ea nu știa să mintă pentru că era lipsită de fantezie?... Mult mai târziu avea să-și dea seama care era secretul vieții lui: credea întotdeauna cu tărie în ceea ce spunea, fără să se sinchisească dacă va îndeplini cel puțin o parte din cele propuse și promise față de sine sau față de alții.

Așa trebuia deci, viața dulce, viața roză, viața comodă se *susținea pe autoînșelare, pe lipsa conștiinței față de sine?*... N-ar fi putut exista un șablon al conștiinței omenеști pe care fiecare să-l respecte?... Era oare prea târziu ca ea să se schimbe?...

Ce trist i se părea totul! Ar fi preferat s-o înghită pământul pentru cele câteva secunde când *a simulat plenitudinea* ca să-l facă pe Cezar să sufere. Sufletul ei abia începea să devină odios. Până la a ști ce înseamnă cu adevărat un suflet odios, mai avea multe de tras?... Ce putere ascunsă, nevăzută o lovea mereu cu capul de

pragul de sus?... Ca s-o învețe minte că-n viață trebuie să te mulțumești cu ceea ce ai?...

Se gândea că peștele nu era prea grozav și făcea de zor socoteli în minte. Era sigură că vânzătoarea o înșelase, și nu-i era de bani, dar îi reproșase pe un ton obraznic că nu știe să socotească. Se mai gândea și că Ilinca va face nazuri, va spune iar că asta nu-i mâncare. În fiecare zi îi reproșează că o ține flămândă.

„Ouă, salam, fasole, cartofi, și iar ouă, salam, fasole, cartofi. Ce, asta-i mâncare?” o auzea strigând. Din nimic, se pomenea cu ea strigând. Și dacă încerca s-o contrazică, se aprindea ca o flacăra pe care n-o mai poți stinge până nu-i torni o găleată de apă deasupra. Și doar într-un timp îi plăcea peștele!

Mergând legănat și fără să vadă nimic în jur, auzi un glas care i se păru cunoscut, dar încă nu-l văzuse pe Victor care era în urma ei, așa că nu s-a oprit imediat.

„De ce nu mi-ai dat drumu' aseară? îi auzea glasul, voiam să vă las niște carne”.

„Ia te uită, gândea, ce bine-ar fi picat! Nu m-aș mai fi întristat din cauza peștelui și a vânzătoarei de la restaurant. Și când te gândești că aseară, la ușă, n-a spus nimic de carne!”

„Nu-i nimic, oricum n-o primeam, i-a spus cu glas tare. N-are rost să-mi mai fac obligații față de tine”.

„Ce diferență între tine și Cezar!” Dar asta nu-i mai spune decât în gând. Cezar îi luase până și făcălețul pe jumătate ars, și lingura de lemn”. Păcat de sufletul tău!” îl certă tot în gând.

S-a grăbit să-și ia rămas bun, străduindu-se să aibă un glas cât mai indiferent, cât mai străin. Atunci însă nu-i trecea prin gând că Victor vrea să-i facă diferite servicii, nu neapărat pentru că are un suflet bun, ci din viclenie. Se purta ca acei oameni care nu erau prea învățați, dar știau cum trebuie să se poarte, din instinct. Știa că se va

îndupleca în cele din urmă, impresionată de darurile și banii pe care voia să i-i dea, și avea să-l mai primească din când în când la ea.

De ce voia să aibă un glas străin? De ce se temea?... Constatarea o făcuse, de fapt, mai demult: știa că îl mai iubea, dar *n-avea voie, nu trebuia* să-l mai iubească, dacă voia să nu renunțe la liniștea ei. Regreta din tot sufletul că s-au întâlnit". Dacă aș continua să-l văd mai des, își spunea în gând, cum făceam într-un timp, să mă las înduplecată când sună bălăbănindu-se la ușă și uneori, destul de rar, fiind treaz și copleșit de suferință, fiindcă nu voia să-i dea drumul, aș intra iar într-un coșmar, într-un cerc vicios din care n-am ieșit aproape cinci ani". Dar ea se încăpățâna să reziste. Și chiar dacă el nu răspundea cu formula: „ei, nu sunt beat", ceea ce însemna că într-adevăr, nu era, fiindcă numai când e beat îl folosește pe *ei*, se încăpățâna să-și închipuie că Victor n-are figura tristă a bărbatului care iubește și suferă, ci figura pe care o avea când era beat și poftele neascunse, dezgustătoare, ca și graba de a și le satisface, i se citeau pe față.

Totuși, întâlnirea o copleșise: nu i se mai păreau toate câte se petrecuseră și pe care voia să le readucă în memorie, atât de simple, ba chiar alarmant, întristător de simple, cum i se păruseră până atunci. Poate pentru că acum își rădea barba și arăta iar ca-n vremurile lor bune? ... Cum de nu observase dacă mai avea cârlionții din dreptul urechilor?... Pe care, de câte ori se certau, și-i tundeau, ca s-o pedepsească.

Cine spunea că timpul nu se poate opri? El rămâne

„Oprit" în miile și miile de pelicule ale memoriei, care însă nu se declanșează atunci când vrem noi, ci când ne așteptăm mai puțin, noroc de Proust! Simțea, culcându-se și acoperindu-se pe cap cu plapuma, care o apăra nu numai de frig și de lumină, dar chiar de ea însăși, simțea cum toate stările de comuniune sufletească care au existat

între ea și cei trei bărbați de-a lungul anilor, toate se înghesuiau, se învălmășeau, într-una singură, care o lăsa nedumerită și tristă și foarte, foarte indignată.

*

Ziua aceea i se întipărise clar în minte: abia venise de la Sinaia unde fusese cu fetele și cu Victor. De fapt, pentru Victor. Conștiința ei nu ar fi fost liniștită, dacă nu s-ar fi convins că a făcut *totul* pentru el. Suportase cu stoicism mofturile lui o noapte întreagă în personalul de Brașov care abia pe la 4 dimineața ajungea la Sinaia. Victor voia să doarmă cu capul în poala ei, nu-i era milă de Irina care încă nu împlinise

4 ani". Ce puțin rezistent e! se gândea atunci, asta din cauza băuturii care i-a extenuat organismul. Trebuie să-l suport, n-am încotro, să încerc tot ce se mai poate".

Truda fusese însă zadarnică. Chiar din primele zile, după sosirea în stațiune, Victor începuse să bea și o familie de profesori din Brașov, venită la odihnă, se mutase, din cauza scandalurilor, în altă vilă. Victor spunea că n-are nicio vină, fiindcă ea îl pârâse doctorului că bea.

„Dar bine, dragă, cum altfel și-ar fi putut da seama de boala ta?! Nu pot să pricep cum de-ți e rușine de doctor, care trebuie să știe totul despre tine ca să te poată trata, și nu-ți e rușine de atâția oameni care te văd zilnic beat sau pe care-i deranjezi făcând mereu scandal?!...” se mirase ea, dar întrebarea rămăsese fără răspuns. Și chiar dacă se mai întâmpla uneori să-și ia angajamentul că nu mai bea, urmările erau aceleași. În cele din urmă, situația devenise de nesuportat, fiindcă, din cauza băuturii și a faptului că nu avea nicio ocupație, (să citească nu avea răbdare, iar ei nu-i plăcea să-l însoțească pe munte, fiindcă avea alergii la frig) Victor era atât de nervos încât nu putea s-o mai suporte și dimineața, când ar fi trebuit să fie calm, pentru că nu mai era beat, își făcuse un obicei din a o trezi printr-o avalanșă de ghionturi și ciupituri. Nemaiputând rezista

unui asemenea tratament, se hotărâse să-și ia fetele și să plece, cu regret după panorama înzăpezită a munților, după plimbările lungi pe care le făcea seara, chiar dacă era îngrijorată, fiindcă el era mereu plecat la băut. Și, de ce nu? după mâncarea gata făcută și servită la ore fixe. Oricâtă supărare îi provocase Victor, reușise, totuși, să guste tihna plăcută pe care ți-o oferă șederea în stațiune. Plecase cu trei zile înainte de expirarea biletului de tratament și lui nu-i lăsase niciun bagaj, și aproape niciun ban. Doar biletul de masă și de tren. Spre surprinderea ei, însă, când a ajuns acasă, după trei zile, fiindcă se oprise cu fetele la București, la Diana, a găsit pe masa din bucătărie cam două kilograme de carne, iar în dormitor, jos, lângă pat, o sticlă cu lichior. Surpriza i-a trezit o neașteptată bucurie. Credea că Victor a avut remușcări pentru felul cum s-a purtat la Sinaia și, ca s-o împace, se purta acum ca un soț gospodar și atent. De unde luase oare banii? Se gândise că biletul lui expira abia în acea zi și că nu avea alți bani de bilet. Poate că trecuseră socrii pe la ei și le lăsaseră ceva de mâncare, știind că trebuie să se întoarcă din stațiune și că duminica era închis?...

Starea de bună dispoziție, creată de cele găsite acasă la sosire, continua să persiste. Aproape că-i părea rău c-a plecat mai repede din stațiune, și-l lăsase, bietul de el, singur. Oboseala călătoriei, lungă de vreo șase ore, și cu toate bagajele târâte după ea, se făcea tot mai mult simțită. Tocmai se pregătea să se culce și fetele se smiorcăiau amândouă că le e somn, când a auzit deschizându-se ușa de la intrare. Tot ce a urmat a fost mai întâi ca o furtună, când nu mai vezi nimic din cauza norului de praf, apoi ca o stare de irealitate: trăia și totuși, nu putea să creadă că trăiește, că i se întâmplă tot ce i se întâmplă. Fusese apucată zdravăn de păr și târâtă prin casă. Poate că doar lumina prea puternică a becului o făcea să creadă că tot ce i se întâmpla era ireal. Altfel,

vorba lui Victor, încă nu se învățase cu bătaia? Trecuse mai puțin de un an de când soacră-sa o târâse de păr prin fața blocului, fiindcă era beată și nu credea că ei îi este rău. Dar avea, totuși, darul să uite și asta o ajuta să reziste. Îl iubea chiar așa de mult încât să nu fie în stare să renunțe? ... Sau nu avea tăria sufletească necesară din cauza *opinie publice*?... Poate că era și una și alta, deși, judecat la rece, de către un om lucid, cum era Mamaia, era de neînțeles cum de mai putea să suporte un bărbat care venea într-un așa hal de beat și care o bătea așa într-un hal.

*

A doua zi, venise la școală hotărâtă să nu spună nimănui nimic, deși se temea că, până la urmă, cum se mai întâmplase și altă dată, avea să-i povestească profesorului M. tot ce i se întâmplase.

„Puteți să semnați orele pentru cele trei zile cât ați lipsit, o întâmpinase noul director și ea îl privise mirată, avea doar certificat medical.

„Vă mulțumesc, domnule nou director”, își adusese, în cele din urmă, aminte să-i răspundă. În clipele următoare își aminti fraza pe care noul director i-o adresase înainte de plecarea în stațiune:

„Noul director n-o să vă mai persecute”, știind sigur că el va fi acela.

Nedumerirea pentru ceea ce avea să i se întâmple doar cu un an mai târziu, când aveau să se schimbe relațiile dintre ei, era cu atât mai mare cu cât ea simțea mai acut prezența lui vie, cu tot ceea ce directorul îi spunea dincolo de cuvinte, poate fără să vrea și fără să-și dea seama.

Și totuși, deși simțea toate astea, intuia că acest coleg al ei, cu vreo 10 ani mai în vârstă, bărbat frumos la vremea lui și căruia nu-i displăcea, după câte se auzea, să aibă aventuri, cu toate că-i lipsea mâna dreaptă de la cot în jos, dacă ar fi fost numit director, și-ar fi arătat *colții*. Își

dădea seama de asta după modul puțin delicat în care se interesa dacă se fac activitățile ideologice cu elevii". E pisat și asta, gândea atunci, îi place să facă pe șeful. Sunt sigură că el nu și-a făcut, când era diriginte, aceste așazise activități ideologice cu elevii".

Avea să simtă pe propria-i piele cât de mare era diferența dintre calvarul pe care-l suporta când cineva îți poartă pică, mai ales când acest *cineva* este investit cu puteri de șef, și ceea ce rămâne în amintire când vrei să rememorezi, pentru propria-ți elucidare, aceste chinuri. Relicvă de neînlăturat a ceea ce se întâmplase cu ea în acea școală era nevroza pe care-o contractase în urmă cu doi ani, din cauza hohotelor nestăvilite de plâns timp de vreo trei zile, a căror consecință imediată fusese imobilizarea ei la pat timp de o săptămână, din cauza amețelilor. Simțea că în creierul ei era un arc care se întinsese prea tare și ar fi putut să alunece înspre o lume a inconștienței de care se temea, dar pe care parcă o și dorea în tot mai desele accese de deznădejde. Ar fi trebuit s-o aibă mereu ca exemplu pe Mamaia care îngropase un soț și o fiică și suportase cu stoicism toate nebuniile pe care le făcuse Tataia, prin toate locurile pe unde hălăduise singur ca inginer petrolist, după ce Mamaia se mutase la țară. Mamaia voia să-și îngrijească pământul pe care, doar peste câțiva ani, avea să-l dea, prima din toată comuna, la colectiv, ca să nu li se facă lor greutate la școală. Și ea, copil fiind, era foarte mândră, fiindcă Mamaia fusese lăudată la difuzor.

De fapt, de fiecare dată avea timp să se refacă, fiindcă nemulțumirile ei erau legate de sfârșitul de an sau de trimestru. Atunci răbufnea, aflând, spre propria ei stupeoare, că avea despre ea, ca profesoară, o părere destul de bună, mai bună decât părerea pe care o avea despre alți colegi, despre care știa, deși credea că n-o interesează, că nu se prea omorau cu munca și nici măcar cu prezența la

școală. Niciodată calificativele profesorilor din acea școală nu erau foarte bune, sau cel puțin așa li se spunea lor, celor care nu erau în colectivul de conducere al școlii, și asta îi împiedica să se înscrie la examenele de grad. Deci, indiferent dacă munceai sau nu, rezultatele erau aceleași. Iar dacă reclamai la Inspectoratul școlar, venea inspectorul teritorial Toader care trăgea la director acasă, să mănânce și să se odihnească și apoi se suia din nou în autobus, cu servieta burdușită și fără să rezolve nimic.

„N-am să mai lucrez nimic cu elevii”, și-a spus într-un acces de disperare, voind să se răzbune fără să știe pe cine. Era sigură că-și va pune gândul în aplicare și că-i vor deveni toți elevii străini și indiferenți. Dar, cu mirare avea să-și dea seama că, imediat ce intra în clasă, uita de hotărârea luată”. E îngrozitor dacă trebuie să amestecăm și elevii”, se cutremurase ea atunci, uitând că, la sfatul unei colege, o adusese pe cea mai bună elevă din clasa a VIII-a în fața inspectorului teritorial, pentru a dovedi că în fiecare dimineață, ea făcea, după sosirea autobuzului, jumătate de oră meditație la limba română. *Își simțea călcat în picioare elanul de a studia, se simțea o ființă fără sens.* Ea nu suporta, nu putea, prin structura ei, să se considere o învinsă. Trăia cu senzația că se zbate veșnic într-o vâltoare, deși era cuprinsă de-o ardentă dorință de a pluti fără teamă în larg. *Era un albatros la proră, după ce-a fost chinuit de marinarii de pe punte.* Voia să-și învingă teama de a deveni *un vapor în derivă*

Abia acum își dădea cu adevărat seama de ce era ridicolă printre colegii ei de cancelarie. Ei aflaseră că ea scrie, apăruse chiar cândva, cu mulți ani în urmă, cu poezii într-o revistă literară și asta era mult mai rău, pentru că acum nu mai publica, ceea ce însemna că nu scria bine. Dacă nu avea o carte tipărită la o editură, ei nu dădeau doi bani pe ceea ce scria ea, așa că nu erau curioși să citească. După cât era de absentă la tot ce se vorbea în jurul ei, și

nici filmele de la televizor nu le urmărea, ei erau convinși că scria doar prostii. De fapt, de ce să-i condamne, din moment ce și acel vestit critic literar, cunoscut mai ales printr-o monografie despre Anton Holban, nu voise să-i citească poeziile, spunându-i, pe un ton foarte nepolitic, de rector proaspăt ales după revoluție, că el nu citește nimic în manuscris. Ea se gândise brusc la poeziile lui Ștefan Augustin Doinaș care fuseseră premiate de Eugen Lovinescu în manuscris. Tocmai de Eugen Lovinescu, care era unchiul lui Anton Holban! se mirase ea. Se simțea izolată de colegii ei tocmai pentru că scria, ca și cum scriitorii n-ar fi și ei oameni obișnuiți. Ei erau convinși că cei care scriu trebuie să lucreze neapărat la reviste și la edituri.

*

Se sculă alene din pat, după ce Gândul o îmboldise de mai multe ori la rând, timp de aproape un sfert de oră:

„Scoală-te să pregătești și tu ceva, deseară e Revelionul!”

„Ei, și ce! îi răspundea ea, intrând cu ochii în pernă, ca să nu-i mai vină lumina în ochi, nu voia să se trezească de tot. Alții fac Revelionul în tren, pleacă într-adins de-acasă, ca să nu se conformeze tradiției”. Ea era, prin structura ei, o nonconformistă.

„Știu, îi răspundea Gândul, ai văzut la televizor, dar nu poți să spui că i-ai văzut citind. Aveau toate bunătățile cu ei în tren. Și nu cumva crezi că toate bunătățile astea se fac singure. Așa că scoală-te!”

„Bine, se lăsa ea convinsă, mă scol, dar să nu crezi că am să mă duc să stau la coadă nu știu câte ore ca să găsesc ceva mai ca lumea! Cumpăr un kilogram de cârnați afumați sau proaspeți, mă rog, și sarmale am să fac din carnea aia tocată din congelator. Fără friptură, fără! Doar nu suntem capitaliști să acumulăm totul, așa, dintr-odată. Stomacurile tentaculare! Ha! ha! mă faci să râd. Și salată

boeuf, doar dacă... Crezi că merge s-o fac cu salam? Fiert, desigur, ca să fie mai acceptabil”.

„Lasă, nu mai face pe grozava, îți permiti să te-alinți, fiindcă nu te mai simți singură, dar nu vrei să recunoști. Aseară te simțeai al dracului de singură, deși îți spuneai că așa vrei tu să fii. Ai nevoie de liniște, fiindcă vrei să scrii. M-ai zăpăcit cu scrisul tău. Mare blestem! Și nu te publică nimeni. Încăpățânată ai fost de când te știu. Pasiunea! Ce faci cu pasiunea? Nu vezi că te apucă melancolia? Nu ești în stare să scrii, nu-ți vine inspirația pentru că ești prea copleșită de griji și nu poți să faci abstracție de ele, nu te poți detașa. Mă întreb de unde atâta încăpățânare la tine. Doar nu vrei să spui că-ți dă încredere imaginea pe care-o vezi în oglindă?... Aiurea! o minionă care nu are niciun fel de prestanță, fiindcă n-are bani să se îmbrace elegant și nici nu poartă pantofi cu toc, i se umflă picioarele. De fapt, după cât te cunosc, nu te-ai îmbrăca mai ca lumea, nici dacă ai avea mai mulți bani. Aceste preocupări te-ar distra din lumea ideilor. Mă-ntreb ce-or fi văzând la tine cei doi colegi ai tăi, profesorul

M. și profesorul P. Parc-ar fi Stan și Bran. Numai că personajele amintite erau pe picior de egalitate. Însă profesorul M., orice-ai spune, oricât i-ai purta tu pică, fiindcă se amuză mereu pe seama ta, deține supremația asupra profesorului P. Profesorul P. e ca o marionetă: o trage profesorul M. de sfoară și execută exact aceleași gesturi și spune exact aceleași cuvinte. Când profesorul P. nu-i de față, profesorul M. abia așteaptă să-l bârfească. Îi găsește tot felul de defecte și râde satisfăcut”.

„Nu știu cum vă înțelegeți așa de bine când mâncați, voi doi. Prieteni la mâncare, din interes. Altfel, spune privind semnificativ spre profesorul P., cum nu ești de față, cum te bârfește M. Nu știu de unde găsește atâtea expresii sinonime ale cuvântului” prost”: „nu-l vezi cum vorbește, nu-i nimic de capul lui, nu vezi ce cap are, zi-i P. și pace.

Cred că-și dirijează în mod voit imaginația”.

Și când se enervează câteodată și-i spune, fiindcă așa e ea, nervoasă, nu se lasă până nu scoate la iveală adevărul. Ea, hm, respiră în numele adevărului. Și pe urmă se miră de consecințe. Se miră că se uită toți urât la ea”, ca la un element primejdios”. Profesorul M. râdea și nu-l vedea, n-a văzut mult timp nimic neplăcut pentru ea în râsul lui. Îi e ciudă pe el, fiindcă o face să se simtă ridicolă, dar tot el o face să-i treacă supărarea. Când e mai supărată, atunci o face să râdă. Știe că e totul fals, așa cum e totul adevărat. Fiindcă profesorul

M. Își bate joc de ceea ce-l interesează mai mult: de ea. Doar pe ea o trezește noaptea din somn prin telepatie. Și pe ea asta o enervează cel mai tare, pentru că vrea să doarmă și a doua zi se ceartă cu el furcă, dar el râde. Nu poate vorbi cu nimeni altcineva despre telepatie în școală, pentru că ceilalți nu vor să creadă, chiar dacă le-a arătat și un articol din Cronica și le-a citit și dintr-un calendar din 1983 despre însușiri telepatice. Dacă le-ar explica adevărata natură a relației ei cu profesorul M., ar părea și mai ridicolă în ochii lor. O altă plăcere sadică a profesorului M. era să-și umple mașina cu celelalte colege de navetă, iar pe ea s-o lase bosumflată în mijlocul șoselei, mai ales seara târziu, când plecau de la vreo ședință.

De fapt, ea-și luase concediu din cauza celor trei: profesorul P., profesorul M. și profesorul T., ultimul fiind și directorul școlii care-i promisese că n-avea de gând s-o persecute. Să nu-i mai vadă, să uite pentru o lună de zile că e colegă cu ei. Să-și refacă forțele psihice ca să poată rezista mai departe atacurilor lor. Trecuse Victor cu o zi mai înainte pe la ea și-l rugase să nu mai vină, pentru că avea program de creație: voia să scrie despre ei. Despre toți *acei ei* care n-o lăsau în pace. Dar se simțea singură și fără nicio putere, îi era milă de ea. De unde să mai aibă energia să râdă și de alții?

„Ce bine ar fi să-i treacă lui Victor prin minte să vină!” și-a zis în cele din urmă. Și, chiar ca-n basme, nu peste mult timp a auzit sunând la ușă. Victor a intrat triumfător, fiindcă nu fusese lăsat deloc să aștepte.

„Pot să rămân? a întrebat, totuși, nefiind prea sigur de victorie. Am venit să aduc înapoi șunca asta pe care mi-ai dat-o tu la serviciu’ sâmbătă. Dacă vrei să stai singură, plec. Ce făceai? Am venit fiindcă am văzut lumină, altfel să știi că nu veneam”.

„Bine, bine, i-a spus, lasă asta, fără să aibă chef să-i atragă atenția că drumul lui spre casă era prin altă parte. Du-te repede la alimentară, poate mai găsești vin. Sticle de trei sferturi. Am văzut la cineva în coș. Stai, cum îi spune, Merlot. Hai, du-te repede!”

„Dar ăsta-i scump, a replicat el, mai bine luăm vin alb la litru”.

„Ieftin la făină și scump la tărațe. Tu vorbești?! Tocmai tu care-ți cheltuiești pe băutură toți banii! Am spus Merlot! O dată e Revelionul! Și tu acuma... Uite banii, tot n-am reușit să iau carne, era rând mare. M-am plimbat puțin pe-acolo, dar nu cred că-mi păstrează, s-a făcut că nu mă cunoaște, vânzătorul. Dă-l dracului, că nu mă mai servește! Hai, ține banii! Doar o sticlă, atâta, s-avem și noi. Simbolic. N-am chef să te-mbeți iar și să faci scandal. De fapt, n-ar fi rău să iei și două sticle de bere, mai devreme avea bere la chioșcul de lângă tutungerie”.

Întorcându-se pe cealaltă parte și scoțând doar un ochi de sub plapumă, o pufni râsul: nu peste mult timp, avea să-l vadă pe vânzătorul de la carne, care-și dădea atâta importanță pentru că nu se găsea carne, vânzând lumânări în Podu - Iloaiei.

„Încă n-ai plecat? îl repede pe Victor care privea nedumerit la ea. Vrei să fie masa goală? Să ne simțim și noi bine, ce naiba!”

„De fapt, ce-ar fi, își întreba ea Gândul, în timp ce

pregătea compoziția pentru sarmale, să mă sui în tren și să plec și eu la țară, după fete?... Are dreptate Mircea, Revelionul trebuie făcut în familie". Numai că lui nu-i pasă niciodată cât de singură se simte ea când vin sărbătorile, nu-i dă măcar un telefon să-i spună "La mulți ani!"

"Mai sunt câteva ore și intrăm în alt an!" îi tot șoptea Gândul.

"Știu, îi răspundea cu jale. Peste patru luni se împlinesc

11 ani de când l-am întâlnit pe Mircea. Chiar dacă au existat tăceri lungi între noi, cea mai lungă a fost de cinci ani, se poate spune că de 11 ani aștept să-mi facă un cadou. Am redus la minim pretențiile, ba chiar i-am făcut eu cadou un pachet de Kent la Crăciun, numai să-i treacă și lui prin gând să-mi facă unul. Dar diseară e Revelionul și nu mi-a dat măcar un telefon. S-a bucurat atât de mult de țigările pe care i le-am dăruit, ba chiar a dat de înțeles c-ar vrea să se repete gestul. Atunci de ce nu-i trece prin gând c-aș vrea și eu să mă bucur primind un cadou de la el?... E groaznic! de-asta nici nu m-am mai gândit aseară la el. În schimb, aproape că m-am îndrăgostit din nou de Victor. Parcă am fi apăsât amândoi pe un buton și am fi întors înapoi timpul. Norocul lui și ghinionul meu. De fapt, nu-i chiar ghinion nici pentru mine, chiar dacă mi-am scos puțin sufletul din carapace. Nu poate Victor prezenta un pericol atâta timp cât știu că nu e o fericire care va ține. Cum s-ar spune, a învățat să suporte mai ușor răul, de când știe dinainte că poate fi mereu prezent".

"Vezi ce bine ne împăcăm noi? zice Victor. Dacă nu-mi e o ciudă pe tine! De ce nu vrei să ne împăcăm?"

"Mă faci să râd! Din cauza mea nu ne-mpăcăm? Dacă mă gândesc bine, nici nu suntem certați. Numai că tu n-ai să poți să stai cu nimeni, dacă nu te lași de băut, i-a prezis ca o sibilă. Dar imediat i-a trecut cheful să-l facă praf pe Victor, fiindcă i-au venit în minte cuvintele profesorului P.

„Nu vezi că nu te-nțelegi cu nimeni?”

„Dar cu cine nu mă înțeleg eu, mă rog?” Poate vrei să spui că sunt frustrată de niște drepturi. Parcă și tu, anul trecut, când trebuia să primim amândoi treapta de salarizare, te-ai revoltat. Parc-am fost împreună la Inspectorat, nu?”

„Da, da' am ajuns la concluzia că trebuie să rabd, n-am încotro. Dacă nu vrea, nu vrea, și pace. Ce poți să-i faci, dacă-i director? N-ai văzut că ăștia de la Inspectorat nu mai vor să schimbe nimic, numai ca să nu deregleze o ordine?”

„Să nu deregleze ce?! a țipat înversunată la el. O ordine! Bravo, dragă! Meriți un premiu pentru cât de ascultător te-ai făcut. Ești foarte nostim de când te-ai resemnat să ți se taie aripile. Păcat că nu există oglinzi interioare ca să poți și tu să vezi ridicolul. De fapt, ce-ți pasă, nu vrei să-ți dai nici gradele, ai cu ce înlocui banii ăștia. Pe când eu, n-am oi, n-am porc, n-am găini, cum ai tu”.

„Ba, uite că m-am răzgândit, chiar vreau să-mi dau gradele, de când ne obligă ăștia să ne tot perfecționăm. Ce, eu n-aș avea dreptul să mă revolt pentru calificativ? Doar știi că nici eu n-am *foarte bine* și nu mă pot înscrie la grad”.

„Și ce, faci bine, dacă taci? Am avea mai multe șanse de reușită, dacă ne-am revolta împreună. Ar ieși puțin din inerție și ăștia de la Inspectorat”. Acum vorbește mai încet, simte nevoia să se liniștească și-și zice că, într-un fel, are și profesorul P. dreptate. E prea nervoasă, n-ar trebui să se aprindă așa. Asta din cauză că se consumă prea mult, ca și cum ar rezolva ceva cu asta, își spune. Îi indis pune și pe ceilalți cu nemulțumirile ei. Bine, e de acord, i-a răspuns Gândului, ceva mai calmă, dar tocmai el să-i reproșeze? El care nu se abține să n-o enerveze nici când îi vine soția la școală?

Anul trecut sau acum doi ani, numai ținea bine minte, pentru că spiritul ei e mereu în alertă din cauza lor; era, în orice caz, înspre sfârșitul anului școlar, ține minte că era foarte cald și frumos afară. Ar fi trebuit să iasă cu toții în grădina din fața școlii să se soarească.

„Cu atât mai bine, și-a zis, abia e liniște și-o să pot citi în recreația asta”. Stătea pe o bancă, la umbră, și în colțul gurii îi rămăsese uitat un zâmbet de mulțumire. După vreo cinci minute, apare profesorul P. cu soția și se așază pe aceeași bancă. El, cu o asemenea expresie a feței încât ei nu-i era prea greu să înțeleagă:

„Ei, n-ai plecat încă?” S-ar fi sculat, ca să nu-i stingherească, dar expresia feței lui a ținut-o locului, așa că știa că nu va pleca până nu va auzi soneria sunând. În acest timp, îl simțea pe P. cum, cuprins de nervi, se pregătește să izbucnească.

„Ce faci, nu pleci?” îl auzi imediat întrebând-o, în timp ce-o privea insistent cu o privire batjocoritoare, prin care voia să-i spună că locul ei nu era acolo.

„După cum vezi”, i-a răspuns la rându-i, spunându-i din priviri că n-o interesează secretele lor. Avea dreptul să se enerveze, bineînțeles, și timp de câteva secunde se gândise să tacă, nu se cădea să se certe de față cu soția lui. Dar se răzgândi, cuprinsă de furie, și plecă spunându-i:

„Nici când e soția ta de față nu te stăpânești?”

„Cum adică? îl auzea țipând în pauza următoare, în timp ce venea amenințător spre ea, ce-ai vrut să creadă soția mea, că mă iau de tine?”

„Cred că soția ta e destul de inteligentă încât să-și dea seama când te porți urât cu o colegă”.

„Ce, tu ești colegă?” țipă el, venind spre ea și ridicând mâna. Și dacă nu deschidea cineva ușa cancelariei, poate că ar fi plesnit-o.

Leșise afară, simțind c-o podidesc lacrimile, fără să-i mai spună nimic.

„Ce faci, ai uitat de mine?” îl auzi pe Victor într-un răstimp.

„Nu, n-am uitat, dar m-am întristat, așa, dintr-odată, i-a spus, lipindu-și capul de umărul lui, și, deși ar fi vrut să-l certe, căută ocrotire lângă trupul lui cald și, liniștindu-se, auzi cum iese din ea un lung oftat. Mă gândeam și eu ce bine-ar fi, dacă tu n-ai mai bea”.

Dar era mai bine să nu fi vorbit despre asta. A închis ochii ca Victor să creadă că vrea să doarmă, deși lumina era aprinsă, iar el citea dintr-un almanah.

„Dacă tu n-ai fi băut, i-a mai spus în gând, aș fi fost considerată un om normal, chiar dacă și așa sunt tot un om normal. Poate doar cam nervoasă, fiindcă mă simt hărțuită din prea multe părți. Nu pot să-mi dau seama ce poate fi ridicol în faptul că o femeie e singură și chinuită de greutate”. Cu ochii închiși, se simte împăcată, cum stă așa, lipită de Victor, pe care-l simte, cel puțin pentru o noapte, solidar cu ea. Abia dacă mai aude, ca prin vis, ironiile celor doi colegi:

„Vezi că trece domnișoara, ba nu, fetița, naiva”. Dar nu o mai ajung în somnul ei.

A doua zi dimineață, Victor se scoală și se pregătește să meargă la serviciu.

„Să nu iei cheia, m-auzi? Împinge clanța în sus ca să stea ușa, i-a spus somnoroasă. Dacă vii beat... Am s-o încui eu mai târziu, nu te teme, nu intră nimeni”.

Peste vreo două ore s-a sculat, asta însemna ora 9, suficient de odihnită, chiar își simțea mintea foarte limpede, ceea ce nu i se întâmpla prea des, ca și cum ar fi scăpat de o oboseală mai lungă, fiindcă a trecut o săptămână de când stă în concediu și nu se mai scoală dimineața la 5, 30 să plece pe navetă. Simte c-ar avea chef de cu totul altceva: să asculte muzică și să citească. Dar gândul că deseară e Revelionul și vine Victor la ea (e atât de sigură că n-o să bea, prea a fost frumoasă dragostea

lor!), o face să se simtă brusc cuprinsă de entuziasm și să aibă chef de treabă. Se simte fericită, are chiar un fel de admirație pentru ea pentru că are puterea să uite, să se scuture de orice amintire rea. O abia perceptibilă undă de tristețe o încearcă, un fel de reproș pentru că i-a spus lui Victor să nu ia cheia. Dar își dă imediat seama că nu putea proceda altfel. El știe demult că nu i-o mai dă, e de mirare cum de-a cerut-o. Nu de altceva, dar e bine să prevină, chiar dacă acum e sigură că deseară n-o să vină beat. Doar diseară e Revelionul! Face cu atâta zel treabă în timp ce ascultă muzică, și-a luat radioul cu ea la bucătărie, încât nici nu simte când trece timpul. Uite, a început să se întunece și n-a cumpărat pâine și n-are nici bani mărunți pentru plugari. Unul deja a sosit la ușă. A ieșit în sală, dar n-a mai avut timp să răsucescă cheia în broască, fiindcă cineva învârtea cheia de cealaltă parte a ușii. Victor intra amețit binișor și îi făcea semn cu degetul la gură să tacă.

„Era șeful de scară la ușă”, i-a zis apoi, în timp ce-și scotea o sticlă de votcă din buzunar.

„Dar de unde-ai avut cheie? l-a întrebat ea încruntată, reproșându-și în gând că n-a avut grijă să așeze cheia în broască de-a curmezișul, ca să nu poată fi descuiată pe dinafară. Hai, du-te și te culcă, ai tot timpul să te trezești până la Revelion, i-a spus, încercând să fie calmă ca să nu-l enerveze. Sau mai bine mănâncă întâi ceva, poate te mai trezești”.

Victor încearcă să fie docil. Se așază la masă și începe să mănânce salată orientală. Dar, ca întotdeauna când e băut, nu poate mânca sau nu poate mânca cum mănâncă un om normal. Se scoală de la masă și începe să umble ca un somnambul prin casă, cu farfuria în mână, până termină mâncarea.

„Parcă aseară spuneai că, dacă te-aș lăsa să bei acasă, nu s-a putut până la urmă abține să-i spună, nu te-ai mai îmbăta”.

„Păi, m-a enervat maică-mea, zice Victor, nu m-a lăsat să iau televizorul. Mi-a spus că face scandal la ușa”.

„Te-ai dus beat, de-asta nu ți l-a dat”, i-a replicat ea.

„Nu, c-atuncea eram treaz, nu-nțelegi că din cauza ei am băut? O să facem Revelionul cu radio”, spune zâmbind prostește și întinzând mâinile unsuroase spre ea.

„Lasă-mă în pace, nu vezi că ești uns tot cu ulei?” i-a spus alarmată. Du-te și te spală și pe urmă culcă-te. O să mă săruți mâine când ai să fii treaz”.

„Bine, plec”, spuse el deschizând ușa, dar imediat se răzgândi:

„Da’ ce, sunt beat? În viață! Hai, dă-mi un pupic, Iubițel! Tu nu mă mai iubești deloc, îi spune cu reproș, văzând că se ferește. Mhââi, începe să se smiorcăie, ca apoi, venindu-i o idee, să se întoarcă. A fost cineva aici! Erau mai mulți cartofi dimineață, eu am făcut salata. Tu ești...”

„N-a fost nimeni, dragă, iar începi? Închipuie-ți că mi-a fost și mie foame, am mâncat zdravăn. După câtă treabă am făcut, cred că meritam să mănânc. Mai ales că n-aveam nimic altceva gătit și i-am mâncat și goi. Cum stai mai mult la mine, cum îți iei nasul la purtare. Știi că nu te mai pot suporta când vorbești așa”.

„Vrei să plec? Ce, crezi că nu plec?” zice, așezându-se iar la masă ca să mănânce. De data asta cu mai multă poftă, de parc-ar mânca să-i facă în ciudă, ca să-i arate că, deși i-a spus că pleacă, n-are nici gând de-așa ceva.

Ar fi trebuit să-i pară bine că-l vede mâncând, doar ea îl îndemnase să mănânce, în speranța că se va trezi din beție mai repede, dar faptul că a spus că pleacă, și ea o luase de bună, și acum îl vedea mâncând, semn că n-avea să mai plece, o enervează prea tare ca să se mai poată abține:

„Parcă voiai să pleci, nu mai pleci? Ușa îți e deschisă”.

„Am să plec, spune el cu gura plină, și iar râde prostește spre ea, acum poate să nu se enerveze când îl ceartă. Schițează iar gestul de a întinde mâinile spre ea. Mâine, poimâine, doar ai cumpărat pâinea cu banii mei”.

„Trebuia să contribui și tu cu ceva pentru Revelion. Doar bani de pâine am mai găsit în buzunarele tale, ai avut grijă să cheltuiești toți banii înainte de a veni aici, ca de obicei. Poate ar fi bine să mănânci și niște mere, am constatat că merele trezesc din beție. Parcă ți-am mai spus. Eram la familia L., știi, criticu’ ăla literar”.

„Da, știu ce faci tu cu criticu’ ăla!”.

„Hai, termină cu prostiile! Și m-au servit cu vin. La început, nu voiam să beau, mă gândeam că mă amețesc, fiindcă nu mâncasem. Știi, trebuia să vină ei la mine, cu soția, adică. Și fiindcă nu mai veneau, îi așteptasem mai mult de o oră, m-am dus să văd de ce nu veneau, stau aici, aproape”.

„Și n-a venit la tine criticu’ - ăla?”

„Nu, dragă, doar ți-am spus că venea cu soția. Da’ stai să-ți spun cum a fost cu merele”.

„Da, da, merele lui Adam”.

„Eu aveam ceva de mâncare la mine, niște salam, îl cumpărasem de la alimentară, în drum spre ei, și-l lăsasem într-o pungă, la cuier. Îmi era jenă să le spun că n-am mâncat, așa că m-am lăsat convinsă și-am băut vinul. Mai întâi am simțit că mi se dezleagă limba și trăncănesc, și trăncănesc!”

„Așa-ți place ție să trăncănești!”

„Of, taci odată! nu spuneam prostii, cum spui tu. Voiam, totuși, să mă reabilitez într-un fel în ochii lor. Adică în ochii nevestii și ai unei tipe, Oana, soția unui poet care scria cronici sportive la *Opinia*”.

„A, da, voiai să faci sport cu poetul”.

„Of, iar vorbești prostii! Mi-am dat seama din privirile lor dezaprobatoare că nu le plăcea cum eram

îmbrăcată, nu-nțelegi? Și tot vorbind, mi s-a făcut și mai foame și parcă și sete, și-am întins mâna la farfurie să iau un măr. Pe urmă, și pe-al doilea, și încă unul. Și-am simțit dintr-odată că mi-a trecut amețea. Acum pot să plec, le-am spus, nu-mi mai e frică, pot să merg până acasă. Da' tu ce faci, nu te culci? Eu și uitasem că ești beat, îți vorbeam exact ca unui om normal. Și văd că nici mere nu vrei să mănânci”.

*

Punea cafea în cele două cești, așezate pe masa din bucătărie și-i spunea lui Victor:

„Asta e a ta, fiindcă are zaț mai mult, tu n-ai voie să bei multă cafea, ca să nu te enervezi sau să te apuce melancolia”. Se uita la el și, deși zâmbea, știa că e aproape supărat și că, dacă ar fi stat iar împreună, pentru un amănunt ca cel cu cafeaua, s-ar fi supărat de-a binelea și-ar fi început să tremure, căutând cu înfrigurare ceva de băut.

Îl vede cu fața în jos pe canapeaua din sufragerie: cu barba nerasă, fiindcă n-a avut cu ce să și-o radă; stă de trei zile la ea și nu și-a adus aparatul de ras. A stat așa, ore întregi, cuprins de melancolie, melancolie care preceda sau urma stării de beție îndelungată.

„Trebuie să te duci acasă, i-a spus, o să te caute ai tăi cu miliția. Ai văzut că tot dau telefon, dar nu vor să vorbească. Își închipuie că ești aici”.

„Bine, dragă, plec, i-a spus el, știu că abia aștepti să plec”. Și când gura i se închide, ea vede că e gata să plângă. Și cu tunsoarea pe care o are acum, seamănă cu un copil bosumflat. Un copil prea mare, cu privirea cam rătăcită și ochii prea adânciți în orbite.

„Unde sunt ochii tăi frumoși? l-a întrebat, pe jumătate cu regret, pe jumătate cu malițiozitate. Îți place în ce hal te-ai urât, dacă bei? Am ajuns și eu la concluzia că trebuie să ne mai vedem din când în când, să ne mai

plângem urâtul unul altuia, fiindcă e rău pentru amândoi că am rămas singuri. Dar în niciun caz nu ne putem împăca, știi asta. Mi-ai făcut prea mult rău și prea mult timp, ca să mai am încredere în tine”.

Victor tăcea și înghițea în sec, cum făcea și înainte de căsătorie când îl certa, dar pe urmă... Faptul că el tăcea, i-a dat curaj, avea chef să-l certe, așa că i-a spus:

„Vreau să-mi mai revărs și eu nervii, prea multe s-au adunat în mine. De-aș avea măcar bani, tu n-ai nicio răspundere de tată. De câte ori îmi dai bani, o faci numai ca să te primesc la mine, nu-ți pasă de Irina. Ia, mai bine, cât toc eu vinetele astea, piaptână fata. Să faci mâncare, nu te pun, fiindcă ai stat destul de mult la coadă și le-ai cumpărat, așa cum ar fi trebuit să faci când erai soț”.

„Nu știi, la așa ceva nu mă pricep”, spune el acum râzând și ea se miră: va să zică poate să nu se enerveze când îl muștruluiește, fiindcă acum ea e visul lui de aur. Să se împace cu ea, asta e singura lui dorință, s-ar crede foarte fericit. Dar asta numai până când ar fi sigur de legătura lor.

Ce i-o fi venit și ei să-l primească, atunci când a sunat la ușă?... Era obișnuit să vină și să plece, târând după el zece tone de tristețe pentru că ea nu voia să-l primească. Nu-i păsa nici dacă-i spunea că vrea să-i dea bani sau vreun cadou. Nu-i păsa pentru că nervii ei știau din instinct că trebuie să se apere. Nu-l mai văzuse de la Revelion.

„Hai, nu mai fi supărat, s-a auzit spunându-i, destul de mirată. I-a spus asta, deși Victor părea acum bine dispus, se părea că-i place s-o asculte. O pieptănase pe Irina și acum îi ștergea ghetele cu o cârpă udă. Nu-mi mai e ciudă pe tine. În astea trei zile cât ți-am spus să pleci și n-ai plecat, deși te-am rugat, chiar cu lacrimi în ochi, fiindcă nu te suportam, nu din cauză că aș avea ceva cu tine, dar pentru că m-am dezobișnuit să mai stau mult timp

cu un bărbat. Și dacă simt nevoia să rămân singură și nu rămân, sufăr, și n-am chef să sufăr, pricepi? Dar tot spunându-ți să pleci, m-am învățat iar cu tine, uite, vezi? Știu că tu asta voiai, dar știu și că nu se poate. Vrei s-o luăm iar de la capăt? Ce lipsit de voință ești! De-asta nu ești în stare să te lași de băut. Un bărbat care să plângă, ce rușine! Asta până simți din nou puterea sub tălpi. Și pe urmă, să te ții bătăi și scandaluri! Pari atât de neajutorat și de trist, un om atât de cumsecade și de fără noroc încât, dacă n-aș avea memoria destul de fidelă, m-aș simți cumplit de vinovată față de tine.

Trebuie să-ți găsești și tu pe cineva, i-a spus după un timp, enervată. Ambiguitățile astea ne fac rău la amândoi. Nu se poate să nu se găsească o femeie care să te accepte așa cum ești. Nu sunt toate prăpăstioase ca mine. Uite, îți promit că, dacă nu te însori, eu nu mă mărit oricum, o să ne întâlnim din când în când, cu condiția să-ți iei odată garsoniera aia și să vin la tine numai când ești treaz. Uite, ca să-ți demonstrez că mă voi ține de cuvânt, o să ieșim astăzi împreună la iarbă verde, chiar dacă arăți ca o sperietoare de ciori cu barba asta nerasă de trei zile”.

„Dar tu, te-ai uitat în oglindă, te-ai văzut cum arăți?” i-a spus el, privind-o oarecum ironic și așteptând reacția ei.

„Eu nu vorbeam despre mine, vorbeam despre tine. Și, te rog, când mai vii, să-ți găsești o curea, să nu mai vii cu pantalonii în vine, parcă nici n-ai avea fund”.

„Sunt de import, ăștia sunt acum la modă”, i-a răspuns el, încercând să râdă. Părea din nou indiferent, hotărât să nu-i mai pese, orice ar fi spus ea.

„O curea nu-i un car de bani, nu trebuie să fii neglijent, să te îmbraci la întâmplare. Când eram prieteni, cum puteai să te îmbraci ca lumea? Știu, vrei să-mi spui că nu-ți pasă și, bineînțeles, tot din cauza mea”.

„Lasă, nu mai face sacrificii pentru mine, i-a spus el ironic, știu că nu vrei să ne vadă lumea împreună”.

„Nu că nu vreau să ne vadă lumea, după cum vezi, m-am și îmbrăcat, așa că vom pleca chiar acum”.

Când ieșeau din scara blocului, ea i-a spus că vrea să meargă pe jos, fiindcă tramvaiele vin greu, mai ales că e duminică, așa că au luat-o pe o scurtătură. Mergând, și-a amintit (pentru a câta oară?) că de câte ori ieșeau în oraș, pe vremea când erau căsătoriți, se certau, dacă nu la dus, la întoarcere, sigur, așa că mergeau la o jumătate de kilometru unul de altul. De obicei, Victor pleca înainte, și niciodată nu ținea cont dacă era ora 12 ziua sau ora 12 noaptea. El își amintea neapărat ceva ce nu-i convenea sau, dacă n-avea ce-și aminti, inventa.

„Bine, și-a spus în gând, iar fac o prostie prin această plimbare împreună, n-ai merita tu să-ți fac plăcerea asta, fiindcă știu că asta vrei, să creadă lumea că nu suntem certați de tot, că ne mai întâlnim din când în când. Dar, în sfârșit, o fac, ei, da, pentru că am început și eu să mă simt singură și, dac-aș ieși acum la iarbă verde numai cu Irina, m-ar apuca mila de mine. Deși știu că este ceva trecător. Asta se întâmplă pentru că mi-am dat seama nu numai de faptul că nu pot să stau cu tine, dar și că nimeni altcineva nu va sta cu mine, cine știe cât timp. Nu se grăbește nimeni să crească doi copii.

Și cât am crezut eu în minciunile tale! De câte ori nu mi-ai spus: uite, azi e ultima zi când beau, de mâine, nici nu mai beau, nici nu mai fumez. Și azi mi-ai spus la fel și, cum ai văzut chioșcul de țigări, te-ai dus direct acolo. Nici n-ai spus când ai plecat, m-ai făcut iar să trăiesc clipe de groază, să-mi amintesc ce nu vreau să-mi amintesc”.

„Am luat și eu o țigară”, a zis el.

„Nu mi-ar fi mie c-ai luat doar o țigară sau chiar un pachet, nu pot să-ți impun lucrul ăsta. Vezi, tu greșești nu numai făcând prostiile, dar și pentru că spui că nu le faci, deși știi că nu te poți ține de cuvânt”.

Tonul n-a fost, totuși, prea aprins și el nu s-a enervat

de ce i-a reproșat. Nu-și dădea încă seama ce se întâmpla cu ea: era doar nervoasă sau era ceva mult mai grav?... El nu trebuia să bănuiască ce rememorase continuând să meargă alături de el, ca și cum ar fi fost foarte bine dispusă. Era spaima ca el să nu bea și apoi să vină după ea, după ce va ajunge cu chiu cu vai până acasă, și să nu poată intra pe ușă, fiindcă ar vrea să intre și el. Și dac-ar intra, iar n-ar mai dormi toată noaptea, pentru că el iar s-ar îmbrăca și s-ar dezbrăca de 20 de ori într-o oră, iar ar veni și iar ar pleca. În cel mai fericit caz, i-ar spune că s-a întâlnit cu patrula de noapte.

Dar afară e frumos, uite că vine și tramvaiul, și, chiar dacă nu e chiar cel care trebuie și vor merge ceva mai mult pe jos, ei se învesesc, uite că se poate să fie și bine, în general, nu s-ar spune că nu e optimistă, altfel n-ar mai fi avut curajul să meargă cu el și-i zice:

„Bine că mi-am luat papucii. Zâmbește mulțumită. Chiar e mai bine că n-a venit 3-ul, ne face bine să mergem mai mult pe jos. Abia aștept să trecem prin pădurice, numai pentru păduricea asta merg eu la liric.

Și-aș vrea să mă plimb și cu barca, cred că știi să vâslești”.

„Da, da’ n-am buletinul la mine, spune el, nu se dă barcă fără buletin”.

„Păi de ce n-ai spus nimic de buletin? l-a întrebat dezolată. Ți-am spus doar că vreau să mă plimb cu barca! Cum n-ai auzit, dacă eu știu că ți-am spus? Asta ca să nu-mi tihnească mie. Nici nu te mai luam, dacă știam că-mi faci așa încurcături”.

„Lasă, nu te enerva”, i-a spus el, și ei nu-i venea să creadă”. Ehei, i-a spus în gând, dac-ai fi fost așa calm mereu, sau, cel puțin, să nu fi băut, altă soartă ne aștepta pe amândoi, n-am fi stat singuri, ca doi huhurezi”.

Mergeau în tăcere și ea s-a trezit că-și șterge o lacrimă, și se întreba dacă e lacrimă de la căscat sau de la

plâns. Își zicea c-a acceptat să meargă cu el pentru că aveau împreună un copil și voia ca el să fie din când în când fericit, să fie cu amândoi, mai ales că alt tată nu era în stare să-i găsească.

„Dragă, dar pe-aici n-avem cum s-ajungem în pădurice. Trebuia s-ajungem întâi în cimitir și, din celălalt capăt al cimitirului, săream un garduț și intram direct în pădurice”.

„Lasă că știu eu pe unde te duc, ai să vezi c-ajungem și în pădurice, i-a zis Victor, ieșim în Cimitirul eroilor. Vezi ce bine știu? Ca să știi și tu prin câte locuri am umblat eu”, a mai spus el, satisfăcut de veșnica dorință de vagabondaj.

„Dac-ai fi umblat treaz, era o chestie, dar așa... nu vedeai nici pe unde mergi, i-a zis ea, răutăcioasă. Ai cu ce te lăuda, într-adevăr, n-am ce zice”.

El tăcea. Tăcea și din tăcerea asta a lui câte concluzii nu s-ar fi putut trage. N-avea chef atunci să tragă niciuna, fiindcă intraseră deja în pădurice și abia acum își dădea ea seama cât e de frumoasă lumina, strecurată printre frunzele întunecoase ale copacilor.

„Doamne, cât e de frumos! Numai ca să vezi așa ceva și merită să trăiești”, și-a spus în gând. Se simțea grozav de fericită, dacă s-ar fi simțit mereu așa, n-ar mai fi avut nevoie de niciun bărbat.

Dar gândul rău, care e el însuși un șarpe, o făcea să se gândească cu teamă: „Numai să nu iasă chiar acum un șarpe și să mă apuce de picior! N-aș vrea să mor acum!”. Își aminti că șerpii nu vin aproape de cărare, mai ales că asta era o cărare umblată, ce-i trecea și ei prin cap! Se vedea că stă prost cu nervii. Nicio clipă nu i-a trecut prin minte, în egoismul ei, că s-ar fi putut ca și pe Irina sau pe Victor să-i apuce vreun șarpe de picior.

Au ajuns la lîric: și mergeau, și tot mergeau, și niciunul dintre ei nu voia să se oprească. Voia să vadă în câteva minute tot ce nu fusese în stare să vadă de aproape

zece ani. Se făcuseră atâtea schimbări încât era ca și cum n-ar mai fi fost pe-acolo: căsuțe, care păreau puse pe roate și mutate din cine știe ce sate îndepărtate de munte, erau înșirate ca mărgelile. Doar perdelele luxoase le dădeau de gol că nu erau autentice. Își zicea în minte: „Aici să venim mereu duminica, mai de dimineață, ca să stăm cât mai mult și să iau și buletinul ca să ne plimbăm cu barca”. Dar alungă repede acest gând, fiindcă nu putea să uite, nicio clipă nu putea să uite că Victor bea și că până seara sigur și-ar fi dat în petec. Își mai spuse că va veni numai cu fetele, păcat că Ilinca era acum plecată în tabără și, la urma urmei, singurătatea era în funcție de nervi. N-avea să se mai gândească la Victor și la niciun alt bărbat ca să nu se mai simtă singură. Avea să se simtă grozav de bine! Gândul ăsta o mai liniștea, simțea că-i e sete, mai ales că toți oamenii pe lângă care treceau aveau sticle cu bere și mici. Așa că s-a trezit spunând cu glas tare: „Vreau mici și bere!”

S-au oprit la un restaurant, primul care le-a ieșit în cale, ea nu mai voia să aștepte, îi era prea poftă și începuse să o doară un picior, fiindcă acum o rodea papucul. Victor s-a întors după câteva minute cu două sticle cu bere, apoi a plecat după pahare, pe care le-a obținut destul de greu, ținând-o într-o continuă stare de tensiune. Era un fel de autoservire acolo, nu venea nimeni la masă să te servească decât dacă voiai să consumi friptură.

Când au sărit pârleazul din cimitir în pădurice, din lumea de ciment în sânul naturii, nu și-a dat imediat seama că aerul era cu totul altul. Abia mai târziu, stând la masă și căscând, i-a spus lui Victor:

„Căscatul e efectul aerului, uite ce bine îmi face, nu mă mai gândesc la nimic acum”.

Victor turnase deja berea în pahare, iar în paharul Irinei turnase pepsi. Primul pahar cu bere l-au băut destul

de repede și acum ea aștepta efectul. El îi umplu din nou paharul, din care băuse aproape tot, deși îi spusese: „Nu, mie să nu-mi mai pui!” Dar el avea chef să fie echitabil, nu voia să bea mai mult. În cele din urmă s-a ”resemnat” și a golit și paharul ei, văzând că avea de gând să lase berea acolo.

Au plecat în căutarea micilor pe care nu-i găseau și s-au așezat, în sfârșit, pe iarbă, după ce au pus mai întâi pătura, pe care Victor a scos-o din geanta dusă tot timpul, fără niciun chef, pe umăr. După vreo zece minute, timp în care au mâncat ciocolată, luată de la un chioșc din apropiere, Victor a spus că el se duce să se plimbe.

„Bine, i-a spus ea, du-te, dar vezi mai întâi unde-i Irina. Ia-o cu tine, ca să pot citi, să nu stau cu grijă”. În realitate, nu pentru Irina ar fi stat ea cu grijă, ci pentru el. Nu știa să-și explice de ce s-ar fi simțit mai în siguranță dacă mergea și Irina cu el, doar Irina nu-l putea împiedica să bea. El i-a răspuns că, dacă o vede, o ia, o cheamă prin gardul împletit din sârmă. După vreo cinci minute de la plecarea lui Victor, s-a trezit cu Irina lângă ea, venise s-o roage s-o lase la leagăn și la topogan.

„Uite-acolo, după copacii ăia frumoși, i-a explicat ea. Cobor scările, deschid portița și mă duc pe lângă gard”.

Victor plecase, deci, singur. Nu s-a necăjit prea tare, și-a spus că nu trebuie să pună răul în față, mai ales că nu plecase amețit. Începuse din nou să citească. Citea cam de o jumătate de oră, nu prea atentă, fiindcă timpul trecea și neliniștea începuse să-i dea târcoale: dacă mai întârzia încă o jumătate de oră, însemna că s-a dus la băut. Da, avea să vină și să facă scandal și scandalul avea să țină până acasă și încă, pentru că avea să intre după ea în casă. Totuși, citea. Reținuse că era vorba de un orașel nou, numit Svetslovsk în care mai multe personaje, care aveau sau nu, tangență unele cu altele, se întâlneau mai devreme sau mai târziu. Chiar dacă la început nu erau, până la

urmă aveau să devină toate cinstite. Carte sovietică, neadevărată, nu cum erau cărțile rusești de altă dată.

Când s-a întors Victor, se sculase deja în picioare, strânsese pătura și tocmai o puneă în geanta de voiaj, nu mai avea răbdare să aștepte. Acum o striga pe Irina, mergând de-a lungul gardului de plasă ca s-o audă. S-au îndreptat amândouă spre Victor care le aștepta destul de mirat.

„Cum, plecați? am luat ficăței cu cartofi prăjiți, am stat la un rând!”

Nu părea beat, chiar dacă mai băuse ceva între timp. El i-a ghicit gândul și i-a spus:

„Nu te uita așa la mine că n-am mai băut! M-am gândit să mai luăm niște bere de-aici de la chioșc și s-o bem împreună”.

„Ce frumos vorbești tu!” i-a spus doar în gând, părându-i rău că voise să plece.

„Hai, i-a spus Victor, să mergem mai încolo”, și i-a arătat cu mâna în direcția de unde venise.

„Bine, mergem, i-a răspuns, dacă mai găsești bani în buzunare, mergem”.

„Lasă că mai am eu niște bani, am împrumutat de la un pictor”.

Când au intrat în restaurant, nu mai aveau ficăței.

„Hai să luăm o friptură, dacă tot am intrat”, a zis ea. Nu, el friptură nu voia, pentru că nu mai avea bani decât pentru o porție și nu voia să-l vadă lumea cerând doar o porție pentru trei persoane. Nu i-a răspuns nimic, și-a spus doar ei în gând că n-ar trebui să-i fie rușine pentru lucruri care nu sunt de răs, în timp ce pentru altele, pentru care ar trebui să intre în pământ de rușine, e nepăsător. N-avea chef să-și mai amintească pe câte cărări ajungea el acasă când era beat. Când au ieșit din restaurant, erau gata să se izbească de o fericită pereche ce țopăia de zor în ritmul unui dans popular. Cei doi păreau să aibă în jur de 50 de

ani și erau amândoi rotunzi ca niște butoiase. Era de mirare cum de săreau atât de sprinten. Pe ea o cam scârbea fericirea lor, i se părea de prost gust, dar îi și invidia pentru că știa ce să facă pentru a nu mai fi triști.

*

La întoarcere, n-au mai luat-o prin pădurice, era prea abruptă cărarea pe care coborâseră. Așa că au pornit-o de-a lungul șoselei asfaltate, străjuită de o parte și de alta de stejari și plopî înalți. Asfaltul părea nou, n-avea nicio gaură, era chiar de mirare, nu era nici măcar o cârpitură. Și picioarele ei se bucurau, cum le purta în papuci, de-a lungul șoselei. N-o mai rodea nici papucul stâng. Îi venea să închidă ochii și să spună: „Așa va fi mereu! Vom merge mereu împreună pe un drum lung, luuung!” Dar n-a închis ochii și nici nu i-a spus nimic lui Victor, fiindcă știa că nu poate fi adevărat și, când știi cu certitudine ceva, e foarte greu să te-amăgești.

La un moment dat, a văzut că Irina, care mergea puțin mai în urmă, și nu pe șosea, ci prin iarba de pe margine, fugea țipând. Dar țipa mai mult în joacă decât speriată. A întors capul și a văzut în urma ei un bărbat aproape bătrân, care părea destul de beat. Îi tot spunea ceva Irinei, apucând-o de mână, și ea râdea, dar își arunca mereu ochii spre ea, parcă vrând s-o întrebe dacă n-ar fi trebuit să-i fie teamă.

„Las-o, tăticule, în pace, i-a spus o fată înaltă, frumoasă și blondă, un blond cânepiu, natural, vrei să-i sucești mâna?”

„Las' că nu-i el chiar așa, i-a luat apărarea nevastă-sa, vrea și el să se joace cu fetița, uite-o ce drăgălașă e!”

Se uită la femeie: cam la vreo cincizeci de ani, deși își purta părul într-o coadă despletită, ca fetele. Trupul, bine împlinit, nu prea frumos, fata nu semăna cu ea, trup tipic de țarancă-orășeancă, cu rochia cam scurtă, deasupra genunchiului, cum fusese cândva la modă. De fapt, se uita

la ea ca s-o admire. Îi atrăgea atenția pentru că soțul ei era beat, dar pe femeie nu părea s-o deranjeze acest lucru. Numai fata, poate din cauza tatălui, poate doar pentru că nu mai avea răbdare, mergea cu vreo douăzeci de metri mai înainte. La un moment dat, a fost și mai mirată, pentru că nevasta a scos din sacoșă o sticlă de bere de jumătate de litru și i-a întins-o soțului. Soțul i-a dat-o lui Victor să-i scoată dopul și l-a îndemnat să bea. Victor s-a lăsat rugat de vreo câteva ori, apoi a băut doar câteva guri. Părea rușinat de gestul lui, ca și cum n-ar mai fi băut niciodată. Femeia a luat înapoi sticla și i-o tot arăta soțului, îndemnându-l să meargă.

„Dacă mergi, îi spunea râzând, îți mai dau”. Soțul râdea și el și mergea tot mai repede. Și-a prins nevasta din urmă și ea l-a apucat împăcată de braț.

Irina mergea acum înainte și, din când în când, întorcea capul, puțin speriată.

„Lasă, nu te mai uita, nu sunt beat”, i-a spus Victor, mergând înainte. Femeia, auzind ce-a spus Victor, a întors mirată capul, întrebând-o pe Irina:

„Da’ ce, ți-e frică să nu se îmbete tata, pușor?
Doar nu face nimic rău”.

„Ba da, i-a răspuns Irina, bosumflată, ba da”.

Femeia tăcu. Se uită curioasă la Victor, apoi întoarse capul. Îi plăcea încă să meargă, deși ar fi vrut să știe cât mai avea de mers pe jos, așa că îl întrebă pe Victor:

„Mai avem mult de mers?”

El nu i-a răspuns, poate nici n-o auzise, fiindcă mergea acum și el prin iarbă, doar ea continua să meargă pe șosea. Au ajuns după aproape o oră de mers pe jos, în stația de tramvai și Victor i-a întins, cu o expresie rece a feții, două bilete. Asta voia să însemne că el nu mai venea cu ele., a tradus ea. A înduioșat-o gestul, ce să spunem, fiindcă știa că el voia să meargă cu ele și acum voia să fie rugat. Tactica asta, și-a dat ea seama, era mai bună,

fiindcă uite, venea tramvaiul, așa că i-a spus grăbită:

„Ce faci, nu urci?” El a făcut un gest de lehamite, adică, hai, totuși, să-i facă ei o plăcere.

După ce au coborât din tramvai, în drum spre casă, ei i s-a părut bună ideea de a-l fi luat cu ele, pentru că o impresiona grija lui Victor pentru Irina. Îi culegea flori și îi vorbea ținând-o de mână. Dar imediat ce au ajuns acasă, l-a văzut cum își ia punga cu nu știe ce materiale de-ale lui și cu o mutră supărată îi spune:

„Plec, nu pot să mai stau, tu îmi spui întruna să plec”.

„Bine, i-a replicat ea, dar nu înțeleg de ce te superi abia acum și nu te-ai supărat când ți-am spus. Am impresia că te superi când îți convine. Ți-a venit dor de ducă? Pleacă!” i-a mai spus c-o privire tăioasă care voia să însemne că n-avea niciun chef acuma de nervii lui.

*

Începuse iar să citească, tot fără chef, cartea, cât era de satirică, tot nu-i plăcea, totuși, după vreun sfert de oră, simți că i-au trecut nervii. Era deja zece seara și, cum dimineața se scula la ora cinci, fiindcă făcea naveta, se culcase, dar, pe la 12 noaptea, a auzit ciocănituri timide în ușă. Nu s-a dus imediat, crezând că i se păruse. Un timp, ciocăniturile nu sau mai repetat, dar, ieșind pe hol, auzi cum cineva se freca de ușă. S-a dus tip - în, în vârful picioarelor desculțe la ușă, dar, după ce s-a apropiat, a prins curaj și a întrebat cine e.

„Eu, Victor”, a auzit un glas amețit de băutură.

„Eu sunt, fiul tău dorit”, i-a spus în gând, iar cu glas tare:

„Ce-i dragă, ce s-a întâmplat, de ce te-ai întors?”

„Dă-mi drumu’, am să-ți explic”, i-a răspuns el, cu vocea unui om care vrea să comunice ceva urgent.

Ea se întreba ce s-o fi întâmplat, poate se certase cu părinții, supărați că n-a mai dat pe-acasă de trei zile? Dar, după ce l-a lăsat să intre, nu mai avea nevoie de nicio

explicație: mirosea puternic a băutură.

„Ce-ai făcut? Iar ai băut? se auzea strigând la el, mirată. Mi se pare mie sau chiar n-ai mai ajuns acasă?”

„Nu, n-am mai ajuns, i-a răspuns el, cu un glas cuminte. Ce-am văzut eu în seara asta, m-am îngrozit pentru toată viața!”

Simțea cum crește tensiunea sângelui în ea, își auzea inima cum bate.

„Hai, spune, ce-ai văzut?” l-a îndemnat, intrigată, fiindcă mirosul de băutură o făcuse deja să-și piardă încrederea. În loc să înceapă să-i povestească, venea spre ea cu gând s-o strângă în brațe și smiorcăindu-se ca un copil.

„Iubițel, i-a spus, nu trebuia să ne despărțim, mi-am dat seama în seara asta, de-asta am venit, să-ți spun. Am venit cu el”.

„Cu care el, dragă?” l-a întrebat enervată, nemaiînțelegând nimic.

„Cu... uite că nu știu cum îl cheamă și doar am mai băut cu el. E profesor la Catedra de anatomie comparată. Are o fetiță, exact așa, ca Irina. Era cu ea acolo”.

„Cum? s-a indignat ea, la ora asta? E 12 noaptea!”

„Păi, a luat el copilul, fiindcă ea e vinovată”.

„Și el, dacă nu e vinovat, de ce nu se gândește la copilul lui și-l ține la 12 noaptea în restaurant unde poți să tai fumul cu cuțitul?”

„Păi vezi? i-a spus el apoi, vrând să-i lipească două buze cleioase pe gură, suferă copiii”. Și iar începu să se smiorcăie.

Nu i-a mai spus nimic, și-a amintit doar cum plângea mama lui Victor înainte să-i smulgă ei părul din cap.

„Să știi că m-ai convins definitiv de înalta ta conștiință paternă, n-ai făcut degeaba drumul înapoi!”

*

Doi papuci în mijlocul sălii. Îi ridică și-i așază sub

cuier. Cu calm, fără să se enerveze. Fiindcă știe, e inutil. Dacă-i face observație Ilincăi, nu face altceva decât să-și consume energia în van. Și nervii. Fiindcă ea își va da toată osteneala să nu se îndrepte. Ba, chiar dimpotrivă. Intră în bucătărie auzind declicul ușor al întrerupătorului de lumină. Sunetul întrerupătorului îi aduce în fața ochilor imaginea Ilincăi din acele clipe: de fapt, imaginea mâinii ei: degete lungi, cu unghii ovale, rotunjite cu mîgală la vîrf și, parcă n-ai crede că sunt așa, dacă n-ai ști dinainte. Fiindcă e de necrezut ca o fată nervoasă cum e ea, un adevărat ghem de nervi, să-și îngrijească cu atîta răbdare unghiile. Se aude din nou declicul întrerupătorului, însoțit de un sentiment de silă amestecată cu ciudă: „Te închid, pentru că trebuie s-o fac și pe asta, dar n-am niciun chef s-o fac, așa cum n-am niciun chef de nimic. Și, fiindcă n-am niciun chef, îți fac așa: îți dau un bobârnac”. Capul ei nu contează cum îl vede acum, pentru că apare prin mână. N-are cum să arate altfel decât nervoasă. Foarte nervoasă. Dar, ce s-aude?... Cîntă?! Tot ce-i posibil. Pentru ea, totul e posibil. Intră în bucătărie cu Ilinca *în ea*. Hotărâtă să se scuture, să rămână ea însăși. Va sta cel mult o jumătate de oră, doar cît să pregătească usturoiul pentru răcitur. Irina lenevește în pat. S-a trezit, deși nu e încă ora 8 și ar trebui să mai doarmă, fiindcă aseară s-a culcat târziu. Se preface că uită de cămin. Se preface și ea că uită. De fapt, astăzi este ziua cea mai lungă și mai importantă pentru ea, pentru că trebuie să facă toate treburile pe care le-a amînat în timpul săptămînii. Și tot astăzi trebuie să se *întâlnească cu ea*. O apucă mila cînd se gîndește cît de mult *au intrat* toți ceilalți *în ea*. Așa că timpul trece așa de repede încît nici nu mai are cînd să-i fie dor. Viața ei se învîrtește în jurul acestor două zile: ziua de duminică și ziua de miercuri cînd poate rămîne dimineața acasă. Și această posibilitate e foarte importantă pentru că poate să-și facă o sută de planuri, chiar dacă, cel mai adesea nu se

îndeplinesc. Dar important e că *ar putea să le facă*. În bucătărie e bine. Nu pentru că e cald, flacăra de la aragaz emană un miros care te face să preferi frigul, ci pentru că aici sunt mereu atâtea treburi de făcut încât, vrea, nu vrea, se scutură de toți ceilalți. Uită c-a venit înghețată, fiindcă iar n-a mers autobusul și a ajuns acasă într-o ladă de camion, uită că la școală sau în drumul spre casă este mereu enervată de cei doi, profesorul M. și profesorul P. Numai că n-are bani nu poate să uite, deși își dă toată silința, repetându-și mereu că deocamdată sunt, mai departe nu trebuie să se gândească.

E sigură că va termina repede treaba, doar să curețe două - trei căpățâni de usturoi, doi - trei morcovi mici și două cepe potrivite. Dar cum se face c-a intrat în bucătărie înainte de ora 8 și a ieșit la 12?... Ce-a mai făcut în afară de curățatul zarzavaturilor? A strecurat brânza de care uitase, a strecurat răciturile, a băut un ceai de tei. Și, după aceea, s-a mai foit puțin; să fi mâncat un măr, stând pe un scaun și cu picioarele întinse pe celălalt?... Prin casă nu putea să facă mare lucru; paturile erau nefăcute și covoarele nemăturate. S-a uitat la ceas și a văzut că era 12 și, deci, trebuia să meargă iar la bucătărie ca să facă mămăligă. Fiindcă și răciturile, și brânza, și peștele, toate erau mai bune așa.

Știe. E un timp care-i scapă. Nu știe ce-a făcut cu el, nu-l poate aduna, întruchipa în ceva. Asta pentru că s-a simțit bine. Numai când nu se simte bine, ține minte ce-a făcut.

„Nu prea te descurci la bucătărie”, i-a spus cândva Mamaia. *Dar știe Mamaia că în tot acest timp ea visează?*

...

*

E dimineață. Știe asta pentru că sună ceasul, nu pentru c-ar fi lumină afară. Oasele trosnesc, se întind. Se strânge cu capul la genunchi, precum pruncul în uter. Se

întinde și, în sfârșit, coboară din pat. Se îmbracă fără să aprindă lumina, i-ajunge cât luminează becul de la blocul vecin. Nu vrea să se trezească fetele. Știe, când îi bate lumina drept în ochi, înseamnă că e ora 6. Trebuia să se fi sculat de o jumătate de oră. Dar se simte obosită. Foarte obosită. Și nu e încă jumătatea trimestrului. Până la vacanță mai e mai bine de o lună. Dar ce să facă, dacă seara nu poate să se culce fără să citească, de la ora 8 în sus, în cel mai fericit caz. Atunci poate să spună că-și aparține ei însăși. Numai dacă renunță la televizor. Și ea renunță. Chiar când o cuprinde somnul mai repede, se încapătănează să reziste. Doar o jumătate de oră, nu mai mult, fiindcă nu vrea s-adoarmă cu cartea în mână, cum pătea Cezar când stăteau împreună și nu prea crede să se fi schimbat nici acum. Dacă nu-l trezea, de-atâtea ori când adormea cu cartea în mână în cada plină cu apă, cine ar mai fi făcut acum memoriu împotriva ei către președintele Tribunalului, pentru a-l convinge cât de rea era ea?...

Nu era de acord cu el, bineînțeles, dar nici cu ea nu mai știa dacă e de acord și nici nu-și putea permite luxul să se gândească prea des la asta.

S-a îmbrăcat, în sfârșit, tot cu fusta în dungi, fiindcă asta îi place cel mai mult, chiar dacă știe că gurile rele vor spune că umblă zile în șir îmbrăcată la fel. Ce rost ar avea să le explice că între ea și un anumit lucru se creează o afecțiune la care nu poate renunța fără să sufere. Ar însemna să nu mai fie ea însăși, dacă și-ar schimba lucrurile înainte să aștepte *acel impuls interior*. La ce bun să le explice? Tot n-ar înțelege. Ar da doar apă la moară celor doi, Stan și Bran.

S-a îmbrăcat contra cronometru. S-a uitat la ceas și și-a spus: „E bine, am timp”. Dar, uite, cizmele pe care vrea să le încalțe, tot contra cronometru, îi strică socotelile, fiindcă sunt murdare și ei nu-i place niciodată să le spele seara. Nici pachetulul cu mâncare nu și-l

pregătește de seara, fiindcă ar simți o sfârșeală prin tot corpul și s-ar indispuce. Numai pentru Irina, în doi timpi și trei mișcări, ca pompierii când sting un incendiu și trebuie să salveze de la moarte niște ființe neputincioase, pregătește pachetul cu mâncare, învelit frumos în șervețel.

În sfârșit, pleacă! Și simte cum în stomacul ei face plici! plici! ceaiul pe care abia l-a băut. La ceai nu renunță niciodată. Cu oțet de mere și miere de albine. Bun la toate.

„Întreab-o pe Silvia, *domnișoara* Silvia, *fetița*, *naiva*”, ar spune profesorul P. care nu-i iartă nimic de când l-a pârât colegilor că a atentat la persoana ei, sacră și inviolabilă, când s-a dus la biblioteca școlii să împrumute o carte, ba le-ar mai și înflori pe deasupra.

„Ea are toate bolile, ar continua el, vorbește cineva de o boală, și ea o are”, și tot repetă, tot spune fiecăruia în parte, și se amuză singur de ce spune, văzând că ceilalți nu se amuză. Mai aruncând și câte un strop de salivă pe câte cineva.

Plecând, și-a aruncat privirea pe mocheta din sală și a văzut că e nemăturată. De câte zile?... Cu toate că, atunci când va veni înapoi, (asta se va întâmpla când va vrea Dumnezeu) Ilinca îi va spune:

„Zău, ieri am măturat aici”. Ele niciodată nu se cred una pe alta, și ăsta este doar un mic semn al nepotrivirii dintre ele, așa că își zice:

„Ce mizerie, Doamne, nici n-am timp s-o văd, cu naveta asta!”

La școală, în cancelarie, după ce vor veni și cele două profesoare de matematică, foarte slabe și mîncăcioase, va adăuga:

„Eu, ce să mai zic, când îngheț o dată, îmi trebuie o săptămână ca să mă dezgheț”.

Dar, oricum, ceaiul o mai încălzește, chiar dacă îi îngreuiază fuga cântându-i în burtă. Portarul de la depou

zice, dar e deja departe, nu poate el vorbi atât de repede cum fuge ea:

„Trebuia să nu vă las să treceți, domnișoară”. Și el îi spune *domnișoară* Ar trebui să-i pară bine, dar asta înseamnă că nu are destulă prestanță nici în fața elevilor.

„Cred că te-ai sculat cu fundul în sus, îi spune ea, deși știe că n-o aude, ai fost de noapte, altfel nu văd de ce-ți bați gura de pomană, fiindcă știu, ești un om bun, n-ai să mă lași niciodată să pierd trenul sau autobusul. Să vezi tu o dată cum mă salută șeful vostru, cum își pleacă fruntea și cum îmi spune: sărut mâna, doamna profesoară, și-o să-ți piară cheful să mai faci glume cu mine”.

În tren. A nimerit într-un vagon de lângă locomotivă. Sunt locuri, dar nu se așază, pentru că trebuie să meargă, încă să meargă și să respire pe gură. Nu trebuie să se oprească brusc, după atâta fugă, nu ar fi bine pentru inimă. După prima stație, după ce trece controlorul, se întoarce în primul vagon de clasa I, care e mai aproape de locomotivă, și se întâlnește cu profesorul M. L-a văzut și când s-a urcat în tren, dar nu s-a oprit lângă el, a trecut mai departe, prefăcându-se că nu-l vede.

*

„Întoarce-te la mine!” Glasul Irinei ține de tânguire și de poruncă. Totdeauna se trezește înaintea ei duminica.

„Of! tu niciodată nu mă lași să dorm mai mult!” Spune asta fără să se uite să vadă cât e ora. Are ceasul ei interior. Ceas care duminica trebuie să fie cu trei-patru ore în urmă. Pentru compensație. Nu poate acum să se întoarcă. Ține ochii strânși. Capul sub plapumă. Îndărătnicie? Desobișnuință de lumină? Doar după câteva clipe, întorcându-se:

„Acuma nu mai pot să dorm!” După limpezimea privirii pe care o îndreaptă spre Irina, pare să nu mai fie un ghem de nervi. O admiră. În lumina, care pe nesimțite a intrat tot mai mult în cameră, părul Irinei e foarte galben.

Un galben ușor platinat care-i poate trezi în minte tot felul de povești din vechime: o păpușă cu ochii de peruze, adică nu, a uitat, la un an i s-au schimbat, au devenit căprui, ce piatră prețioasă ar putea imita? Jad, chihlimbar? Nu se prea pricepe, se cunoaște că nu poartă bijuterii.

„Dă-mi un pup”, vine glasul ei, acum dulce, ascunzând ușor un chicotit care stă la pândă, gata să izbucnească într-un hohot satisfăcut de râs, imediat ce va primi pupul. Privește galeș. Buzele i se adună, se strâng, sunt împinse înainte. Un pup în aer. Sonor: mțu! În fond, de ce să nu-l primească, dacă poate, cât o să mai poată să se bucure atât de ușor?... Îl dă.

„Acuma gata, îi zice, după ce că nu m-ai lăsat să dorm... Te rog să dispari. Uite ciorapii, uite puloverul. Sau puloverul îl ai pe tine. Cu frigul ăsta, dormim ca la cocină”.

„Eu în - am rugat la Dumnezeu să fie caloriferele fierbinți. Am spus și îngerașul, daaa!” Ochii Irinei arată satisfacție. Și toată făptura ei. Brațele se desfac, picioarele se îndreaptă șovăielnic spre pat: așteaptă răsplata, desigur, tot un... pupic. Întâi imitat, apoi sonor, apoi în toată concretețea lui. Dar tot nu e pe deplin mulțumită

„Nu așa, vreau ca la televizor, zice, mai lung”.

Ar putea să mai doarmă sau, mă rog, să viseze și să uite imediat la ce visează. Indiferent ce, numai să rămână în pat și să nu vadă lumină. Încă un sfert de oră. Cel puțin. Să se strângă ca un arc și să se întindă ca o pisică. Dar e supărător, totuși, după ce cineva te-a trezit și se foiește încă prin cameră, sau, mai rău, în pat, la capul tău.

„Ți-am spus să nu te miști, să stai cu fața la perete!”

„Păi, nu stau?” se miră Irina, în timp ce se întinde pe burtă cu perna în brațe și se acoperă cu plapuma. Tăcere. Moment de reculegere pentru că a deranjat-o pe mama? Până la cât să fi numărat ea în gând ca să reziste să stea nemișcată? Câte minute? Pentru că ea numără în minute. Numără și uită câte numere are un minut. Și iar întreabă:

„Până la cât să număr pentru un minut?”

„Până la 60 și mai lasă-mă-n pace!”

„Bine, te las, da’ nu știu cât fac un minut și cu un minut”.

„Două minute!”

„Nu, nu așa!” spune Irina.

Aaa, râde ea, 120 de secunde, adică de numere. Își amintește că era nervoasă. Ți-am spus să mă lași, da? Te rog!”

Vocea ei nu e, totuși, supărată. Asta pentru că e mândră de preocupările fiicei ei mai mici. Nu se poate spune că nu e inteligentă. Și s-o vezi ce fantezie are! Și ce vocabular! Vede ochii Ilinicăi: zeflemitori. Privește printre gene:

„Sigur, sigur, foarte deșteaptă!” Și ea:

„Parcă tu n-o vezi la fel, și frumoasă, și deșteaptă. Mă mir că nu-i mai pupi tălpile și fundul, cum îi făceai când era mică”.

Bine că apar numai ochii, nu e niciun pericol ca discuția să se transforme într-un conflict de proporții de altă dată. Trupul ei e departe, oho! S-a dus la Tușnad cu Mamaia ca să se trateze pentru nervi.

„Nu, zău”, ar spune Ilinca, dac-ar ști ce gândește ea acum.

„Uite, plec”, spune Irina, când se aștepta mai puțin. Gura arată supărare, ochii, vicleșug. O privește ca din altă lume. La ce se gândește oare? Cât era de bine să stea așa și să se gândească la ceva și acest *ceva* să o facă să se gândească la altceva. De-asta nu se plictisea niciodată când era singură, *asta era secretul: ea avea lumea ei interioară*. Și era foarte mândră de asta. Dar și tristă, chiar uneori foarte tristă. Ar vrea așa, să se detașeze, să fie ca un casetofon care înregistrează tot ce spune și ce nu spune în discuțiile cu ceilalți. Să poată vedea *vederile ei interioare*. Ca la o piesă de metal, așezată pe un ax care se

învârtește ca să-i poți vedea toate suprafețele. E atât de sigură când visează că va ține minte totul, dar absolut totul! De-asta și ține mereu caietul și stiloul pe lada studioului, deasupra capului. Dar, când vrea să scrie, o cuprinde furia. Cel mai mult se înfurie pe prima frază. Pentru că din ea vin și celelalte, nu?

„Nu mai pot, când îți dau un pup, mi-e și mai poftă!” A intrat în scenă iar Irina, care până acum era ocupată: călca o pereche de chiloței uzi pe canapeaua din sufragerie.

„Pentru că tot așa a călcat și Ilinca”.

„Dar nu ți-am spus că este masă și pătură pentru călcat?” ar vrea să-i spună, dar tace. Nu mai vrea să-și consume energia, să se împrăstie. Trebuie să aibă răbdare. Cu răbdarea... vorba românului. Dar ea rânjește. Un rânjel pe care nu-l vede nimeni, gura rămâne nemișcată. Nu închide ochii, totuși, e în așteptarea frazei care-i va deschide ușa unei lumi ce-i scapă mereu, atât de ușor, de neașteptat.

Irina amenință că, dacă nu-i coase ciorapii roșii, va lua o pereche de ciorapi albi. Știe ce înseamnă această amenințare pentru mama, care aseară a stat aproape o oră la baie să spele ciorapi și șosete albe, pe care Irina le purtase, câte două perechi din fiecare, pe zi, iar după ce le murdărise, le pusese în șifonier peste lucruri curate. De fapt, ele două sunt acum în grevă. Asta pentru că pe Ilinca a trimis-o în vacanță și la tratament. Altfel, ar fi în grevă cu amândouă. Desigur, cu pauze, uneori mai lungi, alteori mai scurte. Lungimea pauzelor pentru destindere e în funcție de cuvintele spuse sau, uneori, de felul privirii. Cum o privea oare pe Ilinca cu două zile înainte de a pleca în vacanță de s-a năpustit asupra ei cu unghiile și cu picioarele? Urmele unghiilor ei pe mâna stângă. Ar putea fi două semne mici, lăsate de o soră de cruce. Și-așa nu vrea să creadă lumea că Ilinca e fata ei. Toți îi spun că pare

prea tânără. Și ea:

„Pentru că mă țin bine soțul!”

Irina stă ascunsă lângă pat. Se ridică, se umflă, e un arc.

„Bău! Te-ai speriat?” întreabă satisfăcută.

„Nu, nu m-am speriat”, îi răspunde, fără s-o privească. Cuvintele ies ca dintr-un robot, fiindcă acum exersează, exerciții de voință: trebuie să se obișnuiască să facă abstracție de tot ce se întâmplă în jurul ei. *Numai așa va ști să nu se lase copleșită, să vadă ridicolul în durere, să poată imita, cum făcea acum Irina, pe oricine și orice: parcă o pisică și un șoricel dialogau în gura ei?*

„Dă-te mai încolo, zice, să mă reamăzăm deaicea”. Ea râde. Satisfăcută.

„Să știi să-l scrii pe *ceci* și *gegi* și să nu poți să pronunți corect!”

Nu mai spune *ce rușine!* Pentru că, de fapt, îi pare bine când Irina mai pronunță câte un cuvânt greșit. Nu vrea să crească mare, așa, dintr-odată. Dar Irina e obsedată că n-a știut să pronunțe corect și repetă cu un aer foarte serios: „rează mă-te, rează mă-te”. Și apoi, repede, parc-ar ști că exersează pentru pronunțare: „Ani-lopăni, lopăni, pan, pan, pan! Pelucio, pelucio, pelucio savaio!”

„De ce râzi, de ce râzi? Spune de ce râzi! Spune ce-ai scris acolo! Spune ce-ai scris a – co – lo!”

„Dar n-am râs de ce-am scris, am râs de ce n-am scris”, îi răspunde. Teama să n-o întrebe, totuși, mai în amănunt de ce-a râs. Cu toate că acum începe să-și dea seama: dacă nu e ceva scris, n-o interesează prea mult pe Irina.

„Am visat, spune acum Irina, că Daniel, știi, ăla micu’, fratele lui Bozalina, de la opt, se uita pe o foaie mare de bloc și trebuia să vadă ce-i arăta Ilinca”.

„De ce?” se lăsa iar atrasă, fără să-și dea seama, în lumea Irinei.

„Păi, niște desene. Și repede: ce-nseamnă? Erau două copaci, o floare...”

„Nu se spune două copaci, doi copaci”.

„Iaca”.

„Cum, iaca?”

„Nu m-aude nimeni”.

„Dar eu sunt nimeni?...”

„Tu ești mama”.

„Cred că înseamnă, și-a amintit întrebarea Irinei, că te-ai gândit la desenele pe care vi le-a arătat la grădiniță profesoara care v-a testat pentru școală”. Râde iar. Chiar cu poftă.

„De ce râzi? De ce râzi?” se indignează Irina.

„Mi-am amintit cum ai spus tu *două copaci*, n-am voie?”

A râs destul. Acum trebuie să se gândească la Bergson, la ce spune el despre artă, artist și evoluția creației. Apoi va citi ce i-a povestit Irina altă dată și ea a notat, pentru că vrea s-o facă personaj. Dacă nu cumva se va răzgândi, pentru că, uite, chiar acum când ea se concentra ca să-l poată înțelege mai bine pe Bergson, simte că i se adună sângele în cap, vede negru. Pentru că Irina spune:

„Știi ceva? Eu ți-am dat vreodată un pupic?” E insuportabilă! Dar tot Irina o face să râdă:

„Cum se spune jumătate de unu?”

„Zero tăiat în două”, îi răspunde, satisfăcută de răspuns, și abia apoi întreabă:

„Ce-i aia, jumătate de unu?”

„Adică jumătate de secundă”, spune Irina. Cu gravitate. În tot acest timp își mișca fundul, ținând perna dreptunghiulară între picioare.

„Aaa”, zice ea acum, și încearcă să aibă un glas indiferent, sperând ca astfel să fie lăsată în pace. Doar trebuia să se apropie de Bergson.

*

„Arta nu are alt obiect, spune Bergson, decât acela de a îndepărta simbolurile utile din punct de vedere practic, generalitățile, și convențional, și social acceptate, în sfârșit, tot ceea ce ne ascunde realitatea, pentru a ne pune față în față cu realitatea însăși. Arta nu este, desigur, decât o viziune mai directă a realității”.

Se plictisi repede de Bergson. Era de acord, aflase ce voia să afle, așa că răsfoi prin caietul ei și găsi ceva ce i se păru mai interesant: copia memoriului pe care Cezar îl adresase cu câțiva ani în urmă președintelui Tribunalului, pentru că nu voia să mărească pensia alimentară pentru Ilinca.

Tovarășe Președinte.

Subsemnatul V.D., intimat în procesul civil nr. 11788 din 1980, vă rog să binevoiți a lua în considerație, la judecarea cauzei, următoarele:

— *Faptul că în proces s-a recunoscut că am remis, fără a fi obligat de altă instanță decât din obligația mea de părinte, fiicei mele, Ilinca, diferite sume, atunci când ea a avut nevoie, ori, pur și simplu, din plăcerea mea de a-i da copilului ceea ce știam eu că îi trebuie;*

— *Faptul că încercând anume refulări, în urma unor experiențe de viață ulterioare desfacerii căsătoriei, (la cererea mea), fosta soție (vă rog să observați de câte ori și-a schimbat numele până acum) încearcă să câștige și a doua oară niște bani pe care eu i-am dat, cum era și normal, copilului, de a cărui întreținere înțeleg să am grijă și fără intervenția organelor tutelare sau a instanței;*

— *Faptul că prin procesele nenumărate și interminabile prin care mă poartă după divorț, îmi amenință în mod serios sănătatea. Dovadă că după ultimul proces a trebuit să fiu spitalizat 15 zile și să rămân în continuare, după alte 15 zile de concediu medical, sub stricta observație a medicului;*

— *Faptul că pentru a ajunge de către reclamantă la concluzia singulară pe care ea și-o dorește, adică banii, nu se ajunge așa de ușor, ea singură cunoscând lucrul acesta, dar eludându-l cu bună știință.*

Cineva care face oficiul de a scrie nu are timp să-și facă menajul și toate celelalte în familie (curățenie, spălat, călcat, chiar și cusut, de ce n-am spune? Scuzați pleonasmul).

În acest caz, soția mea ar putea să mă dea și ea în judecată, pentru că are un drept în plus față de reclamantă, în ceea ce privește valoarea muncii comune depusă de autorul învinuit, doamne dragă, numai în numele copilului;

— *Faptul că cea de-a doua fetiță a mea, Oana, necesită îngrijiri medicale speciale, după cum reiese din dosar. Chiar și în momentul de față ea trebuie internată pentru operație la ochi. Aș vrea să aflu, cu această ocazie, tovarășe Președinte, cât aparține sieși, din punct de vedere juridic, un creator de artă, pentru că Statutul Uniunii Scriitorilor din R.S.R. din care fac parte, nu stipulează decât că autorul trebuie să scrie cu convingerea că face un act social necesar educației tinerei generații.*

Iar, în condițiile de hărțuială continuă din partea recurentă, pot să mă întreb și să mă întreb: dacă voi scrie în continuare și nu voi mai voi să public tot ce am scris – deși cărțile mele se vând, în maximum de tiraj în toată țara – mi se va" aranja" alt proces?

Deși știu răspunsul din Codul familiei, pun întrebarea, pentru că, după terminarea acestui proces, s-ar putea să se nască altul, cum că m-am cam lenevit. Un proces stimulatoriu, cum s-ar zice, ca să înceapă altul, pe baza muncii la care recurenta de azi, dar omul revendicativ de mâine, să ceară drepturi de la un om căruia, prin felul de a fi, l-a dezgustat destul de mult.

Sau s-ar putea să fi contribuit cu ceva la tot ce am

scris până acum: mi-a rupt vreo 40 de pagini din manuscrisul unui roman, început în timpul conviețuirii, afirmând că tot ce am scris este mizerie. Stau și mă întreb: după ce dezaprobi un lucru, de ce revii, prin forță, ca să-i redai valoarea?

Desigur, numai interesul pecuniar!

Fiicei mele înțeleg să-i dau bani fără să mă oblighe legea. Rămâne la latitudinea instanței pentru a da o hotărâre clară, dacă fiica mea trebuie sau nu să recunoască (este elevă în clasa a XIA) un fapt de inimă, acela că eu am dat întotdeauna, chiar și când nu am avut, împrumutându-mă.

Nu sunt nelămurit, sunt de-a dreptul indignat, când mă gândesc la faptul că tot ce se întâmplă în acest proces se poate numi extorcare.

Stimate tovarășe Președinte, vă rog să analizați dosarul și să dispuneți. Cu deosebită stimă, C. D".

Închise caietul și plecă la bucătărie.

„Fără comentarii”, își spuse.

Alegea spanacul la bucătărie și și-a dat seama că-i place: nu făcea doar ceva obligatoriu care ținea de datoria ei de mamă, făcea și ceva din plăcere. Minte i se limpezea și această stare de bună dispoziție n-o datora doar îndeletnicirii de a alege frunzele proaspete de cele veștede, la această stare contribuia culoarea verde a spanacului. Abia acum își dădea seama de plăcerea pe care o avea Mamaia să se scoale dimineața devreme, când soarele abia era răsărit sau alteori pe înserate, și să smulgă buruienile de prin grădină. Era prea mare plăcerea ei de a smulge buruieni și prea mare satisfacția pe care-o avea după ce le vedea smulse ca să-și mai permită cineva s-o certe că le aruncă pe trotuar și că trebuia să mergi mai mult sărind pentru că erau înșirate la tot pasul. După ce termina, Mamaia își punea mâinile în șolduri și pleca la

plimbare. Lipalipa, când pornea, nu se știa încă unde, mai depindea și cu cine se întâlnea pe drum sau de ce problemă importantă își amintea mergând și de cine, dintre persoanele pe care le frecventa, depindea acea problemă. *Ea mergea ca o împărăteasă care și-a uitat mâinile în șolduri și drumul de țară era pentru ea o alee din grădina împărătească.* Lipa-lipa, nu se dădea nimeni jos din nicio caleașcă în fața ei, poate doar din vreo mașină mică, și asta ar fi fost tot fără importanță, fiindcă mașinile mici nu mai constituiau demult ceva care să atragă atenția supușilor din împărăția satească, așa cum le-ar fi atras atenția o caleașcă sau chiar o simplă trăsură care la ei în sat dispăruse cu mult înainte de colectivizare. Doar în fața gării din Focșani mai văzuse, cam până prin anii '60, trăsuri.

Mamaia se apuca să smulgă buruienile întotdeauna după o stare de nesomn, când era nervoasă și neodihnită, și, ca să-și revină, trebuia să povestească ce-a visat. Nu-și amintea chiar tot, dar ceea ce-și amintea trebuia spus, ca să se elibereze de visele rele care întotdeauna erau semn rău.

„Să știi c-am să mor, i-a spus într-o zi, când ea avea doar vreo opt ani, m-am visat mireasă. Aveam un păr luuung, luuung și mă pieptănam”.

Și degetele se mișcau singure, Mamaia nu știa că ele se mișcă, asta era un semn cât de mult o îngrijora acel vis. Ea o privea lung, concentrându-se parcă, fără să știe pentru ce, și asta însemna că Mamaia a reușit: grija trecea de la mamă la fiică. Noroc că uita repede, n-avea timp să fie supărată, fiindcă trebuia să se joace. Amenințările Mamaiei cu plecarea pe cealaltă lume nu erau, deci, periculoase pentru ea. Doar într-un an, de Anul Nou, Mamaia a speriat-o foarte tare, țipând ca din gură de șarpe că moare, din cauza durerilor de rinichi. Preotul satului, văr primar cu Tataia, se apucase să-i cânte prohodul, ca la

morți, și-i pusese pe cei doi frați ai Tataii să cânte aleluia.

Pentru ea, drama Mamaiei trecuse ca un bâzâit de muscă pe la urechi. Mamaia nu ieșise la pensie pentru că era bolnavă, după ce murise sora ei, Iulia, la 14 ani. Ieșirea la pensie era, doar așa, un motiv ca să știe ea că Mamaia fusese învățătoare. Până la 7 ani, acest cuvânt o speria, nu-i plăcea să se joace de-a școala și de-a învățătoarea, pentru că nu-i plăcea să se joace cu cifrele. Ei îi plăcea să se joace cu visele. Și n-ar fi învățat niciodată alfabetul, dacă la litera *a* din alfabetarul cumpărat de Mamaia, n-ar fi fost desenat un avion cu care să poată zbura. Abia după ce a învățat alfabetul a aflat că Mamaia o credea cam prostuță sau întârziată, cum îi plăcea să zică.

Tot zâmbind, fără s-o facă nimeni să zâmbească, sau râzând, ca de o mare ispravă, când fratele cel mare, Nicu I, cum i se spunea acasă, venind din când în când în vizită, o întreba cât fac șapte ori doi și ea spunea că n-a învățat, chiar dacă știa cât fac doi ori șapte; tot scriind în compuneri despre venirea păsărilor călătoare, despre zumzetul albinelor și despre pomii înfloriți sau despre concertul broaștelor din iazul de la marginea satului; atingând cu vârful piciorului săculețul în care zăceau oasele Iuliei, dezgropate la 7 ani, și umblând prin mijlocul drumului de țară cu basma neagră și părul despletit ca să vadă copiii că *nimeni nu mai e ca ea*, n-a băgat de seamă nimic deosebit în viața Mamaiei. Pentru ea, Mamaia făcea ceva deosebit numai când pleca pe înserate de-acasă fără să spună și o lăsa singură și fără gaz în lampă sau cu sticla de lampă neștearsă. *Adevărul era atunci*, în fuga ei disperată ca s-o prindă pe Mamaia din urmă când tocmai voia să intre în curte la Grigore al lui Micu unde nu putea să intre după Mamaia, pentru că era un câine rău care umbla pe sârmă prin toată curtea. Mamaia spunea că ștersul sticlei de lampă era treaba ei, așa cum tot treaba ei era să scuture preșurile suindu-se pe beci sau să șteargă

cu înfrigurare geamurile, să fie lună, fiindcă” mâine e duminică și s-ar putea să vină Anton, fratele Maricicăi Costin, de la Brașov, doar a fost elevul meu”. Mâna ei se mișca repede-repede, urca și cobora de-a lungul și de-a latul sticlei, spăla și storcea bine cârpa, schimba cu grijă ziarele când erau prea ude, doar venea fratele tovarășei învățătoare. Anton nu doar locuia la oraș, dar avea și două fete gemene și soția lui putea să fie chiar o vrăjitoare sau zână, dacă avea gemeni...

Drama era când zbierau caprele, nemulțumite de apa cu mălai pe care le-o dădea ca să tacă, poate între timp pleca Mamaia prin sat să nu le mai audă. *Adevărul era* în jocul cu ciomegele și pietrele, poarca, cum îl numeau copiii, pe care-l jucau în recreația mare care se lungea mai bine de jumătate de oră, fiindcă Mamaia venea în vizită la școală și o ținea pe tovarășa învățătoare de vorbă, doar fusese eleva ei, ea o dusesse la Școala Normală la Bârlad. Starea de neliniște, aproape de spaimă, era când venea învățătoarea și le strica jocul, spunând că e periculos. Cum să fie periculos, dacă era atât de frumos?! Parcă ar fi trecut dintr-o lume într-alta când venea învățătoarea. Chiar și aerul avea colți și păr lung și nepieptănat, ca Baba

— Cloanța sau ca Muma - Pădurii. Și ea se făcea mică, parcă nu mai era deloc, parcă era în *mic de mână*, fetița de 8 ani din clasa întâi, poreclită așa de tovarășa învățătoare pentru că nu putea să învețe să scrie. Porecla pe care i-o pusese acestei fetițe era o altă nedreptate pe care o făcea tovarășa învățătoare. O nedreptate pe care n-o mai putea răbda și i-a spus într-o zi tovarășei învățătoare, privind-o printre gene:

„Nu e vina ei că nu poate să scrie, așa s-a născut”.

Mamaia nu mai era învățătoare fiindcă *așa trebuia*, așa cum Tataia nu locuia cu ele, venea doar de două-trei ori pe an acasă, după ce Mamaia a vrut să se mute la țară, la Moldova, ca să poată îngriji mai bine pământul, pe care

peste trei ani avea să-l dea la colectiv. Fiindcă Tataia era petrolist, trebuia să stea la sonde, așa că ei nu-i era dor de el. Dacă ar fi stat mereu acasă, cum s-ar mai fi bucurat de venirea lui neașteptată, cu un știu câte plase și plăsuțe după el, de se vedea de la o poștă tot ce avea acolo? Pe ea tocmai asta o vrăjea, numărul bagajelor. Câtă poezie, fără să știe că-i poezie, îi inspira ei toarta unei cratiți sau a unei oale ori coada unei tigăi. Avea puterea să *vadă* și soba la care Tataia își făcea singur mâncarea și mămăliga, pe care o lăsa întotdeauna să fiarbă jumătate de oră la foc mic, ca să fie bine fiartă și să se ia pale-pale. Mirosul cârnaților pe care Tataia avea să-i prăjească în prezența ei abia peste câțiva ani, când avea să fie în clasa a VII-a, îl simțea încă de pe atunci umblându-i prin nări. Nările ei, nări de căpcăun, cum avea să-i spună mai târziu, în liceu, colega ei, F.

D., din invidie, pentru că nu era frumoasă. Sau, și mai târziu, când avea să devină profesoară, colegul ei de engleză, profesorul M.

„Și părul din nas, de ce nu ți-l smulgi cu o pensetă?”
Sau:

„Părul de pe față îți crește din cauza unei defecțiuni a glandelor suprarenale? Și ea:

„Care păr de pe față? Eu n-am timp să-l văd. Dar, dacă este, înseamnă că *asa trebuie să fie*. Mai bine te-ai duce să-ți pui dinții”.

Adevărul era în senzația pe care-o avea când se dădea în leagăn făcându-și vânt până ajungea cu vârful picioarelor în grinzile tavanului din camerele de la drum, care erau neterminate, și cântând cât o ținea gura cântece patriotice cu 1 Mai și Bandera Roza, ca să audă și vecinii cât de multe cântece știa.

Unde putea să fie drama Mamaiei?... În cornițele și dințișorii iezilor cu care ea se juca atunci când mergea cu caprele la păscut, pe deal sau la prund? În joaca nebună cu

câinele cu care se lua la întrecere să vadă care aleargă mai repede? Tristețea devenea adevăr doar seara, la culcare, când locul Mamaiei în pat era disputat între ea și soră-sa, Diana. Numai atunci voia să fie ea sora mai mică, ca să poată dormi la mijloc.

*

„Tataie – tu încăleca pe unde se ducea, totdeauna a avut minte puțină. Dacă m-aș fi potrivit lui, de mult trebuia să-l fi lăsat. Da’ n-am făcut-o pentru voi, am vrut s-aveți și voi, tată. Ce, parcă eu n-aș fi avut ocazia? Când eram văduvă, toți coloneii voiau să se cazeze la mine. Eram tânără, nu eram urâtă și eram și învățătoare! Era război... Venise și un învățător, un basarabean. După război, a revenit să-și ceară transferul la Ghimicești. Da’ eu eram gravidă cu Diana. Ne-am întâlnit în gară la Ploiești. Era după bombardament și Tataie – tu plecase să-mi cumpere o gogoasă. Da’ cumătru Șerbu de la Sperieți! Era învățător la noi în sat și mereu se invita la mine acasă. Îi dădeam două-trei păhărele de țuică și-l trimiteam la nevastă. Bărbatu’ își ridică căciula și pleacă, da’ femeia...”

„Bine, da’ vorbești ca și cum ai regreta”.

„De ce să-mi pară rău, eu am fost totdeauna respectată de oameni, nu m-a arătat nimeni cu degetu’!”

„Da, numai că ai ajuns să ți se miște degetele fără să știi”, mai zicea în gând.

*

Cu fiecare clipă se convingea mai mult că n-avea cum să fie liberă, în ciuda faptului că trăia fără soț. O obseda un acut sentiment de inferioritate care-i dădea o continuă stare de încordare. Asta pentru că era mereu obligată să dea atenție unor lucruri care o cufundau în imanență. Grija continuă îi golea capul de idei. Deși simțea cum veșnic o apasă o greutate în stomac, își dădea toată silința să fie un profesor conștiincios”, să se achite de sarcini”. Dar nu i-au servit la nimic șiroaiele de lacrimi pe care avea să le verse

în primul ei an școlar petrecut într-o comună din județul Iași. A trebuit să mai treacă încă vreo doi-trei ani ca să-i intre bine în cap că, oricât va fi ea un profesor conștiincios, tot n-avea să primească un calificativ foarte bun ca să se poată înscrie la examenele de grad. Era chiar o obrăznicie asemenea pretenție, din moment ce cei doi directori, veri primari, picaseră la aceste examene la care ea avea pretenția să se înscrie, deși era doar o simplă profesoară, nu făcea nici măcar parte din consiliul de conducere al școlii. De vină erau și mediile ei, obținute la examenele de licență și de definitivat. Aceste medii, mult prea mari față de cele obținute de cei doi directori, erau un afront adus lor, prestigiului lor de oameni ai comunei. Era datoria lor să-i arate unde îi este locul.

Satisfacția lor era să-i poată reproșa mereu că nu face nimic. O cuprindea mila de ea când se gândea că ar putea fi adevărat, că poate chiar nu era un profesor bun, fiindcă nu putea opri elevii să nu facă praf și gălăgie în recreație, deși ajungea acasă într-un hal fără hal de oboseală, de cât striga la ei.

„Nu e de-ajuns să veniți cu medii mari din facultate, tovarășă profesoară, trebuie să știți să faceți față situației din școală. E adevărat că vă dezavantajează și figura, îi spunea noul director și începea să zâmbescă, dar asta e situația, n-avem ce face, e învățământ obligatoriu”.

*

Stătea cu capul pe masa din cancelarie, cu fruntea sprijinită în mânecile paltonului. Încerca uneori să citească, dar dorința de a deschide cartea era din zi în zi mai îndepărtată. Își zicea că, dacă o vor vedea așa, cu capul pe masă, o vor lăsa în pace colegii de după-amiază și cei doi profesori de engleză care, când te așteptai mai puțin, apăreau în pragul cancelariei chercheliți zdravăn și cu chef de vorbă. Și, bineînțeles, tot ea trebuia să fie în centrul atenției lor, discuțiile lor contradictorii deveniseră

o tradiție.

Mereu în centrul atenției lor! De ce ea? se întreba, revoltată că nu era lăsată să viseze. Trebuia să găsească o metodă pentru a-i pune la punct!

„Adio post în oraș!” își zicea. Să te scoli la ora 5 dimineața și să ajungi acasă după mai bine de 10

ore, nici asta nu era viață! Și ea, cu veșnica ei obsesie că pierde timpul! Asta pentru că nu știa sau nu voia să și-l petreacă într-un mod plăcut”. Uite-i pe cei doi ce veseli sunt!” își spunea fără să deschidă măcar un ochi, memoria ei vizuală era încă foarte fidelă, îi era de-ajuns să știe ce și cum vorbesc ca să știe cum arată.

Cam așa arăta răul atunci! Veșnic îmbrăcată cu paltonul, pentru că nu suporta frigul din școală, veșnic cu capul pe masă sau chinuindu-se să citească fără să înțeleagă nimic, din cauză că nu era lăsată în pace, până când, în sfârșit, venea autobusul.

Asta în cazul cel mai fericit. Pentru că se întâmpla și să nu vină sau să vină cu întârziere foarte mare. Atunci trebuia să stea în stradă și să aștepte ocazii, pe un ger cumplit, încât, dacă mai intra pentru câteva minute în cancelarie, i se părea că e cald.

Într-o asemenea zi de pomină, când autobusul se răsturnase, și era cât pe ce să alunece în iazul cu pește, încât au ieșit cu toții pe ușa de lângă scaunul șoferului, într-o asemenea zi, deci, s-a apucat ea să povestească despre romanul la care scria. O luase gura pe dinainte și exact în clipele în care vorbea își dădea seama că ar fi mai bine să se oprească, să țină totul secret. Dar satisfacția pe care-o avea cu autobusul răsturnat era prea mare, nu oricine trăia o asemenea experiență.

„A, trebuie să povestesc asta în roman!” exclamase ea.

„Dar de ce n-ai spus până acum că scrii un roman?” o luase în primire Liana, profesoară de franceză și engleză și

mare cititoare. Tăcuse brusc.

Vedea cu ochii minții pe cei doi, Stan și Bran, profesorul M. și profesorul P., care în acele momente se amuzau de cu totul altceva, probabil de cum trecuse moartea pe lângă ei și cum știuseră să-i facă față:

„Ce-i, dragă, ți-a secat imaginația? Sau vrei să faci pe interesanta?” i-ar fi spus profesorul M., în timp ce profesorul P. ar fi sâsâit ca un gânsac, aruncându-i și un strop de salivă, ca de obicei.

Ea era mereu cu cartea pe genunchi, în toate recreațiile, fiindcă acasă știa ce-o așteaptă: spălat, și piață, și mâncare, și apoi seara, când voia să stea liniștită în pat și să citească, apărea Victor beat. Ea voia să folosească orice clipă, cum puteau să înțeleagă ei asta?

„Lăsați-mă în pace, că eu acasă n-am timp să citesc, nici să învăț pentru concurs și n-am de gând să moștenesc școala asta!”

Și fiindcă i se părea că nu i-a convins pe deplin, adăuga:

„Victor iar a venit beat!”

Spunea cu toată durerea, cu toată mâhnirea pe care-o simțea în ea și se uita la ei mirată și încruntată, nu-i venea să creadă că lor le venea să râdă de ce spunea ea. Mai bine murea când s-a răsturnat autobusul! Și totuși, tot profesorul M. a fost primul care a aflat când a introdus acțiunea de divorț.

„Divorțată pentru a doua oară! Cu doi copii de la doi bărbați!” Simțea privirile lor în carne. Nu-i auzea vorbind, dar aerul din cancelarie și chiar de pe stradă îl simțea foarte încărcat.

Și atunci se gândea disperată la Mircea. De ce n-a vrut el să divorțeze? Erau mii, sute de mii de oameni care divorțau. Dar chiar și așa, departe de el, tot îi simțea toată energia de care avea nevoie. Ca să reziste, să nu se lase copleșită de privirile acestor colegi. Mereu i se părea că se

vorbește despre ea, că e izolată și de aceea simțea o imperioasă nevoie să se explice.

Se credea, în sfârșit, împăcată cu gândul noii sale situații și-i credea și pe ei obișnuți cu noua ei stare civilă când unul din cei doi crai întreba:

„Și ce mai face Puiuțu, mai vine noaptea la...”

„Și, dac-ar veni, nu văd de ce-ar trebui să știți voi”, replica enervată. Trebuia să se țină tare, să nu se lase copleșită de satisfacția lor. De altfel, recunoșteau cu toții că se pricepea să dea replici, dar acum n-avusese ea chef. De-asta o și provocau, motiva profesorul M. când era în toane mai bune, ca să mai dezmorească atmosfera. În afară de spectacolele date de ea și de alcool, nu mai aveau nicio distracție până la venirea autobusuului, îi spunea cu prefăcută seriozitate. Dar ea era profesoară, nu era actriță ca să-i distreze pe ei! Ar fi putut să citească dintr-o carte, ca niște adevărați intelectuali, dacă se plictiseau. Din cauza lor, nu putea nici ea să se cultive. Avea să se apuce de împletit, cel puțin așa ar fi făcut ceva folositor.

„Mai bine v-aș vorbi despre cartea mea”, le spunea când era bine dispusă.

„Da, chiar mi se părea interesant! răspundea repede Liana. Parcă începuseși să-mi povestești atunci la iaz, când s-a răsturnat autobusul. Cam autobiografică, da’ merge. Bărbații ăștia sunt toți niște mofturoși, ar trebui să fii și tu mai maleabilă”.

„Doar ți-am mai spus c-am încercat tot ce este omeneste posibil. Asta ca să nu mă mustre conștiința, să nu-mi reproșez că nu l-am ajutat. Fiindcă înainte de divorț, mă și șantaja, spunea că se omoară”.

„De ce n-ai vrut să venim atunci la tine, știi, când ai dat disperată telefon să nu mai venim, fiindcă Victor era beat. Mai vorbeam cu el, poate îl convingeam să nu mai bea”.

„Cum crezi c-ai fi putut convinge un om beat să nu

mai bea?" se mirase ea.

„Bine, lasă asta, schimbase vorba Liana, parcă voiai să-mi povestești din romanul tău. Stai, să văd dacă-mi amintesc ce mi-ai spus la iaz: drama unui intelectual care confundă filosofia cu viața, care, pe de o parte, îmbuibat de ce-a citit, pe de alta, prin structura sa, se poartă în casă ca un tiran. Deznodământul, soția se sinucide. Păi, cred că mi-ai spus cam tot”.

„Partea dificilă e să știi să găsești detaliile care să facă povestirea verosimilă, convingătoare”.

Dar Liana se plictisise, îi întorcea spatele.

„Ce-o mai fi vrând și asta să scrie cărți?” și-o închipuia gândind pe Liana. Cei care scriau cărți nu făceau naveta, nici nu erau profesori, erau redactori pe la edituri sau pe la reviste, ca să aibă relații, să-și poată publica cărțile.

„Și zici că *fata* doarme?” o scotea din meditație glasul profesorului P. care încerca să facă pe spiritualul și răspândea zâmbete cu gura până la urechi în toate părțile ca să-i prindă și pe ceilalți în joc.

„Da, da, hi! hi!” râdea profesorul M., scoțând la urmă un sâsâit cu vârful limbii vârât prin strungăreață. Vorbea totdeauna cu gura plină, nu pierdea minutele prețioase ale recreației fără să mănânce, așa cum ea nu voia să le piardă fără să citească, chiar dacă mai mult se enerva decât citea. De altfel, se ținuse de cuvânt, începuse să îndeplinească o bluză de vară.

„*Fata*, nu mănâncă?” ia întreab-o, se interesa profesorul P., trimițând un strop de salivă pe mâna profesorului M. Dar niciunul nu observa. Știa asta tot fără să ridice capul, tot fără să deschidă ochii. Of, Doamne! tare erau neserioși. Ea, prin structura ei, era serioasă și ei ziceau că n-are umor și asta însemna că nu era inteligentă. Se vedea și după cărțile pe care le citea, ziceau ei: numai filosofie din care ei, care aveau umor, nu înțelegeau nimic.

Profesorul

P. era sigur că nici ea nu înțelegea nimic. Și multe alte cărți fără acțiune, fără personaje bine conturate, ce tot le vorbea despre relativitatea și fărâmițarea eului sub influența filosofiei moderne! Ba chiar, într-o zi, o văzuse citind nu știu ce carte de basme, iar altă dată, critică literară. Ea nu agreea cărțile pe care ceilalți și le dădeau unul altuia. Și se mai mira că făceau front comun împotriva ei. Și totdeauna se băga în vorbă ca musca-n lapte, spunea profesorul P., care avea o adevărată satisfacție s-o vorbească de rău, nu era atentă la ce se discuta în cancelarie și, dintr-odată, când, în sfârșit, i se părea și ei că e vorba de ceva interesant, puneă întrebări fără nicio legătură cu discuția. Daaa, profesorul P. nu voia să scape niciun prilej când putea s-o înțepe. Dar nici ea nu se lăsa:

„Regretele mele, dragă, dacă îmi observi abia acum prostia. Ca să vezi și tu pe cine voiai să iubești!”

„Îhî! hî!” nu se lasă *fata*.

„Nu, nu se lasă, asta se știe”, adăuga și profesorul M., mestecând și scoțând resturile de mâncare cu vârful limbii băgat între dinți.

„N-aveți decât să trăncăniți cât vreți, eu n-am de gând să vă mai răspund”.

„Da’ ce, noi trăncănim?” riposta profesorul P., în timp ce ochii îi luceau ca unui câine ce așteaptă să primească osul. Expresia feței lui n-avea să se schimbe nici în tren, autobusul iar era stricat, pentru că niciodată nu stătea el fără să bea chiar nimic, nimic.

Dacă ar fi în stare să tacă sau măcar să nu mai fie în centrul atenției lor, ea nu și-ar da seama cât e de beat sau cât e de treaz. Dar ochii lui continuau să strălucească exact ca ochii unui animal care, pentru că nu-și poate primi prada, o privește cu priviri pofticioase. Cu o clipă înainte de a se uita cu o astfel de privire la ea, l-a auzit pronunțându-i numele. Nu, nu voia să piardă niciun prilej,

voia cu orice preț s-o facă să se simtă ridicolă.

„Sărmanul! își zicea cu un amestec de milă, nepăsare și indignare, nu-și dă seama că el e cel ridicol și că toată lumea știe de ce nu mă lasă în pace”.

„De unde știai că am să mă îndrăgostesc de tine?” și-a adus aminte întrebarea lui, pusă cu trei ani în urmă. Și ea, pe jumătate pufnind în râs, pe jumătate mirată, indignată:

„Când te gândești mult la o femeie, e de la sine înțeles că așa se va întâmpla. Dacă nu apare iubirea, atunci reversul ei, cum iarăși s-a întâmplat”.

Și tot atunci și-a adus aminte replica dată de Mircea cu vreo 15 ani în urmă: „Ura e tot un fel de dragoste, m-ar dura să-ți fiu indiferent”.

„Da, trebuie să recunosc, tot ți-a rămas ceva în cap din cărțile alea ale tale, nu s-ar spune că n-ai intuiție”.

„Dar cu intuiția trebuie să te naști, chiar dacă se îmbogățește prin experiență”.

„Ei, da, recunosc, mi-ai închis gura și de data asta”, spunea rotindu-și ochii către cei din jur, parc-ar fi vrut să le spună că-i face fetei o concesie. La

„Inteligența” și faima lui de „bărbat bine” se potrivea puțină mărinimie.

Închidea ochii și-l vedea iar cu mâna ridicată deasupra ei, nici nu mai știe de câte ori s-a întâmplat asta, și nici acum nu-i venea să creadă că n-a dat cu adevărat în ea. I-ar fi trebuit o singură replică, brutală, usturătoare, care să-i închidă gura, doar asemenea replici ieșeau cu totul spontan din gura ei, determinate de nervii pe care el i-i făcea, ori de câte ori i se adresa. Trebuia doar să aibă grijă să nu rămână numai ei doi în cancelarie. Aproape că simțea arsura palmelor pe care le-ar fi putut lua.

Nu putea să nu se indigneze când îl auzea pronunțându-i numele, oricât de indiferentă sau de olimpiantă ar fi fost. Cu toate că, în paltonul ei larg, ca să

încapă multe pulovere pe dedesubt, cu gluga cam strâmbă, dar indispensabilă pe navetă, nu părea deloc olimpiantă. Ce s-ar fi distrat cei doi, Stan și Bran să fi știut ce gândește ea!" Auzi, olimpiantă!" ar fi râs profesorul P.

"Ce naiba vor fi spunând iar despre mine? se mira, privind spre cele două colege, profesoara de muzică și cea de biologie. Nu se gândesc că e atâta lume în jur care aude când îmi pronunță numele. Și se mai și uită la mine cu privirea lui drogată, nesuferitul!"

Peste câteva minute, privirea lui se amesteca în mintea ei cu privirea lui Victor, la fel de nerușinată când venea beat. Sila ei era acum dublă.

Cele două colege râd, cu toate că, cu numai câteva minute în urmă, profesoara de muzică părea foarte tristă. Și ea avea probleme cu soțul din cauza băuturii. Abia s-a abținut să n-o întrebe de ce-i vine să plângă. Ochii ei erau așa de umezi încât se întreba nedumerită dacă nu cumva erau așa mereu și nu observase. Sau erau umezi numai când se așeza alături de doctorul A., față de care voia să pară indiferentă, deși era posibil ca din cauza lui să-i vină să plângă.

"Ieri dimineață s-a luat după tine, te-a prins din urmă, nu?" a întrebat-o ea, acum veselă, arătând cu ochii către profesorul P.

"Da, da, făcea niște pași!" adăugase profesoara de biologie, râzând cu ochii ei frumoși, albaștri.

"Ieri dimineață?" întrebase nedumerită, fiindcă în mintea ei apărea drumul dinspre școală spre gară, când mergea singură, dar nu mai ținea cont de faptul că era la prânz, nu dimineață, de aici nedumerirea ei.

"Așa pățești mereu, totdeauna înțelegi pe dos când îți spun ceva colegii", s-a muștrătat atunci. De-asta se simțea mereu izolată și nu putea spune că nu avea momente când îi era ciudă pe ei. Nu putea pricepe ce tot sușoteau atâta și de ce se ascundeau de ea.

„Tu chiar că ești aeriană, auzea glasul profesoarei de istorie, ai ceva de scriitoare în tine”, spunea veselă, încât s-ar fi putut înțelege: *cel puțin prin felul tău distrat de a fi ești scriitoare, așa că te poți consola cu atât.* Nu, profesoara de istorie nu citise nimic din ce-a scris ea, nu era atât de curioasă, nu citise nici cărți semnate de scriitori consacrați, pentru că nu-i plăcea să piardă timpul. Era mai practic să se ocupe în timpul liber cu împletitul, doar avea un bărbat și trei copii. Inteligența ei nativă n-avea nevoie să fie cultivată prea mult, ce-ar fi putut să mai învețe din cărți?” Dacă și tu, care nu ești în stare să faci liniște deplină la clasa la care sunt eu dirigintă, te-ai apucat de scris... păreau să spună privirea și glasul ei... Da, da, până și tu, care n-ai obținut niciodată în această școală calificativul foarte bine, fiindcă m-am opus eu, directoarea adjunctă cu pionierii”, mai intuia dincolo de cuvinte.

Ei îi plăcea să spună adevărul în față, poate uneori și ridicând glasul, din moment ce și ceilalți îl ridică... Ce sens ar mai fi avut lupta ei pentru adevăr, de o viață întreagă, dacă n-ar fi aruncat celor ce n-o lăsau în pace adevărul în față?... Oricum părerea profesoarei de istorie rămânea aceeași, n-ar fi putut să i-o schimbe, de-asta nici n-a felicitat-o când o elevă din clasa a VII-a a luat premiul I la poezie pe județ. Numai ea, ca directoare adjunctă cu pionierii, trebuia să felicite eleva în fața careului, nu conta că nu era disciplina ei. Pentru că numai ei îi stătea bine să fie șefă. Și dacă nu era director prim, asta se întâmplase numai dintr-o eroare și din cauza pilelor inverse puse la Inspectoratul Școlar de fostul director, care era fratele vitreg al actualului director. Dar se răzbunase, și ea îl săpase pe el, pentru că nu ținuse cont de părerea ei, de ea, în calitate de secretar de partid pe școală.

Ce bine îi auzea glasul! Glasul ei puternic, răgușit și enervant, dar parcă și puțin înfundat, de parcă ar fi fost

amenințată tot timpul să nu se înnădușe.

„Tovarășa D. s-a opus”, îi spunea noul director care-i promisese că el n-o s-o persecute, când îl întreba care sunt motivele pentru care nu i se acorda calificativul maxim. Și ce putea să mai creadă când tovarășa D. îi spunea că s-a opus directorul. Trebuia să admită totuși, că i se făcea o favoare, pârându-se unul pe altul, deși voturile ar fi trebuit să rămână secrete pentru profesorii care nu făceau parte din consiliul de conducere al școlii.

Deși îi cumpăra tovarășei D. pâine, cafea și unele trufandale de la oraș, asta nu însemna că știa să se bage sub pielea ei. Tocmai asta voia să-i sugereze directorul.

Când trenul se oprea în gara Iași, pleca fiecare în altă direcție, pierzându-se în mulțime, de multe ori nici nu mai aveau timp să-și spună *la revedere*.

*

Stătea cu căciula pe ochi. Și parcă-i venea să plângă. Parcă. Dar încă nu era sigură și nici nu voia să fie. Era o stare pe care voia s-o învingă. Trebuia. Parcă i se formase o pieleță pe creier, o pieleță care-o împiedica să mai fie ea. Ieșise la iveală acel eu adormit, care ținea de inconștient și de instinct, acel eu salvator care-i spunea că i-ar face bine să plângă. Ce stare îngrozitoare că nu putea încă!

Totuși, o portiță de scăpare, de fugă din ea a apărut pe neașteptate: un confesor neprevăzut, pe care nu-l considera confesor cu o oră în urmă, când i-a dat telefon și i-a spus că vrea să meargă cu Irina în oraș, a găsit, cum nu găsea altă dată, în Victor.

Ciocănise ușor în ușă, așa cum făcea doar când venea în vizită treaz. L-a văzut apărând înaintea ei: cu aceeași geacă blănită, în care ea, de câte ori îl vedea îmbrăcat, îl întreba dacă nu-i îngheață fundul. Își permitea această mică intimitate, dar întrebarea o puneă în așa fel și însoțită de o expresie atât de serioasă a feței, încât el să înțeleagă că ea constituie nu numai apropierea, dar și limita dintre

ei.

Aceeași nesiguranță în privire, aceeași șovăire a dorințelor lui, pe care ea i le ghicea atât de ușor, același suspans al ființei lui care aștepta un singur gest și un singur cuvânt din partea ei ca să știe ce să facă: să se arunce în pat, lângă ea sau să plece, încercând să se consoleze ca să nu izbucnească în plâns.

Intimitatea n-ar fi avut niciun rost și el era deja în sală, se prefăcea vesel fără motiv, ascultând nu știu ce banalități îndrugate de Ilinca pentru a întreține o conversație.

Nu putea decât să-l compătimească, își zicea, în timp ce nicio fibră din corpul ei nu voia să cedeze, simțea asta și acum, după ce el deja plecase. Dar nu pierduse prilejul să-i spună că s-a săturat de naveta asta, s-a săturat de-atâta mers pe jos în câmp deschis, și ea era alergică și la praf și la frig și seara, când ajungea acasă și începea să se dezghețe, simțea cum se îneacă cu aer. Și directorul, de câte ori ei întârziiau un sfert de oră, fiindcă nu puteau să meargă destul de repede ca să ajungă la timp, le tăia ora. Dar era strigător la cer, știa și Victor demult asta, bine că mai avea cui să-i spună, nu se liniștise încă și nici căciula nu și-o trăsese de pe ochi, pentru că nu voia, nu-i păsa cum arată, îi era așa de milă de ea încât dorea să arate prost.

Puțin îi păsa! Puțin îi păsa de ea și de ei toți! Avea să se ducă la Inspectorat să spună cum le taie lor ora când întârzie, în timp ce soția directorului.

„Frumoasa” lui soție, străvezie de slabă, cu fața desfigurată de băutură și fără dinți, întârzia mai mult decât navetiștii, deși locuia la 200 de metri de școală. Trebuia să spună toate astea, doar nu era școala moșia directorului, ca să nu aibă ea libertatea cuvântului, pe care oamenii o avuseseră și în regimul celălalt.

Nu era ea singura persecutată din școala asta și toți cei care s-au revoltat au primit același răspuns:

„E soția mea!”

„Care te mai și zgârie din când în când pe față”, ar mai fi trebuit să adauge.

„Eu nu știu cum poate exista atâta răutate într-un singur om”, avea să-i spună peste câteva zile și lui Mircea, făcând abstracție de faptul că altă dată gândise același lucru și despre el. Vorbise cu Victor de parcă i-ar mai fi fost prieten sau soț și, în timp ce vorbea, auzea cum se deschide ușa de la intrare, apoi cum Irina îi povestea unei fetei foarte încântată:

„A venit Victor și e treaz!”

„Da, e treaz?!” se mira fetița cu chip de țigăncușă și voce răgușită.

Se creează un moment de suspans, nu mai știe ce să-i spună lui Victor; tot ce i-a povestit până acum i se pare ridicol, ar vrea s-o dreagă într-un fel, dar nu se simte în stare, așa că e de acord cu ce i-a spus el cu vreun sfert de oră în urmă.

„Bine, poți să pleci”, îi zice.

„Pa! pa!” îl aude spunând, apoi aude râsul lui forțat pe sală, râs care o face, în sfârșit, să plângă. Va trece și starea asta, e sigură, doar n-o are pentru prima oară. Și atunci nici măcar n-are să privească înapoi cu mânie, are să ia totul în râs. Râsul ei olimpien, sfidător, râsul ei interior, pe care doar îl sugerează celorlalți, nici n-au ei dreptul să-l audă. Dar de sugerat trebuie să li-l sugereze ca să nu se simtă prost când se îmbracă cum dă Dumnezeu, prea rar are ea dispoziția să se îmbrace așa cum știe că-i stă bine.

În momentul când Victor pleacă, știe că mila care era îndreptată spre ea și acum se întoarce spre el, va reveni la ea și, de furie, o va călca în picioare. Așa se poate reface, din propria ei negare, ca o pasăre Phoenix.

Cât de ușor e să treci uneori visând dintr-o lume într-alta! Chiar azi, în cabina camionului cu care venea spre

casă, la câte nu se gândea! La câte nu se gândea că, dac-ar scrie, s-ar minuna toată lumea cât de încurcat e firul vieții ei interioare. Viața ei interioară nu cunoaște dimensiunea timpului decât foarte, foarte vag!

Curios, nu? În timp ce privea prin geamul cabinei și se bucura de peisaj și de vremea frumoasă de afară, prima zi frumoasă, după două săptămâni de frig strașnic, venit pe neașteptate la sfârșitul lunii martie, deși-i spunea șoferului și însoțitorului lui că de-acum gata, frigul și-a muiat colții, profitând de vorbele pe care le spunea, îi privea pe cei doi la față și se întreba în sinea ei ce s-ar face dac-ar fi doi borfași sau doi obsedați sexual, dar tot atunci se liniștea și începea să se gândească. La ce?...

Asta-i, prostul ei obicei, dacă se poate numi obicei o stare de absență. Să fi trecut o jumătate de oră? Erau deja la intrarea în oraș când și-a dat seama că n-a mai vorbit nimic cu cei doi și că nu mai știe la ce s-a gândit în tot acest timp.

Să fi avut în acele clipe un stilou! Să i-l fi pus cineva în mână pe nesimțite, și să fi scris așa, ca și cum ar fi visat un vis despre ea, care nu mai era ea, era doar un simplu personaj. Dar de ce atât de des amintirea o chema mult înapoi, în lumea copilăriei?...

*

Tataia zicea:

„Să cumpărăm o casă la Ploiești. Trăgea la sonde, nu degeaba era el petrolist. Vindem la Moldova și cumpărăm la...”

Nu mai avea timp să termine:

„Aracan de mine, îi lua vorba din gură Mamaia, tu umbli după cai morți să le iei potcoavele, n-ai să fii în stare să faci măcar o casă în viața ta. Tu pe unde te duci, tot visezi să faci câte o casă. Ca și cu pământul. Să-l dai fără acte! Tu credeai că toți sunt cinstiți ca tine. Frații sunt mai răi decât dracul. N-ai văzut că și soră-mea în fiecare an

intră câte un rând în vie devale? De-asta am dat-o la școală, Gheorghe, primul meu soț a dus-o, Dumnezeu să-l ierte, ce om bun era el, toți au încăput la noi în casă. Am luat-o la mine și-am învățat-o din clasa întâi că făcea liniile strâmbe. Și-acum Diana nu încape la ei, să vină iarna trei kilometri pe jos de la școală, un copil bolnav de inimă!

Eu mă mut la Moldova, să știi! și degetele i se mișcau repede-repede. Tu asta ai făcut: ai încălecat peste tot pe unde te-ai dus, ai mâncat ca un porc, că nici doctorul nu voia să te opereze de amigdale de frica grăsimii. Și-acum, pe unde te duci, faci câte-o casă. Săraca minte puțină! Nu te gândești la copiii ăștia, să aibă și ei niște pământ și niște vie. Că la ai tăi ai să le lași ce le-a lăsat Mariana, că te-ai însurat fără cap, ai vrut femeie frumoasă, frumoasă și cu mintea ușoară. Că dacă voiam și eu, câte n-aș fi putut!"

„Când, mamă, când?” întreabă calm Tataia, deși până acum părea spăsit. Dar curiozitatea e prea mare. Curiozitatea și gelozia.

„La Vadu – Dobrii de ce l-ai transferat pe inginerul Trică, de ce? Pentru că l-ai găsit în vizită la mine. Venise să ceară fierul de călcat. Și la Ploiești... Și la Bara-Olt... la Bara-Olt și la Augustin te-am lăsat pe tine să-i faci ochi dulci lui madam Săvuț. Că pentru tine totdeauna tot ce zboară, se mănâncă. Că și mie mi-a trebuit bărbat frumos și cu minte puțină. Poate lungi și minte scurtă. Tu prea înalt și eu prea scundă. Și nu veneai bineacasă că-ți și puneai coada pe spinare și plecai. Toți rămâneau pe loc, numai pe tine te muta, mereu te muta. Fiindcă nu-ți plăcea nevasta. Că tu nu m-ai plăcut niciodată, m-ai luat din interes, ca să-ți cresc copiii. Și nici eu n-am văzut că aveai gheb în spate și gâtul scurt. Mi-a fost milă de copii că n-aveau mamă, și nici copiii mei n-aveau tată. Și Nicu I, săracu', mereu zicea: Mamaie, vreau să am tată, să nu mai sară băieții la mine să mă bată, vor să mă bată, fiindcă n-am tată.

Mi te-a băgat soră-ta Maranda pe gât: ia-o, mă, ți-a zis, că e învățătoare și e serioasă și ție îți trebuie femeie serioasă pentru copii. Că eu n-am avut avere, n-am avut sonde, ca Mariana, averea mea a fost mintea din cap. Și mama și frate-meu Gheorghe mai sunt și trecuți la chiaburi! De unde, chiaburi?! Că tata, Dumnezeu să-l ierte, n-a știut să facă avere, el la toată lumea dădea pe datorie. Și-i plăcea să stea și de vorbă! Și pe la vreo 50 de ani se prostise, avea o iubită, una fără bărbat, din Văleni. Bine i-a mai făcut mama că i-a uns poarta cu păcură!

Da' mie nu mi-a trebuit, mi-a plăcut să fiu femeie serioasă, să nu m-arate lumea cu degetu'. Și ție ți-a plăcut să ai nevastă serioasă și îți place și acum când ți-ai cam urcat sculele-n pod”.

Când pronunță cuvântul *serioasă*, privirea și glasul ei se îndulcesc. Îi place și ei că Tataia ține să aibă nevastă serioasă. Tot ea era nevasta lui.

*

Pleca la spital să se trateze pentru reumatism cu gândul la casa de la Ploiești. Poate, până se-ntorcea, Tataia avea să cumpere casă, ce tot zicea Mamaia că el visează cai verzi pe pereți! O casă nu era un car de bani, cum spunea Mamaia. Ce bine ar fi fost să aibă o casă la oraș! Cu străzile pavate și cu trăsuri în fața gării, cum a văzut la București și la Focșani! Și multe, multe mașini mici că nici nu putea să treacă strada!

La Ploiești trebuie să fie foarte frumos, după cum sună când silabisеști: Ploiești. Cu toate că, dacă întorci silabele, iese ești – ploi și sună cam trist. Până la urmă, i-a mai dat un răgaz de încă două săptămâni Tataii, fiindcă s-a molipsit de pojar de la un copil care i-a încălțat sandalele și a fost mutată la spitalul de boli contagioase.

Curând avea să afle că pleca cu Mamaia la Moldova, iar Tataia avea să rămână la sondele lui. Dianeii oricum nu-i păsa, ea era la școală la București și venea acasă doar în

vacanță. Adio casă la Ploiești!

*

„Mă, da' încet te mai miști!” îl auzea pe Tataia, venit în concediu la Moldova. Ce ne facem noi cu fata asta? se uita el întrebător spre Mamaia. Cum o dezamăgea! Tocmai când voia să-i spună că era de partea lui, voia și ea o casă la Ploiești, ca s-audă tropotul cailor pe străzile pavate.

„N-ai venit încă? parcă ți-am zis să aduci ciocanul!” Tataia era nervos pentru că trebuia să repare gardul. Mamaia îi reproșa că nu e gospodar, repară inestetic.

Parcă el la sonde învăța să repare gardul! Dar n-avea să-l apere pentru că o făcuse mototoală.

„Păi, când voiai să ți-l aduc, dacă abia m-ai trimis?” întreba nedumerită și înciudată.

„Păzea! că vreau să repar poarta”, îl auzea iar și acum chiar că era hotărâtă să nu-l mai consoleze. Era sigură că tot pentru casa de la Ploiești era cel mai supărat Tataia. Și ea se răzgândise: chiar acum, când Tataia îi vorbea atât de urât, a descoperit că nu mai voia casa de la Ploiești. Numai aici, la Moldova, la Ghimicești era frumos. Nu spusese chiar el, când o învățase să scrie compuneri, că seara se aud privighetorile și concertul broaștelor de la marginea satului, iar ziua, zumzetul albinelor? Și Mamaia o învățase cum să respire aerul tare de la ei din sat.

„Aer tare ca la Ghimicești nu mai găsești”, zicea ea.

„Mamaie, dar de ce te-ai supărat când a trimis-o

Tataia pe madam Tănase la noi să respire aer curat?”

„Pentru că gazda lui Tatai-tu era... ești mică, nu înțelegi”.

„Dar era bună, a vrut s-o ia și pe Diana la Moinești”.

„Da, și pe noi să ne lase doar amândouă și să nu ne trimită niciun ban. Bărbații, mamă, sunt ca niște copii, dacă-i lași mult singuri, își fac de cap”.

„Ba nu, Tataia nu mă uită, nu vine pentru că e ocupat, lui îi plac copiii, pe toate prietenele mele le ia în

brațe. Dar pe mine de ce nu voia Tataia să mă ia la Moinești?"

„Păi, vezi? răspundea Mamaia, de îndrăgostit ce era. Nici nu vedea că mânca lături în loc de mâncare. Dacă nu mă duceam eu să pun lucrurile la punct, într-un an de zile se căra. Trebuia să te fi lăsat acolo să mori!” îi spunea Tataii.

El tăcea. Avea iar figura unui om pocăit. Ce rost avea să mai dezgroape Mamaia morții? ar fi vrut Tataia să zică, dar nu zicea nimic decât: „Da, mamă, da, pot să dorm?” Și peste două minute, deja sforăia. Mamaia nu se lăsa și-l trezea, doar nu suferise degeaba o viață întreagă încât să nu aibă acum nici măcar dreptul să-i scoată ochii.

„Ai dreptate, mamă, bine, când termini, să-mi spui și mie”.

Ea nu zicea nimic, era obișnuită cu certurile provocate de Mamaia. Simțea că fiecare avea dreptatea lui, nu știa de ce, dar voia să-l mângâie pe Tataia. Când ajungea lângă el însă, voia ea mângâierile lui.

Mamaia o privea și parcă se mai îmbuna.

„Numai ca să aibă fetele astea tată, ți-am răbdat atâtea. Când erai mică, începu îndreptându-și privirea spre ea, a lipsit un an de zile de-acasă, cu sondele lui, și, când s-a întors, tu nu-l mai cunoșteai. Ai început să fugi și să strigi: țiganu'! țiganu'!” Ochii Mamaiei râdeau acum.

„Dar de ce? întreba ea mirată, avea barbă și pălărie?”

„Pentru că nu-l mai cunoșteai, nu doar țiganii poartă barbă și pălărie”, răspundea Mamaia, bine dispusă acum. Doar degetele i se mai mișcau din când în când.

*

„Cred c-ai fost prea lucidă, avea să-i spună ea, peste ani, Mamaiei. Și prea voluntară, cred c-ar fi trebuit să fii bărbat. Ai avut noroc că Tataia a fost o fire moale. Poate că voia o femeie căreia să-i placă să se lase dominată, să se simtă și el mai bărbat”.

„Halal bărbat! că încăleca toate balabustele, fără să aleagă. Când m-am dus prima dată la Bara-Olt, toată lumea mi-a ieșit înaintea și mi-a spus că se culcă cu una cu popoul cât o baniță. Măcar de-ar fi învățat-o să se spele”.

„Era ceva pasager, fără importanță, nici nu merita să-ți faci nervi. Era de așteptat să se întâmple, din moment ce rămânea atâta timp singur”.

„Dar eu cum am stat? Poate că am simțit și eu nevoia, dar am răbdat, ca să nu stric prestigiul bărbatului. Cu Mariana, nu i-a convenit că l-a înșelat chiar cu subalternul lui, nu mai găsea altul?”

„Și ce conta dacă era subaltern sau nu, nu tot îl înșela?”

„Bine, dar chiar cu subalternul?! nu se lăsa Mamaia. Îi călca prestigiul în picioare”.

Ea dădea nedumerită din cap, uite că la așa ceva nu se gândise. Și-i părea rău pentru Mamaia c-a stat ani de zile mai mult singură. Uita în acele clipe că și ea avea aceeași soartă. Ba chiar o invidia pe Mamaia, nu-și amintea să fi făcut vreodată Tataia scandal. Întotdeauna numai gura Mamaiei se auzea. O singură dată l-a văzut pe Tataia foarte nervos și a impresionat-o așa de tare că n-a putut niciodată să uite. Era supărat din cauza lui Nicu II care, crescând și fiind și el băiat mare, și neavând încă serviciu, voia un costum nou de haine. În urma discuțiilor în contradictoriu, Tataia, enervat peste poate, a șters cu mâna toate farfuriile de pe masă, făcând un zgomot care pe ea o îngrozise. Apoi Tataia izbucnise într-o criză de plâns și se încuiase în dormitor.

„Stă prost cu nervii, îi explicase Mamaia, munca de noapte lasă urme. Când ești de noapte, nu poți să dormi, pentru că sunt oameni răi, sabotori, care dau foc la sonde, numai ca să facă rău. Trebuie să-l duc la Iași, la doctorul Brânzei”.

„De ce să dea foc la sonde?” întreba ea, nedumerită.

„Nu ți-am spus? ca să faci rău, zicea Mamaia. La Ojasca, nu știi cât de greu a reușit Tatai-tu să scape? Era cât pe ce să faci pușcărie”.

Dar de ce să faci oamenii rău? Nu le învâța Mamaia, pe ea și pe Diana, să nu mintă și să se poarte frumos? Înseamnă că oamenii care fac rău n-au fost învățați de mama lor cum să se poarte. Poate că n-au avut, săracii de ei, mamă.

„Cred că n-au avut mamă când erau mici, oamenii aceia care fac rău, n-a avut cine să-i învețe cum să se poarte”.

Mamaia râde și o mângâie pe cap. Apoi degetele încep să i se miște. Unul câte unul. Ea spune:

„Mai fă-mi o dată!”

Mamaia se ia cu altă vorbă. Se duce la bucătărie să pregătească un ceai cu lămâie și miere de albine.

„Vasile, vino, dragă, să-ți bei ceaiul!” Tataia vine. Pare ceva mai liniștit. Nicu II s-a făcut nevăzut. Poate c-a plecat chiar la gară.

„Așa plânge el ușor, spune Mamaia, uitându-se la ea, să vadă dacă nu-i speriată. Uneori face și poezii. Ar fi trebuit să le trimită la ziar. Dar, ți-ai găsit, așa e el, și cu inovațiile tot așa a făcut. I-au propus alții mai mari să împartă cu ei câștigul pe din două și el n-a vrut”.

„Nici eu n-aș fi vrut, spune ea. Dacă nu puteau să facă inovații, de ce erau mai mari?”

„Ei, dar ce talentat e Tatai-tu când joacă teatru, spune Mamaia fără să-i răspundă. Numai cât l-au văzut americanii, și-au și vrut să-l ia cu ei în America. Putea să plece, doar era cavaler. Dar așa e el, patriot. Că de-asta nici pe tine nu te-au botezat până la doi ani jumate. Fiindcă era el președinte de sindicat. Era lămurit, n-avea voie să-și boteze copiii. Ce conferințe grozave ținea! Cu cât patos vorbea! Chiar adevărat comunist! Și-acuma am rămas amândoi cu carnetul alb”.

„Mai ai carnetele? Vreau și eu să am un carnet alb”.

„Bine, dar ale noastre nu erau albe, erau roșii. Dar așa se zicea, *cu carnetul alb*, fiindcă nu mai erau valabile”.

„Aaa”, zicea ea, și nu mai întreba despre carnet, ca să creadă Mamaia c-a înțeles.

Oare ea se mai năștea, dacă pleca Tataia în America să se facă actor?... Trebuia s-o întrebe pe Mamaia, dar acum plecase în grădină. Îi veneau în minte vechi întâmplări, de când ea era doar o găgâlice ceva mai mare, de vreo cinci ani, nu era mare ca acum, în curând avea să fie făcută pionieră, ea știa deja angajamentul. Dar era foarte interesant ce se întâmplase la Ojasca. Trebuia să nască madam Arsene și Mamaia n-a vrut s-o ia cu ea. Când a venit Nicu II de la școală, i-a spus că se naște pe la subțioară și că și el născuse pe la subțioară. Tataia i-a propus s-o urce pe Mamaia în avion și să-i dea drumul jos, drept pedeapsă că n-a luat-o cu ea la madam Arsene. Ea a fost de acord, cu condiția ca Mamaia să ajungă în pădure și s-o mănânce lupul.

„Spune, vrei? întreba Tataia, și, ca s-o încurajeze, mai zicea: **îți** aduc altă mamă, mai tânără și mai frumoasă”.

„Una care să-ți cumpere și bicicletă, și păpușă mare care închide și deschide ochii și care spune *mama!* adăuga Mamaia, care tocmai intra pe ușă și ea i se arunca în brațe, uitând de mama cea tânără.

*

Nicu II n-a mai apărut nici a doua zi, avea să mai vină abia peste câteva luni, se supăraseră și el pe Tataia. Ce dacă voia un costum nou de haine? Și de ce trebuia Tataia să înceapă să plângă ca un copil?... Nici ea nu plânsese așa când stăteau la Leordeni și spărsese oglinda pentru bărbierit a lui Tataia. Totdeauna o spărgea seara, fiindcă seara îi plăcea ei să se uite în oglindă, să vadă dacă n-are riduri și dacă îi stă bine când se strâmbă. Fetita din oglindă era foarte ascultătoare, făcea tot ce făcea și ea.

Când scăpa jos oglinda, se ducea în dormitor și spunea îngerașul, îl spunea în gând până adormea și dimineața avea s-o întrebe Tataia:

„Silvia, nu-i așa că n-ai spart tu oglinda și n-ai ascuns-o tu în cearșafurile de la baie?” Așa de blând, de liniștit, nu degeaba spusese ea îngerașul. Și acuma să plângă ca un copil! Fără să se poată opri. Ea nu-și aducea aminte să îl mai fi văzut vreodată plângând așa. Ea era mare, nu ca Tataia care se ascunsese în șifonier. Asta în mod sigur, pentru că se uitase pe gaura cheii și nu-l văzuse în pat. Pentru că, să plângi așa, fără să te ascunzi nicăieri, n-avea haz. Când stai la întuneric, poți să plângi cât vrei. Ei îi convenea de minune șifonierul. Când era tristă, putea să se ascundă înăuntru, când era Tataia vesel, îl puneă s-o urce deasupra.

„Numai un pic, hai, Tataie, vreau să văd cum e când ești mare!”

„Nu, că se strică șifonierul”.

„Ba nu se strică, hai! Nicu II l-a stricat, a făcut jucării din placajul de la spate, și a vrut să umble la borcanele cu dulceață. Mamaia a zis să nu-ți spun”.

„Ei, drăcie, Nicu II? Când asta? Tu-i biserica mășii!”

„Ei, mai demult, n-are rost să te superi, mai bine mă urci pe șifonier”.

„Bine, dacă mă lași să te ridic de urechi”. Și când zicea așa, o și apuca, prinzându-i capul între palmele lui mari și grase, și tot în acea clipă ajungea pe șifonier. Era așa de mare Tataia! Și așa de puternic! Și ea semăna cu el!

Nu știu ce avea Tataia cu Nicu II. Acuma plânsese din cauza lui, când stăteau la Bogați, îl bătuse cu prăjina, fiindcă nu mai voia să meargă la liceu. El voia școală tehnică.

„Norocul puturosului, zicea Mamaia, bine că s-a transformat școala tehnică în școală profesională, să învețe mai puțin”.

Apoi n-a mai auzit câțiva ani de el și nici de Nicu I care avea serviciu. Nicu II era tare curajos, asta n-avea cum să uite. Când stăteau la Bara-Olt, trecuse într-o zi Oltul cu ea în spate. Iar altă dată a luat-o cu el la școală și o ținea sus pe umeri, strigând cât îl ținea gura: „Sărutați icoana, sărutați icoana!” Îi făcea și țigări din foi de porumb, pe care i le dădea să le fumeze și să spună: „hii, caii mei!”

până se îneca cu fum și apărea Mamaia să arunce cu ceva după el.

Zău că nu era rău Nicu II! Și era așa isteț! Mereu îi trecea câte ceva grozav prin minte. Odată le-a pus pe ea și pe Diana să se îmbrace cu haine de-ale lui și le-a făcut barbă și mustăți cu cărbune ars. Și altă dată, când trebuia să plece la gară, a făcut o mămăligă fină, fină! Din mălai amestecat cu făină. Și mereu punea sare și mămăliga tot nu era sărată. Le dădea mereu să guste la amândouă și iar puneu sare. De vreo patru-cinci ori tot așa, și la urmă a ieșit o mămăligă grozavă! Lor le-a dat numai să guste din ce rămăsese pe lingură, ca să nu-i strice fasonu', așa zicea.

„Cum să scoți din valiză o mămăligă așa de fină, mai mult albă decât galbenă, și începută?...”

Și era și tare priceput la croitorie! Și-a făcut singur husă pentru valiză și un rucsac. E drept că mai rupea din când în când câte un ac de mașină, dar cum Mamaia nu prea stătea pe-acasă, până venea, era tot timpul s-o trimită pe ea la magazin să cumpere alt ac.

Și Tataia se supăraseră pentru un costum de haine! Ar fi putut să-i dea banii și gata! Nu se putea să nu aibă ei bani, doar erau părinți!

„Și copiii nu știu să fie recunoscători, mai zicea Mamaia, văzând că ea tot dădea târcoale ușii de la dormitorul dinspre uliță unde Tataia s-a tot odihnit vreo trei zile. Că Tatai-tu a fost om milos, o fi având el defectele lui, dar iubește copiii, nu i-a dat la leagăn ca să nu-i lase ca

pe niște copii fără părinți. Nicu II, nu pot să zic, s-a ascuns în closet când a venit maică-sa, Mariana, a spus că el n-o recunoaște de mamă și că nu pleacă nicăieri. Dar Monica, mama-n sus și mama-n jos. Mă duc s-o îngrijesc pe mama, că n-are cine. Și s-a dus. Ne-a înduplecat și pe noi. Zicea că ea o să moară și că-i lasă fetii toată mobila, că doar o fată are. Mi-era milă de ea c-avea cancer, altfel i-aș fi spus că-i convine să ia fată mare de-a gata, crescută de alta. Că eu i-am scăpat de râie și de păduchi și Monica avea și bășica udului bolnavă. I-a luat Tatai-tu pe-amândoi de la trei ani și i-a dat suroră-sii Ilinca, de la Pufești, Dumnezeu s-o ierte, c-a murit cu zile cu nebunul ăla de bărbat-su. Era femeie cumsecade, de asta a băgat-o în pământ nebunul de Pavel. Și Tataitu, ce să facă? I-a luat și de-acolo că le mergea rău, avea Ilinca o casă de copii, ce să-i mai țină și pe-ai lui? Soră-sa, Maranda a pus ochii pe mine și i-a spus să se-nsoare. A avut noroc că mi-a fost mie milă de copii și acum, poftim recunoștință! Dacă nu plecam din sat, n-ar fi murit Iulia. Da' Nicu I era mare și trebuia să meargă la școală mai departe.

Nicu II, nu pot să zic, putea să-nvețe, da' până la urmă s-a ținut de prostii. Da' Monica, nu putea să lege literele între ele și-mi era rușine că eram învățătoare. Și era și cu Iulia într-o clasă. Iulia era mereu premiantă, Dumnezeu s-o ierte, c-a vrut taică-su s-o ia la el. Da' Monica, am vorbit cu învățătoarea s-o lase repetentă ca să se mai dezvolte și pe urmă a zis că-s mamă rea. Că ea se duce la Mariana, că Mariana e mama ei.

S-a dus la Mariana și-a făcut o brânză! A suit cărțile pe șifonier și-a venit înapoi la mine la 16 ani, cu clasa a VII-a neterminată. Și când eram la Bogați, nu mai voia să-nvețe, spunea că e prea mare și râd băieții de ea. Era cu ochii după băieți, da' nu-i plăcea să se spele. Eu am învățat-o de bine, am văzut că nu putea să învețe, am vrut să-i cultiv alte înclinații, că era tip motor. De-asta i-a și

plăcut ei la Telefoane. Cum și-a pus casca la urechi, a și știut ce trebuie să facă. Și i s-a dezlegat și limba. S-o fi văzut ce-i mergea gura! Parcă nu mai era ea. Noroc că i-a găsit Tatai-tu serviciu, altfel îl făcea de râs. El ditamai inginerul și ea voia să iasă cu băieții din sat la horă.

Nici cu mine nu prea-i convenea lui Tatai-tu. Când m-a luat, i-a convenit că eram învățătoare și el era sondor, da' pe urmă, el a făcut facultatea muncitorească și nu-i convenea c-am rămas învățătoare. De-asta nici eu nu l-am lăsat să-și dea a doua oară statu', prima oară a căzut la marxism".

"Ei, nu-i convenea, zicea ea, și eu tot învățătoare am să mă fac. Că doar el face greșeli de exprimare când vorbește, nu matale".

"Asta fiindcă n-a avut învățătoare bună, îi lua apărarea Mamaia. Tu ai învățătoare bună pentru că a fost eleva mea. Eu m-am ocupat de copii. Și dacă puteau să învețe, lămuream părinții să-i dea la școală".

Dar ea a devenit acum ușor visătoare. Pentru că toate i se par atât de interesante aici, și oamenii, și pomii din grădină, și copacii de pe râpă! Și salcâmi de pe râpă tot de Mamaia erau plantați, cu elevii de la școală și cu soțu' dintâi, înainte să moară, ca să nu mai fie alunecări de pământ.

Fotografia soțului dintâi al Mamaiei era pe un perete și fotografia Tataii pe celălalt. Și avea o privire soțul dintâi! Când rămânea singură, întotdeauna se temea să nu iasă din ramă și să înceapă să umble prin casă. Of! și trebuia să mai facă și paturile, altfel n-ar mai fi intrat în dormitor. În schimb, Tataia era așa de vesel, încât ei îi părea rău că n-are genunchi ca să poată să se legene puțin pe ei.

"De ce-l mai ții pe perete, dac-a murit? Mie mi-e frică să nu iasă din ramă, i-a spus într-o zi Mamaiei. Mi se pare că se uită după mine când merg prin casă".

"Ei, nu mai spune! zicea Mamaia și-și încrucișa

mâinile pe piept. Ai grijă să nu te mănânce! Poate s-a mișcat când i-a făcut fotografia, eu știu că nu se uita cruciș”.

„Bine, dar acum nu mai e soțul mătăle, e mort. Ba chiar, câteodată, după ce ștergi de praf tablourile, nu-l mai pui pe Tataia deasupra patului din dormitor îl pui pe...”

„Lasă, Tataie, că doar e-n tablou, ce poate să facă un tablou? Ha! ha! „râdea el, ca s-o convingă pe ea că nu-i pasă și că nu-i e frică.

„De ce să nu-l țin? zicea Mamaia, chiar mai aprinsă ca înainte. Doar n-am divorțat de el, a murit. Pentru mine, tot bărbatul meu rămâne. Om bun, și-a murit cu zile, ca și Iulia, săraca! îi strânge Dumnezeu la el numai pe cei buni. Dintre toți, ea cel mai mult te iubea. Se scula noaptea când cădeai jos din pat, ceilalți, niciunul nu voia s-audă”.

„Da, da, parcă-mi aduc aminte, zicea ea. Știu că am căzut din pat și plângeam, și nu venea nimeni să mă ridice. Dar nu știam că m-a ridicat Iulia”.

„Da, da, ea te ridica, zicea Mamaia visătoare. Și mereu îmi zicea: Mamaie, de ce n-o îmbraci frumos? să mă duc cu ea la școală, să vadă toți copiii ce soră frumoasă am. Erai frumoasă când erai mică, aveai părul blond și cârlionțat, obrajii bucălați și ochii albaștri, albaștri! Ca o păpușă!”

„Dar acum nu-i mai am albaștri?” întreba, văzând că Mamaia vorbește de frumusețea ei la trecut.

„Ba da, dar acum ai crescut”.

„Și ce dacă am crescut?”

„Acum trebuie să te gândești la carte, dar nu prea tare, că ce i-a folosit Iuliei c-a învățat ascunsă sub plapumă când era bolnavă? Tot a murit. Și dac-a murit ea, nu l-am mai lăsat pe Nicu I s-a dea la facultate. Era prea slab și tușea, și-am zis că decât filosof ofticos, mai bine...”

„Și pianina, de ce-ai vândut-o? Numai Iulia să știe să cânte, eu și Diana să nu știm, nu?”

„Lasă, Mamaie, că, dacă ea a învățat, a murit, nu vezi?”

„Și ce dac-a murit, ce! Și eu învăț bine și n-am să mor, fiindcă scriu poezii”.

„Se poate trăi foarte bine și fără să scrii poezii, spune Mamaia. Tu semeni lui Tatai – tu, lui îi place să viseze și să se lase condus. N-are deloc spirit practic, dacă n-aș fi eu cu mână de fier, toate s-ar duce de râpă. Daaa, mi s-a întâmplat și mie de câteva ori să scriu poezii. Devine din ce în ce mai visătoare. Numai noaptea îmi vine inspirația când am insomnii, da’ până dimineața le uit”.

„De ce nu te scoli să le scrii?”

„Ei, am atâta treabă”, mai zice Mamaia și se ia cu altă vorbă. Începe să-și miște degetele, apoi și-aduce aminte:

„Da’ Tatai-tu de-abia se mișcă, dacă s-ar putea, ar sta toată ziua în vârful patului și să-i intre mâncarea singură în gură, iar seara doar să se-ntoarcă pe partea cealaltă”.

„Ia mai lasă-l în pace, se enerva ea dintr-odată, că Tataia îmi spune povești și mă dă huța pe genunchi, și a prins toți hoții pe care nimeni nu putea să-i prindă la Moreni. Și la Leordeni a prins și o viperă. Și dacă pleca cu americanii, se făcea actor”. Și, ca să demonstreze ce important era Tataia, s-a suit pe genunchii lui, încercând să-i împletească firele de păr alb într-o codiță, pe care n-o mai prindea cu clama, ca altă dată, ca să nu-l supere.

„Fata tatii cea mai mică și cu capu-n nori ca el”, zice Mamaia și râde.

*

Nu putea să stea la nesfârșit, în toate după-amiezile, cu capul sub plapumă. Așa că cel mai bine era să scape de trecutul apropiat, din care făcea parte Victor, și să se gândească la un trecut ceva mai îndepărtat; trecut care, de câțiva ani, se împletea cu ceea ce se numea prezent în viața ei. Desigur, interferențele aveau loc, ca întotdeauna

când era vorba de Mircea, cu intermitențe.

N-avea decât să-și completeze manuscrisul început cu 16 ani în urmă și acel trecut apropiat și nedorit va dispărea pentru un timp din viața ei.

PARTEA A DOUA CARTEA SILVIEI

Plecă din Institut, ca de obicei, la ora 13 fix, dar era cuprins de o nervozitate inexplicabilă, existența lui în acele clipe era doar indecizie, în sufletul lui își făcea loc un adevărat cuib de îndoieli. Nu cumva intra într-o nouă criză morală?... Asta ar fi fost culmea! La vârsta lui! Ce putea să mai creadă?...

Stinse țigara și se urcă în autobus fără să-și întrerupă gândurile. Poate venise vremea revizuirilor?... Nu se însurase înainte de 30 de ani. Nu pentru că nu cunoscuse femeia cu care ar fi dorit să rămână, ci pentru că nu se simțea încă stăpân pe sine pentru a duce cu detașare *dulcele jug* al căsniciei.

Când o întâlnise pentru prima oară pe doctorița Ioana Pleșa, era proaspăt absolvent de facultate, nu-și crease acel *echilibru interior*, necesar oricărui bărbat care crede în viitorul lui.

Ei, da, el credea în destinul lui, trebuia să creadă, ca să rămână el însuși, să nu se împrăstie, dimpotrivă, să-și îmbogățească sufletul, nu importă cum. Piramide de femei îi bântuiau amintirea. Ochi speriați, plutind parcă în aer sau mutându-se în perechi de genunchi desprinși de trup, ca un simbol al îndurării, nu degeaba îl chema pe el Mircea Cărmaciu, în fața cărora el trebuia să reziste, să fie tare, doar sacrificiile feminine au constituit întotdeauna sursa de putere a geniilor...

Către sfârșitul vârstei de 30 de ani, a simțit așa, dintr-odată, că timpul e propice, simbioza pe care o dorea, formată pe îndelete, pe măsura asimilării diferitelor sisteme filosofice. Intuiția lui lucra fără greș, lua ce-i convenea de la sofști, idealști, materialști, pentru a-și

crea propriul lui sistem de *filosofie a vieții*: *e mai bine să fii iubit decât să iubești*. Să iubești doar atât cât e necesar ca sufletul să nu se tânguie, să nu opună rezistență – *acea neliniște metafizică* ce poate să-ți rupă firul ideilor și să-ți întunece mintea.

Când o cunoscuse pe Ioana n-avea *acea* privire superiorironică, *acea* dedublarea a ochiului: galeșmelancolică în exterior (*privirea îndrăgostitului gata să-și dea viața din iubire*), iar în interior cu *acea* luminiță care se micșorează și se mărește, pentru a sta de veghe, ca un far plutitor, în largul oceanului. *La bouteille à la mer, c'est vrai, mais c'est moi qui dois trouver la bouteille...*

A fost o întâmplare, reîntâlnirea lor la Vaslui, deși nu tocmai, o întâmplare doar pentru că n-a nimerit la alt radiolog, când el contractase o viroză rebelă, în timp ce era pe teren, altfel, vorba lui, *așa trebuia să se întâmple*, să fie pe aceeași lungime de undă cu doctorița. Cu efecte contrare, însă: el, stăpân pe sine, conștient că *ceilalți* au neapărată nevoie să fuzioneze cu el, ea – un semn de întrebare, aproape transformat în teama că n-o să se mai întâmple nimic. Un fel de „floare ofilită” care încă nu se hotărâse să facă Röntgen fără șorț

Lui i se păruse ridicolă și izbucnise în râs atunci, cum arăta ea, slabă și mărunțică, în halatul alb, puțin cam lung, o doctoriță trebuia să aibă prestanță, tocmai de *acea* prestanță se temea. Îi plăcea să se dezbrace de față cu o femeie, dar în *alte condiții*, când, știa bine, cuprinsă de o anume amețeală, nu-i mai ardea să se uite la el. Se dezbrăcase fără să-i spună

Ioana, să creadă că face ceva de bunăvoie și nu pentru că *așa trebuie*.

„Nu e nevoie să scoateți maioul, i-a spus cu o voce moale, catifelată, ar fi vrut el să creadă că și timidă, să nu se simtă stânjenit de gestul făcut pe jumătate.

Ați ajuns, i-a spus, terminând vorbele printr-un râs

scurt, un chicotit, urmat de câteva clipe de tăcere, ca o scuză că îndrăznise să râdă. Nu toți oamenii se obișnuiesc repede cu întunericul, dar nu-mi pot permite să-i duc de mână și izbucnesc în râs când se împiedică, cred că râsul meu a devenit un defect”.

Mircea se prefăcea că nu aude ce-i spune ea, executa ca un robot comenzile:

„Mâinile pe șolduri, bărbia mai sus, așa, acum respirați”. Cu câtă siguranță îl comanda Ioana! Dar trebuia să rabde, din moment ce venise la medic...

Coborî de pe aparat fără o vorbă și, căutând-o din priviri, acum obișnuite cu întunericul, îi spuse:

„Te rog să mă conduci”. O luase de mână fără să aștepte încuviințarea ei. Ea ar fi putut să protesteze, desigur, să-l conducă fără să-și lase mâna în mâna lui, dar n-o făcuse și el știa că n-o s-o facă. *Pentru el, Ioana era aceeași de acum șapte ani.*

„Sunt fericit să fiu condus de-o domnișoară drăguță. Sau poate, doamnă?... Oricum, prefer să cred că nu ești mereu amabilă ca acum, altfel, cine știe, chiar de la o strângere de mână, în aparență nevinovată, te-ai putea îndrăgosti. Dacă nu cumva deja ești îndrăgostită...”

„Îndrăznesc să cred că e o glumă, altfel v-aș reproșa că m-ați jignit”. Glasul ei era acum rece, iritat.

„La revedere, Ioana, am să revin, sper să-ți facă plăcere, chiar dacă viața ne-a despărțit atâția ani”.

„Bineînțeles că trebuie să reveniți, după rezultat”, i-a răspuns ea, iarăși zâmbind.

„Credeam că rezultatele se dau pe loc, ca la Starea civilă”, a adăugat Mircea insidios.

Ea l-a privit o clipă, cu ochi mari, nedumeriți, spunându-i să revină peste o oră. Revenise peste două zile, știa că Ioana avea să-l aștepte. A intrat fără să bată la ușă și ea a ridicat sprâncenele mirată: cum se poate? Vai, se poate! ar fi vrut să-i spună. Uite că se putea, dacă el

intrase...

S-a prins repede în joc (cine-ar fi crezut! o slăbătură în halatul acela și larg, și lung!), mai bine zis se lăsase prinsă și acuma ce să facă, nu?

„E tot halatul de-atunci?” o întrebă, puțin intimidat de întrebare, de parcă nu el i-ar fi pus-o.

„Nu, pe-acela l-am pus la naftalină, i-a răspuns, privindu-l cu reproș. Tot timpul am simțit că vei veni”, i-a spus apoi, privindu-l altfel.

El a înaintat pe nesimțite, cu pași ușori, dar siguri (ce ridicol ar fi fost într-o imagine luată cu încetinitorul!) și nu mai știa: gândea ea, el gândea, și ea doar știa ce gândea?

...

„Am venit, uite c-am venit”, i-a spus, și cuvintele cădeau așa, de parcă i-ar fi pus în mână un cadou: acuma, dacă-ți place...

Ea când avea să se gândească dacă-i place? Era prea nu știu cum, prea repede, prea pe neașteptate, după ce-l așteptase atâția ani în zadar. Uite că nu știa să aștepte, poate pentru că așteptase ea și pentru el. Gândea acum vorbele astea sau le simțea?... O loveau așa cum aștepta demult s-o lovească și acum ce-avea să facă, nu?... Simțea că *nu mai e a ei*, era rău sau bine, numai el avea să-i spună de-acum. Parcă era o vrăbiuță speriată și nu era deloc rău că era așa.

Intra toată, se ascundea să dea din aripile mici la pieptul lui fierbinte, păros, prin care auzea altfel glasul: filtrat direct prin sânge, prin pori...

Oare ce-avea să se-ntâmple?... Mai bine ar fi murit atunci, zbatându-se să iasă ca dintr-o colivie, dar unde să iasă, dacă totul era întuneric?...

*

„Te-am așteptat alaltăieri, Mircea, am stat aproape o oră peste program”. Și de ce se înroșise? doar nu mințea. Se întreba și atunci dacă nu cumva și-a găsit intenționat de

lucru, poate avea să vină Mircea după rezultat?...

„Dacă aş fi ştiut că eşti atât de frumoasă când te înroşeşti, m-aş fi grăbit, fii sigură. Îmi plac femeile care nu sunt întotdeauna frumoase, ar fi prea monoton, nu?... Şi țin să-ți spun că mă bucur că nu mai foloseşti pronumele de politețe”.

Întrebarea lui a rămas fără răspuns. De ce glasul ei nu îndrăzne să atingă aerul?... Mircea ştia de ce, ştia ce ascund ochii ei cu privirea fixă, strânsă între gene.

„Eşti prea sensibilă, prea cântăreşti cuvintele, de-asta suferi, ştii? Ce motiv aveai acum să crezi că nu ştiu să iubesc o singură femeie? Despărţirea noastră n-a fost determinată de voinţa mea, ştii doar. (Ba nu, ea nu ştia). Şi mai era şi vârsta... (Asta, da). Eram la o vârstă când nu toţi bărbaţii se hotărăsc uşor. Nu oricine ştie să vadă *o femeie ca tine*, dovadă c-a trebuit să m-aştepti”. (Asta n-ar fi trebuit s-o spună, chiar dacă era adevărat, nu?). Ea ce-avea să răspundă iar acum? Inutil să repete vorbele lui. Da, ştia, ar fi ştiut că-i aşa fără ca el să fi vorbit. Totuşi, a spus ceva în gând, să nu i se-ascundă sufletul şi să fugă: „Omule, din ce ţară vii atât de târziu?...” Câte clipe să fi durat această fugă a ei, această plecare hoţească într-o lume plăsmuită numai de ea?... Mircea n-avea timp să le numere. Cu o încleştare nefiresc de puternică s-a simţit strâns de această liană, în care simţea cum irumpe viaţa gălgâitoare, având ca izvor pieptul lui.

„M-ai aşteptat mult?” o întrebă, îndepărtând-o, ca apoi s-o strângă el la piept. Dacă ar fi putut, ar fi strigat: „Uite, atât te-am aşteptat” şi şi-ar fi deschis larg braţele, încercând să transforme răspunsul într-o glumă. Ştia ea, era mai bine să nu ştie Mircea tot, poate ar fi râs, cine ştie!

„Dar tu, spune-mi, te-ai mai gândit la mine?” îl întrebă, deschizând ochii mari şi ridicând sprâncenele, doar şi el ar fi trebuit s-o aştepte, nu degeaba nu-şi cumpăra flori, de teamă să nu se ofilească.

„Ești neașteptat, ești alarmant de plină de viață”, îi spuse el, îndepărtând-o și iar apropiindu-și-o de piept, crezând că poate evita astfel răspunsul. Dar nu, Ioana aștepta. Era numai ochi. Când îl mai obsedaseră *ochii aceia*?

*

„Vorbește-mi despre fata cu ochii negri, dacă ai mai văzut-o, spune-mi cum ți se pare, încearcă să intri în vorbă cu ea, dar n-aș vrea să te îndrăgostești și tu.

Ce mai face Rica? N-are ochii negri, dar par, au reflexe întunecoase. Uite că te invidiez, ești fericit, doar ochii... sunt fereastra sufletului. Ai noroc că ești prea departe, altfel te-aș bate zdravăn pe umăr și te-aș întreba: ei, Mircea, mai ești tu prietenul meu?...

À-propos de Rica. De ce nu-mi scrii nimic despre ea? Poate că s-ar cuveni să știu, dar tu ești din ce în ce mai impenetrabil. N-aș vrea să pierd un prieten, poate singurul.

P. S. Nu uita de ochii negri. Ei, da, e o obsesie, dar tu poți ierta slăbiciunile unui prieten”.

Scrisoarea-i venise toată în minte, poate unde-o citise de mai multe ori după moartea Ioanei, găsind-o într-un sertar al bibliotecii, împreună cu alte câteva scrisori pe care nu se îndurase să le arunce”. Ochii negri” îi întâlnise un timp întâmplător. Atunci nu găsise nimic deosebit la ea, așa c-o uitase și nu-i mai scrisese nimic lui Mihai, prietenul lui, despre fată.

La trei luni după întâlnirea de la spital, aveau să se căsătorească. *Oare dacă Ioana ar fi știut ce-avea să se întâmple, ar fi renunțat?*... se întreba Mircea, coborând sprinten din autobus, dar fără să privească în jur.

*

Parc-a fost ieri, își zise, ca și cum s-ar fi adresat altcuiva. Mergeai pe o stradă aproape pustie, din cauza unei călduri toropitoare, deși era abia început de iunie,

când ai reîntâlnit-o pe Ioana. Se apropia cu pași șovăielnici, ca și cum i-ar fi fost teamă să calce pe caldarâmul prea încins. Pe măsură ce se apropia, vedeai conturul trupului ei tot mai bine și, întocmai ca pe prietenul tău, te-au surprins ochii: negri, blânzi, ușor întrebători, puțin triști, ca și când ar fi vrut să știe cât ar mai fi trebuit să aștepte ființa pe care-o purta în suflet.

Părea s-o adulmece cu nările ei largi, fremătânde, nevenindu-i parcă să creadă că n-a apărut încă în viața ei, dar nici c-ar putea fi atât de aproape n-ar fi crezut. Ți-ai coborât ochii încet, învăluind-o cu privirea și ai simțit un junghi în suflet pentru ființa aceasta, condamnată, poate, să ducă o viață pe care n-o merita. Totul în ea trăda puritatea unor gânduri și a unor simțăminte copleșitoare. Un seismograf nu putea fi mai sensibil. Dintr-odată ai început să râzi:

„Unde plecai cu halatul ăsta de școlăriță pe braț?”

„La facultate”, ai auzit glasul ei legănându-se, intimidat brusc de râsul tău neașteptat.

„... am de la 4 laborator”.

„Ca să vezi! Toată lumea se ascunde de căldura asta înăbușitoare și ei îi arde de laborator!”

„Dar dumneavoastră de ce nu v-ați ascuns?” întrebase cu glasul ei cântător, glas care-ți trezea în suflet rezonanțe nebănuite, nedescoperite cu ajutorul altei femei.

„Eu?!” ai întrebat puțin descumpănit, ca și cum ea n-ar fi avut voie să pună întrebări, tocmai ție, atât de sigur pe tine! Peste câteva clipe râdeai satisfăcut ca de o glumă bună.

„Eu?” ai întrebat din nou, fără să mai râzi, privind-o doar vesel, nevenindu-ți să crezi c-o vezi. Eu? am ieșit ca să te întâlnesc pe tine. Nu era păcat să nu ne întâlnim?” ai spus, cuprinzându-i ușor cu degetele bărbia și ridicându-i-o ca s-o poți privi mai bine în ochi: două pupile dilatate și fără apărare, pe jumătate apropiate, pe jumătate

neîncrezătoare într-o posibilă fericire.

(Și totuși, peste 7 ani, când aveți să vă reîntâlniți la spital, avea să-ți pară o ființă echilibrată. Râsul ei spontan, aproape copilăresc, trăda din plin asta).

„Și dacă și eu aș fi fost la fel de speriat de căldură ca toți ceilalți, atunci... i-ai spus, luându-ți degetele de pe bărbia ei, împinsă ușor înainte și cu gropiță la mijloc, ca la copii, atunci, ei bine, știi și tu cât ar fi fost de trist. Pentru că noi trebuia să ne cunoaștem, înseamnă că există, totuși, un Dumnezeu”.

Atâta siguranță de sine, însoțită de un surâs de afecțiune, nu putea decât s-o copleșească. Totul în jurul ei se derula acum altfel. *Ca într-un vis.*

Ai încercat să-ți potrivești pasul după al ei. În pustietatea străzii, ecoul ușor aritmic al mersului ei de infirmă se amplifică și trezea în tine o durere surdă. Nu, nu, îți spunei, nu trebuie să mă gândesc la asta, e totul prea copleșitor ca să mai aibă importanță.

I-ai luat mâna în mâna ta, învăluind-o cu privirea ta caldă, dar, în același timp, hotărâtă. Parcă i-ai fi spus: aceasta e clipa, nu mai ai nicio scăpare. Oprindu-vă câteva clipe, i-ai strâns ușor mâna, ducându-i apoi degetele la gură să i le săruți. În acea clipă, privirea ta a înghițit-o cu totul, sufletul ei s-a mutat fără împotrivire într-al tău. Orice teamă era acum spulberată de prea multă iubire pe care simțea cum i-o dăruie.

„Mergem?” ai întrebat-o, zâmbindu-i complice.

„Unde?” a întrebat ea, cu glas pierdut.

„Cum unde? te-ai mirat tu. În Copou, nu se cade să sărbătorim întâlnirea noastră aici în stradă”.

„Și... laboratorul?...”

„Laboratorul?! uitasem de el. Dă-l încolo de laborator! doar nu-i o zi ca toate celelalte. Și strânge, te rog, halatul ăsta, nu vreau să merg în parc cu o școlăriță. Nu te necăji, ai să-l calci din nou. Hai, nu mai fi bosumflată

pentru un halat șifonat și două ore de laborator. De ce taci?"

„Eu?!” nu știu. S-a întâmplat totul atât de repede încât nici acum nu sunt sigură că nu visez. Sigur că am să merg, altfel nici nu știu cum am să mă mai trezesc din vis”.

După plimbarea prin Copou, însă, nu i-ai mai fixat nicio întâlnire. I-ai spus doar un „la revedere, ne mai întâlnim noi”, fără curiozitatea de a privi măcar tremurul nervos și nedumerit din ochii ei. Și nici n-ai mai încercat să faci nimic ca s-o găsești, deși nu încetai să te gândești la ea.

Și-acum, după 7 ani, reîntâlnind-o, nu puteai să-ți explici de ce te-ai purtat așa. *Simțeau trăind în tine doi oameni diferiți.*

*

Ce putea să facă el? Ce putea să *mai* facă?... Acum, când, în sfârșit, se trezise din vis. Se trezise fiindcă visul se terminase fără voia lui. El l-ar fi prelungit, daaa, la nesfârșit! În vis, totul era posibil, putea să facă după voie, amor carnal sau amor serafic.

Ceva cu totul curios: o senzație ciudată pe care i-o trezea prezența Ioanei; se simțea, tot timpul, el, copilul, cel alintat, deși ea îl adora ca pe Dumnezeu. Un Dumnezeucopil se simțea. Un Dumnezeu care crede că totul i se cuvine. Ea l-a învățat să creadă asta. Așa că el, când pleca cu Maria, nu făcea decât să se comporte după cum a fost învățat. Putea să greșească, avea dreptul să greșească. Și-apoi, după zile întregi de încordare, sau de visare, de uitare de sine, copleșit de spiritul neobosit al atâtor filosofi greci, contrazicându-se cu mai tinerele spirite germane, care nu întotdeauna i-au înțeles pe cei vechi și n-au preluat cum se cuvine învățătura lor... Însoțirea lui era cu *cei vechi*, care vedeau totul atât de liber, atât de deschis, de fără ochelari de cal... Dacă nu-i recitea în fiecare zi, era ca și cum nu s-ar fi spălat

dimineața pe ochi.

Pe când alții, numai de bună credință n-au dat dovadă. Mai bine s-ar fi apucat să facă ciubote, chiar dacă și lui Tolstoi îi plăcea, în timpul lui liber, să facă ciubote. Oamenii mari au avut întotdeauna câte o ciudățenie. De pildă, el: nu-și putea explica atracția lui stupidă pentru Maria. Aproape că i-a spus Ioanei. Ea era așa de bună încât el și asta ar fi fost în stare: s-o lase pe ea să descurce itele. Cum să facă să scape?... Când vorbește doar cu el însuși, nu se poate convinge că e adevărat ceea ce gândește. De aceea n-o cruța pe Ioana, ca și cum n-ar fi avut un suflet al ei.

„Nu vreau să te gândești la ea, nu vreau să suferi! Știi doar că te iubesc. Maria e, cum să-ți spun, doar un mijloc de a mă trezi la realitate, fiindcă altfel simt c-o iau razna”.

„Fii liniștit, Puiuțule, cine ți-a spus că mă gândesc? Nu-ți face griji pentru mine!”

Asta îl înverșuna. Ar fi fost normal ca Ioana să se revolte. Deși știa bine că și asta l-ar fi dezamăgit. I-ar fi spus că nu se aștepta la o asemenea comportare din partea ei, că era dezolat. Pentru că Ioana era singura ființă despre care credea că-l înțelege.

Cât ar fi vrut uneori să-i cadă în genunchi pentru că era așa! Să-i sărute mâinile, așa cum îi făcea ea. Dar nu putea, nu era născut să se umilească, deși simțise de multe ori nevoia s-o facă. Dar, desigur, n-avea voie să recunoască. Mai ales față de el însuși. Cum avea să-și spună că legătura cu Maria nu însemna dorința lui de a stăpâni, ci dorința de a se umili?... Pentru că ei îi săruta mâinile, și picioarele, și tot ce-i dădea ea voie, și ei îi spunea c-o iubește, în timp ce alt glas al ființei lui îi șoptea: „Nuu! nu-i vezi privirea?! Nu simți cum undele privirii tale se întorc înapoi când o privești în ochi, pentru că n-au unde să mai pătrundă?! Ochii ei sunt ca o vitrină, în care te reflecti

când mergi pe stradă; îi arăți trupul tău, privirea ta și ea tot asta îți trimite înapoi. Nimic mai mult. Grația ei e trecătoare, ca a unei sălbăticiuni venite în arenă, fără ca lumea să vadă că știe să sfâșie. Pentru că ea însăși nu știe asta. Dacă se va întâmpla s-o facă, o va face din instinct. Și va reuși atât de bine încât își va învinge rațiunea și sensibilitatea”.

Ce *eu* îndepărtat trăia încă ascuns în el și, întâlnind-o pe Maria, și-a recunoscut acel *eu* în ea?... Un *eu* sortit să tânjească la nesfârșit, dacă ea nu i-ar fi apărut în cale.

„Nu, nuu, nuuu! e o părere, e ceva trecător, chiar dacă nu pot să înțeleg ce se-ntâmplă cu mine, chiar dacă nu pot să înțeleg de ce o vreau”.

Ar prefera s-o vadă mereu în trening și cu casca de parașutist pe cap. Când coborau cu parașuta, știa că vor pluti amândoi în același timp, singura posibilitate de a pluti alături de ea. O integra și pe ea *lumii lui de vis*, mai ales când îi făcea ștreqărește cu ochiul. Un gest prin care Maria l-a cucerit, care-l făcea să uite toate celelalte gesturi și cuvinte, și sunt atât de multe care-l deranjează la ea!...

Desigur, numai imaginația lui e de vină, ea nici n-ar putea bănuî câte porți de vis deschidea el pentru amândoi, când ea făcea acest unic gest, devenit atât de banal pentru unii, prin repetarea lui. Se cufundau amândoi într-o lume de basm, chiar dacă fiecare vedea altfel lumea de sus, așa cum fiecare o vedea altfel de jos.

Oare de ce n-avea curaj s-o întrebe cum vede ea lumea?... Mai bine că n-o întreba: el ar fi fost cel ridicol în fața ei. Pentru că el este *cel care complică*. Pentru ea trebuie să fie totul mult mai simplu, mai firesc. Aproape ciclic, ca și natura. Dar nu și ritualic.

Dac-ar avea un copil cu ea, ar ieși voinic, ca un Făt - Frumos, ar crește într-o zi cât alții într-un an. Ce s-ar mai bucura Ioana să-l vadă! Ce fericită ar fi, dacă ar semăna cu el! Ar căuta prin casă toate fotografiile lui de când era mic.

Să vadă în care seamănă mai bine ei doi. El și băiatul lui. Neapărat va fi băiat! Și ei, Mariei, cât i-ar mulțumi că l-a ajutat să-și îplinească visul! Să aibă un băiat care să-i semene întru totul! *Să ducă mai departe ceea ce-a început el.* Cui o să lase el atâtea manuscrise de valoare, pe care nu le poate publica, atâtea idei?... Colcăie ideile în el și nu mai e chiar așa de tânăr, la 35 de ani nu mai poate avea pretenția asta. N-are cum să-și ducă la bun sfârșit toate ideile și atunci...

Avea s-o caute. Trebuia s-o vadă peste două zile, dar nu mai avea răbdare. Și cum să fi avut răbdare când fericirea putea fi atât de aproape? La o zvârlitură de băț. El doar trebuia să aibă inițiativa. Avea să coboare a doua zi dimineață la ea la Probe. S-o cheme în colțul acela întunecos unde i-a mângâiat întâia oară șoldurile și a simțit cum se trezește animalul din el. Într-adevăr, e necesar din când în când acest fel de iubire, se mai limpezește creierul. Acolo are s-o strângă în brațe și s-o întrebe dac-o iubește. Să trimită spre ea toată căldura ființei lui, să-i spună că nu crede că-l iubește, dacă nu-i face un copil. O și vedea pe Maria întinzându-i pruncul și zâmbindu-i fericită pentru că-l face pe el fericit. E bună Maria, și Ioana e bună, mai ales că Ioana îl înțelege, înțelege nevoia lui de aventură. Nu voia să-i fie o povară, *dar cine i-a spus ei asta?*! El nu-și amintește. Ioana face atât de mult parte din el încât o ia cu el peste tot, e martora aventurii lui fără să știe. Ar trebui să-i fie de-ajuns. Niciun alt bărbat n-ar iubi-o mai mult. Mai ales că e și cu piciorul... și nici copii nu poate să facă... Dar el nu poate fără ea. *Ea e echilibrul lui*, numai că Ioana nu mai vrea să creadă, spune mereu că nu mai vrea să-i fie o povară. Nu simte cu câtă dragoste se întoarce el mereu acasă?!... Mereu mai convins că nimeni nu-i ca ea, nimeni nu-și dăruiește sufletul ca ea.

„Vreau, dacă mă iei de nevastă”, a spus Maria. Ea era o femeie cu picioarele pe pământ. Toată lumea știe că așa

se obișnuiește, chiar dacă... Ei, tinerețea te face să mai cunoști viața și înainte de-a merge în fața altarului. Dumnezeu iartă, preotul iartă, până la urmă iartă și părinții. Și, la urmă de tot, bărbatul. Dacă-i convine, n-avea să-și bată ea capul cu asta. Ea trăia în prezent și n-o interesa dacă se mai putea trăi și altfel. Le va suci capul la toți și la urmă va vedea care e mai bun. Chiar și unul care-a mai fost însurat, dacă merită.

„Mai întâi trebuie să mi-l faci, dacă vrei să te iau de nevastă. Altfel de unde să știu că poți? Și-apoi... nu e chiar așa simplu să divorțezi. Ce știi tu! Trebuie să ai motive și eu nu am motive. Mi s-ar sugera să înfiez un copil orfan. Ei, ce zici, n-am dreptate?”

Poate că Mircea avea dreptate. Dar cum putea să-l creadă?

Cum putea s-o convingă?...

„Nu știu ce să fac, ai mei ce-ar zice? Și fetele de la Cămin, și colegii...”

„Am să fiu cu tine mereu, n-am să te las singură. Și-apoi, eu nu sunt oricine. Câte n-ar vrea să aibă un copil cu mine! Vor crăpa toate de invidie!”

Maria nu mai zicea nimic. Era cea mai bună dovadă că s-a convins. Și de-acum avea să creadă în el, să facă *asa cum vrea el*.

*

Și a făcut cum a vrut el până s-a născut băiatul. Și, după ce s-a născut, tot cum a vrut Mircea a făcut. Nu pentru că voia să-l asculte. Pentru că nu mai avea altceva mai bun de făcut. Maria avea să se convingă că nu iartă chiar așa de ușor părinții. Ei iartă totul, în afară de copil. Și cât l-a urât pe acest copil după ce s-a născut! Fiindcă el nu mai voia s-o ia de nevastă. Apoi a început să-l iubească, când și-a dat seama că poate să-i facă și ea rău lui cu copilul. Și, după ce și-a dat seama de asta, nu l-a mai slăbit deloc. Ce-i tot îndruga întruna, după ce i-a făcut băiatul,

băiatul care-i semăna lui atât de bine, așa cum el și-a dorit, că nu poate să se despartă, fiindcă *cealaltă* amenință că se omoară?...

Ea nu credea, și, dac-ar face-o, ar scuipa pe mormântul ei. Ea nu poate să-și dea copilul. Și nici nu vrea. Și cât de greu te mai măriți când ai un copil... Îl ura. Ah, cât îl ura! A mințit-o de la bun început și nu și-a dat seama. A amăgit-o ca să-i facă un copil. Nu se cobora el s-o ia de nevastă. Nu se umilea în fața lumii. Ea era numai bună să... Înainte știa să se umilească, putea să facă ce voia din el, dar în fața lumii, nuu! În lume, *soția lui* e doamna Cărmaciuc! Are să le arate la amândoi ce poate! Și nici de el n-o să se rupă până n-o găsi ceva să-i convină. Și ca să nu-i facă nevastei lui pe plac. Nu se lasă ea cu una, cu două! Și nici n-are să moară dintr-asta!

*

Mircea venea acum acasă fără niciun pic de entuziasm. Ioana, de la care aștepta mereu alinarea, se uita tot timpul întrebător la el. Voia să știe zilnic dacă s-au mai îndreptat lucrurile. De la cine aștepta ea să se îndrepte? Dacă și-ar da, cel puțin, seama, cât e de grav totul. Crede că nimic rău nu poate să i se întâmple lui, atâta timp cât ea îl apără. E așa de agitat încât simte că stă ceva la pândă în el. De-asta simte nevoia să fie dur.

„Ascultă, Ioana, nu crezi c-am început să ne încurcăm unul altuia, drumurile?” Când a terminat de vorbit, se simțea speriat de propriul lui glas. Gândeă, într-adevăr, asta?... Când se furișase în mintea lui un asemenea gând și nu știa?... Și Ioana, ca întotdeauna, pe aceeași lungime de undă cu el:

„Crezi cu adevărat asta?... „Ar fi vrut s-o urască. Putea să se prefacă, să nu observe nesiguranța lui. Dar ea dădea mereu totul la iveală, nu-i plăcea s-ascundă nimic. Așa i-a dispărut orice curiozitate față de ea, pentru că spunea singură totul. Doar n-avea să se ascundă de el, îi

zicea. Era toată a lui, n-avea de ce să se teamă c-o pierde.

„De mine să fii întotdeauna sigur, niciodată n-am să fiu a altuia”.

Degeaba îi explicase cum e cu Socrate și cu maieutica, că totul trebuie să iasă încetul cu încetul la iveală, așa cum un copil, care ar ieși prea repede, i-ar putea dăuna mamei ori s-ar sufoca, dacă ar ieși cu fundul înainte și cu picioarele apăsându-i pe nas.

„Așa sunt eu, ce vrei, și cea mai bună dovadă de iubire și de încredere, față de omul pe care-l iubești, este să nu-l minți”.

„Aș prefera să mă mai minți câteodată, ca să văd ce simt”.

„Bine, dar mi-ai spus că numai ție vrei să-ți aparțin și că nu vrei să fie secrete între noi, ca să nu ne îndepărtăm unul de celălalt”.

„Asta așa este, am spus. Tu ai, ca întotdeauna, dreptate”.

„Numai că tu ești cel care nu s-a ținut de cuvânt, ție îți place să minți”.

„Și asta e adevărat, dar tu știi că nu sunt minciuni care ne ating pe noi doi, nu-i așa?”

„Dacă, într-adevăr, vrei să cred asta... Pot să înțeleg că nu mai vrei să ne despărțim?... ”

„Cum ai putut să crezi oare?! Niciodată nu trebuie să crezi asta. Nu trebuie să crezi, chiar dacă-ți spun”.

Ce rost avea atunci să-i spună?! ar fi putut Ioana să-l întrebe pe Mircea, dar nu întreba și el știa că n-avea să-l întrebe. Avea să plângă pentru suferința lui, pentru nehotărârea lui. Nu mai avea suferința ei. Mircea o disprețuia uneori pentru asta. Atâta renunțare la sine lui nu-i mai crea nicio emoție, nicio teamă că o va pierde. Nici nu și-a dat seama când a transformat-o în mămică. O mămică apropiată, nu ca altele, care nu știu ce se întâmplă în sufletul copilului.

*

Bea rachiu de prune și tăcea. Tatăl asculta radioul cu sonorul dat la maxim și ținea toate luminile aprinse. Și n-o văzu pe mama intrând în camera tatălui. O auzi ca prin vis:

„Nu bei cam mult, Mircea?” Nici nu știa cât a băut. Știa doar că, venind încoace, spre casa copilăriei lui, casă în care cunoștea toate cotloanele și tot la fel de bine îi cunoștea și pe vecini, numai după gesturi și după cuvintele-șablon pe care le foloseau, dorise să rămână singur cu copilul. Și lui, care toate și le amintea mai bine pe întuneric, îi părea acum bine că tatăl asculta radioul cu sonorul dat la maxim și că ținea toate luminile aprinse. El voia să uite. Să nu se mai gândească la Ioana care stătea în mașină și-l aștepta. Stătea în mașină și pândeă. Noroc că nu avea ferestrele spre stradă camera tatii! Cel puțin, să fi stat acasă! Spune că dacă Mariei nu-i e teamă că se va întâlni cu ea, ei de ce să-i fie? N-are voie să-l vadă pe

Îngerăș? Nici măcar puțin? N-o să vină Maria tocmai atunci. Se poartă ca un copil, nu vrea să înțeleagă. Ea, care până nu demult înțelegea totul! Parcă, dacă acum el e tată, trebuie să fie tată și pentru ea. Ce penibil ar fi fost să le vadă față în față pe amândouă Mai ales, pentru ea, pentru Ioana nu voia. Maria nu s-ar fi putut abține să n-o sfideze, să nu-și afișeze un aer de superioritate, deși n-ar fi avut niciun motiv. Dimpotrivă...

Dar Ioanei nu-i păsa. Nu știa decât să întrebe de îngerăș, parcă ar fi fost al ei. *Ce știa ea ce-nseamnă să ai copil?* Câtă responsabilitate! Cu Maria n-avea încotro: n-o putea opri să vină să-și vadă copilul. Și, dacă și Ioana se gândea la îngerăș, pe el cine avea să-l mai alinte?...

Dac-ar fi fost ceva mai mare, l-ar fi furat. Ar fi fugit cu el în munți, ca să le învețe minte pe amândouă. Acolo școala e departe, dar ar fi făcut tata lecții cu el acasă”. Nu-i așa, tată?” îl întrebă în gând pe băiețelul care adormise, ca de obicei, fără să apuce să-l vadă tata. Întotdeauna

numai Ioana era de vină. Fir-ar să fie, iar își amintea de ea! Și cum să nu-și amintească, dacă i-a trebuit mai bine de-un sfert de oră ca s-o convingă să rămână-n mașină.

Își privea tatăl. Cu simpatie pentru părul lui vopsit negru și cu fire albe la rădăcină. Fiecare cu norocul lui, își zicea. Și câte femei a mai avut! Numai el câte scrisori i-a scăpat de mână mamei! Asta-i, că el nu-i semăna, el semăna mamei. Pătimaș ca ea. Și tot la fel de încăpățânat. Nu putea să aibă o femeie fără să se lege. De-asta apăreau mereu complicații. Apoi își privise tatăl cu ciudă pentru destinul lui senin. Tatăl asculta radioul și privea la televizor. Își permitea să facă aprecieri picante la adresa crainicei. Asta era prea mult! Atâta calm din partea tatii! Simțea că explodează, nu mai putea să țină în el. În sfârșit, tatăl îl întreabă:

„Și zici că nu te mai numește șef la Institut? Pentru că nu-ți dă *carnetul ăla*?” Întrebare ca și cum ar fi pus așa, o întrebare printre altele. Juca teatru tata. Și el juca teatru. Mai ales cu el însuși. Nu de teama Mariei n-o lăsase pe Ioana să vină la ai lui în acea seară. Voia să fie numai el cu copilul. Simțea că și-ar fi limpezit mintea, s-ar fi purificat, molipsindu-se de la puritatea lui. Ce viață avea el! Cu copilul lui nu trebuia să se întâmple asta! Avea să aibă grijă, să-l învețe, să-i împărtășească din experiența lui, din suferința lui. Dar până atunci...

El era tată. În sfârșit, era tată! Ce putea Ioana să înțeleagă câte griji în viitor semnifică acest cuvânt! El avea acum un rost pe lumea asta. Chiar așa i-a și spus când s-a enervat:

„Lasă-mă să am și eu un rost pe lumea asta, lasă-mă să mă simt tată, nu-nțelegi?” Cât de uimită, de speriată chiar, l-a privit ea atunci Cum, nu mai avea nevoie de ea?! ... Nu mai era cel care se înroșea de plăcere când își așeza capul în poala ei, ascultând cântece de leagăn?!...

„Tu nu poți să înțelegi acest sentiment!” I-a spus și

asta și ea tot nu-l credea rău. Voia să-i arate mereu că poate să fie o martiră, de-asta nici n-o mai cruța de loc în ultimul timp. El avea acum alte vise, ehei, cu copilul! La 4 ani, gata, începe educația! Desigur, cu limbile străine, nici nu merita Maria să aibă un așa noroc copilul ei.

„El le zice *mamă* la amândouă, îi zice mama, privindu-l ironic. Până adineauri te-a așteptat. Dar știa câtă durere ascundea ironia mamei. Numai tu trebuie să alegi, el le iubește pe amândouă. Ca și tine, de altfel”.

N-o privește pe mama, dar știe că privirea ei nu aprobă această situație. Ce se va întâmpla oare?... Să lăsăm timpul să hotărască, ar fi el gata să spună, dar mama nu e de acord și încăpățânarea ei, știe, n-aduce nimic bun.

„Numai pe Ioana mi-am dorit-o de soție”, răspunde într-un târziu, cu aceeași încăpățânare, cunoscută mamei atât de bine.

*

Nu, încăpățânarea mamei n-a adus nimic bun. Mircea știa acum totul, chiar dacă ele nu i-au spus nimic *atunci*. Și cum să-i fi spus Ioana?! Cum putea să-l mai creadă de partea ei când și el, nu doar mama, a îndepărtat-o de copil. Și de părinți. Ea nu mai avea alți părinți. Și când încă mai trăia mama ei, tot mamei lui îi spunea *mămică*. Ioana era părăsită. De toți părăsită. De ce? Cu ce greșise ea?!...

Le *vedea* acum pe amândouă: mama, încă de acasă, cu o privire hotărâtă, neîndurătoare, intrând în apartamentul lor fără să-i vorbească. Cu același aer prevestitor de vești rele cu care-l privise și pe el atunci seara. Două tăceri înfruntându-se: tăcerea hotărâtă, neîndurătoare a mamei și tăcerea înfricoșată, presimțind inevitabilul, tăcerea Ioanei.

„Dacă vrei să mă despați de Mircea, să știi că faci un mare păcat”, articulase, în sfârșit.

Atâta neînțelegere din partea mamei! Nu îl cunoștea

mama cum îl cunoștea ea. Nu mamei, *doar ei* își dăruise el, sufletul. Cum avea să-l lase Ioana cu *femeia aceea*?... Ce avea să se-ntâmpale cu el?... Ioana cum avea să-l mai apere?... Ea știa, deși el nu-i spusese niciodată, că doar ea îi putea reda încrederea în el însuși. Ea era acel *alter ego* al său, care-l încuraja, vorbindu-i cu un glas șoptit, înfundat, venind parcă de foarte departe. Și el o auzea, nu putea să n-o audă, din moment ce Ioana îi ocrotea, cu atâta dragoste, liniștea.

Mircea trebuia să studieze, să se împlinească, altfel care-ar mai fi fost rostul ei?... Ioana scria poezii doar pentru el și toate erau dovezi de iubire. Și dacă n-a murit atunci, când virusul acela necruțător i-a sluițit piciorul, înseamnă că doar pentru el mai trăia pe lume. *Nimeni n-avea să-l mai înțeleagă, nimeni n-avea să-l mai apere, dacă ea n-ar mai fi fost lângă el.* Îi voia binele chiar împotriva voinței lui. Trebuia să-i îndrepte pașii ca unui copil care a început s-o ia razna. Suporta toate chinurile la care el o supunea, așteptând să i se limpezească mintea, așteptând să fie *din nou bine*.

N-avea decât să se mire Mircea cu câtă dârzenie știa să lupte. Făcea toate astea pentru că știa că pe ea o iubește, chiar dacă nu era în stare să privească în el, ca să poată să vadă. Știa să aștepte. Singura ei datorie era să-l apere. Chiar împotriva voinței lui. Chiar dacă n-avea să mai aibă nicio zi de fericire, era în stare să fie roabă o viață. O robie care-o făcea fericită. Accepta această robie pentru curajul lui de a o fi iubit înfruntându-i pe toți, pentru că toți îi considerau o pereche nepotrivită. N-avea decât să-și trăiască viața cum voia. Ea avea să-l aștepte, să-i păstreze căminul cald. Și cu câtă căldură venea el acasă! Cu câtă dorință de a i se dărui! Ea nu putea să înțeleagă de ce venea târziu, din moment ce de-abia aștepta s-o vadă.

„Să nu mă-ntrebi nimic și atunci totul va fi bine”.

Venea cu atâta nerăbdare la ea încât îi topea toate întrebările pe care ar fi vrut să i le pună.

Până într-o zi când... Ei, da, s-a umplut paharul. Picături peste picături s-au tot adunat. Toți îl tracasau, ea îi spunea mereu că trebuie să se împlinească. *Dar știa ea că toți îl numeau bărbatul cu două neveste?* Și cum să reușească să-și publice cărțile de filosofie, dacă nu era membru P.C.R.? Trebuia să-și rezolve într-un fel situația. Și el mai întâi de toate era tată și ea nu voia să înțeleagă că nu-l puteau aduce pe îngeraș în casă. Pentru că Maria ar fi putut să li-l ia. Și el voia copilul, nu se mulțumea să-l vadă o dată pe săptămână. Voia să-i vegheze fiecare pas, să-i facă el educația.

Atâtea săptămâni de așteptare, de tensiune nesfârșită, de umilințe, din partea unor tipi care numai ușă de biserică nu erau... Toată lumea știe câte își permit *ăștia de la partid*. Mai ales Ilie Prună. Îi făcuse avansuri Mariei, deși știa că e cu el. Și el trebuia să tacă. S-asculte cum îi ia Prună apărarea Mariei. Cum o compătimește. Cât de greu i-a fost să poarte nouă luni în pântec un copil neacceptat de opinia publică. Etc., etc. Mai târziu avea să afle că Prună și Silviei îi făcuse "avansuri", dacă nu chiar mai mult...

"Ca să vezi! Ce amestec să aibă tipul ăsta de la partid în viața femeilor care fac parte din viața ta?" I-a spus asta ca să-l facă gelos. Să-l facă să sufere. Silvia! nu scăpa niciodată prilejul de a-i pricinui suferințe. Și nici nu-i ierta nimic. Și el câte îi iertase!... Lucruri greu de spus și pe care nu i le-ar fi iertat altei femei. Nu-i ierta nimic pentru că și ea se considera o martiră. O urmașă. Știa el câte suporta de la viață pentru că nu stăteau împreună?... Nu știa, îi spunea uneori și-ar fi vrut să-i spună mai multe, dar se abținea. Știa ea ce știa, îi zicea.

"Tot timpul te-am iubit", i-a spus, gândindu-se la lunga lor despărțire de mai bine de cinci ani.

„Știu”, i-a răspuns el, acum, că trecuse totul, că era *din nou bine*, era mulțumit.

„Dar nici nu știi cu câtă ură am început să scriu despre tine. Și dacă m-aș fi descurcat singură cu cartea, nu m-ai fi revăzut. Știi că nu mai suportam nici să mă atingi când ne-am reîntâlnit”.

„Alea erau răătăciri”, spune acum, pe deplin convins. Și Silvia închide ochii... Atâta iubire... O copleșea. Nu putea să nu se dăruiască. Putea s-o și ucidă. Nu-i păsa.

Da, dar într-o zi, doar la câteva zile după ce a simțit astfel, cât de mult a făcut-o el să sufere! N-avea să-l ierte niciodată. Nu i-a dat, cel puțin, un telefon. Înțelegea, avea să-i spună, știa că el era *la stăpân* și nu putea veni întotdeauna când promitea. Dar nici așa, pe Maria mereu s-o cruțe și ea mereu să sufere, mereu să aștepte. Și el să nu-i dea un telefon ca s-o liniștească. Un scurt semnal. Să sune de trei ori și să închidă. Și ea ar fi înțeles și n-ar mai fi suferit atâta. Suflul ei ar fi zburat înspre el, îi zicea, și el ar fi simțit-o. Vai, cum ar fi simțit-o!

„Înțeleg, iubitele, nu-i nimic, dacă nu poți veni acum, las-o să creadă că ești al ei, dacă ea crede că doar trupul tău trebuie să-i aparțină...” Ba chiar era mai bine că nu venea prea des. Când se revedeau, în sfârșit, îi răvășea așa de tare dorul, încât cădeau amândoi în transă. Nu mai știau cât era vis și cât adevăr.

Uneori însă, ea greșea: știa numărul lui de telefon de-acasă și, cuprinsă de entuziasmul unei alte apropiate întâlniri, forma numărul fără să-și dea seama. Încurca numărul de-acasă cu numărul de la serviciu.

„Vă rog, cu domnul Cărmăciu”.

„La ora asta?! e la serviciu. Cine-l caută, vă rog?” se mira Maria la capătul firului.

„O cunoștință”, răspundea ea mirată, abia apoi realizând cu cine vorbise.

Se întreba ce căuta Maria acasă la ora 12. Și, dintr-

odată, își amintea: a doua zi era aniversarea lui Mircea. Câteva cifre formate fără să-și dea seama și tot entuziasmul ei se destrăma. *Intra într-o altă lume, atât de urâtă prin adevărul ei...* Se prăbușea pe pat. Se lăsa cotropită de durere. Era sigură că lui nici nu-i păsa de durerea ei. În mod sigur, nici săptămâna asta n-avea să-i dea telefonul promis. Pentru că era păzit. Și el voia liniște. Nu-i plăcea să-i dea explicații Mariei.

Acum el era cel care avea grijă să fie liniște. Nu trebuia să sufere copiii. Dar Silvia n-avea garanția că el suferea alături de ea. Închidea ochii ca să poată să vadă totul. Pregătiri. Bunătăți. Musafiri. Urări de sănătate. De fericire. Alături de cine?...

„Să nu mă lași mult s-aștept. Mă faci fericit. Numai tu mă faci fericit”, îl îngâna ea. Daa, cât avea s-aștepte! Știa și ea să rabde. Dacă voia. Și întotdeauna, după ce-l lăsa mult s-aștepte, prima lună trecea mai greu, se dăruia cu totul ei. Dar la ce-i mai folosea, dacă *nu mai era entuziasmul?*... Se întâmpla să vadă un adevăr de care voia să uite că există: *o altă lume a lui, din care ea era exclusă.* Și doar Mircea a încercat s-o convingă demult că astea erau nimicuri, pentru care nu trebuia să se consume.

Se mai întâmplase și altă dată să greșească, nu era pentru prima oară când încurca numerele de telefon, și el de unde să știe că n-o făcea cu intenție?... L-ar fi determinat să nu mai vrea s-o vadă. Putea să reziste când era vorba de copii.

Dar ea se îndoia. Nu putea să mai creadă că *ăsta era adevărul.* Da, bine, el spunea că îi era frică să nu se mai întâmple o dramă. N-avea curajul să mai schimbe o ordine. Și nici când era cu Ioana *nu voia să schimbe ordinea...* *Nu se putea hotărî.* Totul se întâmplase fără voia lui. Era ceva ceșos, întunecos în el care-l împiedica să ia o hotărâre. Ceva care voia să tragă semnalul de alarmă, să-l avertizeze că n-ar fi bine pentru el alături de Maria. Cunoștea acum

genul ăsta de femei care se lăsau umilite până reușeau s-apuce bine hățurile în mână. Daaa, cât de bine cunoștea acum acest gen de femei! Și trebuia să-i facă mereu pe plac Mariei ca să fie lăsat în pace. Ca să se poată simți liber. *Nu alături de Ioana a scris estetica lui vitalistă. Alături de ea n-ar fi scris: a renunța la libertate înseamnă a te aliena de propria ta persoană.*

Cât de bine îl înțelegea ea! Așa cum și el știa s-o ierte și s-o înțeleagă.

„Ce viață am eu!” îi spunea uneori.

„Viață de artist!” zicea el.

Întotdeauna și-a dorit să iubească un singur bărbat și nu era vina ei dacă se întâmpla altfel. El înțelegea că ceea ce era între ei era *adevărul lor și numai al lor*. Pentru ei doi nu exista în acele clipe niciun trecut. Iubirea lor spulbera totul în jur. Pentru că el credea în iubirea lor, credea chiar când Silvia nu mai putea să creadă. Nu mai voia să-și amintească cu câtă lașitate a părăsit-o când i-a spus plângând că nu vrea să-l mai lase să plece.

„Cât de gravă ești tu când iubești! Numai el și-a dat seama de asta. Ce-o să se-ntâmple cu noi?...” se smiorcăia el, când începuseră să se întâlnească din nou, după cei cinci ani de despărțire. Ea tăcea, dar nu-i convenea. Nu-l voia așa. De ce atâta teamă, atâta nesiguranță?... Doar era bărbat! Ce se întâmplase cu el?... Ce continua încă să se întâmple?... îl întreba. *De ce să se considere doi damnați?* Gesturile lor erau crispate. Așteptau tot timpul să sune soneria sau telefonul. Nu le tihnea. Niciodată nu le-a tihnit. *Se întâlneau mai mult ca să se convingă fiecare că celălalt există.*

*

Cine l-ar fi văzut atunci, l-ar fi crezut un om mulțumit de activitatea lui zilnică, grăbit să ajungă acasă, să mai facă ceva cumpărături, eventual, gândea Mircea, în timp ce răspundea distrat unui cunoscut care-l salutase. Și

parcă acel cineva nevăzut îi transmitea și lui asemenea gânduri casnice: fiindcă ieși cu trei ore mai devreme decât soția ta de la serviciu, poți să-i faci o surpriză, nu? Să n-o mai vezi robotind întruna singură la bucătărie și oftând din când în când că n-are și ea timp ca altele, pe care le ajută soții, ca să aibă timp să îndeplinească, să se odihnească sau să meargă la un coafor. locul Mariei numai a coc nu mai semăna, ajunsese să se scarpine cu creionul. Și nici seara n-avea timp să se uite la televizor sau să se culce mai devreme. Știa ce gândea Maria: nu era de-ajuns că ani de zile numai ea n-a dormit noaptea?... *Domnu'* se culca în cameră separată, fiindcă trebuia să fie odihnit ca să studieze. Ca și cum nu el era cel care dorise copiii. Ea a vrut doar să-i arate că poate, nu era ca *cealaltă*, din cauza căreia a răbdat patru ani rușine și nici cu *ai ei* nu se mai întâlnea. Patru ani n-a putut să-și crească băiatul în casa ei. Și *domnu'* nici acum nu voia s-audă de *ai ei*. Bine că i-a plăcut să se culce cu ea, să-i umfle burta ca s-o umple de rușine. Să-i spună c-o iubește ca să lase copilul și apoi să vrea să i-l ia și pe ea s-o lase.

Parcă ea nu tot acolo crescuse? În casa aia mică cu cioburi lucitoare pe dinafară? El îi reproșase cum de-a putut accepta așa ceva. I-a spus că e ca la popoarele primitive și că și ea e destul de primitivă. Bine că n-a văzut-o primitivă înainte să-i facă băiatul. Și nici după aceea nu s-ar spune c-o vedea mereu așa, din moment ce-o dorea. Asta se simte. El i-a spus c-a vrut să facă un studiu de caz, de asta-i plăcea uneori să-i spună Barbara. Îi spunea că i se potrivește numele ăsta, apoi râdea de unul singur, ca și cum cine știe ce glumă bună ar fi făcut. Știa c-o are la mână, de-asta își permitea, fiindcă ea n-avea unde duce copilul, *ai ei* nu i-l primeau. Dar și ea îl avea la mână: de câte ori îi spunea că nu poate s-o lase pe *cealaltă*, îl amenința că-i ia copilul.

Ioana nu-l lăsa niciodată să facă nimic. De câte ori

Maria se plângea că n-o ajută, o vedea pe Ioana șchiopătând întruna prin casă cu trusa ei de cârpe și perii, și când uneori i se făcea milă și voia s-o ajute, ea îi spunea cu gravitatea unui copil care recită o poezie ale cărei sensuri nu le înțelege pe deplin, dar știe că așa trebuie să recite, pentru că așa a fost învățat.

„Nu-i nevoie, lasă, mă descurc singură. Tu trebuie să studiezi, să te împlinești”.

Și Maria – Barbara, căreia el îi spunea de multe ori în gând, ca să se răcorească, Persefona, spune că știe ea ce-ar putea face cu cărțile lui, atât de multe și atât de grele, încât a renunțat să le mai șteargă de praf. Nici nu știe ce bine i-a făcut, cât a fost de inspirată! Desigur, dac-ar bănuși măcar libertatea de care se bucură de când nu-i mai intră în birou, ar șterge de trei ori pe zi praful, numai pentru ca el să-i simtă mereu prezența, să știe că *ei* îi aparține. Ea nu era ca *cealaltă*. I-a și spus-o, cu ea nu-i merge! Ar putea să-și vadă praful de pe birou. Bine c-a văzut jartiera de la ciorapul maică-sii și hârburile de după casa părinților ei și pe maică-sa beată, jucând sticla, când ea, din bună credință față de el, l-a dus să-i cunoască părinții. Bine, și să-i ducă niște pui cu mașina, ca să vadă și el cum știu ei să petreacă și să mănânce bine. Și pe urmă n-a vrut s-o mai vadă și nici cu mașina nu mai ieșeau. Dacă se întâmpla să se întâlnească la ai lui, când venea să-și vadă copilul, îi spunea că mașina miroase a pui. Și nici pe-ai ei n-a mai vrut să-i vadă, de parcă l-ar fi molipsit de holeră.

Dar se cumințise, așa remarcase Maria, și el, ascultând-o, se prefăcea că-i vine să râdă. Era ea destul de isteată ca să știe să-l cumințească, să-l pună cu botul pe labe, cum îi zicea. Și când îi zicea așa, își dădea și ea seama, își pierdea orice siguranță. Devenea iar tandru, deși când ea îi spunea că nu mai poate suporta situația asta, de femeie nemăritată și cu copil, el îi zicea, din nou trist: „Să lăsăm asta!”

Deci, n-avea de gând s-o ia și nici s-o lase. N-avea să-și pună o pătură în cap pentru asta, îi zicea atunci. Și nici streangul de gât, ca Ioana, îi zicea acum. Pe ea trebuia s-o asculte, să facă ce-i spune, nu ce-i trece lui prin cap, după ce citește prin cărțile alea ale lui. Toată ziua citește, de parcă toate cărțile ar fi Biblia sau Evanghelia. Care mai de care înșirate pe birou sau pe jos, cu tot felul de semne prin ele, ca să știe *domnu'* unde a rămas.

„Nu știu cum de nu te plictisești”, îi spune când îl vede mai bine dispus și-și permite să se pisicească pe lângă el.

După ce-a murit *cealaltă*, n-a mai văzut în ea o găscă, nu i-a mai spus că n-are studii. S-a aruncat în brațele ei, ca și cum ea i-ar fi fost izbăvirea. Și ea s-a lăsat dusă, deși acum puțin îi mai păsa dacă o mai lua sau nu, de nevastă. După patru ani de așteptare, îi trecuse pofta și a avut timp să-și dea seama că nu era o fericire să fie soția lui. Dacă o făcuse, o făcuse pentru copil, ca să aibă copilul tată, așa îi zicea când avea chef să se certe cu el. Și nu știu cum de s-a lăsat prostită să-i mai facă încă un copil.

Așa gândea Maria, *noua lui soție*, care până la urmă își îndeplinise visul și-i devenise soție, chiar dacă numai după ce *cealaltă*... Poate că avea și ea dreptatea ei, poate c-ar fi luat-o mai demult, dacă n-amenința Ioana că se omoară... Acum nu mai suporta nici el să-i spună, când era singur, pe nume. Îl apuca frica, nu voia să fie vinovat. Nu voia să trăiască cu păcatul în spate. *Important era ce simțea, nu dacă era sau nu, vinovat*... Această descoperire îi dădea o idee, o, Doamne, cât de inspirată! Să-și scrie cartea, pe care o gândea mereu, dar la care scria atât de greu, ca pe o simfonie: *prima și ultima parte a cărții să fie aproape identice și ideea centrală să apară cu variațiuni*. Cititorul să nu-și dea seama de realitate: s-a umilit sau nu s-a umilit el în fața celor de la partid, mai ales în fața lui Prună, lui Ilie Prună? Care a vrut s-o seducă pe Maria, deși

știa că e cu el. Sau poate că el n-a vrut și numai s-a lăudat ea?... O întrebare cu răspunsuri multiple. Important era ca defularea să aibă loc. Lui nu-i place să vadă nimic în negru. Să scrie ca să uite, atâta tot.

Ioana nu s-a gândit cât de mult rău îi face, obligându-l, prin moartea ei, să se arunce cu totul în brațele Mariei., fiindcă numai cu Maria putea împărți vina. Deși Maria neagă, nu-și recunoaște nicio vină. A uitat cu câtă scârbă spunea că ar scuipa pe mormântul ei, dacă Ioana ar vrea să moară. Ea a purtat în burtă un copil, deși nu era măritată, și, chiar dacă-i vedea pe toți sușotind în jurul ei, tot nu s-a gândit niciodată să moară, îi zicea. Știa ea ce știa. Oricum, numai Maria nu-l condamnă, așa că lui puțin îi mai păsa acum cu cine era însurat.

Mariei nu s-ar spune că nu i-a priit însoțirea cu el. A reușit, deși cu destulă greutate, să-i mai cizeleze gusturile, explicându-i de ce nu e frumos un tapet prea încărcat, o floare artificială sau un tablou în culori stridente care reprezintă într-un mod grotesc un subiect biblic. Mobila a ales-o și a așezat-o după gustul lui, aruncând toate obiectele pe care le considera de prisos, după ce le asemănase cu hârburile de după casa părinților ei.

În ceea ce-l privea, trebuia tot timpul să fie atent, să nu se molipsească de la Maria, care se simțea foarte bine fără să se gândească la lucruri ce nu țineau de familie sau de preocupările ei de gospodină. Ea nu se plângea niciodată că nu-i ajunge timpul ca să citească. Știa exact rolul pe care el i-l fixase în casă și nici nu-i trecea prin gând c-ar fi putut avea alt rol, dar, la începutul căsniciei lor, izbucnea adesea, copleșită de prea multe treburi, pe care nu reușea să le facă singură.

*

Mda, ea-i reproșa mereu că nu face nimic. Lipsește zile întregi de-acasă când este trimis pe teren și numai el știe ce face și cu ce tipe se întâlnește pe-acolo. Și când nu

merge pe teren, pleacă în fiecare după-amiază de-acasă și se întoarce doar seara târziu. Studiază! La bibliotecă! Parcă ea știe să-l caute acolo. Norocul lui că nu-i place să intre într-o bibliotecă! Dar nici n-o să stea să-l aștepte. Împletește cât împletește și până la urmă adoarme cu lucrul la cap. Un pulover pentru el. Să nu-i fie frig când stă la... bibliotecă, îi spune, prelungind pauza dinaintea cuvântului "bibliotecă". Bineînțeles că mai înainte se dezbracă, își pune cămașuța scurtă și transparentă, cu chiloței la fel de delicați, de transparenți... Ca un fluturaș, ceva cam mare și cam ofilit sub fondul de ten și sub pudra al căror singur avantaj e că miros frumos.

Mirosul acela de vis, de săpun *Vis...* impregnat chiar pe cele două picioare lungi, deși pline, mult prea pline... Și rotunjindu-se mereu, o rotunjire continuă, nepusă în mișcare de forțe centrifuge, care n-ar fi lăsat să rămână atâta grăsime în fese și în burtă.

Și doar i-a spus: „Dragă, fi atentă dragă, să nu te îngrăși! Mi-ai plăcut fiindcă erai subțire, cu un aer somnoros care numai pe slabe le prinde. Slabe și înalte. Te undui ai ca o trestie. Așa m-am pierdut și-am rămas pierdut în *laboratorul* meu. Tu crezi că e vorba de laboratorul de la serviciu și n-ai să știi niciodată că e vorba de alt laborator, de altfel de laborator, de *labirint*, dragă!”

Dar, ce spunea? aaa, laboratorul lui de la serviciu. Cu asta e altceva, dar și asta ar vrea ea să știe: cine îl mai smulge din plictiseala în care l-a aruncat cu aerele ei de somnoroasă, peste care a turnat două tone de grăsime și trei tone de prostie, ha!

Și uite, tot el era bun, tot el se gândea: fiindcă ajunge cu trei ore mai devreme decât soția de la serviciu... ”Da, am să trec și prin piață să cumpăr pește, am să stau la un rând!...”

De la un timp, iese și ea la fereastră, ca și cealaltă, spune că se sufocă, îi ia el aerul când o enervează”. Ehei, îi

spune, noroc de mine că sunt o fire tare, altfel singurătatea te-ar fi mâncat. N-ar fi stat nici dracul cu tine! Așa-mi trebuie, dacă n-am știut cu cine am de-a face. Nu mi-am dat seama că nu-i o fericire să fiu soția ta”.

Atunci de ce în loc să slăbească, să devină și mai somnoroasă, ea se... Îi vine s-o bată peste toate kilogramele de pe pulpe și de la... că nici de afumat nu mai e bună. Nu știe altceva decât să aștepte. Ca să-i poată reproșa când ajunge târziu acasă. A băgat așa o frică în el încât s-a dezobișnuit să mai meargă și la bibliotecă. Se închide în birou, de multe ori fără să poată să scrie nimic. Mai ales când pe neașteptate, dispare Silvia. Avea să facă tot ce dorea Maria, tot ce avea ea chef, ca să creadă că triumfă, în sfârșit, triumfă! Dar, de fapt, el era cel care... Pam! pam!

Ar fi trebuit s-o urce în pod, cu kilogramele ei cu tot în pod. *Aimée!* el a numit-o așa în glumă și, după ce l-a întrebat ce-nseamnă cuvântul, i-a spus că i-ar plăcea să-i spună mereu așa”. Zău?!” s-a mirat el, privind-o printre gene, pentru că nu sesizase ironia din glasul lui. N-are simțul raporturilor, nu știe să vadă prin prisma diferențierilor: el sus, ea, jos, normal, nu?

*

Când a ieșit din Institut, pășea sprinten, dar *pașii nu erau ai lui* și, cine l-ar fi văzut atunci, n-ar fi bănuț că e cuprins de neliniște. Doar privirea și-o simțea răvășită, simțea că-i plesnește capul. Nu, nu, nu se trăda, nu privea în afară, la lumea exterioară, care, vorba lui Platon, e doar ideea că este ceea ce cu adevărat este.

Oare Platon n-o fi fost niciodată îndrăgostit așa ca el de-i simțea Silviei și transpirația, și mirosul dulce-înțepător care ar fi sculat și din morți un bărbat... Aristotel era mai practic, chiar dacă în *Metafizica* lui construisese o întreagă teorie a existențelor imaginare.

Silvia! nu era o somnoroasă, cu ea n-ar fi avut cum să

se plictisească, gândea atunci. Deși toate sunt relative...

Și el care trebuia să scrie despre adevăr! Ceea ce n-a mai scris nimeni, n-a mai sesizat nimeni. Avea să le arate el lor *adevăr*! Tocmai prin demonstrarea acestui adevăr, printr-o prismă cu totul originală, *a lui*, ei se vor convinge că bârfa nu contează. Omul e mereu altul, se schimbă și ei sunt niște caraghioși, nu-și dau seama că nu-l bârfesc pe el, ci pe *un altul*, *mereu pe un altul* în care se ascunde el și râde, ca-n jocul ăla din copilărie, unde ești Chimiță, ha! ha!

Nuu, cu Silvia nu s-ar fi plictisit, dimpotrivă! Cu trupul ei, cu privirea ei, care niciodată nu se umilește... Numai când ținea el ochii închiși, o dată a prins-o, și ea a început să râdă; un răs ușor zeflemitor și, totuși, odihnitor, făcându-l să uite de el și chiar și de ea.

Ah, Silvia! aer proaspăt, apă, soare, asta e ea, și nu-l putea opri Maria, care voia să fie *aimée*, să se gândească la ea. Maria n-avea de unde să știe că n-a vrut să ia pește. Îi va spune că n-a găsit, c-a stat la coadă până s-a terminat. Se va descurca ea într-un fel. Trebuie să recunoască, la lucrurile astea a început să se priceapă la fel de bine ca Ioana. Și la altceva se pricepe, ar fi nedrept să mintă, să se mintă că nu-i place în pat cu ea.

E-adevărat că, la început, considera relația lor doar o luptă surdă, care însă, pe nebăgate de seamă, a dispărut. Desigur, datorită obișnuinței. N-a greșit cine-a spus că obișnuința e a doua natură. Și nu putea spune că nu era bine așa. Era o legătură care nu-l obliga sufletește, îl lăsa să se simtă liber, să se gândească la cine vrea.

Și totuși, ei, da, exista acel *totuși*, care făcea parte din ființa lui, când un nestăvilit dor de a se dăruii îl făcea să tânjească asemenea unui câine care nu vrea să părăsească mormântul stăpânului său.

El nu putea să uite ce înseamnă *să-ți simți sufletul ca un cutremur*. Începuse să se simtă bătrân până în ziua în care a întâlnit-o pe Silvia.

Maria trebuia să fie mulțumită că-l vede. Doar ea asta a vrut, pentru asta s-a luptat: să-l aibă lângă ea. Ea nu crede să existe vreo deosebire între ei doi. Visele? Cărțile? Erau un moft, pe care, n-avea încotro, trebuia să i-l facă, dar cu câtă milă îl privea uneori. De ce nu s-o mai fi liniștind oare? părea să-i spună privirea ei. Și ce putea să afle din cărțile alea ale lui ca să nu mai poată să facă dragoste cu ea?!

Mircea îi dădea pe jumătate dreptate Mariei. El era cel care-și dorise o soție care să nu se amestece în cărțile lui, să-și vadă de treburile ei de gospodină, în timp ce el făcea lecții cu copiii. Nu putea fi asta o mulțumire mai mare decât toată fericirea din lume? El trăia acum mulțumit cu Maria. De-asta nici nu se speria prea tare când Silvia îi spunea c-ar fi mai bine să nu se mai vadă. Ea suferea prea mult. Dar el, orice s-ar fi întâmplat, avea în Maria un echilibru. Acum nu mai putea să-și spună că n-a avut niciun noroc căsătorindu-se cu ea. Lipsa de noroc era valabilă numai în cazul Silviei. I-a și spus asta și ea de ce s-a uitat oare cu reproș la el?!

Oricât ar fi jignit-o, Maria se încăpățâna să reziste. Câștiga mai mult cu răbdarea decât ar fi câștigat cu prea multă sensibilitate și inteligență. A vrut să-l acapareze ca pe un lucru. Și asta a reușit.

„Greșiți cam des, duduie”, i-a spus într-o zi Silviei la telefon. Și Silvia i-a și văzut siguranța de sine și simțul de proprietate, ca și cum s-ar fi putut vedea așa ceva prin telefon. Bineînțeles că din cauza Mariei o pierduse cu ani în urmă pe Silvia. Pe Silvia care nu mai era pentru el atunci decât un vis, așa cum bănuia că este și el pentru ea. Maria îl aducea mereu la linia de plutire, amenințându-l cu copiii. Când considera că el n-avea motiv să plece de-acasă. Ajunsesse să facă dragoste cu ea de frică, întotdeauna când avea ea chef, altfel pufnea și trântea totul prin casă și nici nu-l mai chema la masă cum avea

obiceiul: „Masa e servită. Să poftească domnu’!” Și lui îi plăcea grozav de mult când simțea mirosurile îmbietoare și era chemat așa, puțin brutal, puțin ironic, puțin cu dragoste. O trecere bruscă din lumea lui în lumea reală. Toate planurile de răzbunare, pe care le făcea stând singur în birou, dispăreau când mirosurile îmbietoare îl atrăgeau la masă.

Ioana ar fi intrat în biroul lui, ar fi întrebat întâi dacă nu deranjează, aproape că i-ar fi fost frică să deschidă gura ca să-l întrebe: „Nu te deranjez, Puiuțule?” I-ar fi sărutat apoi mâinile, i-ar fi căzut în genunchi și și-ar fi lăsat pentru câteva clipe capul pe genunchii lui: „Haide, iubirea mea, că se răcește!” I-ar fi sărutat apoi ochii și tâmplele, și fruntea, și părul, și din nou i-ar fi sărutat mâinile și i-ar fi spus: „Tu ești Dumnezeuul meu, ce m-aș face eu fără tine?...” Dar știa asta! De ce trebuia să-i strice pofta de mâncare!

Cât de trist sună acum numele ei! De ce i-a arătat Ioana atâta iubire? De ce nu și-a dat seama că l-ar fi ținut mai ușor alături de ea inspirându-i teama, nesiguranța? De ce a făcut acest gest suprem ca să-i arate cât e de vinovat față de ea? Și el nici numele lui de familie n-a vrut să i-l scrie pe mormânt! A înmormântat-o cu numele ei de fată.

Maria trebuia să fie mulțumită că-l vede. Ea să vină și el să deschidă ușa, ca să se convingă soția că soțul a venit la timp acasă. Și, înainte de a se dezbrăca, să audă glasurile copiilor. Apoi el să intre în birou și să viseze. Ea trebuia să vadă c-o așteaptă, așa cum și ea îl așteptase atâția ani, oho!

În sfârșit, se putea lucra și acasă, avea destule cărți ca să nu meargă prea des la bibliotecă, unde, într-un timp, era, într-adevăr, o bibliotecară care îl interesa. Avea intuiție, totuși, Maria. L-a interesat bibliotecara până în ziua în care a întâlnit-o pe Silvia. Din acea clipă, a uitat cu totul de ea și bibliotecara a făcut o adevărată criză de

isterie când a văzut-o pe Silvia chemându-l prin ușa întredeschisă de la *Sala profesorilor*.

*

Într-adevăr, se putea împlini și acasă menirea lui de filosof și eseist. Și Maria, cât se voia ea de *aimée* și-i plăcea să facă pe martira, ar fi putut lua exemplu de la Loreley, dacă ar fi citit cartea.

Nu era în stare nicio criză de fiere să aibă, să-i mai creeze și lui emoții, să-și dea seama dacă-i mai bate inima și pentru ea. Nu putea să dea, cel puțin, un nou sens dragostei ei pentru el, să-l iubească precum o mămică ce știe să ierte, să uite... Nu mai voia nimic să-i ierte, spunea că-i iertase destule. Mereu îl șantaja cu copiii: ba că-i pune valiza la ușă, ba că-i ia copiii și pleacă. Unde să plece? Vorbea aiurea. După ce-l obligase să contracteze apartamentul numai pe numele ei, ca să aibă siguranța că cel puțin banii de la avans îi vor aparține numai ei, dacă...

Daaa, avea o soartă de plâns, n-avea cum să fie fericit! Și cum să fie, dacă nu era liber, era hărțuit de sentimente pe care trebuia să le ascundă.

Dar, de la un timp, i se părea că Maria-i scapă. Nu cumva avea cu adevărat gând de plecare?... Nu cumva asta era motivul pentru care se hotărâse să fie un soț - model?

...

Ah, Silvia! ea era un soare și, dacă nu-și găsea timp să-l privească, putea să intre din nou în nori...

Cu Maria se însurase dintr-o glumă. O glumă proastă cu el însuși, într-un moment când nu-și mai dorea nimic de la viață. Fără să vrea, făcuse un lucru bun. El, cu firea lui dificilă, complicată, n-ar fi fost, până la urmă, suportat de o ființă independentă ca Silvia. Ea n-ar fi acceptat atâtea compromisuri. Deși el câte îi iertase!... Lui îi trebuia o soție care să nu-l jeneze, ca un pantof care-i vine perfect. Femeia-mobilă, femeia-decor, care-ți zâmbește la comandă și-și ascunde prostia sub gene somnoroase. Se însurase ca

și cum prin asta și-ar fi schimbat identitatea, n-ar mai fi fost el, cel vinovat de moartea Ioanei. Ca să-i poată mulțumi câte puțin pe toți: pe cei de la Institut care-o cunoșteau pe Maria, știa că au împreună un copil; pe cei de pe stradă care treceau și nu-l mai salutau; pe cei de la partid care nu i-au mai dat carnetul de membru, după ce a îndurat atâtea umilințe din partea lor...

Se însurase și pentru că nu avea pe cine să-și reverse nervii pe care-i suporta la serviciu ca să fie lăsat în pace. Daa, trebuia să disprețuiască și el pe cineva! Totdeauna sunt puși să conducă oameni care n-au habar de știință, de moarte pentru o idee, de pasiune. Oameni care vor să comande și tu trebuie să-i asculți, mama mă-sii de viață! N-aveau decât să ia șefii cuvântul în ședințe, dacă erau în stare... Să vorbească liber, să-și arate meritele în munca de cercetare. Nu să citească tot felul de prostii care nu-și aveau rostul. Lucruri cunoscute de toată lumea, în dările lor de seamă asupra... etc., etc.

*

Un țârâit prelung de sonerie l-a trezit la realitate. Uitase cheia în ușa și Maria sunase ca să-i arate cât e de distrat. Tocmai când el voia să-i facă o surpriză... Sosirea lui acasă înaintea ei era, într-adevăr, o surpriză. Așa ceva nu se mai întâmplase de foarte mult timp, de pe vremea când se născuse cel de al doilea copil. Și el, cu toate că-a mai vrut un copil, simțea nevoia să fugă, să se eschiveze de la îndatoririle lui de tată a doi copii. Ar fi putut veni zilnic înaintea ei de la serviciu, dar găsea mereu motive ca să întârzie. Înainte de căsătorie, când aveau împreună doar un copil, îi plăcea uneori să se plimbe cu Maria și băiatul. Brațele lor se întâlneau pe după umeri și mijloc, ca o încuviințare, ca un răspuns pentru cei care în acele clipe se îndoiau că fericirea există.

Nu formau ei o familie? spunea privirea mulțumită a Mariei, în timp ce Ioana aștepta, aștepta... neștiind ce-o să

se întâmpla cu ea, pentru că el mereu îi spunea că pe ea o iubește, Maria nu era decât mama copilului lui. Atât.

Maria s-a obișnuit repede să citească în privirea lui dispreț și să nu se supere: „Eu am câștigat, eu sunt aceea care ți-am făcut copilul, și, oricât te-ai frământa, n-ai ce face”, părea să-i spună privirea ei și el se simțea umilit și înfricoșat și dorea s-o iubească doar ca s-o supună.

Ei nu-i păsa de disprețul lui. Îi așeza capul în poala ei și-și trecea degetele prin părul lui: prelung, apăsător, liniștitor. Îi săruta fruntea și ochii închiși care se închideau ca să n-o vadă își aminti cum Mariei i se rotunjea pântecul văzând cu ochii și el avea din ce în ce mai rar cuvinte și gesturi răutăcioase față de ea. Îi mângâia și-i săruta pântecul, așteptând plin de nerăbdare să iasă la iveală minunea ce se plămădea acolo: copilul lui. Și cât de mult însemna asta pentru el! După ce așteptase atâția ani!

Se simțea tânăr datorită pruncului care avea să vină ca o promisiune de fericire în viața lui. Îl strângea de pe acum în brațe, cuprinzând pântecul Mariei și privind-o în ochi cu recunoștință. Avea să treacă mai bine de un an până să-și dea seama cu câtă inconștientă se rătăcise. Entuziasmul o dată scăzut, nu se mai considera dator față de Maria. O vedea în adevărata ei lumină și-i păreau mult prea scurte razele sufletului ei. Nu putea să-i reproșeze nimic, ea era *une femme réaliste, les pieds sur la terre*, nu putea să facă patul sau masa să zboare; nu se putea înveli cu visuri, se învelea cu plapuma. Și el simțea un prea plin al sufletului pe care n-avea peste cine să-l reverse. Maria nu știa să cheme acea parte a ființei lui care nu se vede și nici nu mai simțea nevoia să i se dăruiască. Voia plăceri, doar nu mai era adolescentă, îi spunea. Făcea dragoste ca o femeie serioasă. Nu bănuia nicio muzică, niciun dans în mișcările trupului ei. Nevoia de a primi și de a dăruia iubire o înlocuise treptat, fără ca măcar să-și dea seama, cu dorința de a-l păstra, de a-l acapara, ca și cum ar fi fost un

bun de consum.

Foarte bine, dacă ea voia așa, asta avea să primească de-acum. Probabil că așa a fost mereu, a fost prada propriei lui imaginații. S-a aruncat în brațele ei cu lăcomia și nerăbdarea unui sugar. Nemulțumit până la obsesie de totala lipsă de preocupare a Ioanei pentru îmbrăcăminte, suferind pentru defectul ei fizic, ca și cum ar fi fost al lui, s-a lăsat atras de strălucirea exterioară a Mariei, n-a simțit mult timp temperatura scăzută a arderilor ei interioare. Când și-a dat seama de adevăr, era deja prea târziu, în curând *avea să fie tată*.

Trebuia, totuși, să prețuiască la Maria aceeași răbdare de a-i ierta capricioasa lui comportare, răbdare pe care-o avea și Ioana. Ce-i drept, în felul ăsta o făcea să-l dorească mai mult. Alta în locul ei ar fi refuzat, n-ar mai fi primit oferta lui de căsătorie după patru ani. Dar Maria a acceptat să fie barca lui de salvare, după moartea Ioanei.

Copiii aveau să crească și el avea să le vegheze pas cu pas pregătirea lecțiilor. Asta era marea lui mulțumire. A renunțat la fericire pentru ei, convins că era prima lui menire după moartea Ioanei. Își dă adesea seama de pericolul care-l paște trăind mereu în preajma Mariei și atunci își îmbogățește cu noi idei estetica lui vitalistă: *când apropierea unei persoane îți este nocivă, trebuie să opui cu îndărătnicie rezistență, să te gândești mereu că altul este eul tău interior, nu cel pe care-l manifesti față de ea*.

El e un om cu o multiplă personalitate, și asta nu pentru că așa vrea, acest lucru îi este impus de ceilalți. Sufletul lui vibrează pe aceeași lungime de undă cu sufletul celor din jur. *Ceilalți* îl ajută pe el să se cunoască. Și, când nu întâlnește niciun sunet care să vibreze și să se întoarcă la el, se închide ca într-o carapace și așteaptă. O așteptare care sapă în el o durere pe care nu și-o poate explica, simte un prea plin ce nu-i mai încapă în trup.

Atunci e ca un vulcan care, printr-o uriașă putere, trimite mii de unde emițătoare de mesaje spre Silvia.

„Unde ești, știi că nu pot trăi fără tine, trebuia să rămâi a mea”. E convins că ea îl aude, dar nu vrea să-l mai vadă. Nu pentru că nu-l mai iubește, ci pentru că *nu vrea* să-l mai iubească. Ca și cum cineva și-ar putea impune să iubească sau să nu mai iubească. Silvia a dispărut fără să-i fi reproșat ceva, dar el trebuie să recunoască: e vinovat pentru că o neglija.

„Și când mă gândesc că într-un timp nici nu te mai iubeam!” avea să-i spună ea peste ani, când avea să fie din nou foarte îndrăgostită de el și nu se putea abține să nu-i facă declarații.

„Alea erau răătăciri”, avea să-i spună și el, la fel de convins că iubirea lor e fără moarte.

E drept că ea considera că-i trece multe cu vederea, și asta ca să nu distrugă marea lor iubire, dar când era nervoasă, se revolta de faptul că el” profita” de iubirea ei ca să nu-i mai aducă o carte pe care doar i-o împrumutase, sau să nu-i mai dea telefonul promis. Totdeauna aștepta să-l cheme ea, și, când nu putea veni, nu-i plăcea să se explice. Ea spunea că, în ciuda faptului că nu-i place să dea explicații, el e curios din fire și o întreabă întotdeauna de ce-a lăsat prea mult timp să treacă fără să sune.

„Să nu mă lași mult s-aștept”, îl îngâna ea și, cum e mult mai bună ca el, îi dă explicațiile necesare cu lux de amănunte.

*

De câte ori era mulțumit de felul cum se descurcau copiii la lecții, o privea pe Maria cu drag și-i plăcea să-i vorbească; făcuseră, totuși, ceva bun împreună. Numai când îi e dor de filosofie se simte din nou singur, mai ales că încă n-a reușit să-i insuflă fiului său cel mare dragoste pentru această *mamă a sufletului omenesc*.

Nu din nevoia de supraviețuire a sinelui său, ci în

mod obiectiv privind oamenii, el consideră că nu este om deplin acela care nu meditează și nu vrea să știe ce-au meditat alții asupra *sensului omului în univers*. Acesta e un tărâm în care se simte cu adevărat singur. Se va cufunda cu totul în viața casnică, altfel nu poate să uite. Sunt atâtea lucruri pe care el și Maria trebuie să le rezolve împreună. E drept, el contribuie mai mult cu vorba, Silvia îl cunoaște bine, spune c-ar fi în stare să-i dea și ei, nu doar Mariei, din sarcinile pe care le are de făcut, numai să scape.

După o anume neglijență a aranjării lucrurilor prin casă, cineva care n-ar cunoaște-o, ar putea crede că Maria e o fire artistă, cu multă imaginație, care vede o anume frumusețe acolo unde alții văd dezordine. Mult timp i s-a părut că e veșnic preocupată de ceva și încerca în zadar să afle ce anume o frământă. Îl durea sufletul numai la gândul că Maria ar putea avea viața ei interioară, față de care ar rămâne străin. Ar fi însemnat că ea nu-i acordă destulă încredere sau că are motive să se ascundă de el. Desigur, Maria ar avea motive să se răzbune și la ce s-ar putea gândi, dacă nu la un alt bărbat?...

Numai din orgoliu își face asemenea gânduri, în sinea lui își recunoaște vina față de ea, mai ales pentru cele trei luni, când el n-a vrut deloc s-o vadă, și ea, femeie cu simț practic, nu ca Ioana, s-a consolât mult prea repede cu acel tip rudimentar.

Te pomenești că, dacă nu s-ar fi trezit la timp, ăla ar fi luat-o de nevastă și ar fi devenit tatăl copilului său. Asta ar mai fi lipsit! Pentru copil, numai pentru copil a făcut-o, i-a spus și ei. Pentru copii, i-ar ierta până la urmă toate Mariei, deși n-ar recunoaște nimic față de ea. S-a însurat dăruindu-și această voluptate a durerii. Singurul lui rost pe lume e acum să fie tată. Câtă durere, câtă tristețe ascunde acum inima lui! Și-a jurat să-și jertfească totul, și iubire, și timp, pentru ei.

Numai Maria nu simte niciodată nimic. Ea face mereu totul pentru ca amintirea Ioanei să dispară. Știe pe de rost întreg numărul pe care-l desfășoară în fața lui ca să-i creeze iluzia că ei doi sunt dintotdeauna împreună. Nu știe că *un om nu poate fi despărțit de trecutul lui*. Privirea ei e maternă și mulțumită, o mulțumire care-o face să pară bătrână. Această prea mare mulțumire de sine îi dă o gravitate care, el e convins, nu ascunde nimic. Uneori ar vrea s-o privească în ochi, dar simte cum îl cuprinde deznădejdea, pentru că în ochii ei nu vede niciodată oglindindu-se infinitul. Nu, n-are de ce să se frământa pentru tăcerile ei. Ea nu se gândește decât la piață, mâncare, curățenie mai rar, pregătirea lucrurilor de schimb și, bineînțeles, la menținerea frumuseții ei. Numai pentru atât și nu-i ajunge timpul, așa că n-are cum să se plictisească, dar nici cuprinsă de griji n-are rost să fie. Un neastâmpăr din ce în ce mai vădit o cuprinde seara la culcare, când el, în loc să se ducă în patul conjugal, se retrage în birou, uneori chiar după terminarea programului de la televizor, ceea ce n-ar face, după părerea Mariei, niciun om cu scaun la cap.

Nu de puține ori, descoperă uimit c-o invidiază, dar numai pentru câteva clipe, pentru că își impune ca această invidie să devină ură. Uură împotriva celei care îl îndeamnă să ducă o viață de plăceri, lenevind-i spiritul, nelăsându-l să zboare. Simte că se înăbușă numai la gândul c-ar putea avea un astfel de suflet, care să nu fie cuprins de dorul nemărginirii, o minte care să nu fie frământată de gânduri. Nu, nu, e o tihnă pe care el nu și-o dorește. Maria simte nemulțumirea lui gata să izbucnească și, vădit mirată, ridică sprâncenele:

„Eu nu-nțeleg ce vrei! Ce nu-ți convine?!” se miră și el intră imediat în rol ca să nu trebuiască să se explice:

„Știi tu ce vreau...” și-o iubește c-un fel de ciudă, cuprins de dorința de autoflagelare, ca și cum și-ar spune:

„Dacă tot trebuie să mă scufund, atunci s-o fac până la capăt”. Acel eu, mereu nemulțumit, care vrea să se întreacă pe sine, n-are decât să doarmă. Se va mai trezi curajul lui, încrederea lui în el pe la vreun miez de noapte, când Maria va fi adormit demult, întorcându-i spatele, și cu lacrimile prelingându-se pe la coada ochilor, va striga în gând: „Silvia, unde ești, Silvia? Tu întruchipai tot ce era mai bun în mine, numai în tine mă recunosc. Ești rea, Silvia! Și cât de dulce, de nevinovat de dulce știai tu să fii! Ai apărut în viața mea ca să mă pedepsești, ca să nu uit că pe pământ mai există și raze de soare”.

Cu Silvia era altceva, dragostea lor era spiritualizată, de aceea nu se simțea niciodată vinovat față de Maria. E dreptul lui să-și ia din altă parte ceea ce ea nu-i poate oferi. Și ceea ce-l scoate cel mai mult din sărite e faptul că ea nu-și dă deloc seama că n-are cum să-l mulțumească, că el e mult prea mult pentru ea. Ei îi place ca totul să fie cald, tot ce e fierbinte o sperie. Reprezintă, totuși, ceva din ființa lui: *acel copil încăpățânat și nerăbdător să-și îplinească toate poftele, toate dorințele.*

Suferea când mergea cu Ioana pe stradă, i se părea că toată lumea se uită după el, că-l compătimentește pentru că e însoțit de o infirmă. Și el era frumos și tânăr, cu un trup de sportiv. *Dar oare nu el era adevăratul infirm? Nu el era cel care șchiopăta în viață?* Acum, când putea să meargă pe stradă cu o femeie bine, chiar frumoasă după unii, el nu-și mai amintește cum i s-a părut la început. Acum e prea obișnuit cu figura ei ca să-și mai dea seama. Doar dorința nestăvilită, care a pus stăpânire pe el în ziua în care a întâlnit-o, nu și-o poate explica. Poate pentru că avea în ea ceva ce-l făcea să se simtă tânăr, ceva de animal sănătos, o dorea. Și el simțea că nu se va putea liniști, dacă nu va cuceri acel ceva. Gândează că apoi avea s-o lase, știe el că nu e bine să te încurci prea mult cu o femeie fără cultură.

„Ești frumoasă! i-a spus, intrând direct în subiect și mângâindu-i ușor linia șoldului. Nu-și dădea seama dacă ar fi dorit ca ea să nu se supere, dar ar fi vrut să aibă certitudinea că numai cu el nu se supăra. Era, deci, femeie? se întrebuse. Unde putem merge diseară? Stai singură?” În loc de răspuns, Maria a început să chicotească. A rămas surprins când, peste câteva zile, întâlnind-o din nou, ea s-a înroșit și o oarecare încordare îi cuprinsese ființa; se vedea că aștepta să-i dea din nou atenție. Nu-l luase în răs, deci, atunci când chicotise?... Sau tocmai faptul că el a renunțat atât de repede, fără ca să se aștepte la asta, a făcut-o între timp să-l dorească?...

Probabil că se interesase, aflate că și el e unul din șefii Institutului, chiar dacă nu cel mai mare, și începuse fata să-și facă planuri. Așa erau fetișcanele astea, le cunoștea bine, nu trebuia să se încurce cu ele.

Și dacă, totuși? Acel ceva din trupul ei care-l atrăgea... Dorea s-o facă să geamă în locul chicotitului acela nerușinat. Chicotit care trăda atât de bine femeia rudimentară din ea...

Dacă ar mai fi putut s-o iubească pe Ioana... Dacă nu l-ar fi înăbușit cu atâta dragoste și atâta grijă... Nu-i lăsa nicio clipă în care să fi putut medita asupra sentimentelor lui pentru ea. Îl iubea cu disperare, îl iubea așa de tare încât nu se mai simțea liber. Uita că trebuie și să primească, voia numai să dăruiască. El rămânea mereu uimit când ea îi spunea: „Cât de mult mă faci să sufăr! Numai tu ești de vină că te iubesc așa. Mi-ai vrut sufletul și acum mi-l lași suspendat în gol. Oriunde plec, simt cum te port după mine”.

Asta era culmea chiar! Orice om trebuie să trăiască pe propriile-i picioare, n-avea să-i țină el echilibrul o viață! Chiar dacă ceea ce era între ei era ceva reciproc, el avea multe de făcut într-o viață.

*

Maria stă picior peste picior pe un taburet din bucătăria vecinei. Fumează amândouă, bine dispuse de cafeaua care aburește în fața lor și de țigările Weekend.

„Să fi știut eu atunci, îi spune lui madam Brodicelu, ce plictiseală aveam să îndur alături de Mircea, nu-mi mai trebuia să mă ia de nevastă. Vorbește pe neașteptate, fără nicio introducere, doar dialogul lor e o continuare a unui dialog de altă dată. Parcă stau cu diplomele lui pe pereți, continuă nedumerită și parcă așteptând aprobarea de la un ascultător nevăzut. Nu are timp! Niciodată n-a avut timp! spune indignată, de data asta uitându-se nedumerită la madam Brodicelu. Doar când dispare de-acasă și numai el știe pe unde umblă, da, da, atunci are timp. Măcar de s-ar vedea ceva pe urma lui”. Mai gesticulează câteva secunde, apoi își lasă liniștită mâinile pe genunchi. Pare foarte mulțumită de ceea ce a spus.

„Ei, lasă, doamna Maria, nu se poate așa, dintr-odată”.

„Ce spui, madam Brodicelu, ce-l tot aperi? Știu eu c-o faci pentru mine, ca să nu mă consum. Din partea mea, n-are decât să stea și să scrie, măcar că-mi vine așa de greu și cu piața, și cu mâncarea și curățenia. Numai să știu că stă acasă și nu mai pleacă brambura. Numai ce-l vezi că se-mbracă, își ia servieta – diplomat și-abia pe urmă zice: Eu plec, am niște treburi, vin repede. Face pe misteriosul!

Dacă-l întreb unde se duce, numai ce-l aud: Știi că nu-mi place să dau explicații! Ar trebui să știu unde pleacă, doar sunt soția lui. Ia să fac și eu ca el: să mă îmbrac, să m-aranjez cum știu eu și-abia pe urmă să-i spun: Plec puțin, vin imediat. Și are un glas așa mieros! Să nu mă neliniștesc, dacă întârzie, îmi spune, și asta chiar că mă face să mă neliniștesc.

Eu, dac-aș vrea să plec, numai așa, ca să vadă cum e când celălalt așteaptă și tu nu știi unde-i, n-aș mai avea zile bune cu el. Sigur are ceva de-ascuns”.

„Vai, doamna Maria, nu vă faceți gânduri negre, dacă e gelos, vă iubește. Ce n-aș da eu ca bărbatul meu să mă mai gelozească! Ne-am simți și noi mai tineri. Așa, doi bătrâni ca voi de capul nostru, numai tusea și junghiul o să ne mai însoțească de-acum.

Când veniți dumneavoastră, așa de tânără și de frumoasă, parcă ni se luminează casa. Nu știu cum faceți că vă mențineți, doar aveți ceva ani?...”

„Patruzeci și cinci. Dar mă simt bătrână, să știți. Bătrână și părăsită”.

„Vai, cum vorbiți așa, că și soțul meu spune: Dragă, mai aranjează-te și tu, nu vezi, doamna Maria ce prestanță are cu cocul ei din bucle, mereu pare aranjată, chiar dacă părul pe dedesubt... Du-te și invit-o la o cafea. Mai jucăm și câteva partide de table. Bine, bine, zic eu, dar s-o lași să câștige, te lași bătut, că și așa e singură mereu, săraca! Domnu’ Mircea, ba e plecat, ba stă închis la el în birou. Numai când îi mirosea mâncare iese, doamna Maria spune că are niște nări! orice miros adulfmecă cu nările lui. Trebuie să fie foarte simpatic domnu’ Mircea când îi miroase-a mâncare!”

„Ăsta e norocul lui, mi-e drag și-mi place să-i dau să mănânce. Da’ zău că-mi vine câteodată să plec și să nu mă mai întorc! Aș avea o poftă grozavă să-l înșel și să știe că-l înșel. Să nu mai facă mereu pe misteriosul și pe stăpânul. Și când știu cum se umilea când îmi spunea c-a greșit, că trebuia să mă fi luat mai demult de nevastă! Patru ani i-au trebuit ca să-și vadă greșeala. Mi-a jurat că n-o să se mai întâmple nimic rău între noi. Dar depinde ce înțelege el prin rău. A jurat doar ca să mă îndepărteze de prietenul meu. Fiindcă, vă dați seama, dacă m-a lăsat atâția ani mai mult singură, aveam și eu un prieten cu care voiam să mă căsătoresc.

Cum de nu mi-am dat seama atunci că e cam sărit de pe fix, cred că-i lipsește-o doagă. Ce om întreg la minte ar

tot sta și-ar învăța la limbi moarte, greacă, latină, dar și nemțește, și franțuzește, și englezește, și filosofie, și ce-o mai fi clocind el acolo că pui nu scoate. Totuși, sunt mulțumită c-ajută băieții la lecții, eu n-am timp și nici nu mă pricep. Mircea zice c-am trecut prin școală ca gășca prin apă, de-aia nu-mi mai aduc aminte. Dar, spuneți și dumneavoastră, unei femei cu atâtea pe cap, îi mai arde de lecții? Și, când nu știu băieții, se enervează și dă vina pe mine. Spune că așa-i trebuie, dacă nu s-a gândit cu cine-i face. Nu e greu să înțeleg că mă crede proastă”.

„Lasă, doamna Maria, mata mereu exagerezi, câte nu zice omul la nervi! Crezi că al meu e altfel? La noi a fost mai bine, fiindcă nu ne-am priceput niciunul să-i ajutăm pe copii. Au învățat singuri, și uite c-au ajuns amândoi, și băiatul, și fata, ingineri”.

„Dac-aș fi proastă, nu l-aș prinde cu minciuna ori de câte ori se gândește la alta. Nu-i nimic, nu mă mai iubește de plăcere, are să mă iubească de frică. Cu mine nu-i merge, știe că n-are liniște, dacă-mi iese din cuvânt. N-are decât să stea la el în birou și s-asculte muzica lui plicticoasă. Când aud o simfonie, mi se pare că am mort în casă sau că scârțâie cineva la o vioară stricată. N-are decât să stea și s-asculte, poate-o să surzească într-o bună zi și atunci să-l vedem unde-o să mai plece. Și cine-o să se mai uite la el. Că și aia care s-o fi uitând, nu vede că nu mai are păr în cap, și, pe unde-l are, parcă-i dat cu pudră”.

„Lasă, lasă, doamna Maria, spui asta fiindcă vă iubiți, altfel nu ți-ar păsa de ce face și unde se duce, ascultă ce-ți spun eu”.

„Totdeauna s-a nerezut, spune Maria, după ce mai soarbe o gură de cafea, crede că mor femeile după el, nu se vede cum arată când se uită în oglindă. Și, după ce mă vrea, cum pune capul pe pernă, și-adoarme. Și sforăieeee! îl întorc, ca să pot și eu s-adorm, și, când abia ațipesc, iar începe să mâne porcii la jir. Ar trebui să vină întâi la mine

și pe urmă să se ducă la cărțile lui, ca să pot s-adorm și să nu mă mai trezesc când sforăie. Dar el nu vrea, spune că pe urmă nu-i mai vine să se scoale. Te cred și eu, cui să-i vină să se scoale când a dat de cald și moale? Vreun trăsnet și vreun smintit care are de citit! Mă trezesc făcând și versuri, Doamne, iartă-mă! Parc-ar vrea să se pedepsească singur pentru nu știu ce păcate”.

„Nu trebuie să vă consumați, zice vecina și oftează cu superioritate. așa e unii bărbați. Câte n-am tras și eu cu al meu! Dar însă am mers înainte, ca să nu m-arate lumea cu degetul că m-am divorțat și mi-am lăsat copiii fără tată. Parcă poți să știi dinainte pe cine iei? Căsătoria e o loterie, zicea mama, Dumnezeu s-o odihnească, dar tu trebuie să știi să-ți ții casa și răul tău să nu ți-l știe nimenea, că oamenii e invidioși, se bucură de răul altuia. Așa i-am spus și lui Brodicelu și, până la urmă, și-a dat seama că am dreptate. Și uite că am ajuns de ne-am înțeles. Acuma...”

„Când se enervează, începe Maria, fără să dea un răspuns celor spuse de vecină, îmi tot spune că nu trebuia să se-nsoare. Cu niciuna. Punte masă, scoal-te masă, și tot nu-i convine. Bine că nu spune că trebuia să se-nsoare cu alta. Zice că bine-a mai făcut filosoful ăla, Kirkemor sau cum l-o fi chemând, că și-a părăsit logodnica și a trăit toată viața singur. Chiar singur n-o fi trăit el, eu nu pot să cred. Numai dacă era vreun smintit, ca și... Că învățații ăștia, toți sunt cam scrântiți. Ca laborantă, lucrez de atâția ani între ei și am putut să-mi dau seama câte parale fac. Niște simandicoși, care nici dragoste nu știu să facă, doar am avut atâtea ocazii să-mi dau seama, vă spun așa, cantre femei. Niște simandicoși care vor să visezi împreună cu ei cai verzi pe pereți. Mie îmi place să fie bărbatul vesel când te iubește, nu să-i vină să plângă.

Dacă nu era băiatul, n-ar mai fi pus mâna pe mine, după patru ani, timp în care m-a lăsat singură. Am învățat destule în anii ăștia. Pe mine nu mă duce, știu cum se

poartă un bărbat când își înșală nevasta. Și nici n-am să mă omor, dacă pleacă cu alta. Ducă-se-nvârtindu-se! Parcă eu nu-mi dau seama că nu mă mai iubește! Mă dorește-așa, fiindcă n-o are pe alta pe care-ar vrea-o. Îmi tot spune că eu sunt de vină, că nu-l înțeleg. Dar cum nu-l înțeleg, dacă-l las să stea la el în birou, cu muzica lui bisericească cu tot?!”

„Așa face bărbații pe neînțeleșii, ca să nu se esplice când n-au chef de vorbă. O fi și dumnealui, ca tot omu’, cu ale lui. Parcă omu’ știe mereu de ce se bucură sau de ce e trist? Da’ astea sunt lucruri care trece, doamna Maria, nu trebuie să vă consumați”.

„Mă tot gândesc de la un timp de ce nu mi-am luat un bărbat vesel, care să nu stea numai cu nasu-n cărți. Îmi zic că mult mai bine era dacă rămâneam cu celălalt. Numai că el s-a ținut ca râia ca să nu piardă băiatul. Celălalt m-ar fi ajutat la treburi, nu i-ar fi trebuit birou. Mircea nici strugurii nu vrea să și-i aducă acasă, de parcă m-ar fi angajat hamal, dar vinu-i place, repede îl dă pe gât. Și-i așa de șmecher! Prinde totdeauna un moment când nu sunt nervoasă. Când vrea să obțină ceva de la mine, știe să mă iubească ca-n vremurile noastre bune. Pe urmă, iar cade în borcanul cu melancolie, de parcă i s-ar fi pierdut umbră. Stă și iar stă cu privirea pierdută și se tot uită într-un punct fix, el știe unde”.

„Asta pentru că nu face mișcare, o să-l apuce damblaua de atâta stat, ajunge la Socola, Doamne ferește! mai puneți-l mai des la muncă noaptea, ha, ha, mai glumim și noi. Că dacă n-ai fi mata, doamna Maria, așa de drăguță și de amabilă, să vrei să-ți mai împarți timpul cu noi, ni s-ar urî și nouă singuri. Mai ales acuma, că eu am ieșit la pensie...”

„Și când se uită așa, madam Brodicelu, și îl tot bat la cap, continuă Maria nedumerită, nici nu-mi răspunde. Pot să toc și iar să toc la capul lui, parcă nici nu mă vede. Și

atunci are el putere asupra mea. Închide încet ușa și nu mai zice nimic. Și se simte așa, de parcă n-ar avea niciun rost. O fi și cu învățătura asta ceva. Pe fața Mariei se citește din nou nedumerirea, dar nu se lasă până nu-și duce gândul până la capăt: dacă nu-ți iese ce vrei să-ți iasă, îți taie dispoziția, ca și o mâncare pe care n-o reușești”.

„Nici învățatură prea multă nu-i bună, doamna Maria, au fost atâtea cazuri de oameni mari care și-au pierdut mințile de-atâta carte și și-au luat singuri viața. Mare păcat! Noi nu mai avem timp să ne uităm pe pereți, câte treburi nu sunt la casa omului. Și mai trebuie să te și distrezi. Uite-așa, după vârsta noastră, c-o țigară și c-o cafeluță, la bucătărie. Datoria de părinți, ne-am făcut-o, acuma avem și noi dreptul să vedem cum e când trăiești fără griji. Acum vine și soțul meu de la piață, că de-aia e bărbat, să care. Doar n-am să-l pun să se-nvâртеască în jurul aragazului. Mie nu mi-a plăcut niciodată să se amestece bărbatul în treburile mele, mai rău mă-ncurcă”.

„Chiar așa, madam Brodicelu, noi cădem seara ca butucul, de oboseală, de-asta n-avem timp să ne uităm pe pereți. Dacă n-ar fi băieții, aș adormi cu televizorul deschis. Văd câte-o mașină cum fuge pe ecran și dintr-odată vine spre mine, gata-gata să mă calce. Mă aud țipând și când deschid ochii, mă mir că nu mă întreabă băieții de ce-am țipat.

Acum rămân mai mult cu ăsta micu’ acasă, cel mare, cu fetele, cu facultatea, nu prea mai stă pe-acasă. Încă vreo doi ani, și-l pierd și pe el. Am să mă trezesc într-o zi că-mi cântă cucul”.

„Ei, și mata, parcă nu ne ai pe noi aici, la doi pași, doar nu vrei să ne-ngropi atât de repede”.

„Vai, Doamne ferește, cum să mă gândesc la una ca asta! mai ales că vă mențineți amândoi așa de bine, nimeni nu v-ar da vârsta. Păreți mai tânără cu cel puțin zece ani”.

„Mulțumesc, doamna Maria, mulțumesc, face mult să-ți spună cineva că arăți bine. Uite că vine și tinerelul meu”.

„Aaa, bună seara, vecină, mulțumesc de vizită, dar cum nimeriși mata tocmai când eu nu eram acasă?”

„Îmi pare rău, domnu’ Brodicelu, îmi pare rău, dar trebuie să plec, am stat și așa prea mult, nu vreau să trimită soțul pe cel mic după mine”.

„Cum așa? fără să jucăm o partidă de table? Doamna Maria!”

„Mâine seară, sigur, vă promit, acum e târziu, îmi pare rău”.

*

Chiar așa! ce-o să se facă ea când o să rămână numai cu filosoful ăsta în casă? Tace și iar tace. Și, ca să nu mai audă ce-i spune ea, se încuie în birou și-și pune muzică. Dintr-ale lui, nici dracul nu-l scoate! Nu știe cui voia el să scrie, a găsit într-o zi foaia pe birou. Poate c-a scris numai pentru el, așa face întotdeauna când vrea să se convingă că are dreptate: scrie. Scrie într-un caiet pe care-l ascunde. Îl încuie în birou și ține cheia la el. Multe ar fi aflat, dacă i-ar fi furat cheia și i-ar fi descuiat biroul. I-a și spus că într-o bună zi o să-l descuie. Și el: „N-ai s-o faci!” Și are așa o convingere în glas când îi spune încât nici nu-i mai trece curând prin gând să i-l descuie. Are să se învețe și ea să tacă. O fi ceva și cu tăcerea asta. Doar atât scria pe foaia aia de pe birou: *Tăcerea heideggeriană e plină de poezie și mister*. Drept în mijlocul foii. Să strici bunătate de coală pentru câteva cuvinte! mai bine ar fi scris o scrisoare la o rudă. Dar el: Ce-s alea rude? Nu-mi place să-mi spun intimitățile nici mie însumi. Și altceva, ce-aș putea să le scriu? Orice le-aș scrie, tot nu m-ar înțelege. Ca și tine, de altfel.

Of și iar of! Nu știa ea ce-nseamnă să ai bărbat cu studii! Ce-a căutat, a găsit. Și i-a fost și milă de el, altfel nu

l-ar mai fi luat, după patru ani de așteptare. Avea o figură așa de umilă când îi spunea că a greșit, că trebuie să stea împreună pentru copil... Voia să-i jure că niciodată n-o să se mai întâmple ce s-a întâmplat, dar a convins-o destul cu figura lui: avea o privire de parcă aștepta să-l scape cineva de la moarte. Ei, și de-acuma, ce-ar putea să mai facă? Nici nu crede c-ar mai putea trăi fără el. Când e bine dispus, Mircea îi spune c-au fost sortiți unul altuia. El spune *predestinați*, tot timpul îi place să folosească cuvinte din astea pretențioase. Și le spune cu atâta seriozitate, de parcă n-ar mai exista și alte cuvinte pe lume. Aproape c-a început să se molipsească de la el. Ce bine a zis cine-a zis că cei care trăiesc împreună încep să semene. Dar el tot nemulțumit e, nu-i spune asta decât rar. Când se enervează prea tare, nu mai are răbdare nici să stea la el în birou și să asculte muzică. Ea nici n-are timp să-și dea seama de ce se enervează. Mircea se duce drept la cuier, își ia servieta – diplomat și, pe-aici ți-e drumul! Dacă ar trânti ușa, i-ar mai veni inima la loc, și-ar da seama că pleacă de draci, ca să se răcorească. Dar el închide ușa încet-încet, poate se gândește să nu sperie copiii?... Pune mâna pe mânerul ușii cu atâta hotărâre încât ea nu mai îndrăznește să spună nici păs. Tot nu i-ar folosi la nimic să vorbească. Ar fi surd la tot ce i-ar spune, surd de-adevărat, de parcă l-ar obliga cineva nevăzut să plece.

S-a învățat așa: să mintă și să se mintă. Se miră singură de câtă putere are. Mereu se gândește să nu fie ca Ioana. Dacă ar vrut luptă, luptă să fie. Doar el a început-o, el a spus că nu merită să-i fie soție. Cel puțin, să-l convingă că nu poate s-o doboare. Nici n-ar îndrăzni să-i spună că se duce cu alta din cauza ei. Nu e nici urâtă, nici șchioapă, slavă Domnului!

Mircea spune că nu e totul să nu fii urâtă, că mai există și altfel de frumusețe, mă rog, are și ea suflet, altfel n-ar fi rezistat să stea cu el mai bine de 15 ani. Zice c-a

fost prada propriei lui imaginații. Doar nu l-a rugat să vadă în ea altceva decât este! Ei i-a plăcut așa cum l-a văzut, n-a avut nevoie de imaginație. Imaginația n-are decât s-o caute în cărțile lui, nu în ea. Ea face toată ziua treabă, și la serviciu, și acasă, și, dacă nu s-ar mișca repede-repede, n-ar putea să le dovedească pe toate. Și, pe urmă, mai are și ea dreptul să schimbe două vorbe cu cineva, să meargă la un coafor sau să mai privească prin magazine, că doar n-o să stea mereu în casă, ca un huhurez. *Lenea marilor artiști!* Ce vorbe și astea! Numai niște leneși puteau să inventeze așa ceva. Ea, dacă stă mult singură, o apucă nervii și nu-și găsește locul. Și-apoi, ea nu lucrează în cercetare, ea vrea să-l cerceteze pe el. Nu citește poezii, dar are alte simțuri cu care-l prinde. Care femeie nu-și dă seama când soțul o strânge în brațe cu gândul la alta? Simțea ea de atunci, din zilele lor bune, când o iubea cu lăcomie și c-un fel de disperare, de parc-ar fi scăpat de la închisoare și n-ar mai fi văzut femeie de ani de zile, că ceva nu e cum trebuie. Dar s-a lăsat prinsă, n-avea vreme să se gândească la asta. Prea îl dorea ca să-și mai dea seama că nu e potrivit pentru ea. Mai târziu, el avea să-i spună că una e să faci dragoste și alta e să te potrivești în căsnicie. De ce n-a văzut înainte să-i facă băiatul? Doar știa că-i place să stea numai cu nasu-n cărți. Ea e o fire veselă, îi place să vorbească și să se distreze, vorba lui madam Brodicelu. De-asta are mereu mintea limpede și nu rămâne niciodată cu privirile fixe pe pereți. Că bine-a zis cine-a zis: decât filosof ofticos, mai bine...

De-asta are și putere să nu se lase, să nu-i vină să-și facă seama, ca Ioanei. Și toate colegile o invidiază că întotdeauna e pusă la punct, mereu e aranjată și zâmbitoare, ca să le poată privi de sus. Important e să aibă lumea o părere bună despre ea. Parcă nu toți sunt la fel? Nu toți joacă teatru? A cunoscut ea femei mai învățate și care umblă ca vai de ele, nu le pasă cum sunt îmbrăcate.

Nu trebuie să ai multă carte ca să știi că haina face pe om. Dar Mircea îi tot spune că strică banii pe haine, că pierde timpul la coafor și c-ar face bine să nu se mai vopsească atâta pe la ochi, ca să mai știe și el cum arată de la natură. N-are decât s-aprindă veioza, după ce se demachiază ea și pleacă la culcare. Nu-i convine s-aprindă lumina ca să nu-l privească ea în ochi și să-și dea seama că se gândește la alta. De-asta se preface și ea că nu-i pasă. Și nici n-are cum să-l înșele: dimineața la serviciu, după-amiaza, la bucătărie și la piață. Cui îi arde să se ducă-n altă parte cu un știu câte sacoșe în mână? Că nu-i ușor să hrănești trei bărbați și să nu ridice unul un pai de jos. El, ba pleacă pe teren, ba pleacă la Bibliotecă, are întotdeauna o porțiță de scăpare, că doar nu vine cu sacoșele pline, cum vine ea.

Bine că știe să se aranjeze, îi mai trece și ei oful când vede că și acum, când are băieții mari, întorc bărbații capul după ea. Și toată lumea o consideră femeie serioasă. Abia acum își ia revanșa pentru toți anii în care a lăsat-o singură. Și lui nu i-a păsat că o arată lumea cu degetul. Pentru asta nu se lasă, totdeauna se aranjează și se îngrijește și știe să privească lumea de sus.

Când se uită așa cum știe ea, Mircea se intimidează și râde, ha, ha, ca să nu-și dea ea seama că-l impresionează figura ei. Îi spune că arată ca o adevărată doamnă, numai să aibă grijă să nu vorbească și să nu râdă. Mă rog, idei de-ale lui.

*

Într-o seară, Mircea a spus că vrea să-i spună ceva *confidențial*. Și ochii îi luceau, de parcă ar fi făcut cine știe ce și aștepta ca ea să-l laude. Vezi bine că făcuse: făcuse un băiat cu șaptesprezece ani în urmă. Dar ei să-i treacă prin cap că tocmai cu asta vrea să se laude... Nu știa ce l-a găsit s-o strângă în brațe așa, dintr-odată.

„Știi ce-a făcut băiatul nostru? i-a zis. Știi ce-a făcut? Și era bucuros de parc-ar fi fost isprava lui. Mi-a umblat la

coniac și la țigări și...”

„Ei, și ce-i cu asta? s-a mirat ea. Nu e prima oară când îți umblă prin coniac și prin țigări, și altă dată te enervai, chiar dacă tot tu spuneai c-o face din teribilism, fiindcă vrea să se creadă și el mare. Nu știu cât te gândeai la sănătatea lui, dar la băuturi și la țigări, știu bine că te gândeai”.

„Hai, lasă, lasă, că dacă-ți spun ce-a făcut, ai să vezi ce ochi faci, i-a spus el, mie îmi spune tot, fiindcă știu cum să-l iau”.

„Da, da, da, știi cum să-l iei, că doar n-o să-mi spună mie mai știu eu ce un băiat așa de mare”.

„Păi vezi c-ai ghicit, zice, voiam să știi și tu ce băiat mare avem, bărbat în toată firea!”

„Aaa, de-asta erai tu așa vesel! Mă rog, voi, bărbații, nu vă gândiți niciodată la consecințe. Tu ești, ca întotdeauna, cu capul în nori. Mai bine-i spuneai s-o termine cât mai repede, ca să n-avem complicații, doar băiatul mai are de învățat”.

„Bineînțeles că i-am spus, dar voiam să vezi întâi partea frumoasă a lucrurilor”.

Bine că știe s-o vadă el! Că și ăsta mare, cine-l mai știe, când e la cursuri, când e la-ntâlniri. Numai îl văd că se îmbracă, și-abia apoi și-aduce aminte să ceară de mâncare. Când îl întreabă unde se duce, dă din colț în colț. Un mutulică, ca și taică-său. Și, parcă vede, nu mai trece mult și-o să spună că vrea să se-nsoare. Pe urmă, o să se uite după altele, ca și ăsta bătrânul.

Ăsta mic, toată ziua cu sportul, bine că nu stă cu nasu-n cărți, ca taică-său. Și-i așa de descurcăreț! Singur s-a dus și s-a înscris la handbal. Mircea e mândru de el, spune că e o fire independentă. Și-i place și geometria, da, da, băiatul mamei. Taică-său râde și spune că e demn de nu știu ce academie, parcă platonică. Academicianul mamei, c-o să facă mama din el academicianul sporturilor,

fiindcă uită să-și facă problemele la geometrie când nu e taică-său acasă să-l controleze. Și ce bine e de cei care fac sport de performanță, câte țări nu vizitează ei pe gratis și numele lor e cunoscut de toată lumea!

Dacă pleacă mereu și ăsta micu', rămâne singură, degeaba mai încearcă să-l mai țină pe-acasă, aducându-i aminte de probleme, el o minte că le-a făcut. Așa că ce să mai facă să nu rămână singură? Noroc de vecinii ăștia, așa de cumsecade și de primitori. Când se întâmplă să vină acasă în lipsa ei, Mircea îi tot spune că nu-nțelege de ce se duce ea pe la vecini, poate să fumeze și să bea cafele și-acasă. De cafea și de țigări, crede că are numai el nevoie, fiindcă are de studiat și trebuie să fie cu mintea limpede. Mă rog, dacă s-ar lua lumea după asta, nu s-ar mai cumpăra cafeaua și țigările bune la negru. Cafeaua e o necesitate, mai zice, știe el de când era în facultate, de când mergea pe la cămin pe la băieți; care se țineau mai mult de cafele, aceia nu-și luau examenele. Cafeaua trebuie s-o faci cu gândul la studiu, nu cu gândul la cafea, dacă vrei să aibă efect, mai zice. Și, când îi spune asta, își ia un aer important. Altfel îți trezește alte simțuri, mai spune după o pauză, ridicându-și ochii dintre cărți și privind-o pe sub ochelari. Omul nu trăiește numai pentru plăcere, mai spune, și apoi uită de ea.

Dar pentru ce să trăiască? Că, dacă lui nu i-ar plăcea, n-ar mai sta toată ziua cu nasu-n cărți. Tot scrie, tot scrie, bate la mașină și-și pune manuscritele unul peste altul. Crede că, dacă nu se duce cu sărut-mâna, o să-l publice cineva. Ea nu se pricepe la cărți, dar nu se poate să fie ale lui mai rele ca altele. Nu stă Mircea degeaba tot timpul cu nasu-n cărți. Și vecina zice: Vai, doamna Maria, să ne dea domnul Mircea și nouă o carte cu autograf, când o să-i apară.

Mare noroc a avut vecina cu soțul ei! Amândoi la bucătărie, amândoi în dormitor, împreună își beau cafeaua

și mai joacă și table când nu se duce ea să-i ia locul. Da, poftiți, poftiți, de când vă așteaptă soțul să faceți o partidă. Mie îmi place mai mult să chibițez, zice vecina. Da, mămico, bine tăticule, și timpul trece. Și vecinul spune: Ce i-o fi trebuind lui domnu' Mircea să-și bată capul? Parcă are omul o sută de vieți! În viață, e bine să te distrezi, să bei și să mănânci. Cât ești în stare, că vine o vreme când nu mai ești în stare nici de asta. E-adevărat că trebuie să se ocupe cineva și cu scrisul, dar ce atâta filosofie? Să scrie ceva care să distreze, ceva picant, de viață. Dar lui Mircea nu-ndrăznește să-i spună niciodată nimic domnu' Brodicelu. Noroc și cu respect, îi spune și nu știe ea să fi discutat vreodată mai mult ei doi. Nici n-ar avea cum, Mircea, când îl vede, ia poziția mutului.

*

Într-o zi a făcut curățenie în biroul lui. Mircea era plecat pe teren de-o săptămână și, fără să-și dea seama, s-a trezit la el în birou. A deschis pickup-ul și a ascultat discul lăsat de el. Și i s-a părut că ceva din Mircea se întorcea acolo. Ceva ce ei îi lipsea fără să-și dea seama. S-a învățat așa: să-l știe la el în birou, cu muzica lui bisericească cu tot.

Mereu îi spune că nu-l înțelege, că lungimile ei de undă sunt prea scurte, de-asta nu ajung până la el. Parcă ea e de vină că el visează mereu cai verzi pe pereți. La gospodărie trebuie să se gândească numai ea. Numai ea să vadă că nu mai are din ce să facă mâncare, numai ea să se scoale cu noaptea-n cap ca să stea la cozi. Mircea nu vrea să stea, zice că-și consumă energia. Măcar de s-ar alege ceva din energia asta a lui. Ce s-ar întâmpla, dacă și ea ar sta toată ziua cu nasu-n cărți?...

Daa, mare noroc a avut cu familia Brodicelu. Și când te gândești că primii cinci ani nu-și ziceau decât bună ziua! Teoria lui Mircea, bineînțeles, nu e bine să ai de-a face cu vecinii. Și dacă o să-ți ia foc casă, o să vină străinii să te

scape. Și dacă vrei să împrumuți ceva, nu tot la o vecină trebuie să mergi. Sigur, el îi spune să-și cumpere tot ce-i trebuie ca să nu trebuiască să ceară de la vecini. Dar de unde să cumpere? Așa, are ea o relație, mai are vecina o relație... Lui Mircea ce-i pasă? El nu se întreabă cât de greu se găsește tot ce-i pune-n farfurie.

Dacă nu se-ntâmpla cu lipsurile, nu mai venea madam Brodicelu la ea și nu mai beau ele cafele împreună... Mai trag și câte-o țigară, da' la bucătărie. Și pe urmă își mută și ceștile la bucătărie. E foarte intim la vecini, au mobilă de bucătărie modernă. Ei n-au mai schimbat-o, Mircea spune că e mai trainică a lor, nu-i cad toată ziua balamalele ca la vecini. Dar nu știu cum face madam Brodicelu, chiar dacă-i mai cade câte-o ușă, pune danteluțe și așază totul frumos în bufet, și ei tot îi place. Și vecina, când o vede cum se uită, îi spune:

„Ei, lasă, doamna Maria, încet-încet, o să vă luați o mobilă ca-n povești”. Ea nu zice nimic, își pune capul între mâini și tace.

„Mai bine să vorbim despre altceva”, spune în cele din urmă. Vecina e fină, întotdeauna își găsește de lucru la camară sau la baie când stă ea așa. Abia într-un târziu își amintește ceva și începe să-i povestească. Și ochii îi lucesc de mândrie pentru ce-a fost ea altă dată. Ele au alte subiecte de discuție când sunt numai amândouă. Discută destule și când e domnu' Brodicelu de față, dar oricum, lucrurile se schimbă de la sine:

e altceva când află un bărbat câte ceva despre o femeie din ceea ce-i povestește soția lui și altceva când îi povestește ea direct. Și domnu' Brodicelu e așa de fin și de atent! Totdeauna are grijă să-i aprindă țigara și să-i toarne în pahar. Și are și harul de a asculta, zău așa, nu oricine are harul ăsta, nu-ți vine să-ți povestești viața orișicui. Dar el e așa de înțelegător și de răbdător și, dacă mai și bea ceva, ei îi tot vine să povestească. Asta pentru că e așa de

intim la ei în bucătărie. Pe urmă, îi pare rău, îi e frică să nu fi spus ceva ce nu trebuia și se tot gândește ce-ar spune Mircea, dac-ar afla cum o ia gura pe dinainte. Sper că nu te duci acolo să te confesezi, i-a spus într-o seară, când l-a trimis pe cel mic după ea. Sigur că e mai bine să nu-ți știe alții viața, dar, când stai cu mutu-n casă, ce poți să faci? De-asta și vecinul zice: Da' nu mai stați mereu singură, doamna Maria, mai dați aragazul la mic și veniți la noi. Mai bem o cafea, mai jucăm table. Nouă ne place să primim musafiri. Dar numai oameni cinstiți, fără interese, doar așa, să treacă timpul mai cu plăcere. Domnu' Brodicelu e un filosof 1 Țsta om care știe să trăiască! Și se uită în ochii ei cu-așa o căldură încât îi păstrează privirea în minte și când se duce să se culce.

Într-o zi a rămas surprinsă: s-au întâlnit întâmplător în lift și, când să iasă pe ușă, domnu' Brodicelu a strâns-o în brațe și a sărutat-o. S-a arătat foarte supărată, chiar dacă mirată nu prea era, dacă se gândea la privirea lui așa de caldă.

„Vai, domnu' Brodicelu, a zis, se poate?”

„Nu-i nimic, așa, ca-ntre vecini”, a zis el și i-a strâns mâna cam tare. Mircea n-are gesturi de-astea, e mai fin. Păcat că lui nu-i place să stea de vorbă! Lui niciodată nu poți să-i spui nimic când ai ceva pe suflet, el nu vrea să știe. Se obosește inutil!

*

„Mare noroc ați avut cu domnu' Brodicelu, zău așa! Nu vă duceți viața singură, ca mine, cred că v-a ajutat și cu copiii. Și e foarte serios! Nu-l văd în stare să se uite la alta. Sunteți fericită, madam Brodicelu!”

„Norocul e cum și-l face omul, doamna Maria. Dar eu am știut să-mi țin casa. Deșteaptă femeie ai mai fost nevastă, îmi spune Brodicelu, Cu câte m-ai avut tu la mână, alta în locul tău băga divorț. Ei, așa sunt eu, iertătoare, fiindcă țin la prestigiul meu de femeie serioasă,

îi zic și eu. Bine mai zicea mama când mă vedea cum mă usuc pe picioare: „proastă mai ești, fato, nu trebuie să fii supărată și nici să te vaiți în fața bărbatului. Și să nu știe stânga ce face dreapta. Și-am ținut minte. Pe urmă, arătam calmă și odihnită de se minuna bărbatul meu când mă vedea: „tu, în loc să îmbătrânești, te faci mereu mai frumoasă, îmi zicea.

Și până la urmă, ne-am înțeles. Bine zicea Brodicelu: căsătoria e o știință bazată pe înțelegere. Iubirea nu ține de foame. Am început să punem bănuți deoparte și, uite-așa, ne-am luat și mașină, și blănuri, și aur, că altceva ce mai vrea omul pe lumea asta?... O mâncare bună și-un vin bun, vezi că, de la o vârstă, trebuie. Și acum am îmbătrânit amândoi, n-o să ne mai certăm pentru lucruri de-astea. Chiar dacă-i mai fug lui ochii câteodată, tot acasă se întoarce, și, de tocit, nu i se tocește, să știți”.

„Da, da, aveți perfectă dreptate, dar să știți că nu toți bărbații sunt la fel: unii vor să fie iubiți, chiar dacă lor le umblă ochii și-n altă parte. Și uite că te stăpânește și face din tine ce vrea. El pleacă mereu, ba teren, ba bibliotecă, numai el știe pe unde umblă. Dar eu trebuie să-i dau socoteală și câte ore stau la piață. Parcă o femeie, când vrea, nu tot își face de cap...”

„Ce spuneți, domnu’ Mircea e așa de fin și de timid! Totdeauna își pleacă ochii când îmi spune sărut mâna”.

„Niciodată n-ai cum să știi câte zac într-un om. Mie mi-a făcut atâtea și tot mai cred în el. Nu știu cum face, dar mă convinge mereu să mă sacrific pentru el. De-asta ziceam că mare noroc am mai avut cu dumneavoastră”.

„Ei, lăsați, doamna Maria, că și nouă ne face plăcere. Nouă ne-ar place să vină și domnu’ Mircea, dar dacă are de studiat... Să cunoaștem și noi mai de-aproape un om așa mare ca dumnealui...”

„Vai, madam Brodicelu, dar credeți că e vreo

deosebire? Chiar dimpotrivă... Ăștia marii și când sunt cu o femeie în pat, tot cu gândul la cărți stau. Am ceva experiență de-atâția ani. Mircea râde și-mi spune că, dacă mai șterg mult cărțile lui de praf, am să devin și eu filosoafă. Spune că am mai multe șanse decât soția lui Giambatista Vico, care era analfabetă, dar și-a înțeles soțul și l-a lăsat să vândă tot ce era mai de preț în casă ca să-și poată publica el cărțile de filosofie.

Dar nu știu cum să vă spun, eu nu înțeleg de ce tot vrea el să scrie filosofie, nu-i ajunge c-a publicat atâta în revistele lui de chimie. Eu mereu îi spun să renunțe, să trăiască și el fără nicio grijă, să doarmă și să se scoale când vrea. Când ești fără griji, nici nu știi când trece timpul. Poți să tot stai și să nu te gândești la nimic. Să te uiți pe fereastră sau să te zgâiești la pereți. Și nimeni să nu aibă treaba ta. Sunt și așa destule griji cu aprovizionarea și cu mâncarea, că nu se poate trăi fără să mănânci. Și atunci, de ce să nu găsești o plăcere și în mâncare, nu?

Dar, vedeți că, fără să-mi dau seama, m-am obișnuit și cu plăcerea asta a lui pentru studiu. De-atâția de ani de când suntem împreună... Mircea spune că nu înțelege cum trăiesc unii oameni fără să aibă o pasiune, un țel în viață. Spune că altfel nu-i frumoasă viața. Dar eu cred că depinde de cum gândești: dacă nu-ți propui nimic pentru viitor și vrei să te simți bine mereu, în fiecare clipă pe care-o trăiești, nu se poate spune că e rău. Pasiunea mea sunteți voi, tu și băieții, îi spun și eu, nu știu cum mi-ar trece timpul fără voi. Totuși, când Mircea mai pleacă câte-o săptămână pe teren, mă simt mai odihnită, se cunoaște că e o gură mai puțin la masă. Și parcă și el, când vine după mai multe zile, e altfel: se cunoaște că i-a fost dor de noi, ne privește cu-așa o căldură... Asta zic și eu poezie! Dar pe urmă nu știu ce se-ntâmplă cu el, devine iar nervos și, când e cu mine, înțelegeți ce vreau să spun, simt că se

gândește în altă parte. Și-atunci îmi pare rău că nu pot să-l înțeleg cum vrea el. Mă lipesc tare de el și-ncep să plâng. Cred că înțelege, nu-mi spune nimic, dar după ce mă strâng așa lângă el și plâng, simt că nu mai fug de mine”.

„Sunteți prea sensibilă, doamna Maria, nu trebuie să le puneți pe toate la inimă, poate că domnul Mircea nu simte niciodată ce crezi mata. Bărbații iubește în felul lor, fără multă poezie, mai ales după ce se-nvechește sita... Doar să se-ntâmpile o nenorocire ca să-și mai aducă aminte să iubească și altfel, să mai facă vreo deosebire între nevastă și patul în care dorm”.

*

Într-o zi, Mircea a venit în camera ei și a întrebat-o dacă nu se plictisește stând degeaba. Nu știu de ce-l deranjează ce face ea după ce și-a terminat treaba. Tocmai își curăța unghiile când a intrat. Își terminase de curățat pielițele și-și mai rotunjea câte-o unghie. Ca să nu-și agațe ciorapii când și-i încalță. Avea de gând să facă un duș și să se spele cu ceai pe față. Atâta respect cred că poate să aibă față de ea.

„Ce ai în cană, cu ce te speli?” a întrebat-o el.

„Ceai, nu-i mai cunoști culoarea? i-a răspuns ea. O femeie trebuie să se spele cu ceai pe față ca să-și mențină tenul, cu săpun doar o dată pe săptămână. Am citit într-o revistă”.

„Văd c-ai învățat-o pe de rost. Bănuiesc că e singura revistă pe care-o citești. Desigur, despre femei”.

„Tu n-o citești nici pe asta, i-a zis și ea. Și să știi că nu e singura revistă pe care-o citesc. Citesc și altele, că doar n-ai vrea să citesc revistele tale de cercetare. Și, dacă vrei să știi ce se mai întâmplă pe lume, ai face bine să le citești și tu”.

„Mulțumesc, zice, mi-e de-ajuns că te am pe tine, *tu reprezinți lumea pentru mine*”.

„Și, când mi-a spus asta, m-a strâns în brațe, cu

afecțiune chiar, asta se simte. De-asta vin și la dumneavoastră, fiindcă mă primiți mereu cu căldură. Mircea când e cu gândul la studiu, chiar când vine la mine, se poartă ca un somnambul, parcă face orice gest cu ochii închiși. Nu vrea să stea de vorbă ca să nu-și piardă inspirația. Spune că un om obosit nu mai poate să gândească. De-asta nu vorbește el, ca să se păstreze. Numai că oamenii simpli n-au știut niciodată să aprecieze munca intelectuală, fiindcă nu și-au dat seama, așa zice Mircea, și nici n-ar fi avut cum, de câtă energie se consumă când studiezi. De-asta le place oamenilor simpli să stea de vorbă, mai zice, ca să-și consume energia. Pentru că, dacă n-ar sta mult de vorbă, iarna, când nu prea mai au ce să facă, fiindcă s-a terminat munca câmpului, ar fi ca niște butoaie cu pulbere care ar putea oricând să explodeze. O energie care n-ar fi canalizată nicăieri. Așa au apărut basmele, ghicitorile, proverbele și mai ales dansurile populare. Așa zice el. Și mai zicea ceva despre supremația bărbatului asupra femeii, despre un știu ce mit, descris de Mircea Eliade când era la noi în țară. Dar nu mai rețin ce spunea, fiindcă nici n-am mai vrut să fiu atentă. M-am uitat doar așa, printre gene la el și am schițat un zâmbet. Nu i-am spus, n-are el nevoie de explicații, știe cât depinde de mine și că-l simt întotdeauna când mă înșală.

Într-un timp, voia să mă cultive. Îmi dădea în fiecare zi de învățat și, pe urmă, discutam. Să vezi ce mai Galateea am să fac din tine, îmi zicea. Și mi-a povestit o carte, după care îmi amintesc că a fost făcut și un film. Până la urmă a renunțat, a văzut că nici el și nici eu nu mai aveam timp. Zicea că l-am descurajat, că mie-mi place să citesc numai cărți de dragoste și dintre astea, numai care sunt de duzină. Mie îmi plac și cărțile polițiste, și-i plac și lui, dar îmi spune să le ascund, fiindcă n-are timp de ele. Mâine seară, când vin, am să vă aduc și dumneavoastră niște

cărți”.

„Vai, vă rog, lui soțu’ îi plac la nebunie!”

„Mircea spune că degeaba vrea el să mă învețe, dacă n-am pasiune pentru studiu, degeaba. Spune că trebuie să te naști cu asta. Și mai spune că eu sunt un spirit practic, de-asta nu știu să privesc niciodată în mine și simt mereu nevoia să stau de vorbă cu cineva. Mă rog, gărgăuni de-ai lui. Dar câte treburi sunt mereu de făcut, nici n-aș mai avea timp să mă mai gândesc la ceva. El spune că mă interesează numai persoana mea exterioară”.

„Ha! ha! păi aialantă nici nu se vede, la ce să vă intereseze?”

„Tot așa i-am spus și eu. Când ies în lume, nu mă pune nimeni la raze ca să vadă cum mă îmbrac *pe dinăuntru*”.

*

Nu zău! ce treabă are Mircea cu timpul ei? Nu-i de ajuns că i s-a urât de-atâția ani de când stă în toate după-amiezile singură? Mircea nici n-ajunge bine acasă că, după ce mănâncă, se și duce în birou. Mai bine nu-i dădea lui canapeaua galbenă, fiindcă așa niciodată nu poate să știe ce face, pentru că ziua nu sforăie întotdeauna când doarme. El spune că se odihnește o jumătate de oră. Să fie ea sănătoasă de când jumătatea de oră a devenit o oră, poate și două! I-a spus de mai multe ori să scoată canapeaua pe hol. Hai, dragă, să fie și la noi ca la toți oamenii, aranjat holul, dar el nici nu vrea s-audă. Ce tot ai cu canapeaua aia? îi zice, la altceva nu te poți gândi? Eu nu mă pot odihni decât la mine în birou. Când deschid ochii, să am impresia că n-am fost plecat, altfel îmi piere inspirația. A omorât-o cu inspirația lui. Măcar de-ar publica o dată, ca să poată cumpăra o mobilă ca lumea și o haină de blană pentru ea. Cel puțin, să fie bine îmbrăcată, dacă tot trebuie să stea singură.

Poate s-o întrebe când vrea și ce vrea, și ea tot ce are

chef o să facă. Bine că știe cum să-și petreacă timpul, să nu-i vină să-și facă seama, cum a făcut cealaltă. Mai bine s-ar plânge în fiecare zi c-o să facă și-o să dreagă, ca să poată să-l țină mai mult pe lângă ea. Nu moare de dorul lui, dar decât mereu singură... Și nici la vecini nu poate mereu să se ducă, și-apoi, mai vrea și ea să stea de vorbă cu bărbatul. De la o vreme, nici nu mai știe cu cine se culcă noaptea., nici nu mai știe cum arată. Sigur are pe alta! Stă la el în birou și se gândește la ea. N-are decât să se gândească! Bine că nu-i face scandal, cum pătesc altele care nici banii nu-i primesc în casă.

Parcă ea, dacă vrea, nu poate să se gândească? Și chiar să plece. Să-și ia paltonul și căciula și să plece. Și, când să iasă pe ușă, să spună așa, ca despre ceva lipsit de importanță: vin imediat, am auzit că se dau lămâi. Și nici n-o să aibă timp Mircea să stea prea mult de vorbă cu ea. Cum spune "vin imediat", a și plecat. Pe urmă, o să vină acasă și o să se culce în altă cameră, cu ușa încuiată. Și să-l vezi atunci cum i se face dor de ea!

L-a tot lăsat în pace de la un timp, poate să fie o lună, poate și două, de când nici praful nu l-a mai șters la el în birou, când era acasă. A vrut să-i arate că știe să aibă răbdare, știe să se sacrifice pentru el. Dar nici așa, să întreacă măsura! Bine era când îi făcea fițe mai des, atunci știa cum să se poarte cu soția, știa să fie tandru cu ea. Dar dacă nu i-a mai zis nimic, iar și-a luat-o în cap *domnul*!

"Te rog să nu mai faci mereu atâtea mofturi, nici nu știi cât de mult rău îmi faci cu nimicurile astea de care te plângi. Îmi tai orice dispoziție de studiu".

"Asta numești tu *nimicuri*, când mă îmbolnăvesc de nervi de atâta singurătate? Eu nu m-am măritat ca să stau singură și tu să stai în birou și să te gândești la altele, că mereu te îndrăgostești de câte una, știu eu!"

"De ce nu te îndrăgostești și tu?" a zis el. Dar știe ea c-ar vedea pe dracu'! Numai să bănuiască ceva, îl cunoaște

bine, nu degeaba stau împreună de atâția ani. Și cu Ioana a fost vorba de *cu totul altceva*, de-asta numai cu ochii după ea umbla el! Putea să jure că și-acuma avea tot una care nu știa să se îmbrace, poate chiar o chioară care trebuia să-și scoată ochelarii ca s-o sărute!

*

Într-un timp începuse să meargă duminica la biserică, ca să-i vadă pe toți trei cum se descurcă singuri cu mâncarea și să se mai roage cineva și pentru ei. Mircea spune că există o putere, toți filosofi, chiar și cei mai mari susțin asta, dar la biserică nu vrea să meargă decât la Paști și la Crăciun, ca să ia lumină! Într-o duminică se cam plictisea în timpul slujbei, deși nu e bine să se întâmple așa ceva, și e și o muzică foarte frumoasă la biserica Golia. Un cor!... Dar era și un tip pe care-l vedea în fiecare duminică și simțea că pusese ochii pe ea. Asta mai lipsea, să facă păcate în biserică! Să nu păcătuiești cu gândul! spun preoții. Așa că nu s-a mai dus la biserică.

Ce-i pasă lui ce face ea când e singură? Să zică mersi că nu-i intră în birou! Numai vezi că *domnul* și-a cam crescut pretențiile:

„Ce tot trântesc băieții ușile-alea, și tu, de ce tot treci mereu prin holul mic și aprinzi lumina? Speli rufe sau ce tot faci acolo? Poate îmi iei și mie ceva la spălat. Mai bine-ai vedea că nu mai am nicio cămașă curată și mâine trebuie să mă schimb”.

„Lasă c-am avut eu grija cămășilor, îi spune și ea. Și tu, dacă nu te mai poți concentra, ai putea să-ți calci pantalonii, poate-ți vine inspirația călcând”.

Ce face la baie? Treaba ei ce face! Dacă ea nu se întreabă, de ce să se întrebe el?! Poate să spele, poate să se uite în oglindă, să-și pună bigudiurile, n-o să-i dea lui raportul mereu! N-o să-și ceară voie de la el, doar nu e la stăpân!

Ce-l interesează ce face ea? Poate să se spele într-o

cadă de ceai, cum povestea el de nu știu ce regină din antichitate că se spăla cu lapte de măgăriță ca să aibă pielea moale.

„Aaa, nuu, te-am întrebat așa”, începea el s-o dreagă pe urmă, nu-mi dădeam seama ce vrei să faci cu ceaiul, te-ai supărat?” Și se pisicea pe lângă ea. Sigur că s-a supărat! Știe doar cum gândește el, întotdeauna mai ascunde ceva dincolo de cuvinte, tot timpul are impresia că ea stă degeaba. Dacă te întrebi mereu ce-ai să faci și ce-ai făcut, păi asta nu mai e viață! Dacă vrea, poate să stea la fereastră ore întregi, uite așa, cum stă acum, și tot n-o să-i dea lui raportul. Îi va spune că stă ca să vadă din ce parte vine el când ajunge târziu acasă.

„Am avut de lucru la Institut, îi va spune”, știe ea placa.

„Și numai tu ai rămas?” îl va întreba ea.

„Aaa, nu, am rămas mai mulți”, îi va spune el. Dar dacă și-ar pune mintea cu el și ar da telefon, cum a mai făcut-o, nimeni n-ar ridica receptorul. Dar nu vrea să-și facă nervi înainte să ajungă el acasă. Când vine târziu, vede el pe dracu': mâncare caldă, nu, nimica, nu.

„Mi-a fost rău, o să-i spună, am avut o zi grea la serviciu, abia am ajuns acasă”. Și să-l vezi pe urmă cum nu mai întârzie, poate să stea liniștită două-trei luni de zile. Lui nu-i place să nu i se dea atenție, dar știe să facă pe mutul cu ea.

Stă la fereastră și se gândește. Nici ea nu știe la ce se gândește. Poate nu se gândește la nimic. Dacă n-o interesează pe ea, de ce l-ar interesa pe el? îi place doar să simtă cum i se golește capul de gânduri, de toate zgomotele și de toți nervii care s-au adunat în ea. De câte ori n-a simțit că-i plesnește capul: că-i răceală, că-i nevroză, ia să dea o raită la coafor să-și aranjeze cocul și trece și durerea de cap când stă sub cască. Mai scoate uneori capul, când frige prea tare, dar nu spune la nimeni.

Dacă spune, se bagă vreo cucoană care nu știe, și pe urmă, în loc de prea fierbinte, vine aer prea rece. Mai bine așa: iar bagă capul și iar îl scoate și în timpul ăsta mai vede cine trece pe stradă.

*

Mâine e duminică, Doamne, cum trece timpul, și, fiindcă a renunțat să mai meargă la biserică, va avea mai mult timp. Cu mâncarea se va descurca ușor: un pireu și o friptură, ciorba, chiar dacă este de ieri, mai este încă bună. Poate și câteva clătite, câte două de fiecare, fiindcă-i plac lui ăla micu'. Dacă vor mai multe, n-au decât să-și facă, ce tot ea mereu, calul de bătaie! Și chiar dacă le spune, tot aia e, au învățat toți trei să nu răspundă, așa că s-a învățat și ea să nu-i mai întrebe. Dacă totuși, consideră că are prea multă treabă la bucătărie, și vrea să-i cheme, numai pe băieți, fiindcă *domnul* oricum nu vine, el îi zice: Lasă băieții să învețe și să citească, când vrei să mai citească și ei?

Și ea, când să mai citească? Toată ziua la bucătărie, în fiecare zi, altă cratiță de mâncare. Și dacă n-ar mai trebui să mai stea și pe la cozi!... Ce să mai găsești în magazine după amiaza? Ea lucrează numai dimineața când și la alimentară, și la aprozar s-aduce ce-i mai bun. Mircea ar mai putea pleca de la serviciu, doar are program de bibliotecă, dar ce știe ea unde-și face el *programul*?

Dacă-i dă telefon la serviciu și nu-l găsește, el îi spune c-a avut program la bibliotecă. Dacă-i spune să cumpere ceva de mâncare, el îi spune c-a fost reținut peste program. Cred c-ar trebui să mâncați mai puțin de-acum, are să le spună, nu mai am ce să vă dau, dacă nu mergeți să faceți piața. Ei, atunci să-i vezi cum încep să se gudure pe lângă ea: Lasă, mămico, te descurci tu, noi nu ne pricepem, noi n-avem noroc să găsim. Când ești aproape cu rândul, vii și ne chemi, s-aducem noi sacoșele acasă. Și, când se duce să-i cheme, de câte ori se întâmplă să nu-i

găsească acasă pe băieți, iar *domnul*, dacă nu-i plecat, îl auzi cum spune, cu ochelarii pe nas și fără să-și ridice ochii din hârtoagele-alea ale lui:

„Gabi, cred c-a primit un telefon, parcă l-am auzit spunându-mi ceva, iar Ionuș, dacă e joi, înseamnă că s-a dus la Sală. Doar ți-a afișat programul lui pe ușa de la bucătărie”.

Bine, n-o ajută nimeni, dar cel puțin să-și vadă lungul nasului, să știe toți trei că *în casa asta ea comandă*. Dacă Mircea uită cam des că ea e femeie, nu trebuie să uite că depinde de ea.

„Bună idee, i-a spus, am să-mi afișez și eu un program, tot pe ușa de la bucătărie, și să nu veniți să-mi cereți nimic în afara programului. Ție îți afișez un program aparte pe ușa de la dormitor, un program pe care va trebui să-l respecti, dacă vrei să mănânci”, i-a mai zis, și s-a trezit că-l sărută după ureche. El a râs ca de o glumă bună, te ții de poante, parc-ar fi vrut să-i spună. Celălalt ar fi luat-o în brațe și drept în pat ar fi fugit cu ea, cum se laudă câte-o colegă care-a avut noroc, nu și-a luat bărbat cu studii. Și-a luat om sănătos care” lasă, dragă, mâncarea pe foc să se ardă, poate să tune și să fulgere, că numi mai dă drumul”. Așa bărbat voia și ea, nu ca Mircea care nici n-aude când îi vorbește, aude numai ce-i convine. Tot timpul repetă:

„Lasă-mă, nu mă întrerupe, că-mi pierd ideea. Știi tu ce înseamnă să-ți pierzi ideea? o întreabă după un timp, când ea nici nu mai așteaptă să-i spună ceva, și se trezește cu el în bucătărie. Vine și-o strânge în brațe, numai așa, de bucurie o strânge, nu c-ar dori-o pe ea în mod special, ar strânge și un stâlp, dacă n-ar avea-o pe ea, când îi ies ideile-alea ale lui. Și acum să bem amândoi o cafea, dar o faci tu, zice el, tu o faci mai bună”.

„Mie îmi place cum o faci tu, și, uite, eu am de curățat și ceapa asta, și, hai, vreau să fiu și eu servită de tine cu ceva. Și atunci, n-are încotro Mirciulică, mai ales că

el se simte bine când îl laudă, și face cafeaua. Să trăiești, îi spune la urmă, să trăiești și să mai faci cafele, că altceva cred c-ai și uitat să mai faci. Dacă nu cumva ai iar vreo chioară care trebuie să-și scoată ochelarii ca s-o săruți. La noapte, să nu vii să mă trezești din somn, că pe urmă n-o să mai pot adormi, știi că sforăi. Sau te duci să te culci în biroul tău”.

„Ei, și tu acum, nu se poate, știe dinainte ce i-ar spune, dacă ne aud copiii, vrei să râdă de noi, oameni bătrâni...”

„Poate că tu ești bătrân, eu mă simt tânără ca acum două decenii, să știi! Trebuia să te gândești la asta când ți-ai luat nevastă mai tânără cu opt ani. Lasă, că nici atunci nu te omorai tu cu dragostea, mereu te-ai păstrat pentru altele. Pe mine parcă m-ai fi angajat fată-n casă”, obișnuiește să-i spună și izbucnește în plâns. Abia când îi spune asta, își dă și el seama că ea are dreptate, și-atunci se uită altfel la ea, așa cum se uită numai când o dorește, dar nu se poate abține să n-o ia peste picior:

„Măi, măi, ce nas de copoi avem noi! Mereu ai știut tu când mă duc cu altele. Așa nevastă cu imaginație, mai zic și eu! De asta nu vrea ea să citească. Visează la *posibilele iubiri* ale soțului ei, ale bătrânului ei soț. Ce naiba, îl bănuiești pe bătrânul tău soț?! Care mai are vreo 10 ani și iese la pensie...”

„Ei, lasă, zice și ea, ca să-l încurajeze, lasă, că nu ești deloc bătrân când vrei tu...”

A îmbătrânit Mircea, la 40 de ani avea deja păr alb, dar acum are așa niște cearcăne! Asta numai pentru că nu se odihnește de ajuns, tot citește și scrie, și iar scrie, și iar citește. Altele, când aud că soțul ei scrie, se uită la ea cu niște ochi, de parc-ar fi coborâtă de pe altă planetă, nu vor să creadă că nu e nicio deosebire. Ba, chiar e mult mai rău, fiindcă trebuie să stea mereu singură, și singură să le facă pe toate. Dar joacă teatru, nu se lasă, să creadă ele că e

fericită, s-o invidieze.

Altă dată, ce se mai enerva când Mircea nu voia s-o ajute!

„Numai duminica stai acasă și nici atunci nu vrei să m-ajuti. Măcar de-am merge și noi la un film împreună. Dar tu, duminica dimineăta, în loc să mergi la piață, te duci la ștrand, că numai tu ai voie să te aerisești și să te relaxezi”. Și el:

„Lasă, iubito, când o vede mai nervoasă, atunci o ia cu iubito, că aburii din bucătărie fac bine la frumusețe. Ce-ți trebuie ție ștrand?”

„Dar ție ce-ți trebuie? nu se lăsa ea. Și-i venea și să râdă, și să plângă, când îl auzea vorbind așa. Du-te mai repede, du-te învârtindu-te”, îi spunea, și-atunci își dădea seama de toată importanța ei: care femeie ar mai fi fost așa de bună, să-l lase să plece singur la ștrand și ea să-l aștepte cu masa gata?...

Și când îl mai și-aude spunându-i că nu-i bună gospodină, că trebuie să facă așa și așa, dar nu pune mâna să-i arate cum. Asta ca să-i micșoreze importanța, să nu-și dea seama că el n-ar putea fără ea. Mai demult, când vedea cum trece lumea, duminica dimineăta, cu cățel și cu purcel, spre lîric, la soare și la umbră, și la aer curat, și la friptură pe jar, și la bere rece, se-așeza în pat și-ncepea să plângă. Plîngea de i se rupea inima și el se înclua în birou și-și pune muzică, să n-o audă.

„De ce mă indispu?” doar atîta îi spunea, și se înclua. Trebuia să se ducă tot ea să-l roage să mănânce. Acuma nici nu-i pasă, mănâncă bine și, după ce se spală cu ceai pe față și se dă cu cremă, se culcă. Bine i-a spus cine i-a spus că trebuie să te prefaci că nu-ți pasă, dacă vrei să-ți dea bărbatul din nou atenție. Numai atunci arăți destinsă și odihnită și bărbatul te vede mereu alta, mai ales dacă știi să-ți schimbi, din când în când, coafura. Dacă vede că te preocupi, nu-i mai stă gîndul la altele.

Bine, bine, dar ea vrea să-l aibă pe el, să știe că stă acasă, chiar dacă numai el știe unde se gândește. Nu se mulțumește el numai cu gândul, tot la ea o să vină, că de-asta e bărbatul ei și ea e nevasta lui. Îl simte întotdeauna când pleacă de-acasă, unde pleacă, numai să se ducă la alta, și l-a și mirosit. Nici ea, nici el, scurt! S-o fi gândind el unde s-o fi gândind, dar ei să nu îndrăznească să-i facă figuri. Când îi spune asta, Mircea se uită la ea cu ură, dar ei nu-i pasă, *trebuie să știe că în casa asta ea comandă!*

*

Curios, în ultimul timp, Mircea începuse să-i dea dreptate Mariei. Poate unde Silvia dispăruse și el era acum liber, mult prea liber. Asta nu înseamnă că lucra mai mult. Era lipsit de tensiunea necesară, de elanul pe care i-l dădea credința că ea era, în sfârșit, îmblânzită!

Păcat! era o mică felină, care, prin fuga ei neașteptată, nu era conștientă că a comis o crimă în cultura românească. Toate clipele erau întinse, rarefiate și fără vlagă, ca o smoală lăsată prea mult la soare sau, de ce nu, ca o bucată de asfalt fierbinte în care au rămas urmele pantofilor ei... Dacă ar fi avut o asemenea bucată de asfalt, cum ar mai fi sfidat-o! Ar fi privit-o disprețuitor drept în ochi:

„Vezi, dragă, vezi? Acum sunt plin de inspirație, de sevă, ca un copac tânăr primăvara. Mi-ai făcut un bine c-ai vrut să dispari. Ha! ha! Și de ce ha-ha-ul lui se prelungea ascuțit și nerușinat, în cascade de râs întortocheate, în triluri mai înalte și mai joase, până dispărea într-un înecat de râs, înăbușit, sfârșit, leșinat?... Vai, dragă, vai, ce mi-ai făcut? Mor de râs, mor de râs, vai!”

„Ascultă, Mircea, tu ce credeai, că stelele pot fi îmblânzite? Te las! Înțelegi? Te las! Și toată viața ta, tot ce-ai să scrii, va fi creația unui impotent! Hi! hi! Bărbăția ta eram eu, Roxana - Silvia Mitea, poetă cu viitor! sâc! sâc!”

Așa gândea el în singurătate.

Ea plecase din Iași pe neașteptate. În cămăruța strâmtă și înaltă, în care, dacă voiai să intri, trebuia să suporti mai întâi un miros înțepător de W.C., Mircea a găsit scrisoarea așezată lângă un băț de salcie. Băț care-l făcea să-și amintească cu neplăcere vorbele pe care i le-a spus când i l-a arătat:

„Vezi bățul ăsta? e o trestie de bambus pe care mi-a adus-o Petre anul trecut când a venit din Cuba. Pe atunci, încă nu-i eram indiferentă. A venit, bineînțeles, fără trestie și cu gusturi noi”. Sau altă dată:

„Ți-am spus că nu-i plac femeile deștepte? Uneori îmi spunea: Știi că ești deșteaptă? Și se enerva grozav când îi răspundeam că știu. De la el am învățat să rămân liberă. Când a simțit că se îndrăgostește prea tare, a început să mă urască: Păpușo, te-am pupat, mi-a spus. Știam ce însemna pentru el expresia asta. Când mă iubea, mă strângea în brațe până nu mai puteam să respir”.

„Ce lipsită de pudoare ești! i-a spus el atunci, cu un fel de silă plină de invidie. Unde vezi tu trestie?” a întrebat-o apoi, mirat.

„Păi, tocmai asta-i, a râs ea, dintr-odată reconfortată, în timp ce pe el râsul ei îl scotea din sărite, determinându-l s-o iubească sălbatic., important e să știi să-ți imaginezi”.

Privise plicul nedumerit, încercând să-l pătrundă fără să-l deschidă, dar mâna îl apucase deja, simțind că ea știa să ofere surprize.

„Într-o zi te-am cunoscut și nici măcar n-a plouat cu broaște. A fost la fel, revoltător de *la fel*, ca și până atunci. Cineva m-a întrebat dacă știu să iubesc și atunci am vrut, am vrut nebunește o poveste albastră într-un oraș cu străzi lungi, monotone.

De ce n-ai găsit o zi, o singură zi și pentru povestea albastră?

Îmi țin promisiunile, chiar împotriva mea, nu-mi place să fiu lașă și nici ipocrită. Uneori mă fac ca focul,

fără să știu pentru ce, dar, din păcate, cunosc sfârșitul, sunt lucidă, înțelegi?

Azi te-am așteptat. Era frig, trist, îmbătrânisem cu mulți, cu prea mulți ani...

...doar chitara ta, aruncată într-un colț, aceeași bandă de magnetofon, care-ți păstrează glasul așa cum acum nu mai știi să-l ai...

Eram ridicolă acolo cu părul alb. Nu, nu, nu trebuia să te-aștept.

Aș fi vrut să fiu tânără. Ploua. Vecinii făceau curățenie. Mai târziu, au venit după chirie”.

Băgase scrisoarea în buzunar, nu se îndura nici s-o lase, nici s-o rupă, simțea c-ar mai vrea s-o citească. Rămăsese cu vechea impresie: Silvia era femeia care-i scăpa. Putea doar să-și spună că e un amestec de poezie și simț practic: știa să trăiască poezia și știa când s-o rupă cu ea.

Își amintea când a văzut-o întâia oară: la o ședință de cenaclu, la care se afla cu totul întâmplător. El nu frecventa cenaclurile, așa cum nu prea citea nici revistele literare, motivând că toate sunt o apă și – un pământ. Afirmă asta nu total lipsit de simț autocritic, din moment ce el însuși lucrase, cu un prea mulți ani în urmă, în redacția unei reviste literare.

Sosise la cenaclu cu întârziere și n-a prins decât din ultima poezie: „Și-un lătrat de câine-am fost / rău primit și fără rost”. Răsfoise și celelalte poezii și, în cele din urmă, se declarase mulțumit de originalitatea versurilor, indicându-i Silviei să nu mai citească poeziile de prin reviste, dacă vrea să fie ea însăși. Silvia a zâmbit măgulită și triumfătoare. În drum spre casă, nu-și dădea seama ce-i plăcuse și ce nu-i plăcuse la ea.

„Ciudat, da, ciudat”, monologa el, încercând să rezolve dilema. El, cunoscător recunoscut al atâtor maxime despre înțelepciune, despre dragoste, având o adevărată

slăbiciune pentru cultura elină, reușind să-și închipuie că are câteva picături de sânge grecesc în venele sale...

Sălbăticiunea de Silvia, tigroaica nepotolită, despre care niciodată nu știa dacă-l înșală mai mult când îl iubește sau îl iubește mai mult după ce-l înșală. Hotărât lucru, Silvia își risipea poezia în amoruri.

De fapt, *cine* era, sau mai exact, *ce* însemna ea pentru Mircea? Avea să afle în curând, chiar din cartea la care încă scria.

„De ce nu m-ai *văzut* până acum?”

„Nu știi, nu mi-am dat seama, cred că nu mi-am dat seama”.

Ochii ei îl priveau iertători, parcă ar fi spus: ce repede știu să ierte ochii unei femei! La urma urmei, nici nu prea avea ce ierta, îi intuia Mircea gândurile. Așa se întâmplase, el să *n-o vadă*, deși se mai întâlniseră de câteva ori după cenaclu. Câtă bătaie de cap avusese ea, încercând să-și dea seama ce o atrăgea așa de mult la el!

„Ce poate să aibă atât de deosebit un bărbat ca tine, cu trăsături banale, aproape șterse, de șaten căzut în blond?!...” se mira ea.

După prima lor întâlnire, rămăsese dezamăgită. Ea nu suporta fumul de țigară, și la rugămintea lui ”atunci să fumăm, hai să fumăm”, avusese o strângere de inimă că va trebui să facă ceea ce nu dorea, încă nu dorea. Chiar așa se și întâmplase, dar se încăpățânase să uite, să creadă că n-a fost nimic între ei.

Stătea pironită cu ochii la el, deși nu pe el îl vedea, dar nici pe ea nu se putea privi înăuntru. Stătea pironită, cu nările lărgite, adulmecând transpirația lui, pe care el tocmai și-o ștergea cu prosopul și pentru care nu știa dacă trebuie să-i mulțumească.

„Dă-mi și mie prosopul”, i-a zis, și i l-a luat din mână fără să-l privească, străduindu-se să pară concentrată în această operație pe care începuse s-o facă și, ștergându-se,

încerca un sentiment neplăcut pe care nu mai voia să-l ascundă. Fața și buzele strânse, ca și încruntătura dintre sprâncene, arătau asta.

„Scuză-mă că n-am altul, trebuia să ți-l fi dat ție întâi”, a zis el și ea i-a răspuns:

„Nu-i nimic”, dar buzele îi erau lipite, dinții de sus mușcând buza de jos. Și-a îmbrăcat lucrurile fără să le vadă și fără niciun chef, abia atunci ar fi dorit să-și lipească trupurile unul de altul și să se privească în ochi: atenți, întrebători, ca și cum ar fi așteptat fiecare apariția unei noi planete. Dar el se îmbrăcase deja.

*

Peste două zile, Mircea a căutat-o la bibliotecă și, când au coborât pe terasă, adăpostiți doar din față de stâlpii masivi de piatră, el a încercat stângaci să-și ceară iertare, asigurând-o că n-o să se mai întâmple.

„Sunt lucruri care nu trebuie spuse, trebuie demonstrate”, i-a răspuns ea, zâmbind provocator cu ochii, și el a zis mirat:

„Da?!” pe un ton care voia să spună că nu-i rămânea decât să încerce.

Îi reproșase glumind c-a avut insomnie în noaptea aceea când el se încăpățănase să rămână așa cum îl văzuse pe stradă, neștirbit cu nimic sub pleoapele ei, dimpotrivă, mai întreg, mai el; se strecurase și glasul lui plin, fiecare cuvânt încărcat de o emoție ce încă nu se voia ghicită, dar se voia a ei, așa stranie, abia bănuită, dar încă necunoscută. Cuvintele se goleau de sensuri, nu mai aveau un complex sonor, deveneau stare, efect, ca un ecou care consumându-se se naște din nou, risipindu-se în toți nervii din trup, reverberând cu o nouă putere în gesturi...

„Trebuie să-l văd, trebuie!” o înșiruire nesfârșită, repetată de cuvinte fusese noaptea aceea și afară se făcuse lumină doar ca să ajungă soarele la amiază când trebuia să se întâlnească cu el.

Mircea venise pe ploaie, cu o întârziere de 15 minute.

„M-a adăpostit o colegă sub umbrelă, n-aveam ce face”, s-a scuzat el.

Nu i-a mai spus câte telefoane a dat ca să vadă dacă e plecat de la Institut, bine că venise, n-avea timp să se mai gândească la asta. În fond, s-ar fi găsit o mie și unul de motive ca să-l scuze pentru întârziere, îi intuia el gândurile. Nimicuri, la care nu merita să se gândească. Și ea când să mai aibă timp de reproșuri, să distrugă starea de exaltare, de transă, pe care el i-o sugera metodic, privind-o cum ea n-ar fi știut să descrie, ținându-i mâna în mâna lui moale, caldă, strângând-o ușor cu degetele lui fine. Parc-ar fi avut ochi în degete și în ochi, săruturi, umede, răscolitoare...

Brusc, îi spunea:

„Trebuie să plec, sunt așteptat la masă”.

Ea începea să coboare îndată treptele, să nu creadă el că ar mai vrea să rămână. Buzele i se strângeau, preocupate să ascundă unda de tristețe din ochi.

Știa ea ce însemna pentru el dragostea pentru o femeie? Cunoscuse tristețea devoratoare care te cuprinde în absența ființei iubite? Când simți că nu mai poți respira fără ea, fără respirația ei alături? Nu, nu cunoscuse, avea mai târziu să-și spună, detașându-se de acea stare.

*

Voia să fie din nou cu el, fără să știe bine de ce. Noua întâlnire începuse, desigur, ca o continuare a rapidului procedeu de supunere. Totul se petrecuse vertiginos de repede, ar spune chiar prăpăstios de repede, dacă s-ar gândi la vârtejul în care i-a aruncat acea puternică pasiune, ea uitând scopul pentru care se lăsase ademenită de privirile lui galeșe, pe când se plimba, leneșă de lenea soarelui ce se pregătea de asfințit: *să cunoască un bărbat care părea echilibrat, deși, cu doar un an și jumătate în urmă, soția lui dorise să moară.*

El i-a surprins privirea și ea s-a înroșit”. Cred că-și dă seama că vreau să descopăr în el *vinovatul*, și-a zis, plecând ochii, cu toate că-i avea apărați de ochelari cu rame mari, negre și lentile verzi. E foarte sensibil”, medita ea, pășind leneș mai departe și fără să mai aibă chef să meargă la ședința pentru care plecase de-acasă.

Nu pot să-mi imaginez cum a fost în stare s-o determine la așa ceva. Pe fundalul acesta splendid al unui soare împăcat cu propriu-i zenit, pare un om puternic și blând, un om a cărui putere și blândețe nu au alt scop decât să facă păsările să cânte ca să poată el merge fără griji în sala bibliotecii, în care se ascunde ca într-un desiș de pădure. Să gândească și să viseze ce vrea!” Cum îl mai invidia atunci! O invidie care-o atrăgea spre el fără explicații, fără întrebări, împăcată cu un gând ce nu se voia spus, dar pe care îl ghicea: *prezența lui îi completa ceva ce-i lipsea*, de-asta îi rămăseseră privirile lui atât de fierbinți sub pleoape.

A prins-o din urmă, iar ea, auzindu-i pașii, s-a trezit întrebându-l:

„Știi de unde ne cunoaștem?...”

„Nu, nu știi, poate de la bibliotecă?”

„Și-un lătrat de câine-am fost...” începu ea, privindu-l intrigată.

„Aaa, de la cenaclu, răspunse el și începu să râdă. Cu câtă poftă râdea! ea n-ar fi putut să râdă astfel. Cred că ne-am văzut și pe holurile Bibliotecii”, a continuat el, zâmbindu-i larg și învăluind-o cu căldura ochilor ca s-o împace.

„Se poate”, spuse ea, și în loc să continue jocul cuvintelor a continuat același joc cu privirea. Adică, încercau să spună ochii ei, te iert că m-ai uitat, dar e bine că m-ai văzut acum. Altfel, ce-aș fi făcut? M-aș fi dus într-un loc unde n-aveam nicio plăcere să mă duc: la ședință.

El a înțeles jocul, i-a plăcut și s-a gândit să-și ceară

scuze:

„Îmi pare rău că nu mi-am dat seama, că nu te-am văzut”.

Ei i-a fost de-ajuns mărturisirea lui, știa că poate să fie liniștită, n-avea să-l mai piardă. *Cum să piardă un om care-i era necesar ca aerul?!* Acum îi părea bine că avea ședință, se putea gândi în voie cel puțin două ore la el, care mergea la bibliotecă să gândească și pentru ea. Cât despre vis, îl prefera pe al ei. Nici nu-l mai invidia, i se părea că și-a pus la punct toate lacunele din cultura ei.

Mircea și-a ținut promisiunea față de ea, cel puțin atunci, în *prima lor zi*, și când a deschis încetișor ușa la *Sala profesorilor*, el și-a strâns cărțile cu un gest pe care de-abia aștepta să-l facă. Când au ajuns pe scările spiralate și strâmte, pe care le coboară și le urcă toți cei care merg la secția *Documentare*, a strâns-o ușor de umăr. Ajungând acasă, nu putea înțelege ce putere a lui latentă a reușit să-i transmită, de nu putea adormi noaptea și, oricum se răsucea sub cearșaf, el tot sub pleoapele ei rămânea. Așa întreg, cu privirile lui convingătoare...

„Să mergem la tine! Unde stai? Spune-mi unde stai!” Ea se mira de îndrăzneală, dar nu se trăda, se prefăcea a fi ceea ce știa bine că nu este, și se mulțumea să savureze singură, cu plăcerea unui detectiv care lasă victima să creadă că ea este detectiv și detectivul, victimă.

„N-are importanță unde stau”, a răspuns după câteva minute de tăcere, timp în care el își lăsa pașii să cadă ca și cum n-ar fi așteptat niciun răspuns, ar fi pus doar așa, o întrebare, prima care-i venise în minte ca să spargă aerul ce-i despărțea.

„Mi-e sete, vreau să beau apă, du-mă la tine să beau apă”.

Nu i-a spus nimic, nici măcar nu s-a dat de gol că *s-a descoperit în el*, pentru că abia noaptea avea să facă descoperirea, încercând să fugă de el, de prezența lui mai

puternică în absență.

*

Crezuse că n-ar mai putea iubi, dar sufletul și trupul îi ardeau de dorul lui. Așa, în gând, îl simțea foarte aproape de ea, nu mai știa cum arată și nici nu voia să știe, *era bărbatul pe care numai avea răbdare să-l aștepte*. Încerca o senzație neplăcută, amintindu-și de câte ori tresărise, suspinase, căutându-l în zadar, câte săruturi neadevărate primise. Se lăsa aproape dăruită, dar când să prindă acele crâmpoșe de fericire, de care toată lumea vorbește, un gând o îndemna să fugă, să fie singură, singură...

De ce-ar suferi cineva în urma ei?... O mustrare, ca o părere, o încerca uneori, dar putea oare să-i pese de asta? Important era ca el să trăiască. Și trăia. Îl simțea ori de câte ori trăgea aer proaspăt în piept, îl adulmeca înălțând capul și lărgind nările, ca o prințesă mofturoasă care bate din picior. Nici n-ar fi vrut să-l vadă cu adevărat, îl simțea mult mai aproape așa, în gând. Ochii lui erau uneori umezi, calzi, o lăsau să înțeleagă tot ce simțea, alteori o priveau ca o lamă de cuțit.

„Ce te uiți așa, e din cauza mea?...”

„Nu, nu e din cauza ta”, venea răspunsul, sec, plictisit, anost.

Sperase zile, săptămâni, luni, ani, nici nu știa de unde atâta răbdare în nerăbdarea care-o fierbea. Da, viața îi pusese adevărul în față: Îndoiește-te, luptă, speră, mai așteaptă, mai încearcă sau uită. Cum vrei. Ești mare și nu te poți numi om, dacă n-ai libertatea de a alege. Ce să uitate? Să uitate că există? Când *viața e un proces nedrept în care întotdeauna înveți să pledezi după ce pierzi?*...

Daa, toate speranțele îi erau spulberate, era ca un balon dezumflat. Își spunea orgolioasă și ștergându-și o lacrimă: trebuie să am experiența vieții, să arăt că nu sunt o puștoaică. Dar un gând salvator îi șoptea: *Ai grijă, asta*

înseamnă să suferi, să suferi!...

*

Răsucea cheia și deschidea. Mașinal. Ca la ea acasă. Nu era prea greșit să creadă astfel. Se simțea, într-adevăr, ca la ea acasă, dar numai când era singură. Găsise port-cheiul în ușă, lăsat de Mircea., poate cu aceeași intenție pe care-o avea și față de Maria când voia s-o facă să se bucure pentru că ajungea înaintea ei acasă. El n-o mai căutase de mai bine de o lună de zile, nu găsise măcar un bilet în casă, ca să știe dacă o căutase în lipsă.

Deschidea ușa. Cu gândurile împrăștiate de arșița soarelui. Cu buzele arse de arșița singurătății. Sau poate de dorul singurătății?... Deschidea ușa și-l vedea pe el. Îi era totuna. Adică nu-i era indiferent pentru că el zâmbea. Zâmbea nevinovat, aproape dulce, era cât pe ce să comunice cu el. Dar nu, memoria îi era încă fidelă: știa că el nu regretă nimic; avea principiile lui, pe care ea trebuia să le respecte. Știa întotdeauna *ce* trebuie să facă, *ce* să studieze, *pe cine* să iubească, *cât* să iubească. Ea trebuia să fie victima. Victima de care *din nou* avea nevoie. Nici nu se obosea s-o cucerească, pica singură în laț. Ca într-o plasă de fluturi. Și n-avea cum să se răzbune. Ar fi simțit o bucurie devoratoare să-l vadă cum o ceartă, dar el zâmbea. Zâmbea de bucurie c-o vede. Zâmbea acum și ea. Erau singurele ei zale și arme. Zâmbetul.

Simțea cum se sufocă cu lacrimi, dar nu voia să plângă. Doar la colțurile ochilor se prelingea câte o lacrimă și lui îi spunea că n-are nimic, îi curg doar ochii. Se lăsa sufocată de sărutarea lui flămândă, știa că se va șterge cu dosul mâinii. Insistent.

Nu mai putea să suporte atâta singurătate și atâta nesiguranță. Atâta nepăsare și indiferență din partea lui despre tot ce se întâmpla cu ea când nu erau împreună.

„Vreau să rămâi a mea, n-am să fiu fericit fără tine”, îi repeta printre săruturi.

Nu-și dădea seama cât de mult rău îi făcea prin aceste cuvinte?... *Totdeauna avea să le audă, oriunde și cu oricine ar fi fost.*

Începea să creadă că o confunda cu o păpușă mare de cauciuc, pe care-o ținea ascunsă, fiindcă n-avea cum s-o țină acasă. O păpușă la care venea doar când simțea nevoia să se regăsească. Ea era "dulce" și trebuia să rămână "dulce". Indiferent de câte greutăți o obliga viața să suporte, indiferent dacă exista sau nu exista cineva care s-o ajute.

"Ai primit vreun cadou de Crăciun?" o întrebase, fiindcă, între timp, fusese Crăciunul.

"Nu, n-am primit", a răspuns, apoi tăcând semnificativ. Cine ar fi trebuit să-i facă ei un cadou? se întreba, privindu-l neiertător.

Se forța să creadă că e tot ea. De câte ori nu s-a surprins ștergându-și o lacrimă, de câte ori nu s-a trezit plângând în hohote. Și întotdeauna era bucuroasă că poate să plângă.

Da, toate se întorceau în același loc, toate erau raze care se învăteau. Nu, nu atunci când voia ea. Totdeauna când nu le aștepta, când nu le suferea. Atunci se învăteau până se confundau cu ea, cu pașii ei, cu răsunetul lor sec, înfundat în asfaltul moale. Sau plin, îndepărtat, străin, nesemnificativ, stingher, stins, în asfaltul rece, înnegrit și mai tare noaptea. Și tot cu ea se răsuceau în cearșaf, trosneau înăbușite de apăsarea ei crudă. Atunci simțea că se răzbună și se chinuia să nu adoarmă, să nu cumva să adoarmă și s-o atingă razele. Să se învătească în jurul ei, în trupul ei.

Nu, nu voia să zboare, voia să fie lut, lut adevărat. Și să viseze că un olar, care nu mai e sau nu a fost decât un mit, o prefăcea în ulcior, apoi iar în față, când ar fi vrut. Să se regăsească ar fi vrut. Așa cum copiii se regăsesc în jocurile lor când, fără să-și dea seama, vorbesc cu glas

tare. Ar fi vrut să nu i se pare că are glas străin, nici nefiresc. Să se caute ar fi vrut, în fiecare frângere a glasului sau a gândului. Dar nu avea voie, pentru că, dacă încerca să le rostească, gândurile o speriau.

Reușea să plângă. Era izbânda unei trude îndelungate, în care *speranța era singurul sprijin în a crede că se va întâmpla*. Speranța care deja amenința să se destrame. Nu ca fulgul de zahăr care se topește atât de repede în gură, ci ca o durere primită cu ciocanul în deget, după ce cuiul, în sfârșit, a intrat în perete, fără ca tencuiala să se desprindă.

Plânsul îl primea ca pe o binecuvântare, venit să-i scoată cuiul înfipt în creștetul capului. Un adevăr de care se temea sau mai degrabă îi plăcea să și-l spună?... De când îl cunoștea pe el, era ca o floare de stâncă, floare care nu are bucuria existenței ei decât atunci când stânca îi dă adăpost. Acel adăpost amenințător, capul fiind mereu îndreptat înspre prăpastie. Dar acum, în sfârșit, plângea, o a doua batistă îi era în mod imperios necesară. Numai așa putea să se vindece.

*

De câte ori n-a pierdut ore în șir încercând să-și explice clipele de intensă și dulce amețeală, pe care le trăise alături de el, dar scenele, lipsite de poezie, îi apăreau grotești și fără sens.

Când s-au despărțit întâia oară, el a tras repede ușa în urma ei, dar, după câteva minute, ea a sunat din nou: uitase o plasă cu cărți. A deschis, în sfârșit, după ce a sunat de mai multe ori, desigur, nervoasă, el își dădea seama după sunetul strident al soneriei. Câteva clipe a stat în așteptare, și-atunci a fost sigură că simte privirea ei, își închipuie poate chiar cum arată: cu fața răvășită, speriată, ceea ce avea să i se confirme în clipele următoare când avea să-i dea, fără un cuvânt, plasa, prin deschizătura strâmtă a ușii.

Ochii ei îi spuneau: „Nu mi se pare să aibă nimic deosebit”. Pentru acea privire a simțit el apoi o vagă dorință de răzbunare, ca un joc, după ce și-a dat seama că e stăpân pe sufletul ei.

La început se uita la el doar cu o curiozitate vădită și el se încapățâna să nu vadă că privirea ei nu-i cuprinsă de acel păienjenis care trădează dragostea.

„Tu nu te gândești decât la tine, nu te interesează decât ceea ce-ți folosește direct”, i-a spus ea într-o zi.

Se simțea cuprins de neliniște, aproape de panică, nu avea liniștea necesară studiului. Îl obseda goana lui de cunoaștere, din cauza căreia era neîndurător cu oricine ar fi vrut să-i rețină din timp. Era lipsit de acea stare tumultuoasă și tulbure care nu mai poate fi decât cu greu oprită, iar atunci când i se părea a fi cuprins de ea, își lua îndată măsuri de apărare.

Dar cu ea nu se recunoștea, îi spunea că reprezintă totul pentru el și că abia aștepta să se refugieze pentru câteva zile undeva, singuri și fericiți. Adăuga cu un glas care părea că se frânge de atâta emoție:

„Vreau să mă dăruiesc ție”. Glasul lui era așa de convingător încât credea chiar și el. Se simțea pornit împotriva lui însuși, dar nu voia să recunoască.

*

Presimțea, tăcerea n-avea să țină mult.

„Știi ce zi e azi?” îl întreba și nu-l lăsa să răspundă. Pentru că știa că el n-ar fi știut, niciodată nu știa nimic din ceea ce era important pentru ei.

„Nu știi ce zi era când ne-am cunoscut?!” se mira ea. El recunoștea, nu știa și nici nu-și dădea seama de ce-ar fi trebuit să știe. Lui i se părea că se cunosc dintotdeauna și de când o cunoștea pe ea, toate lucrurile pe care nu știa să le vadă i se păreau de o importanță covârșitoare.

„Pentru tine astea sunt detalii, eram sigură că n-ai să știi”. Nu știa dacă, cel puțin, ridica din umeri, dar, în mod

sigur, n-a răspuns.

„Eram așa de supărată în ziua în care așteptai tu să dau telefon încât m-am jurat să nu te mai caut. Dar, după cum vezi, mi-am călcat jurământul, cred că am început să te urăsc”.

„E păcat să-ți încalci jurământul, și-apoi, ura e tot un fel de dragoste, m-ar dura să-ți fiu indiferent”. Dar ea parcă n-aude.

„Știu c-ai să râzi, știu c-ai să râzi, încercam să-mi amintesc expresia ochilor tăi, să-mi dau seama dacă te bucurai sau erai furios. Privirea ta ardea înăuntru și eu strângeam ochii tare, de teamă să n-o pierd. Mi-era milă de mine, mă compătimeam că-mi plăceau ochii tăi. Trăiam mai mult decât senzația fizică a durerii, mă lăsam copleșită de voluptatea suferinței”.

El râdea tot mai tare, desigur, prosteste, și, dintr-odată, își simți buzele prinse de o flacără fierbinte și pătimașă. Repede, îngrozitor de repede, îi săruta ochii și buzele, îl elibera și iar îl prindea. Nu-și dădea seama că voia să-i oprească hohotul acela prostesc de râs ca să nu rupă acea pânză nevăzută pe care numai ea o crease?...

Îi repeta în scurtele și straniile lor întâlniri:

„Am multe să-ți spun”. Copleșit, nestăpânit. Cu câtă neliniște aștepta clipele în care să se hotărască a-i mărturisi! Clipele următoare le presimțea ca o eliberare, ca o izbândă. Dar, curios, își simțea gâtul strangulat, simțea că se sufocă. Avea poate, halucinații? În fața ochilor îi apărea un omuleț cât să încapă într-un gâtlej și omulețul acela semăna cu el. În jur rămânea un spațiu nedeterminat, dimensiunile trupului său dilatându-se până la refuz, până la neant. Era, deci, o senzație de constrângere, de răpire a libertății lui interioare, a puterii de posesiune, a bărbăției. Din vina lui, desigur, mai târziu avea să-și dea seama, ochii l-ar fi trădat, chiar dacă n-ar fi vorbit, era în ei spaima de a nu pierde ceva adorat și

nesperat. Îi înotau în lacrimi și ea vedea, dar reacția ei i se părea neutră, nu participativă. Îl accepta cu înțelegere și el se bucura și nu pricepea de ce simțea omulețul acela mereu în gât, i se părea că nici nu merită mai mult.

*

Se întâlneau acum ca doi școlari, pe scări, pe trotuare, mai rar pe o bancă. Încolțea în el dorința de a se întâlni din nou altfel, dar ea nu-i spunea nimic, nu părea să aștepte. Își apropia răsuflarea fierbinte de fața ei înspăimântată, în plină zi și în plin centrul orașului, cu gând s-o zăpăcească și astfel să se răzbune în secret, deși își dădea seama că era o răzbunare fără sens. Voința, cât mai rămânea în acele clipe din voința lui la pândă, dădea semnalul de alarmă și el se pregătea să se retragă, încercând să aibă un glas detașat, care să demonstreze mai mult pentru el decât pentru ea, că este el însuși, netulburat și indiferent.

„Trebuie să plec, sunt așteptat”. Fără să privească în urmă, fără să se întrebe dacă, întâmplător, nu aveau același drum.

Mergând, încerca să reconstituie imaginea ei de numai câteva minute în urmă: abandonată unor sentimente confuze, de plăcere și neputință, vinovăție și nepăsare. Vinovăție față de eventualii spectatori la scena lor (pentru ei, ca și pentru ea, o scenă sentimentală nestăpânită, ca între doi proaspeți îndrăgostiți, care nu-și dădeau seama, în clipele de tandrețe că ar putea fi văzuți, pentru el, însă, și de luptă, cum intenționase să fie).

Pe măsură ce se îndepărta de locul în care o lăsase, desigur, nedumerită și tristă, avea din ce în ce mai mult sentimentul unei partide de șah pierdute, pierdere care-i dădea o senzație nu de indispoziție, ci de plăcere. Pașii i se topeau în caldarâm și el nu-i auzea, ca și cum n-ar fi scos niciun fel de zgomot, nici chiar ritmul înfundat, nesemnificativ, pe care l-ar lăsa mersul unui om în papuci

de plută. Mersul unui om fără nicio importanță, care n-ar atrage, decât cel mult pentru câteva clipe, mirarea pietonilor:

„De unde a mai apărut și epava asta în orașul nostru?!... Parc-ar fi un naufragiat care și-a pierdut deprinderea să meargă pe uscat!”

*

Încerca să se concentreze asupra experiențelor de fiecare zi și să nu se gândească la nimic, la absolut nimic altceva. Dar de ce i se părea că sună telefonul?... Sau poate suna cu adevărat?... Timid și scurt, apoi se oprea. Și la o jumătate de oră, sau poate o oră, suna din nou. Sau poate că iar i se părea. Îi părea rău că n-a întrebat-o la ce oră-i dă telefon. Nu-și închipuia să aștepte un telefon cu atâta emoție. Și cât de puțin timp trecuse de când era convins că e fericit cu ea!...

Își simțea sufletul cum i se-alintă când se prindea de trupul lui și strânsoarea ei însemna spaimă, aproape disperare că n-o să-l mai vadă. Gura i se strângea dureros, înduioșător de dureros și de măgulitor pentru el. Fără să vrea, îi spunea: „Nu vreau să te mai văd tristă!” Rămânea nedumerit când își dădea seama că glasul lui e sincer. Era un egoist, recunoștea, această constatare se limpezea, devenea clară pe măsură ce se îndepărta de locul întâlnirii lor.

I se părea că pașii lui sună sec, creând goluri în adâncuri, dar reverberând în el, răscolindu-l. Și valul fierbinte și plăcut, pe care-l simțea în stomac, începea să se răcească, să se micșoreze și așa își dădea seama că se simțea singur.

Dar nu voia să recunoască. Și-acum, când era aproape de jumătatea vieții, trebuia să recunoască, n-avea de ce să se laude cu femeile pe care le cunoscuse.

Avea o voință formidabilă, care stătea la baza succeselor lui în munca de cercetare, dar aceste succese

nu se datorau și faptului că se iubea prea mult?... Se întreba atunci, recunoscând c-a greșit neîntrebându-se mai demult, dacă n-a suferit nimeni din cauza acestui egoism al său. Egoism scuzabil, desigur, pentru oricine și era tentat să se întrebe de ce nu și pentru el? Dar să se întrebe cu un gând care parcă nu mai era al lui, și ar fi făcut un progres grozav, dacă ar fi reușit să-l simtă cu adevărat străin, acest gând, care l-a ajutat întotdeauna, în atâtea împrejurări mărunte, dar care îl făcea să piardă legătura cu el însuși. Să nu poată să-și adune prețioasele lui gânduri, pe care - credea că are dreptul la această libertate - le considera prețioase, fără niciun zâmbet ironic în colțul gurii.

Putea să dea oricând ochii cu el, n-avea de ce să-i fie rușine de această frumoasă vârstă, când părul începuse să-i albească, poate puțin cam repede față de alți bărbați, mai norocoși ca el la 40 de ani și când, ei, da, începea să îmbătrânească și se simțea întinerit așa, dintr-odată, datorită acestei femei, față de care se simțea vinovat, și căreia îi spusese, spășit și umilit, cât e de fericit.

Atunci de ce încerca acest sentiment de neputință și rușine, imediat ce pleca ea?... Ei îi făcea plăcere să-l asculte, dar el credea că ea privește dorința lui de posesiune ca pe un teribilism. Știa, chiar în clipa în care-i demonstra prin toată ființa ei că e *a lui*, îl credea un copil, poate ceva mai mare, și-i acoperea ochii cu sărutări fierbinți și pătimase, tocmai când el voia să-i spună cu orice preț, din priviri, că e în puterea voinței lui.

*

S-au întâlnit într-o zi nu departe de Institut. Ea se așezase pe marginea unui zid, chiar în colțul străzii, ca să poată să-l vadă ieșind. Era sigură că se vor întâlni și totuși, după ce și-au luat rămas bun, el avea să-și dea seama că ea tremura ușor și avea ochii speriați.

Au cotit brusc spre o altă străduță, după ce el i-a spus:

„De ce-ai venit? Nu trebuia să vii!” o străduță pe care el nu obișnuia să meargă, dar care scurta drumul până la stația de autobus. Se gândea că oricum vor sta împreună, așa că pe stradă era mai bine să nu fie prea mult timp văzuți împreună.

În câteva minute au ajuns în Strada Gării. Printr-un gang, au intrat într-o bodegă murdară, pe care ea nici n-ar fi bănuț-o din stradă. Dar navetiștii, însetați, oricât ar fi fost de grăbiți, tot găseau câteva minute să bea o halbă - două. Berea curgea dintr-un butoiăș printr-un robinet. Mircea a comandat și pentru ea o halbă, deși ea-i spusese că nu-i place decât berea la sticlă. Au găsit, în fine, o masă care li s-a părut mai retrasă, în vecinătatea unei țigănci cu pruncul înfășurat zdravăn într-un pled subțire de vară.

Se simțea foarte liber în mișcări, chiar bine dispus, nu mai simțea nodul acela sufocându-l. Ca să-și păstreze veselia, a mai turnat încă o halbă pe gât. Putea să se felicite, se simțea cu adevărat stăpân pe el, dar indispoziția ei începea să-l sâcâie.

„Ți-am spus să rămâi afară!”

Ea a sesizat glasul lui iritat, buzele strânse, ca în urma hotărârii de a nu spune nimic, arătau asta, își lăsaseră brusc colțurile în jos.

„Oricum, tot noi suntem, chiar dacă am intrat aici”, încerca el s-o împace.

Mai târziu, ea avea să-i explice răsând de ce s-a supărat atunci.

„Nu, nu, i-a spus el, nu te mai gânde, nu ne despărțim”.

*

Știa el citea până noaptea târziu în birou. Până la ora 22 studia, apoi citea literatură, ascultând muzică. Pe urmă, gândea, cu o malițiozitate dureroasă, se culca. Se culca lângă *cealaltă*. Și-l închipuia cu trupul gol, lipit de trupul Mariei, pe care el îl dezvelea cu nerăbdarea ce i-o

cunoștea demult, vai, cât de bine!

„Nici nu știi cât sufăr că nu ești numai a mea!” îi spunea în vremea când și ea era *la stăpân*. Ce să spunem! Ca și cum, el când se culca cu soția, ar fi apăsător pe un buton și ar fi făcut să se miște o păpușă mare de cauciuc. De-asta și ea îl înșelase destul, îl pedepsise atâtea ani, fără să vrea să-l vadă. De fiecare dată când îl înșela, era convinsă că va reuși să-l uite. Într-un timp, chiar era convinsă că l-a uitat, și, într-un fel, chiar îl uitase. O dovadă în acest sens era cea de-a doua lor întâlnire, după o întrerupere de cinci ani, în curtea Bisericii Golii. Cât de bătrân și neajutorat i s-a părut atunci! O apucase mila, văzându-l cum dorește s-o cuprindă în brațe sau măcar s-o atingă și nu îndrăznește, pentru că nu simțea din partea ei niciun fel de dorință, deși ea ar fi vrut, vedea și el asta, dar nu putea.

Închidea ochii ca să vadă totul cu cât mai multă claritate și-și spunea: „Dacă mi-aș fi găsit un soț care să-i semene, n-aș mai fi suferit atâtea pentru că-l iubesc pe acest bărbat înșurat, despre care n-am aflat că e *din nou înșurat* decât când era prea târziu, din moment ce deja mă îndrăgostisem de el. Ah, cât îl urăsc pentru asta!” Cât îl ura pentru că s-a grăbit! Doar era firesc ca ea să apară în viața lui.

Cum de și-a dat seama cât de potriviți sunt chiar de la prima lor întâlnire, nu știa să-și explice. Curios, se gândea că de multe ori oamenii descoperă asemănările lor cu o altă persoană fără să-și dea seama în ce constau aceste asemănări. Și dacă suferea din cauză că el era înșurat, asta o determina să-l iubească cu și mai multă înverșunare. Înverșunare care era un amestec ciudat de frică și patimă.

„Nu te mai gândi, îi spunea el, văzând-o mereu neliniștită, nu ne despărțim”. Îi spunea asta cu liniștea bărbatului care e sigur de credința femeii iubite. Cu atât

mai dureroasă, fiind mai neprevăzută, avea să fie dispariția ei pentru el. Nici nu se putea o mai grozavă răzbunare! Chiar dacă ea avea să sufere, el n-avea să știe că suferă. Câte nu îndura din cauză că nu reușea să-l uite! Simțea nevoia să vorbească despre el cu fiecare bărbat pe care-l cunoștea când ei erau certați. Deși știa că nu e bine să vorbești cu un bărbat nimic despre cel dinainte. E bine chiar să-l faci să dispară, să te convingi tu mai întâi de dispariția lui, ca să-l poți convinge pe cel de lângă tine.

„A murit, scrie c-a murit, uite aici, în ziar”, i-a spus cândva Victor, pe vremea când stăteau împreună, așteptând ca fața ei să fie cuprinsă de suferință. Așa putea descoperi cel mai bine soțul dacă ea îl mai iubea pe Mircea sau acesta era, într-adevăr, doar un simplu personaj de roman. Din romanul la care ea tocmai scria.

„Nu cred, îi răspunsese ea, uită-te în cartea de telefon ca să vezi câți sunt cu același nume. Mai ales că el face parte dintr-o familie cu oameni care trăiesc mult. Și el simte că va trăi mult, mi-a spus asta. Nu că mi-ar păsa mie dacă trăiește sau moare”.

„Nu știu de ce te-ai mai măritat cu mine”, îi reproșa Victor.

„Tot ce-a fost ține de trecut, îi răspundea ea. E ca și cum aș fi avut o altă viață, pe care vreau s-o uit, iar tu mă obligi să re trăiesc trecutul. N-ar fi în avantajul tău. Tot ce pot să-ți spun e că nu ai niciun pic de tact. Numai de tine depinde să nu mă mai gândesc la trecut. Nu știu cum de nu-ți dai seama că ești absurd”.

Plecând în altă cameră, încerca să uite cele discutate și-și jura să re trăiască în scris totul, toată dragostea dintre ea și Mircea. Pentru că numai iubirea pentru Mircea avusese ecou în sufletul ei.

„Tocmai iubirea care n-ar fi trebuit să rămână, fiindcă tu ești însurat”, își aminti cum îi reproșa lui Mircea cu ciudă. Cu ani în urmă, la prima lor reîntâlnire, după acea

absență de cinci ani din viața lui, și care avusese loc în Magazinul *Moldova*, ea avea să-i spună, de astă dată veselă, ca și cum n-ar fi fost pe deplin conștientă de ceea ce spune: „Mi-ai marcat viața”.

*

Nu, nu, ea nu mai credea, degeaba scria Mircea în cartea lui că Maria e o Persefona. Lipseau detaliile care s-o convingă. *Și aceste detalii lipseau pentru că nu existau în realitate.* Nu existau din punctul de vedere a existenței lui obișnuite, de om care are toate obiceiurile și dorințele unui bărbat normal. Ea era convinsă că, de când era însurat cu Maria, Mircea nu se mai simțea liber, așa cum se simțea când era cu Ioana. Chiar dacă el n-a scris despre asta în cartea lui, deși *voise să facă din literatură un catharsis.*

Dar n-avea să renunțe, *avea să devină anchetator.* Numai el o determinase la asta.

„Am multe să-ți spun”, își aminti iar ce-i spunea Mircea. Nepotolit, nestăpânit. Apoi, pe neașteptate, tăcea. Se prefăcea că nu-și dă seama cât de mult se trăda el, cât de multe îi spunea prin gesturi și privire. Avea ea puterea să aspire toată ființa lui și apoi, acasă, mai ales când aștepta cu disperare să-i dea un telefon, pe care nu-l mai primea, avea să privească totul cu mare atenție. *În televizorul ei interior. Mhî! Psihologie abisală!*

Știa cât de bine își trăda el nesiguranța, teama că n-o merită, în primul an al iubirii lor. Chiar dacă se putea număra pe degete de câte ori s-au întâlnit ei în acel prim an. Sau poate tocmai asta a ajutat-o să-l vadă cu un ochi rece, de psiholog. Ce motiv avea să creadă că n-o merită? ... Și de ce nu-i mai povestea nimic, deși-i repetase în mai multe rânduri că are multe să-i spună?... O lăsase să se chinuiască, să fie obligată să scrie ca să-și dea seama ce se întâmplase cu el după dispariția Ioanei. *Lângă cine să-l așeze? Cu cine să-l compare? Descoperise câte puțin din el în fiecare filosof despre a cărui viață citise.* Prin scris, avea

să-și ia revanșa, să obțină o victorie pe spinarea suferinței. Prefera să nu se mai gândească.

Când și-a permis să facă un gest temerar, să intre în apartamentul lor în lipsa Mariei, pe cine a avut surpriza să-l vadă tronând în biblioteca lui Mircea? Bineînțeles, pe Heidegger. Și ce carte, adusă direct din Germania, (și ei nici nu-i spusese c-a fost!) îi arătase el cu multă satisfacție? Bineînțeles, Hölderlin. Dar pe ea n-o interesa atunci niciun filosof, pentru că nu-i spusese c-a fost plecat.

„Cum, nu ți-am spus c-am fost în Germania?! ” se mira el. Nu, nu-i spusese. Ea nu înțelegea cum putea el să se prefacă. Așa cum se prefăcea și când o întrebase:

Și nu ți-am spus c-am fost la ruși? ” Nu, nici asta nu-i spusese. Așa cum nici nu se gândise să-i aducă și ei ceva. Îi spusese doar c-ar vrea să meargă în Franța. Bineînțeles, fără ea. Și fără Maria. *Acum ea era solidară cu Maria, așa cum în atâtea alte privințe era solidară cu Ioana.* Pe care, chiar dacă n-o văzuse, chiar dacă n-o cunoscuse, cât de mult o iubea! Și de câte ori nu plângea pentru ea! Pentru soarta ei terestră. Mircea o considera cam nebună pentru acest fel de dragoste, dar ei nu-i păsa. Știa că nu putea renunța la ea. Chiar dacă nu s-ar mai fi întâlnit, s-ar fi gândit întruna la ea. Cât de bine putea să prindă undele lui emițătoare de mesaje! mai ales noaptea.

*

Se trezea din somn zâmbind. Nu, nu suna de-adevărat, doar îi sugera ei, ca să-i audă glasul”. Alo! aici Prințul de Borodino”, auzea ca prin vis. Apoi îl simțea cum se lasă: lin, dulce, ca o plutire, pe pieptul ei”. Vezi, dacă ești medium, și mi-ai spus, te trezesc din somn”. Se dezmeticea și voia să se scoale, dar era doar în gând gestul, fiindcă știa că sunase doar în mintea ei, telefonul. *Prințul* voia s-o trezească, să-i spună salutul lui de bună dimineată. Ah, ce salut! Glasul lui făcea să-i vibreze ființa, și tot atunci, pe umărul stâng, îi simțea capul: puțin

îmbătrânit și ochii destul de bine punși, dar asta nu conta, *pentru ea, Mircea era tot ca acum zece ani.*

„Vezi, dacă mi-ai spus că ești medium”, îl auzea iar. Dar ei nici nu-i părea rău c-a trezit-o. *El era însăși plenitudinea.* Glasul lui în ea răscolea marea. Și ce plăcere să-l simți când nu era lângă ea! Stătea în pat și, totuși, plutea. Nu era rău să fii medium, sufletele lor dansau în aer.

Privise pe fereastră și se trezise de-a binelea. Și-și amintea că toată noaptea se foise sub cearșafuri. O luptă cruntă cu cearșafurile și plapuma. Și din lupta asta, în fine, apăruse el: în curtea Bisericii Golia, pitit după boschete și spunându-i:

„Ai vrut să fugi, dar nu s-a putut, noi doi, și pe celălalt tărâm, ehei!”

Asta însă nu însemna că trebuia să-l ierte.

„Tu nu ierți nimic”, i-a spus într-o zi, după ce-i citise câteva fragmente din carte. Nu i-a răspuns, se gândea doar, clipind repede din ochi și încruntându-se, dacă-i adevărat. *Cum nu-i ierta nimic, dacă-l iubea?* îi ierta totul, așa cum, era sigură, și Ioana îi iertase până în ultima clipă. Cum putea Mircea să creadă, după cum scrisese în cartea lui, că Ioana nu-l mai iubea înainte să moară? îl iubea atât de mult (cât de bine știa și ea ce înseamnă asta!) încât nu mai putea să respire fără el. Iar el nu se putea hotărî: o voia pe Ioana numai a lui, dar era mereu plecat cu Maria. Cât ar fi putut aștepta o femeie? Doar ea, Silvia, avea această putere, *pentru că își impusese să fie astfel*, ca să poată să-i reziste, să-l facă să sufere.

*

Nu trebuia să-l mai iubească pe Mircea, acum era hotărâtă. Noua lor dragoste era la fel de aprinsă, de pasionată, de periculoasă ca altă dată, fiindcă așa dorise el, după ce citise o carte, pe care dorise, apoi nu mai dorise să i-o dea și ei s-o citească. El dorise

reîmprospătarea sentimentelor, după ce-și recunoscuse fără înconjur vina în răceala legăturii lor.

„Numai eu sunt de vină, eu am greșit”, îi spusese, deși, mai târziu, când ea, încurajată de recunoașterea vinii de către Mircea, îi reproșase vechea lui răceală, el a negat și chiar s-a supărat.

Niciodată nu-și recunoștea vina, așa că cea mai bună răzbunare, pentru cât o făcea să sufere, era să-i arate toate aceste defecte ale lui. Desigur, în scris, nici n-ar putea altfel, sunt atâtea amănunte pe care, atunci când vorbești, le uiți! *În scris, ca să rămână, să nu aibă moarte părerea ei despre el!*

„Silvia! de ce n-am cu tine un copil! De ce? de ce?” îi repeta el într-un timp și ea rămânea mereu nedumerită:

nu-și amintea să fi dorit Mircea, cu ani în urmă, un copil. Dimpotrivă, îi spunea să aibă grijă, pentru că el nu voia să-i facă rău. Mult mai târziu avea să înțeleagă durerea lui: Mircea, cu exagerata lui exigență, nu era mulțumit de înclinațiile celor doi fii ai săi. El ar fi vrut ca ei să aibă chemare pentru filosofie și limbi străine. Ca și el.

„Așa îi trebuie! își spunea în sinea ei, dacă nu s-ar fi îndepărtat de mine, dacă nu m-ar fi făcut să sufăr atât de mult încât să mă determine să dispar din viața lui, cât de fericit ar fi fost cu mine! Nu i-aș fi pricinuit nicio dezamăgire, dacă s-ar fi ocupat de completarea lacunelor mele intelectuale. Aș fi putut fi *copilul lui minune*, dac-ar fi știut să *mă vadă*. Dar el n-a vrut”.

Și cât de tristă avea să fie ea în acea zi când s-au întâlnit într-o garsonieră străină, cu scopul ei secret de a-și completa cunoștințele de filosofie! Cât de fățiș se eschivase el, spunându-i de-a dreptul că nu are timp pentru asta! Și ea, care-l compătimise atâția ani, crezând că el se sacrificase cu adevărat pentru copii acceptând căsătoria cu Maria! Și, când colo, ei se iubeau mult mai demult, fiindcă ea aflase cu stupoare, după zece ani de când îl cunoștea pe

Mircea, că băiatul cel mare era tot cu Maria conceput. *Cu această femeie despre care el îi spunea că nu reprezintă nimic pentru el!*

Nu mai putea să creadă. Acum nu mai putea. Poate că, imediat după moartea Ioanei, nu exista afecțiune între ei doi, fiind prea apropiată dispariția acesteia. El, căruia, știa ea bine, nu-i plăcea niciodată să-și recunoască vina, dădea vina pe Maria, pentru că rămăsese însărcinată și-l obligase s-o ia de nevastă. Uitase demult că el o rugase. Numai de teamă să nu piardă copilul, de care nu se mai putea despărți, pentru că-l vedea zilnic la părinții lui, o făcuse.

„Sigur că l-am vrut”, i-a răspuns el, când ea aflase cu stupeoare că băiatul cel mare era tot cu Maria conceput. *Însemna că romanul ei, atât cât era scris, era construit pe o eroare.* Nu-i nimic, avea să refacă, doar personajele erau la discreția ei. Acum, că aflase adevărul, nu-și mai putea explica și nu-i mai putea ierta lui Mircea felul dur în care se comportase uneori față de ea, cu ani în urmă.

După ce citise manuscrisul lui, care se voia, după cum spunea el, un catharsis, nu-și mai putea da seama dacă el și-a dorit sau nu și-a dorit copilul. Înclina, totuși, să creadă că nu, dar că Mircea nu voia să recunoască din orgoliu, numai pentru că el nu avea voie să greșească.

Îi părea bine că era și ea însoțită când se întâlnise cu Mircea și Maria pe stradă. Dacă ar fi vrut, și n-ar fi reușit să-l facă mai mult să sufere. Să vadă Mircea că nici ea nu era singură.

„Ai trecut pe lângă mine fără să-mi spui nimic și mai erai și însoțită...” avea să-i reproșeze el, peste ani, când începuseră din nou să se întâlnească.

„N-a fost nimic între noi”, avea să-i spună, foarte convinsă că nu mințea, din moment ce bărbatul care o însoțea atunci nu lăsase nicio urmă în sufletul ei.

„Ce să fie? nu-i nimic între noi”, avea să-i răspundă și

Mircea, într-o perioadă când ea era foarte îndrăgostită și nu-și mai putea stăpâni gelozia că nu era *de tot al ei*.

Își imaginează din nou trupul gol al Mariei, lipit de trupul lui Mircea și în aceeași clipă își aminti ceea ce îi spusese el nu de mult:

„Aș vrea să te mai îngrași puțin, mie îmi plac femeile mai pline”.

„Mie, nu”, își aminti ce-i răspunsese ea, gândindu-se că o compara cu Maria. Așa că trebuia să se mulțumească cu ea așa slabă cum era.

În acele clipe, el râdea. Dacă ar fi știut Mircea ce gândea ea în acele clipe, n-ar mai fi râs... În mod sigur, erau mult mai legați unul de altul, el și Maria, decât credeau chiar ei doi. Nu erau numai bucuriile sau supărările pe care le trăiau împreună, datorită celor doi copii ai lor, exista și obișnuința, gândea acum, *încercând să afle adevărul*. Și-l închipui iar pe Mircea somnoros, lipit de trupul buimăcit și fierbinte, cu atât mai apetisant, al Mariei, fiind lipsit de apărare. Desigur, orgoliul lui era satisfăcut: din moment ce Maria întindea brațele după el prin somn, n-avea cum să existe un alt bărbat în viața ei. Fir-ar să fie de imaginație! își spuse, amintindu-și că-și propusese să nu gândească la fel ca orice amantă a unui bărbat însurat. Și, indiferent dacă o iubea sau nu, Maria trebuia să fie numai a lui. Dacă ar fi putut, îl cunoștea ea bine, Mircea ar fi oprit toate femeile numai pentru el. Mda, orgoliul lui de bărbat și de soț era satisfăcut. Nu-i nimic, dacă el se simțea fericit cu soția lui, așa cum, de fapt, era firesc, legătura lor vinovată, condamabilă avea să dispară. Trebuia să-și găsească și ea pe cineva. Așa cum se mai întâmplase cu doar un an în urmă când, disperat că soția lui *a aflat ceva*, Mircea nu voia s-o mai vadă.

„Credeam că n-o să ne mai vedem, i-a spus el când s-au revăzut, după aproape jumătate de an. Eram convinși că n-o să ne mai vedem, știi, copiii”.

„Și eu la fel”, își aminti cum îi răspunsese ea, împăcată, fără să adauge însă, că în acele câteva luni, nu se mai gândise aproape deloc la el sau se gândea ca la ceva foarte îndepărtat și care n-avea cum să mai devină ceva concret.

Răzbunarea ei ar fi fost deplină, dacă nu s-ar fi îndrăgostit din nou foarte tare de el, când s-au reîntâlnit. Cât o făcuse să sufere! Și când se asigurase din nou că ea îl iubește îndeajuns, ca să nu mai fie în pericol de a fi părăsit, Mircea nu-i mai dăduse, timp de o lună de zile, niciun semn de viață. Asta ca să nu se dezică de felul lui de a fi. Chiar așa se și întâmplase: după o lună, se întâlniseră întâmplător pe stradă, în timp ce ea trecea prin dreptul librăriei de lângă blocul său, și dorința de a-l vedea și mai ales durerea că nu-i mai dădea niciun semn de viață, o cuprindeau cu mult mai tare.

„Ei, nu mai vezi oamenii?”, își aminti cum îl întrebase, apucându-l mirată de braț, pentru că el mergea fără să vadă nimic în jur.

Și cât de detașat putea să fie! Câtă siguranță în glasul lui! Câtă lipsă de considerație față de ea când, fără ca măcar să-și ceară scuze, o abandonase în mijlocul trotuarului, ca să stea de vorbă cu un babalâc, fost profesor universitar, cum avea să afle de la el după aceea. Un tip cam ciudat, prin felul cum era îmbrăcat, pantaloni bufanți și cu bretele, reprezenta o epocă cam învechită. Îmbrăcămintea îi dădea un aer ridicol care-i inspira o totală lipsă de considerație față de el. Pletele atârânădu-i pe umeri și pălăria cu boruri largi îl făceau să pară și mai ridicol. Asemenea apariții erau ciudate în Iași, în acea vreme.

„Ce faci? nu vii la mine?” l-a întrebat cu un glas aparent liniștit, când el s-a îndurat, în sfârșit, să-l părăsească pe universitar, fără să-și trădeze nemulțumirea că o lăsase aproape un sfert de oră singură. Nu putea fi

doar o presimțire. Era sigură că Mircea nu va rezista tentației și va veni. Mai ales că, văzând-o pe stradă, *ea era pentru el cu totul alta*. Când se întâlneau la ea, n-avea niciodată chef să se schimbe, o găsea îmbrăcată de stradă doar dacă se întâmpla să fi ieșit înainte în oraș.

Bine că plecase de-acasă cu pantofii negri cu toc-cui ca să aibă picioare frumoase! Și rochia cu care era îmbrăcată îi făcea formele mult mai pline, așa cum îi plăcea lui. Putea acum, după o lună de absență, deși era foarte tare supărată pe el, să-i facă acest hatâr: să pară plinuță. Era sigură că el n-avea să-i reziste. Va găsi un pretext ca să dispară iar din casă, se gândea atunci, în timp ce-l privea și el îi spunea că trebuia mai întâi să urce sus, fără să vrea să-i spună de ce. Totuși, abia după ce i-a spus: „La ora opt astă seară voi fi la tine”, a răsuflat ea ușurată.

Cine să prevadă că această nouă întâlnire, după o pauză atât de lungă, pe care ea nu putea să i-o ierte, se va solda cu o criză sentimentală din partea ei? Criză care va avea drept urmare din partea lui, de data asta, cu adevărat o fugă. O fugă de la locul crimei, avea ea să-i spună după câteva luni, după ce trecuse cu chiu cu vai prin această criză, fără ca el să se sinchisească de calvarul ei sufletesc. Știa el că ea fusese la un pas de moarte, neputând să se obișnuiască cu fuga lui plină de lașitate? Cum să aibă tăria să suporte acest adevăr când în sufletul ei era mult mai vie, mult mai prezentă, dragostea lui plină de credință? Privirea lui, arzătoare de patimă, se păstra neștirbită în memoria ei afectivă, atât de fidelă!

„Vreau să fiu mereu cu mine, îi spusese ea printre lacrimi. Lacrimi amestecate cu plăcere. Cât de transfigurați erau amândoi! Copiii tăi sunt acum mari, nu mai au nevoie de tine, ai putea să le explici totul. Și nu le-ai simți prea mult lipsa, ar putea veni la noi oricând”. Ar mai fi vrut să-i spună că n-ar fi trebuit să divorțeze

neapărat acum, ea știa să aibă răbdare: așteptase 12 ani, putea să mai aștepte șase. *Era chiar mai poetic așa.* Dar n-a mai avut timp să-i spună asta.

Era sigură, toată greșeala lui s-a datorat faptului că s-a grăbit să se supere. Și supărându-se, să uite tot ce-i promisese până atunci, de vreo trei luni, de când era din nou foarte îndrăgostit de ea, și să fugă.

Să fugă ca un laș. Asta a supărat-o, de fapt. Nu că a lăsat-o, ci *cum* a lăsat-o: fără să aibă curajul răspunderii, curajul să-i spună în față că nu mai vine. Să aibă tăria să suporte cu ochii larg deschiși toată durerea ei, care i s-ar fi întipărit, desigur, pe față.

Dar n-a mai venit în acea zi, deși atunci când și-au luat rămas bun și s-au înțeles ca el să vină peste două zile, el o întrebase dacă preferă să vină dimineată.

„Când vrei tu, i-a răspuns, lipindu-se toată de el ca să mai scape de un oftat, pe care-l simțea în ea, fără să se poată elibera de tot. Cred, totuși, că-i mai bine să vii dimineată, i-a spus, după câteva clipe de gândire, e soarele mai bun și-aș vrea să mai facem fotografii”.

„Bine, atunci am să vin dimineată”, se conformase el.

Dar nu mai venise. Și când, la ora prânzului, îi dăduse telefon la serviciu, încercând să aibă un glas detașat, el îi spusese:

„Nu pot să vin. Și nici după-amiază n-am să pot veni”. I-a spus toate astea cu același glas care altă dată era răscolitor și plin de iubire, gândea acum”. Un călău cu totul deosebit”, își spusese cu înverșunare, și, spre a se liniști, a scris următoarele versuri:

„Trădarea n-o aveam în sânge, dar ai făcut-o să apară.

Ți-am ascultat cu greu îndemnul tăcut: cu cât de desprindeai de mine cu-atât mă-mpotriveam și nu vedeam o altă cale de a scăpa de suferință decât, de gâtul tău, povară, să mă înec în umilință.

Dacăș fi mers în patru labe și tot vedeam mai bine cerul... Aveam în mine-atâta noapte că nu doream decât hangerul

Și tot în jurul meu pierise, doar tu păraai să fii pe lume, nu mă vedeam și-aproape sigur că nu credeam să am un nume.

Mi-e greu să recunosc acuma imaginea ce ți-o trezeam:

un trup scheletic și speriat nevrând să creadă ce se-nâmplă, atât erai de-nstrăinat.

Muream încet și dureros și ți-am cerut o amânare: ai milă, glasul tău duios mai vreau o dată să-l ascult! Spune-mi că pleci cu-același glas cu care-aș vrea să-mi ceri iertare.

M-ai înțeles și ai venit cu-același glas de mai demult, cu-aceleași gesturi și flori și eu am devenit tumult.

Când m-am trezit, nu eram eu: mirată, am privit cenușa și nu mi-ai mai părut un zeu. Voiam să știi doar unde-i ușa”.

Cât ar fi vrut să poată pleca din oraș fără să-l mai vadă! Doar se mai certaseră și altă dată, când el se purtase mai rău ca un copil și, cu toate că acum era la fel de sigură că *numai el era vinovatul*, n-avusese puterea să plece din oraș fără să-l sune, ca să se împace.

A avut o deosebită satisfacție când, din anumite întrebări ale lui, și-a dat seama că Mircea o căutase la telefon în lipsă. Bineînțeles, dacă ea ar fi fost acasă și ar fi ridicat receptorul, el ar fi închis imediat. Nu, n-ar fi avut curajul să-i vorbească. *Așa era el: neîndurător, indiferent de consecințe. Neîndurător și orgolios.* Când îl numea astfel, se gândea la faptul că Mircea îi luase manuscrisul unui eseu filosofic de-al lui, fără ca ea să-l fi terminat de citit. Oare era cu adevărat *un ucigaș inconstient*?... Nu putea încă să-și dea seama. Ei i se părea un lucru cu totul de neînțeles ca un om cu o personalitate atât de complexă

ca a lui, un om care medita mereu asupra a ceea ce scriseseră alții despre viață, să nu mediteze asupra propriilor lui acte de manifestare. Să se poarte cu atâta lipsă de răspundere, cu atâta inconștiență!” Eu nu echilibrez”, îi spusese cândva, cu o voce orgolioasă, aceeași voce care altă dată era promițătoare de plăceri sufletești nemaiîntâlnite, cărora ea se abandonase de atâtea ori cu inconștiență.

Avea puterea să-l facă să vadă cât e de vinovat. Cu ea n-avea să se întâmple ce se întâmplase cu Ioana. Pentru dezechilibrul ei sufletească avea să-l ierte, pentru că voia să-i dovedească tăria ei sufletească. Ea știa să se detașeze de cele mai mari suferințe. Desigur, *avea să treacă printr-un adevărat calvar, ca să poată să-și înțeleagă personajul*. Dar, pentru Ioana, nu putea să-l ierte. Nici nu știa el ce-l așteaptă! Avea să-i demonstreze că tot calvarul la care-o supunea el n-avea altă menire decât să-i deschidă ochii, să poată să-i arate cât e de vinovat față de Ioana.

Fura sufletele și apoi le lăsa fără echilibru, fugind cu o lașitate de neînțeles pentru ea, privind în urmă cu doi ochi înfricoșați, dar ucigători. Ca și cum nici lui nu-i venea să creadă că se poartă așa.

*

În mod sigur, *Mircea tot pe el se iubea când îi era dor de ea*. Chiar dacă ei doi semănau, și-au dat demult seama de asta, erau și destule deosebiri între ei. Și lui îi plăcea, ori de câte ori avea prilejul, să-i spună: „Multe nu știi tu despre mine”. Nu s-ar putea deloc spune că nu era conștient de cât de mult rău îi făcea când îi spunea asta, chiar dimpotrivă. Și nu era lucru mai trist pe lume, ea era convinsă, decât să crezi că-l cunoști pe omul pe care-l iubești și, la un moment dat, el să te convingă de contrariu. În ceea ce o privea, nu-i plăcea să facă pe misterioasă când nu era cazul.

Sigur, când i-a spus: „Cu cât ai să vii mai rar, cu atât

ai să mă găsești mai schimbată”, a spus o jumătate de adevăr. Nu era un adevăr întreg pentru că simțea că oricât va vrea, tot nu va putea să nu-l mai iubească. Și-apoi, ce sens ar avea să nu vrea să-l mai vadă, din moment *ce numai cu el se putea ea contopi, numai cu el sufletul ei putea să zboare, să se rupă de trup?* Și, chiar dacă și-ar fi ieșit prea tare din sine, cum i se întâmplase de mai multe ori, ea tot n-ar fi regretat, ar fi murit în urma trăirii unor experiențe singulare.

Asta numai ca să poată înțelege ce se petrecuse cu Ioana când s-a hotărât să moară. Da, da, numai ea putea ști cât era de ușor să ia o asemenea hotărâre, deși mulți, foarte mulți oameni nu cred, ajungi să fii privit cu suspiciune.

Acum se detașase destul de mult de el încât să-i poată spune adevărul în față. Să-i arate că *iubirea ei pentru el era o concesie, îl iubea fără ca el să merite*, vina lui față de Ioana fiind acum și pentru ea, pentru alții era demult, palpabilă. Asemănările dintre ei constau, în mod sigur, doar în preocupările lor oarecum comune. Ea era conștientă de diferența dintre ea și *celelalte*. Nu i-ar fi fost lui prea ușor, îi era poate chiar imposibil, să găsească o altă iubită care să-l mulțumească, hm, din toate punctele de vedere. Și cu care să poată comunica la o așa de mare tensiune încât să se contopească, devenind o patimă, o, cât de cumplită prin adevărul ei! Atât de adevărată că, dacă el i-ar fi cerut, n-ar fi pregetat, în asemenea momente, să-și dea sufletul. Ar fi fost chiar o datorie din partea ei, *în numele Adevărului*.

În ceea ce privește dorința lui ca ea să recunoască faptul că ei doi erau *deasupra*, n-avea niciodată să-i răspundă. Era de-ajuns că ei doi simțeau asta. Dar, vorbind cu glas tare despre natura aparte a relației lor, era ca și cum ar fi depoetizat totul. Și doar țineau amândoi atât de mult ca *totul să fie poetic!*

Întâlnirile lor, deși rare, sau poate tocmai de aceea, îi purificau, îi înălțau, redându-le energia pierdută prin amestecul cu cei care-i îndepărtau de adevărata lor natură. *Numai cu ea era el, cel adevărat*, știa asta, și nu putea să-nțeleagă de ce era geloasă la gândul că între el și Maria era un adevăr pe care ea n-avea să-l înțeleagă niciodată. Era sigură că Mircea avea gesturi și trăiri comune cu Maria. *Atunci el era altul, nu era cel pe care-l iubea ea*, așa că n-ar fi trebuit să fie geloasă, din moment ce era vorba de *doi bărbați cu totul diferiți*. Și nici Maria n-ar fi trebuit să fie geloasă pe iubirea lor, din moment ce ea nu-i lua nimic din ceea ce-i aparținea ei. *O altă parte a ființei lui, cea terestră, lipsită de tresăriri, de trăiri profunde, îi aparținea Mariei*.

„Căsătoria ucide dragostea, vreau să rămână totul frumos între noi”, i-a spus el cândva și ea a tăcut, nu știa ce să-i răspundă.

*

În mod sigur, Mircea convenise cu Ioana ca ea să rămână pentru un timp la spitalul din orașelul în care făcea naveta. Era ideea ei. Fiindcă el își motivase repetatele absențe de-acasă prin dorința de a fi singur. Avea să vină acasă doar în lipsa lui. Altfel, cine avea să-i facă mâncare, cine avea să-i spele rufe? Ea nu, nu i-ar fi spălat nicio cămașă, i-ar fi spus că poate să și le spele și singur, că i-ar prinde bine să facă puțină muncă fizică, dacă voia să-i treacă nervii.

Ce să spunem! intrase dumnealui și la ea în bucătărie ca să-i verifice calitățile de gospodină. Credea că nu-și dă seama, că nu știa ce gândea el în acele clipe. Voia să vadă dacă merita să-i pară rău că nu-i era soție. Nu era cazul să aibă asemenea curiozitate, asta o determina să-l așeze alături de ceilalți. Parcă trăiau pe vremea bunicii, când fetele erau alese după calitățile lor de gospodină. Ca și cum ea ar avea timp să fie gospodină. Gospodină putea să

fie oricine. Se lăuda că făcuse și el de câteva ori mâncare. Demonstrativ. Așa mai mersi. Cine nu știe ce înseamnă să faci treabă la bucătărie! Niciodată nu se cunoaște. Timp irosit. Energie pe care ea ar fi putut s-o folosească în scopuri mai înalte.

Desigur, Mircea căzuse de acord cu rămânerea Ioanei la spital. Dar tot el a fost primul care a călcat pactul. N-avea răbdare să aștepte până venea Ioana în Iași. Și-a dat seama după numărul cămășilor călcate, puse pe umeraș. Așa că se suise în mașină și pornise spre Vaslui. Spera vag ca o ieșire din oraș să-l liniștească, să n-ajungă în fața ei un ghem de nervi. Poate chiar discuția cu Ioana avea să-l liniștească. Doar ei putea să-i spună totul fără să joace teatru. Tot năduful pe care l-a ținut în el cât a stat singur, toată buna lui dispoziție forțată, toată pofta lui de a bea câteva sticle de bere, avea să se transforme în furie, într-o furie oarbă, care avea să se reverse din el în cascade. Pentru ca, în sfârșit, să se liniștească!

Pentru că de toate astea, *cine era de vină?* Avea să-i spună Ioanei asta, știa demult cât putea ea să rabde. Toate aventurile lui cui se datorau? Ioana știa ce gândea el, ea era infirmă, așa că trebuia să suporte. Și nici n-a spus că nu acceptă. Încerca chiar un sentiment de milă față de Mircea, ca și cum el ar fi fost cel înșelat. Nu voia să-l facă să sufere. Ar fi suferit ea oricât, numai să-l cruțe. *El era puiul ei. Ea nu avea alt pui.*

„Se vor liniști toate până la urmă, ai să vezi”, a întrerupt ea tăcerea, cu glas potolit, ca să-l liniștească. De-asta venise el acum la spital, de-asta nu mai avea răbdare s-o aștepte acasă. Ca să-i arate cât se înșela. Că ceilalți se amestecau în viața lor, pe care ei o considerau normală așa cum era ea. Numai ei doi puteau să știe ce era bine și ce era rău între ei. Pentru că răul sau binele era numai al lor. El nu voia să trișeze. El n-ar fi putut, ca Ion Prună, să meargă cu soția lui la braț pe stradă, ca să-i convingă pe

toți cât se iubesc, în timp ce pe de altă parte... Toți cei de la județeană de partid știau ce făcea el între două ședințe. Toți mijlocitorii care-i dădeau o cheie cu care să deschidă o ușă. Prună nu intra în încurcături. Nici soția lui nu făcea copii, nici prima lui soție nu făcuse. Probabil că el era vinovatul. La acest gând, Mircea a surâs, desigur. I-ar fi părut bine ca Ion Prună să fie steril. Un om care în față se prefăcea că-l înțelege, în timp ce prin spate... bârfa era în floare. Și tipei ăleia de la Comitet, îmbrăcată și machiată ca pentru bal, știe el ce i-ar fi făcut. Ca să nu mai îndrăznească să-l judece.

*

Când a ajuns Mircea la spital, Ioana plângea. Se învîinețise toată de frig și de plâns. Ghemuită, mică, în patul alb de fier, adâncit la mijloc, de-abia se mai vedea. Marginea tare și rece a patului, în locul în care se termina salteaua, îi intrase adânc în carne, lăsându-i pe frunte o dungă roșie. Dar ei nu-i păsa. Părea să n-o surprindă nici venirea lui acolo. Mircea credea că ea ar fi trebuit să se bucure. După atâta distanță cu mașina, își spunea el, ar fi meritat mai multă atenție Brusc, realiza faptul că Ioana făcea de ani de zile această distanță cu trenul. Ea nici n-a vrut să-și ia carnet. Mașina era a lui. S-o aibă el când vrea. Și nici nu era ea o fire căreia să-i placă să conducă. Ei îi plăcea să viseze. De-asta îl înțelegea atât de bine pe Mircea. *În vis, toate erau normale.*

Dacă i-ar fi făcut și Ioanei un copil, nu l-ar mai fi așteptat atâta singură. Cât îl invidia pe micuțul lui coleg, care-l însoțise la Comitet și asistase la respingerea cererii lui în care solicita să fie membru P.C.R., și care l-a invitat la el acasă ca să mai scape de tensiunea căpătată în timpul ședinței! îl invidia pentru că, pe întuneric, în fața blocului, fără să se teamă de noapte, îl aștepta un băiețel frumos, cu păr negru, cârlionțat. Mircea încerca să-și imagineze ce va simți micul său coleg când va intra în casă. Câtă căldură

putea fi în acea casă unde se întâlneau toți trei! Câtă fericire! Și când te gândești că micuțul lui coleg nici nu era conștient de norocul lui. Așa sunt oamenii, nu știu să prețuiască ceea ce au.

Acum știa ce să hotărască. De-asta și venise atâta timp cu mașina. Să hotărască. Să-i spună Ioanei că el deja a hotărât. Privirea lui era dușmănoasă. O privea în tăcere. Să nu creadă cumva că-l impresiona cu lacrimile. Era sătul de lacrimile ei. El știa să facă tăcerea ucigătoare. Tot Ioana trebuia să-l salveze. Să-l ajute să aibă curaj. Să-i spună *ei* tot ce-avea pe suflet.

„Nu te mai frământa atâta, sunt pregătită să mă dau la o parte. Acum pot să mă rup de tine, pentru c-am reușit să-mi închipui c-ai murit. De-asta plângeam. Te plângeam ca pe un mort. Dar acum simt că m-am liniștit. Am început să mă obișnuiesc cu gândul. Am să fiu liniștită, dacă am să te știu pe tine fericit”.

„O, Ioana, cum vorbești tu! Ce s-a întâmplat cu tine de poți gândi așa?! La mine nu te gândești? Nu te gândești pe mâna cui mă lași? Ce-o să se întâmple cu mine?...”

La asta nu se aștepta: să poată Ioana să renunțe la el și să fie liniștită. Tocmai *ea* să fie cea care să-l părăsească! Nu, nu, asta nu putea să îndure!

*

Ioana n-a renunțat dintr-odată la luptă, a avut mai întâi o perioadă de pândă. Îi urmărea lui Mircea expresia feței când citea distrat sau concentrat dintr-o carte. Îl urmărea cu perseverență și teamă. O teamă care-i plăcea, aproape c-o aștepta. Era, totuși, altceva decât starea de amorțeală, de sfârșeală pe care i-o provoca lipsa de iubire. Se apropia ca o somnambulă de el, ridicându-i bărbia și încercând să-i prindă privirea cu dibăcia unui psihiatru.

„Ei, ce vezi? te-am lăsat să vezi tot”, își revărsa el indiferent glasul.

„Adevărat?” întreba ea, cu un glas venind parcă din

altă lume.

„În măsura în care tu vei ști să vezi. N-ai aflat încă? *Eu sunt un altul, mereu un altul*”.

I se părea și ei că e *un altul, mereu un altul*, mai ales când îl auzea vorbind despre lucruri care pe ea n-o interesau. Când citea ziarele, nu reținea nimic, toate știrile treceau pe lângă ea. Prefera să creadă că toți oamenii trăiau în pace și liniște. Uneori își dădea seama că numai înăuntrul ei nu era liniște și atunci îi venea să-și bage degetele în urechi ca să nu țipe. S-alunge dezordinea care-o făcea să-și piardă liniștea.

„Ce mai e pe lume?” îl întreba uneori pe Mircea și ar fi vrut să-i spună că e bine, e totul bine.

„Stai liniștită, iubita mea, sunt cu tine, sunt lângă tine, când suntem împreună, nu se poate întâmpla nimic rău”. Dar el era plictisit. Plictisit și nervos, nerăbdător să fie singur.

Uneori în mintea ei glasul lui suna cald, prietenos, ca atunci când îi plăcea să se joace cu copiii. Cât de fericită era când îi vorbea ca unui copil, care nu e conștient că se schimbă, că e și el *un altul, mereu un altul*!

*

Disparația Ioanei i-a zdruncinat structura lui interioară falsă, structură pe care o confunda cu cea reală. O structură clădită pe jocul periculos al metamorfozei. El își permitea să facă orice, să se poarte ca fitecine, pentru că știa să se detașeze, să deteste oricând, cu indiferența unui călău, ceea ce îmbrățișase mai înainte. Nepăsător la ochii și la gura lumii, ajuns acasă, își scutura carapacea de broască țestoasă, protectoare desăvârșită a sufletului lui de copil, și se cufunda în zonele greu sondabile ale căutărilor, cu bucuria copiilor începători în învățarea alfabetului.

Unde era esența adevărului? Încerca s-o găsească plonjând într-un spațiu imponderabil, considera că în jurul

lui sunt doar goluri, halouri. *Existase vreodată Ioana?*... A, da, trebuia să fi existat, pentru că orice explorator are nevoie de hrană, fie el chimist și filosof, cum era Mircea, scafandru sau cosmonaut. Și Mircea mânca cu mare poftă mâncarea pe care Ioana i-o pregătea, ghicindu-i mereu gusturile, dorințele, în timp ce el se întreba distrat cum de nu se plictisește în toate după-amiezile singură în bucătărie, neprețuind dragostea pe care ea o revărsa în felurile mâncăruri, alături de sare și mirodenii. Dragostea ei îl plictisea prin conștiinciozitatea ei prozaică.

Neabătuta ei credință afecta starea poetică în care lui îi plăcea să trăiască. Stare în care altă dată o atrăgea și pe ea, făcându-i acum și mai mult rău, prin înprospătarea trăirii la care nu putea să ajungă decât prin el. Îi înprospăta mereu credința că poate atinge inefabilul și mirificul fără ea.

Miracolul, întreținut de amestecul realului cu irealul, îl făcea să se simtă încontinuu cuprins de o stare poetică. Stare accentuată de plimbările lui singurate, repetate adesea în imaginație. El nu mai voia s-o audă pe Ioana când îi spunea: „Așa m-aș plimba, Puiuțule!”

Imaginația îi dădea bucuria unor trăiri mult mai intense decât cele ce existaseră cândva aieva. Imaginația lui tăia linia orizontului care desparte pământul de cer, umplându-i sufletul cu puteri bănuite numai de el. De unde-i veneau aceste puteri? Din pământ sau din cer? Cât cer era în el și cât pământ? Nu știa. A trebuit ca Ioana să moară ca să-și dea seama. El voia să împace și cerul și pământul prin acte iconoclaste. Ioana iubea cerul din el și el îi oferea numai pământ, după ce-o lăsase să cunoască nebănuitele frumuseți ale cerului său.

Vai, dar norii sunt călători, asta n-a vrut ea să înțeleagă și nici el n-a avut răbdare s-o ajute. Erau mereu alte și alte zone cu efemeride care trebuiau să se bucure și apoi să moară, iradiate de emanațiile cerului și pământului

din el. Și cine poate ajuta cerul sau pământul să se ferească de trăsnetele sau cutremurele care-l așteaptă?... Soarele e orb și când răsare și când apune, vulcanul e orb și când e viu și când e stins.

Ei, da, se întâmpla să-i mai placă o alta și nu putea să țină în el, trebuia să-i spună, mai ales că ea nu știa să se prefacă, să-l facă să creadă că nu suferă. Îi puneă întrebări pe care le credea inofensive, tocmai când el ar fi vrut mai mult ca oricând să nu i le pună. În clipa în care Ioana puneă întrebarea, toată vraja pe care Mircea o trăia, dispărea fără întoarcere, ea era mereu un al treilea.

Și el era aidoma vulcanilor care nu se potolesc până nu aruncă în afară fierbințeala lavei. Căldura pe care o emana el era molipsitoare și, vai, periculoasă! Și ce vină are vulcanul care știe doar să explodeze, ignorând firele de iarbă din jurul lui, fire care tocmai își legănauf sufletele în ritm de dans. *Și vai, fire de iarbă sunt tot atâtea câte efemeride, prostitute, năucite, în jurul unui singur soare.*

Ea știa. Mircea nu trebuia să-i spună nimic. Înainte nu credea, dar când *s-a întâmplat*, el s-a convins că și soarele se poate uneori stinge. Și se mira cum de nu și-a dat mai demult seama de asta. Știa că ar fi fost imposibil, pentru că vulcanul e sortit să moară și să renască din sine, iar victimele pe care le face sunt victime pe propria lor piele, sunt vinovate că n-au știut să se ferească.

Darul lui era la fel de periculos ca al regelui Midas care transforma toate lucrurile pe care le atingeă în aur. El transformă ființele în gânduri și cuvinte. Și era la fel de adorat pe cât era de trist în neputința de a se desface de păcat și de singurătate.

Mereu voia să privească Aurora după ce-o făcea să dispară. Știa că nu se mai poate, dar, vai, la ce-i folosea un dar atât de periculos, ca cel de a atrage aurorele în preajma sa, dacă nu le vedea decât când erau prea departe de el?...

Mircea știa că avea acest dar minunat, dar ucigător. Se simțea ca un Dumnezeu. Și cât era de trist, vrând să fugă de un dar pe care nu-l voia, dar care, totuși, îl atrăgea! Dacă Dumnezeu are două suflete, unul de diavol și altul, de înger, înseamnă că și el era un Dumnezeu. Un Dumnezeu al vulcanilor care nu ucid dintr-odată vietățile din jurul lor, le înăbușă mai întâi cu iradiațiile emenate de structura lor specifică. Orb și neputincios împotriva puterii lui de a ucide când ar vrea să iubească.

Căldura pe care o emana era doar momeala, pentru a putea dezveli sufletele pe care voia să le fure. Și-atunci, ce-avea să facă el cu atâtea suflete? Trebuia să izbucnească, să distrugă totul în jur, până va ajunge să se distrugă pe sine, pentru ca apoi să poată iar să renască.

Când închide ochii și vrea să-l vadă, îl vede alergând cu privirile pierdute, înspăimântat să nu piardă ultima speranță care mai lucește în ochii lui. Mâinile întinse, cu degetele desfăcute, o fac să creadă uneori că el ar avea aripi.

Dacă n-ar ști, vai, dinainte, adevărul, mai c-ar crede că Mircea va reuși să prindă, în sfârșit, Aurora!

Dacă ar fi mereu în preajma lui, gândea în cei cinci ani de absență de lângă el, totul ar fi la fel de trist ca înainte. Trist și miraculos. Miracolul ucide. Acel miracol care-l făcea și pe el să fugă cu mâinile întinse: *Fata Morgana*. Și ea se simțea alungată de același blestem să fie mereu foarte aproape și totuși, cât de departe de el!

Suferința lui era suferința ei. Suferință pe care ea o cânta și atunci când Mircea nu bănuia nimic. El era dintre aceia care nu știu să trăiască suferința altora și nici nu doresc să știe. Mircea martiriza, crezând că el e martirul.

*

Erau legați prin fire nevăzute ei doi, Ioana mai credea încă asta. De când Mircea era concentrat și venea doar seara târziu, o dorea mai mult. Sau poate nu mai avea

chef de ceartă, fiind prea obosit?...

Suna la ușă scurt și vesel. Îi era lene să-și scoată cheia sau îi făcea, într-adevăr, plăcere să vadă cum îl întâmpină Ioana?... Amintirea îl trăgea mult înapoi. Suflul lui voia să împrășteze numai ceea ce-a fost frumos". Dacă s-ar alcătui o viață numai din clipele frumoase ale unui om!...", gândea. Nu, ea nu iubea viața, dacă n-o iubea el. Ioana își dorea să fie frumoasă numai pentru el. O vedea închizând ochii și așteptându-l: n-o purtase pe brațe, prefăcându-se c-o scapă, dându-i apoi încet drumul jos pe covor?!... Sărutând-o până amețea, până nu mai știa?!...

"Mircea, tu tot mă mai iubești, știam eu că nu m-am înșelat". Dar când el venea acasă, ea rămânea mereu nedumerită: nu știa c-o purtase pe brațe, sărutându-i trupul făcut pentru el, numai pentru el?!...

Mircea își amintea cum într-o seară, întorcându-se de la teatru, o urcase în brațe șase etaje. Ochii lor se adânceau unii într-alții, se reflectau ca în oglinzi mișcătoare. Și toate se învăteau, se rostogoleau odată cu ei, toate îi amețeau, fiindcă ei înșiși se amețeau.

A doua zi, Mircea se întorcea din nou seara târziu, Silvia era sigură. Era încredințat de cele întâmplate, nelămurit încă. Ioana îi părea din nou absentă. Se gândeau unul la altul, dar altfel decât cu o zi înainte. Bucurii și dureri se desprindeau din ei, apropiindu-i sau îndepărtându-i unul de altul, oprindu-i să uite ceea ce trebuia uitat. Când Mircea se îndrepta spre ea, cu aceiași pași pe care-i făcea când ea îl aștepta, nerăbdătoare și chemătoare, electrizând amândoi covorul și apropiindu-și în priviri, într-o amețală acaparatoare, mobilele din jur, un câine părăsit îi apărea Ioanei în față. Un câine care, deși avea o cușcă bună și frumoasă, stătea cu urechile blegite într-o ploaie mohorâtă de toamnă". Bietul de el, murmură ea, cu privirea pierdută, bietul de el, ce-o fi pățit

de are ochii atât de triști și abia scâncește? Ar vrea să urle, dar e prea obosit ca s-o facă. Ar fi vrut s-o așeze pe blana din fața biroului și cu ochi lăcrimând să-i ceară iertare:

„Am glumit, iubita mea, *băbăția* mea, unde ai fost de nu te-am *văzut* atâta timp?...”

„Am fost aici, lângă tine, dar nu știu tu ce-ai avut, s-ar fi grăbit ea să-i răspundă, cine mi te-a furat de nu m-ai văzut așteptându-te? Omul meu cu ochi nevăzuți, nu ți-am fost frunză umedă să-ți răcorească buzele și fruntea îndurerată, de ce m-alungi?... Nu ți-am fost liană, de tine îmblânzită, nu ți-am fost muzică?...”

Dar ceva îi stătea în gât și în piept, ceva ca un nod. Un nod făcut din nimic, acel nimic ucigător, care se cheamă *nimic* numai pentru că nu se poate explica. Nimeni nu știe din ce-i făcut, aer sau vid, doar că nu te lasă să respiri. Te trage în jos, spre pământ, când tu vrei să te simți zburând spre cer. *Où sont les neiges d'antan?*... Unde sunt zăpezile de altă dată?... se întreba Villon. Poetul, tâlharul și ucigașul Villon.

„Înțelege, Ioana, lucrurile sunt așa cum sunt, a fost o greșeală pe care tu trebuia s-o vezi înaintea mea. O femeie care vrea să stea cu mine trebuie să reziste, să se remarce prin *arta de a se sacrifica*. Eu n-am timp de nazuri, de mofturi femeiești”.

Cuvintele lui s-au izbit întâi de un zid, de existența căruia nici el și nici ea nu și-au dat imediat seama. El mult mai târziu, când ar fi dat orice s-o regăsească, s-o poată întoarce din neantul în care cu nepăsare ea se lăsase târâtă.

...” O greșeală pe care tu trebuie s-o suporti, dacă n-ai altceva mai bun de făcut. Să rezști sau să pleci, trebuia ta, eu n-am timp pentru asta. Doar în întunericul tău de radiografii și radioscopii îți mai stă încă bine să fii îndrăzneată, cum ai fost și cu mine cândva și nu mi-a displăcut deloc atunci. *Iubirea trebuie să fie nesigură*,

plină de surprize, nu ca tine, o pasăre în colivie, căreia la un moment dat te plictisești să-i mai dai mâncare și apă”.

A tras-o lângă el, a luat-o în brațe și a așezat-o pe pat, vrând să creeze, crezând chiar sau numai amăgindu-se că-l creează, acel moment de pace sufletească pe care-l doreau amândoi.

„Ce bine-i cu tine!” murmură el”.

„Ce bine-i cu tine!” îngâna ea. Fețele lor se luminau, se destindeau, trupurile lor erau ritm, muzică, ritual...

„Ioana, numai pe tine te iubesc, numai pe tine te-am iubit, înainte de a ne cunoaște și după ce ne-am cunoscut, mereu, mereu...”

„Și eu, și eu, deveneau șoptele ei ecou, eul lui întors într-o oglindă a sufletului ei deveneau. Pentru veșnicie ne iubim, pentru veșnicie ne suntem leagăn, amin”. Era rugăciunea lor păgână, pe care numai el o uitase, se rătăcise, daa, se rătăcise... Ei, nuu, dar totuși... *Cine era de vină? Cine era? Cine era?*...

Măinile lor se desprindeau, privirile lui se pierdeau, se întorceau înapoi în ochi, ascunse și grave, înăsprite și amare. Ioana se crispa, aștepta. Știa ce-o să urmeze, dar ar fi vrut să nu știe.

„Ai oboșit? Îl întreba. Vrei să rămâi singur?” îngăima.

„Nu, vreau să stau cu tine, iubito, vreau să-ți spun o vorbă. Spune-mi, de ce-i scriai lui Mihai? L-ai cunoscut bine? L-ai iubit? „Trupul lui era un arc, gândul lui, un pumnal, sufletul, o lacrimă.

„Trebuia să trăiesc pentru tine, să rămân a ta, n-am știut să mă apăr, și-acum, și-acum... Șoptele ei se topeau, mureau și ea simțea cum moare odată cu ele.

Așa că se trezi recitând în gând:

„Prima poartă a sărutului s-a frânt în lut.

Uite, soarele moare nu-mi mai e scut. Agonizează subțire în cioburi rare, până în mine se face amiază până în mine se face noapte până n-apare hlamida albă,

înșelătoare.

Nu mă mai minți că-s zburătoare că-n alte lumi mă pot roti?...

Doar crizantemele nu se mai scutură doar crizantemele din dragoste nu știu muri”.

„Spune-mi, cum a fost? Cine a vrut întâi? Tu sau el? Sau te pomenești c-a fost ceva reciproc? V-ați îndrăgostit amândoi în aceeași clipă?”

„Nu știu, nu mai știu, am uitat, de fapt, am uitat demult, pentru mine, numai tu ești”, își înăbușea ea cuvintele, topindu-le, nimicindu-le cu lacrimi. A renunțat, în sfârșit, se gândea, Mircea n-o mai iubea pe Ioana sau doar credea că n-o mai iubește. Gelozia lui nu era decât orgoliu, ce păcat! mai ales pentru ea, pentru că rămânea singură, singură...

Dar el, cum era? și-l închipui gândind pe Mircea, trebuia să se mintă pe el, dar nu, așa nu, nu se mai putea, Ioana ar fi trebuit să-l aștepte la nesfârșit, chiar dacă nu era sigură că el se va întoarce la ea. Nu trebuia să iubească pe altcineva. Și încă pe cine? Pe prietenul lui! Singurul lui prieten!

„Nu, între noi nu se mai poate întâmpla nimic, nu-i nevoie să mă asiguri, își amintea Mircea dintr-o scrisoare de-a Ioanei, scrisoare pe care avea s-o citească și Silvia mai târziu. Poate pentru tine n-are nicio importanță, dar în ceea ce mă privește nu există decât două extreme, a o face între acestea mi s-ar părea stupid și fără sens. A pleca împreună ar însemna o serie de situații tâmpite. Am vrut să știu dacă-l iubesc. (Poate nu e tocmai cuvântul potrivit, dar...). Îi scria lui Mihai, prietenului lui, că-l iubește pe Dragoș. Niciodată nu i-a spus Ioana cine era Dragoș.

„Cine era Dragoș?” a întrebat-o amenințător pe Ioana, ea era sigură de asta.

„Poftim? a răspuns Ioana, de unde era dusă, dintr-o moarte sau dintr-un somn. Poftim?”

„Vrea să câștige timp, asta e, vrea să câștige timp”, și-a spus în gând Mircea, dar nu-i merge, nu mă duce ea pe mine, nuu! apoi și-a ascuns capul sub pernă, nu mai voia să audă, nu-l mai interesa răspunsul...

...” tocmai pentru că știam că nu pot lupta împotriva mea, că sunt lipsită de voință”.

„Asta, da!”

„... și, totuși, i-am promis un lucru în care am crezut, în care cred”. În definitiv, nu poți și nu se poate spune c-a existat vreodată dragoste între noi. Poate *momente*, în rest, am fost prieteni, de aceea ți-am spus întotdeauna totul, fără nicio rezervă”.

„Asta să i-o spună ea cui vrea, nu mie, nuu! Și chiar dacă n-a fost nimic, ce lipsă de pudoare, ce lipsă!”

„Poate Dragoș avea dreptate când spunea că am ceva din superficialitatea Otiliei călinesciene. S-ar putea ca ultimul om pe care l-am iubit să fi fost Paul, dar nu mai cred nici asta acum. Înțelegi că, atâta timp cât nu poți avea un lucru, te consideri nefericit în ultimul hal, dar, când îl ai, devii indiferent. Probabil că pentru tine e un lucru oribil, dar gândește-te ce tâmpit poate fi pentru mine, mai mult decât pentru oricine altcineva. De fapt, mi-e teamă că nu iubesc, că nu mai pot iubi pe nimeni, că totul e numai autosugestie. E un lucru îngrozitor și pentru a-l recunoaște am nevoie de curaj”.

„De ce-ai acceptat să vă-ntâlniți, dacă nu-l iubeai? a întrebat-o și Ioana n-a răspuns, ce ghinion! El o determina să descopere ceva ce ea nu bănuia: *nu știa că nu știe de ce-a acceptat să se-ntâlnească cu Mihai*.

Ioana a încercat s-ațipească cu acest gând, poate când avea să se trezească, avea să afle. Poate că Mircea avea s-o lase în pace, dacă avea să vadă c-a adormit.

„Mircea, mi-e somn, nu mă pot gândi acum la asta, nu mă pot gândi la nimic acum. Desigur, am avut un motiv, dar nu mai știu acum care”.

„Ce fel de motiv, dacă trebuie să te gândești, ca să-l afli? Eu vreau să-mi spui acum, altfel nu te las să dormi. Și, ca s-o încredințeze de cele spuse, și-a apăsât cu putere brațul încordat în gâtul ei dezarmat și docil. Ca să nu zici că nu te iubesc”, i-a spus.

„Am acceptat să ne-ntâlnim, se gândea Ioana într-un târziu, nemaiputând să adoarmă de durere și spaimă, pentru că mă atrăgea spre el ceva fără voia mea, ceva ce n-aș putea defini, dar cred că se confundă cu fuga de singurătate. Nu știu dacă tu ți-ai dat seama, dar când doi oameni au ceva să-și spună, se formează ceva între ei, aerul devine mai dens și mai cald. Nu-mi era niciodată urât cu el. Lanceput credeam că asta-i dragoste, mă credeam fericită pentru că întotdeauna știam ce gândește, știam ce ar fi putut să-mi răspundă, dacă-l întreb ceva. Nu știam că oamenii sunt atrași de ceva care lor le lipsește. Dragostea e ca o boală, ca o moarte, simțeam asta ori de câte ori mă gândeam la tine. Erai ca o moarte pe care mi-o doream. Și am simțit c-am înviat când ne-am reîntâlnit din întâmplare. Am acceptat pentru că simțeam că el mă iubește. Trebuia să fiu a lui pentru că mă merita, a fost singura mea consolare după ce tu m-ai părăsit fără explicații. Mai târziu, aveam să-mi dau seama că dragostea nu alege pe cel care merită, că trebuie să fii bucuros dacă poți iubi, fără să aștepti să fii iubit”.

*

În urma unor asemenea discuții, Ioana își pierdea simțul realității, se simțea plonjând într-un spațiu imponderabil, ruptă de toate lucrurile din jur, deși mai prinsă de sol ca niciodată. Senzația de zbor care te cuprinde ori de câte ori te simți ușor, fiindcă n-ai griji, era, vai, atât de departe de ea! Un dor năvalnic de a merge aiurea, de a se opri nu importă unde, în magazine sau cafenele, în restaurante sau bodegi, de a fuma, lucru pe care ea nu putea să-l suporte, închizând pe jumătate ochii

și risipind fumul printre dinți, de a da, unul după altul, două-trei pahare de cognac pe gât, de a flirta cu un bărbat de la masa vecină, pe care să-l lase apoi bosumflat, prin plecarea ei neașteptată, însoțită de un râs isteric.

Ar fi vrut să găsească un loc în care să se gândească la toate și la nimic, în care să uite de toate și de toți. Însoțită doar de imaginea omului iubit, de imaginea și de realul existenței lui în același timp. Să fie vis și realitate, amăgire și adevăr. Să fi fost Mircea și să nu fi fost el. Să fi fost soț și să nu fi fost un soț imposibil și amenințător, sufocant, nepăsător și persiflant, egoist și disprețuitor. *Car, ce n'est pas pour vous l'amour, madame, c'est seulement votre image qui suggère l'idéal des hommes. La femme, c'est la totalité et le néant, c'est l'oiseau en cage.*

O zi de nepăsare și de uitare, de trăire fără griji, fără datorii față de ceilalți, de *ai ei*, care erau totuși, atât de puțin *ai ei* când era neajutorată, însingurată. O zi de vorbe necăutate, dar primite cu bucuria clipei și a dorului de cuvinte dragi, de nimicuri necesare sufletului întemnițat.

*

Avea să meargă cu Mihai, el era acel om de neînlocuit, nerăsplătit pentru sufletul și pentru timpul lui, petrecut alături de ea. Și ea fusese atât de indiferentă la suferința lui! Voia să-i rămână prieten, nu-i oferea și nu-i cerea nimic mai mult, dar fără el pierdea totul, totul..." Ce bine-i cu tine, ce bine c-ai venit! Oamenii poate mă credeau nebună, cum stăteam în ninsoare, fulgii nesimțindu-i ca în copilărie, pe ochi sau pe vârful limbii, ci direct în suflet, amestecați cu sângele care îmi îngheța în trup.

Să nu iei prea în serios ceea ce-ți scriu, poate că nu-i decât prima criză de melancolie din acest an, tu știi că eu uit foarte repede *les idées noires*. Oare cât să fi trecut de când visam în noapte, cu trupul îngropat pe jumătate în nisip, crezându-mă o nedescoperită Mona Lisa?...

Poate că era mai bine să nu-ți fi scris într-un asemenea moment, dar mă conving încă o dată că posed *un goût trop vif du risque*. Cred că m-ai intuit bine în timpul tăcerii tale și m-ai luat așa cum sunt. Și, uite, fac o descoperire ad-hoc: *le goût du risque tient de l'intuition et de l'instinct*. Totuși, nu mă mai pot entuziasma prea repede. Nenorocul meu e că nu m-ai cunoscut așa cum aș fi putut fi. A murit ceva în mine care nu știu când o să mai renască sau care pur și simplu stă ascuns. Îi este teamă acestui *ceva* care ar putea fi sufletul.

Știu că timpul este cel mai bun sfătuitor, ne sfătuiește chiar împotriva noastră, așa că cel mai înțelept pentru noi ar fi să rămânem prieteni, ca doi oameni care n-au uitat că și-au înfrumusețat unul altuia trecerea. Sper să-mi răspunzi, să nu mă prindă Anul Nou cu singurătatea în suflet”.

„Să fim serioși, Ioana! Am devenit sceptici? Atunci cum rămâne cu timpul, despre care spuneai că trece repede?... Cred că acum îți dai seama că nu există timp decât în măsura în care luăm cunoștință de el. Când suntem bine dispuși și dorim să ne menținem această stare, timpul trece fără să ne dăm seama. Când suntem indispuși, nerăbdători în așteptarea unei ființe dragi, timpul trece încet, se târăște, curge ca o smoală sau alte comparații potrivite.

Altă dată nu te simțeai singură și acum, da? Fiindcă nu ești iubită sau fiindcă nu iubești? Acum ai neapărată nevoie să știi că există un om care nu te-a trădat. Dar n-ai observat că *și tu ești ca toți ceilalți*? Te interesează fericirea lor doar în măsura în care o întrețin pe a ta. Ai aflat, deci, că toți oamenii sunt egoiști, tu nefăcând excepție. Și eu, de ce crezi c-ar trebui să fiu altfel?...

E bine să ne autoexaminăm în permanență, să ne analizăm succesele și timpii morți. Cum s-ar spune, să nu ne îndepărtăm prea mult de prezent, nici în trecut, nici în

viitor, pentru a nu ne pierde echilibrul. Analizăm cu luciditate ce trebuie să facem, ținând cont de ceea ce-am făcut. Pentru a ne păstra optimismul, trebuie să calculăm

„La rece” ceea ce trebuie făcut ca să fie din nou bine, iar ceea ce nu ne convine, să uităm. Pentru că nu există amintire dureroasă, ci doar rețrare dureroasă, determinată involuntar. O rază de soare îți va face la fel de bine uneori, ca apropierea de altă dată a ființei iubite, de a cărei existență uitaseși, instalând regretul pentru clipe ce nu mai pot fi întoarse. Deci, important este ceea ce-ai să faci de-acum înainte, fără să suspenzi, bineînțeles, trecutul undeva în vid”.

„Ai devenit mai incisiv și nu-mi displace. Acum ești cu adevărat bărbat, Mihai. După ce am citit scrisoarea ta, îmi venea să strig, fără teama că aş minți: mi-e dor de tine! E trist că n-avem posibilitatea să ne vedem.

Că memoria involuntară ne face feste, că ne transformă în melancolici când ne așteptăm mai puțin, e adevărat. Așadar, a-ți face rechizitoriul trecutului este la fel de ridicol ca memoriile unei vedete de treizeci de ani.

În legătură cu planurile de viitor, pot să admit că sunt absurde, ca acel ceva numit Ideal sau Meka sau Azur. Câteodată mă gândesc că nu-și are rostul tot zbuciumul meu, din moment ce nu știu dacă există cu adevărat fericire. Cred că vina cea mare e în mine: trăiesc dragostea la temperaturi prea înalte, ar fi imposibil să țină mult. Am dorit întotdeauna să fie ceva reciproc și se întâmplă să nu fie, cred că-mi este teamă să mai iubesc. Și totuși, ce-aș putea face?... Când nu iubesc, e ca și când n-aș fi. Dar cine știe, poate că tot ce-ți scriu, nu-i decât prima criză de melancolie din acest an.

Să prinzi orice clipă ca s-o trăiești, tot tu îmi spuneai, fără să privești în urmă. Dar mie nu mi se întâmplă decât lucruri banale, pe care le uit imediat ce au trecut. Sau de care nici nu-mi dau seama.

Aaa, uitam să-ți spun, te-am visat într-o noapte. Te-am descoperit întâmplător, deschizând o ușă. Eram foarte supărată pentru că tu nu voiai să mă vezi. Nu mai știu cum s-a terminat visul, poate mi-l spui tu mai departe, doar știi că eu am soră bună incertitudinea”.

„Să știi că mi-e dor de tine, dar nu știu exact ce fel de dor. Aștept cu indiferență, pierd timpul cu nimicuri, pentru că simt că-mi limpezesc mintea. Îmi vine să râd de mine cât sunt de singură! E de-ajuns un singur punct vulnerabil care se-nchide greu. Oare se va închide?...

Știu c-ar fi fost mai bine să nu-ți spun asta, dar tu știi cum sunt eu, spun tot ce-mi trece prin minte. Am ajuns la concluzia că dragostea e cea mai ciudată femeie, reacționează întotdeauna imprevizibil. Trebuie să te porți foarte diplomat cu ea, dacă vrei să n-o pierzi. Și eu, te-ai convins, nu știu să fac decât teoria chibritului”.

„Uite că-ți vorbesc și despre dragoste, începea răspunsul lui Mihai Scutelnicu la scrisoarea trimisă de Ioana. Dacă n-am avut bucuria să mă poți iubi, vreau să am această bucurie mică de a vorbi despre ea. Încep prin a-ți spune că la fiecare vârstă dragostea o simți altfel. Asta pentru că experiența vieții te face să vezi lucrurile așa cum sunt: să te convingi că pentru fericire, care este mereu mai greu de ajuns, e bine să nu ai prea multe scrupule, mai ales că treptat îți dai seama că partenerul în dragoste e întotdeauna mai puțin credincios decât tine.

Deviza teoretică a fericirii cred că o știi și tu: dăruiește-i celui alt ceea ce ai dori să primești. Dar, dacă există, această reciprocitate nu ține prea mult, pentru că *există mereu unul care iubește mai mult*. Consecințele cred că ai avut și tu ocazia să le cunoști. Dacă nu, vei avea acest prilej, în mod sigur, pentru că și tu trebuie să ai această experiență, pe care o are toată lumea, întotdeauna pe seama altcuiva.

Cam asta e dragostea, așa cum o văd eu acum când

îți scriu. Statornicie există, dar în marea relativitate a vieții. Statornicie sub formă de sclipiri, pentru că tot ce e nobil se plătește cu trecerea în neant.

Și totuși, chiar dacă ieri sau încă azi dimineată gândeam că n-am să-ți scriu, (aveam destule motive să gândesc asta) îți scriu, și cu câtă plăcere! Da, avem nevoie de singurătate ca să stăm de vorbă cu noi înșine, să nu ne risipim gândurile și simțirile, dar să știm că undeva, mai aproape sau mai departe, se află fratele sau sora noastră de suflet. Așa cum unui copil îi place să stea singur când știe că părinții sunt în camera de alături.

Poate că uneori ne rătăcim, dar ne întoarcem cu și mai multă voluptate, și mai convinși că noi doi semănăm. Și iubirea devine mai întreagă, mai puternică. Desigur, rătăcirile să nu fie de lungă durată, sufletul nu are mereu puterea să cicatrizeze”.

*

Într-adevăr, după un timp, a renunțat să-i mai scrie lui Mihai despre fată, dar până la urmă s-au descurcat și fără el. S-au iubit, bineînțeles, și-acum ea făcea pe floarea ofilită în camera obscură. Ce nerozie! Și el, care a crezut toată povestea aceea tâmpită cu liceanul! Trebuia să-i spună, știa cum să-i scoată cuvinte cu cleștele, și-l închipuia Silvia gândind pe Mircea. E firesc să te destăinuiești unui prieten, dar ea trebuia să fie pedepsită. Auzi: „Poate de aceea m-am lăsat în cele din urmă cucerită, înaintam inconștient spre tine!”

„Ioana, a întrebat-o, trecând la atac, ce-a fost între voi? V-ați iubit și pe urmă, gata, s-a sfârșit iubirea? Cum de nu mi-am dat seama, când ne-am reîntâlnit, că *nu mai erai ca acum 7 ani?*...”

Ioana nu-i răspundea și nici ea nu-și dădea seama cât era de tristă. Mircea luase tristețea ei drept un pretext pentru a-i arăta câteva scrisori prin care spera să se disculpe.

„Mihai, e minunat, e al zecelea an de când vin la mare! Dar acum e mai frumoasă, mai vie. Atâta căldură și atâta soare! Soare mult, dragoste, fericire... Mihai, dragul meu...

Aș vrea să fii aici, să vezi, să auzi! Dacă ai fi aici!... Te-aș duce peste tot, am fugi de-a lungul plajei, am înota și apoi am râde, am râde ca niște copii, am râde mult și poate că tu ai fi fericit măcar pentru o vară. Seara ne-am plimba pe faleză sau nu, nu, pe plajă, cu picioarele goale-n nisip și am spune versuri. Tu, pentru iubita ta, iar eu... pentru... pentru... știi, pentru mare și pentru noaptea care ar fi frumoasă oricum. Și pentru iubitul meu, pe care nu cred că-l voi vedea decât întruna din cele șapte vieți incomplete.

Știi, Mihai, în noapte, *les fantoches* pot fi confundate cu realul și poate tu ai fi fericit. Te-aș lăsa pe plajă, gândindu-te la cine vrei tu, iar eu aș înota departe... Apoi ne-am lua de mână și am adormi undeva pe dig, înconjurați numai și numai de ape. Dimineața am lua-o de la capăt. Am râde ca niște copii sau ca niște nebuni. Și atunci am avea clar, certitudine concretă, asemănarea noastră. Am câteodată impresia că noi nu suntem gemeni într-un tot numai datorită hazardului. Dar, firește că mă înșel.

Am stat pe plajă până noaptea târziu singură. Am încremenit, mută de spaimă, în fața ritualului căderii nopții, care la țărmul mării e mai profund și mai cast ca oriunde. În mână țineam un ceas mare ca să știu să nu întârzi, dar ceasul a stat la zece și trei minute, în atitudinea plină de încântare a unei fete surâzânde...

Ca-ntr-un tablou al lui Da Vinci...

Și-acum, acum e patru fără 18! Și, știi, Mihai, acele ceasuri sunt triste, sfâșietor de triste. Triste ca pescărușii frânți în zbor, deasupra mării.

Și ea recită acum în gând:

„N-auzi pescărușii cum pică din zbor cum tot ce e aripă se frânge-n izvor?...

Ai putea să nu m-amețești cu-atâtea oglinzi ai putea să mă minți să nu mă mai bănuie că n-am ochi senini când știi că și cerul e-adânc în uitări cât pe lume sunt mări...”

O tristețe mirată, așa cum numai ființe albe și inefabile, în neștiința lor, sunt triste: copiii, pescărușii... E frumos, Mihai, și-abia acum știu că scrisoarea mea e o nebunie, că nu poți fi aici și că soarele încă n-a răsărit.

Ai să-mi scrii, Mihai?

Mi-a fost dor de tine, dar mi-a trecut imediat ce-am intrat în Iași. Știi, am început să cred în reîncarnarea sufletului, poate pentru că aștept să-mi văd iubitul într-o altă viață întreagă, formată din șapte vieți incomplete”.

„Azi mai mult ca oricând mă bănuiesc de tristețe și n-am curajul să privesc mai departe înspre durere...”

Doar algele mai nasc frunze lacome în tăcerea pustie.

Verzeala coboară în suflet și urcă până la mine o cocleală schiloadă”.

„Te iubesc, Mihai, te iubesc ca pe un copil care trebuie răsfățat, mirată că tu ești cel care răsfăță.

Mihai, e mai bine să nu te încurci cu mine, sunt plictisită și obosită de viață. E o prietenie care ar fi întotdeauna în favoarea mea. *Nu pot înghesui tot ce pot da unei lumi întregi într-un singur om.*

Am impresia că mi-am pierdut capacitățile afective, cel puțin cele de ordin erotic. Mai mult ca oricând, mă copleșește inutilitatea vieții. Am o serie de ani pe care trebuie să-i trăiesc și nu le găsesc niciun sens, nicio rațiune”.

„Te-am căutat în toate nuanțele luminii-curcubeu te-am așteptat în fiecare răspântie de timp-clepsidră te-am implorat cu stridența patimii ancestralei femei.

Am aflat doar urma unui pas obosit pe un drum în pustiu uitată...”

Asta-i tot și pentru toți pe care i-am dat dracului. Uitarea e un dar divin și unul din lucrurile acelea pe care

le dorim tocmai pentru că nu le putem avea.

Oare pentru asta?... ”

„Nu, nu mai cred în femei, tu erai singura în care aş fi crezut, a izbucnit Mircea. Atunci când i-a povestit ei, era desigur, mult prea târziu ca să se căiască pentru firea lui aprinsă, egoistă, datorită căreia acţionează întotdeauna sub impulsul din primul moment.

Deci, în timp ce eu credeam că mă iubeşti, a continuat cu reproşurile, tu te plimbai pe faleză, stăteai până noaptea târziu cu picioarele goale-n nisip, eu nu existam nicăieri, pentru că tu visai la iubitul pe care n-aveai să-l vezi decât într-una din cele şapte vieţi incomplete”.

Ioana tăcea, dar, în sinea ei, era convinsă, îi vorbea lui Mircea: „Oare ți-ai dat vreodată seama cât de mult mi-ai lipsit?... ”

*

Noaptea, cuibărită la pieptul lui, n-a avut un somn lin. Când s-a trezit, se mai credea încă în liceu. Şiroaie de lacrimi îi scăldau obraji, în timp ce se ghemuia, de durere şi frig, la pieptul lui. Încă nu se putea dezmetici: Paul, prietenul din liceu, aştepta. Din când în când, o ruga să dea o explicaţie acelei avalanşe de plâns. Dar cum să-i spună? N-ar fi putut. Un amestec de orgoliu şi ruşine, dorinţă de împăcare şi ciudă. Cum ar fi putut ea să-i spună toate acestea decât plângând?!...

„Am plâns pentru că n-am putut să dansez şi, din cauza mea, nici tu n-ai dansat cu nimeni, îi spunea ea în vis lui Paul, care murise de câţiva ani, înecat la ştrand”.

*

Bucătăria era locul ei de refugiu. Îi miroseau mâinile a pătrunjel, mărar şi leuştean, în timp ce gândul la Mircea o pătrundea şi-i dădea puteri. Toate neclarităţile, starea de tensiune în care el o ţinea, toată ceaţa din mintea ei, toate cădeau odată cu coaja cartofilor şi foile cepei, cu pieliţa

pătrunjeilor și morcovilor.

Tăiatul mărunț al zarzavaturilor, mirosurile îmbietoare ale verdețurilor, impregnate pe mâini și invadând întregul apartament, odată cu călătoria oarbă a aburilor din oală, îi dădeau o stare de nepăsare, de calm, un calm care-o ajuta când simțea nevoia să fugă de ea. Sfărmatul unui os sau curățatul solzilor și măruntaielor unui pește, jumulitul, pârlitul și dresul unei găini, mai ales dresul – disecarea și scoaterea în exterior a unor organe care înainte de a interveni mâna omului însemnau viață – o linișteau.

Senzația de putere, de sănătate, de încredere în sine, nu este firesc să apară în urma îndeletnicirii acestor operații mărunte, care duc la amestecuri chimice foarte gustoase și au drept scop întreținerea însăși a vieții?

Aceste preocupări, care pentru o femeie îndrăgostită se transformă în ritual, o ajutau să-și revină. *Iubirea lor era una dintre acele iubiri rare ca perlele, iubire care presupune tot atâta cocleală, întuneric și umezeală ca și perlele înainte de a deveni perle.*

*

Mircea a venit și a văzut *ceea ce credea că se putea amâna la nesfârșit*. Amânarea nu făcea altceva decât să prelungească existența cercului strâmt în care el se zbătea. Trăia cu frica în suflet știind că Ioana mai voise o dată să moară, dar nu încerca să se schimbe, simțind o imperioasă pornire de a face ceea ce era oprit.

Îi venea acum să plângă ca unui copil care vrea să ceară ajutor mamei sale. Copilăria era singurul refugiu pe care mai putea să-l găsească, era singurul loc în care se simțea liber, neconstrâns de lege și de soartă. Pentru că *numai copiii nu cunosc mizeria vieții, numai ei se simt nemuritori.*

„Mamă, se auzea strigând înăbușit, de ce-a făcut asta? Numai tu poți să știi dacă sunt sau nu, vinovat,

numai tu îmi cunoști sufletul, de la tine aștept sentința și alinarea”.

Dar când s-a întâlnit cu mama, nu i-a mai spus nimic, a strâns-o doar în brațe, gemând ușor, păstrând în el ecoul întors al unui muget năprasnic de fiară înjunghiată.

„Du-te, dragul mamei, i-a zis, du-te la casa în care te-a binecuvântat întotdeauna liniștea, camera ta de copil te așteaptă. Dumnezeu e mare, Dumnezeu a vrut”.

S-a desfăcut cu greu din brațele mamei, temându-se că n-o să-și poată regăsi echilibrul, presimțind că nu se va putea opri mult timp din mers. A pornit în neștire pe străzi, neștiind ce vrea, bănuind doar c-ar vrea să revadă locurile pe care altă dată le cutreieraseră împreună”. Așa aș vrea să mă plimb, Puiuțule!” îi auzea, ca altă dată, glasul. Simțea c-o iubește din nou, c-ar fi iubit-o îngrozitor de mult, dacă s-ar fi trezit din nou la viață.

Simțea în el puteri nebănuite, era cuprins de un elan nestăvilit, în stare să pornească spre Infern, s-o readucă pe Pământ, fără să privească în urmă, cum făcuse Orfeu. A mers așa, la întâmplare, până spre seară, timpul grăbindu-și mult pasul curgerii fără întoarcere. Și când, într-un târziu, s-a oprit în parc pe o bancă, l-a auzit pe Hölderlin șoptindu-i: *Există o amuțire, o uitare a întregii existențe, în care ne simțim ca și cum am fi pierdut totul, o noapte a sufletului nostru, în care nicio licărire de stea, nici măcar flacăra unui lemn putred nu se luminează.*

Oamenii treceau pe lângă el și nu-i vedea, iarba, florile, copacii și cântecul nu mai erau una cu el. Sufletul lui nu se mai recunoștea în plenitudinea vieții care-l înconjura.

*

Timpul continua să treacă repede, poate chiar prea repede, gândea Silvia. Mircea s-a apucat intens de lucru, crezând c-o face ca să uite de Ioana. Abia mai târziu avea să-și dea seama că era cuprins de entuziasmul cunoașterii

tocmai pentru că ea îi lipsea și încerca să umple prin studiu acest gol din sufletul lui. Se credea, în sfârșit, eliberat de acea stare de care se simțea cuprins în timpul în care nu știa cum se vor sfârși lucrurile, pentru că nu putea alege între Maria și Ioana, dar nu știa ce să facă cu libertatea lui.

Entuziasmul... nu are nevoie de timp, nici de mijloace, el ne cuprinde din toate părțile, de sus până jos, și ne cutreieră, înainte de a ne da seama, înainte de a ne întreba ce se întâmplă cu noi, de la un capăt la celălalt, cu întreaga lui frumusețe și beatitudine, îl auzea din nou pe Hölderlin șoptindu-i. Cam în această stare de suflet se găsea Mircea când l-a întâlnit ea.

„Am multe să-ți pun”, îi repeta adesea, și întreaga lui ființă i-o simțea răvășită și era bucuroasă să poată să-l ocrotească. Dar, de fiecare dată, el își amâna confesiunea, dorind doar s-o privească-n tăcere, să-l lase să se bucure de ea, *ea era uitarea de care el avea nevoie*, îi spunea. Și iar își amintea din Hölderlin: *Există o uitare a întregii existențe, o amuțire a ființei noastre, în care ne simțim ca și când am fi regăsit totul.*

Poate de aceea era totul atât de frumos, pentru că se regăseau unul în altul fără cuvinte. Glasul lui era plin de mister, sufletele lor se regăseau fără să-și spună pe nume. Dar ea apăruse prea târziu în viața lui, Mircea nu mai avea curajul să se simtă liber, tocmai acum, când trăia lângă o femeie pe care n-o putea iubi, cel puțin așa îi spusese ei.

Totuși, Mircea nu se putea lipsi de ființa ei, o purta în suflet așa cum altă dată o purtase pe Ioana și continua să fie obsedat de gândirea lui Hölderlin: *Ce-ar fi viața fără speranță? o scânteie care sare din cărbuni și se stinge; și-așa cum pe vreme rea auzim o rafală de vânt, care vâjâie și apoi dispare, așa s-a întâmplat și cu noi. N-ar mai fi nimic viu pe lume, dacă n-ar fi speranța.*

Voia din nou să ia din viață cât mai mult, sufletul său

voia să salveze de la pieire tot ceea ce îndrăgise în jur. Dar tot mai umbla năuc pe străzi, voind să fugă de el, crezând că poate să scape de un adevăr pe care nu-l voia. În fața ochilor îi apărea imaginea Ioanei din prima ei tinerețe. Nu-și amintea decât ochii și zâmbetul, pentru că numai când zâmbea îi plăcea. Zâmbea cu toată ființa, sufletul i se revărsa în ochi, parcă ar fi vrut să spună lumii întregi cât e de fericită.

Dacă n-ar fi vorbit atâta, dacă s-ar fi făcut că nu vede...

„Te duci la *femeia aceea?*...” îl întreba Ioana, ori de câte ori el voia să plece hoștește de-acasă, căutând o supărare fără motiv, ca să nu trebuiască să dea explicații.

„Te deranjează?...” o întreba răutăcios, cu o răutate copilărească, așteptând cu satisfacție clipele în care avea s-o vadă metamorfozându-se, tristețea transformând-o într-o femeie îmbătrânită și dizgrațioasă.

„Ce demon locuia în tine, îndemnându-te s-o faci să sufere? avea să-l întrebe mai târziu Silvia, fără ca el să-i poată răspundă. Să fie filosofii tăi preferați de vină? Ei doar au cultivat în tine ceea ce exista în stare nativă: plăcerea de a domina, de a face pe alții să sufere. Tu iubeai înălțimile, azurul și nu aveai răbdare s-o atragi și pe Ioana. În astfel de momente entuziaste nu te iubeai decât pe tine, vrând să fii singur sub umbra lui Dumnezeu. Sau poate că nu era narcisism, voiai să te cuprindă uitarea de sine”, îi mai spunea, fără ca el să comenteze ceva, spunând doar” nu vreau să discut despre acest subiect”.

„La ce bun să cucerești sufletele altora când nu-ți ajunge timpul să te bucuri în singurătate de tine?...

Și totuși, aveai momente când te simțeai neajutorat și mic, continuă ea, cu înverșunare, și-atunci te strângeai covrig la pieptul ei bun, primitor”.

*

Când a ajuns în camera aceea goală, pustie, de la

Miliție, imediat ce a anunțat *cazul*, Mircea încă nu se dezmeticise. El, în cameră cu un borfaș! În ce situație dificilă te poate aduce hazardul!

Tot ce se întâmplase cu câteva ore mai înainte era deja un vis urât, un coșmar. *Nu era el ăla. Nu el o găsisse pe Ioana: ghemuită, mică, în capotul ei molcuț. Și el, împiedicându-se de ea pe întuneric! Chiar lângă pat, unde Ioana căzuse odată cu lustra.*

Atâta durere! el nu credea că este posibil. Nu știa că durerea îți poate răvăși ființa. Atunci a căpătat voluptatea durerii. Trebuia să se pedepsească într-un fel.

Doar câteva minute de rămas bun, înainte ca cei doi gunoieri, găsiți pe stradă, să pună cadavrul în pătură, și apoi, cu tomberonul lor, s-o ducă la morgă. Pentru că la acea oră, în jur de unu noaptea, cei doi de la Miliție, veniți să ancheteze cazul, nu aveau mașină. Silvia nu putea să creadă. Mircea n-ar fi trebuit să scrie asta în cartea lui. Ar ar fi preferat să nu știe. Așa ceva întrecea orice imaginație. Și-l închipui pe Mircea cum își lua, cu mâini tremurânde, ultima cămașă de pe umeras. *Ultima cămașă spălată și călcată de Ioana!* Cum îndrăznise s-o pângărească?! Și cum de-i trecuse prin gând să se schimbe?!... Ei nu i-ar fi trecut prin gând să se schimbe, copleșită fiind de durere. Și nici să facă duș nu s-ar fi gândit, cum a făcut el, dimineață, când a ajuns la Institut, de nu știau colegii ce se întâmplase cu el. Ea ar fi trăit mult timp în mizerie, precum călugării franciscani.

Nu, nu accepta nimic din purtarea lui Mircea din acea vreme. Chiar dacă-l iubea.

„Ioana, de tine nu trebuia să-și bată nimeni, niciodată joc”.

„Tu nu cunoșteai viața când îmi vorbeai astfel, Paul. N-ai avut timp s-o cunoști. Cine știe, dacă nu te-ai fi înecat la ștrand, poate că și tu ai fi fost astăzi altul. Ai murit la vârsta la care ar trebui să moară toți oamenii ca să rămână

cu sufletul curat. Curând, când voi veni spre tine, voi avea și eu sufletul pe care l-ai avut tu la nouăsprezece ani. Acum nu m-ai recunoaște și nu mai m-ai iubi, nuu... Dacă mi-ai auzi cel puțin, glasul, dacă mi-ai putea șopti ce-i cu mine... Știu că m-am rătăcit, știu, parcă mi-a luat cineva mințile. Oare fost-am eu iubită de cineva?... Nu e totul o amăgire, un chin?..." Dacăș fi putut trăi fără iubire..." Poate că Mircea glumea, voia s-o necăjească sau poate că nici nu-și dădea seama ce-i cu el. Se gândea oare la toate astea Ioana înainte să moară?

*

Învia și murea de o mie de ori sub privirea lui plină de dragoste și credea că fiecare iubea la celălalt ceea ce simțea că-i aparține. Se întreba adesea: *Ce e dragostea? Ce iubim la o altă ființă?* Nu știa să-și răspundă, era prea copleșită de ceea ce se întâmpla cu ea. Prea i se părea de necrezut faptul că *exista un om care simțea lumea la fel cu ea*. Era de necrezut și existența ei pentru el. Altfel nu s-ar putea explica lacrimile care-i curgeau fără milă, odată cu săruturile lungi în care se pierdeau amândoi. Săruturi pline de spaima neființei.

Se mai întreba și-acum ce-ar fi fost viața ei fără Mircea. În mod sigur, n-ar mai fi cunoscut filosofii lui preferați, așa cum i-a cunoscut datorită lui. Ca să poată purta firul Ariadnei prin toate acele labirinturi pe care amândoi le-au pătruns, de multe ori fără să-și dea seama. Dar chiar dacă n-au reușit să cunoască aceste labirinturi în întregime, fiindcă nimeni niciodată nu reușește, ei și le-au apărat cu strășnicie, intuind că *omul trebuie să se adune, nu să se împrăștie, dacă vrea să păstreze ceva din ceea ce-a aflat despre sine și despre alții*. Așa cum gândeau Seneca, Unamuno sau Nietzsche, *firea adevărată a omului nu este ceea ce lasă el privirii celor din jur*.

De câte ori n-a readus clipele pe care le-au petrecut împreună, ca să poată să-și dea seama dacă a existat, într-

adevăr, iubirea, pe care de atâtea ori a simțit cum el i-o dăruiește. Glasul, mai ales glasul, îi revenea în memorie la fel de proaspăt ca altă dată. Și-atunci își spunea: „Dar m-a iubit, poate că mă mai iubește și acum, fiindcă nu mai speră să mă revadă”.

„Noli mi tangere”, nu mă atinge, își imagina că rostește Mircea, ori de câte ori i se făcea dor de el și nu voia să cedeze dorinței cumplite de a-l vedea. Așa a ajuns să înțeleagă că, pentru el, singurătatea nu era o pedeapsă, ci un privilegiu, că, ori de câte ori se afla în sihăstria unui munte, aievea sau mai ales în imaginație, el se întreba, odată cu toți filosofii, unind veacurile între ele, *care e sensul omului în univers?*

Toate celelalte întrebări dispăreau, toate grijile se ștergeau, se ascundeau sub mantaua largă ce ținea în adormire acea” conștiință rea” nietzscheană care te împiedică să pătrunzi în interiorul ființei tale.

A fi sigur că toți creatorii sunt duri, își aminti ea ce spunea Nietzsche, unul din filosofi preferați ai lui Mircea. Era de-ajuns ca el să-și amintească această singură afirmație și uita cu desăvârșire de ea. Ce rost ar fi avut să-i explice? Trebuia să descopere singură existența celor trei metamorfoze, să-și explice de *ce omul a devenit cămilă, cămila-leu, iar leul-copil*. Altfel spus, să suporta cazne, dureri, să se îndârjească să afle adevărul, pentru ca apoi să-l dea la iveală cu naivitatea și nevinovăția unui copil.

A avut o adevărată revelație să descopere că *pentru Mircea, afectivitatea era principala măsură a capacității de a cunoaște*. Dar cât de mare i-a fost mâhnirea să afle că, odată un lucru sau o ființă cucerite de el, tot sub vraja lui Nietzsche, înlocuia afecțiunea reciprocă cu dorința de a domina, confundând binele cu puterea, slăbiciunea femeilor pentru el, cu răul, iar fericirea, cu sentimentul că puterea crește.

*

„Așa gândeam, i-a mărturisit mai târziu Mircea lui Eusebiu, prietenul lui din acea vreme. Ioana tânjea din lipsă de dragoste. Unde dispăruseră energia și dorința ei de viață? De ce nu mai știa că altă dată să-și umple timpul cu ea însăși?... Nu mai știa să se bucure de adevărurile mici din jurul ei. De ce nu mai puteam vedea lumea împreună noi doi?”

„Nu poți să faci nimic, i-a răspuns Eusebiu, e o pedeapsă însuși faptul că vei trăi o viață cu gândul că n-ai evitat ceea ce s-ar fi putut evita”.

În acest timp, intra cu pași ușori, ca să nu-i deranjeze, Lidia, soția lui Eusebiu. Deschidea fereastra ca să iasă, destrămându-se, perdeaua deasă de fum, perdeaua ce se ținuse între ei de când fumau și filosofau.

Din când în când, se auzea câte un râset sau un plâns de copil din camera alăturată și Eusebiu era atent mai mult acolo, încercând să ghicească al cui, din cei patru copii, era glasul.

„Oare doar felul tău de a fi, i-a spus într-un târziu lui Mircea, puțin cam nervos și cam distrat, parcă dorind să evadeze dintre cei patru pereți, dar nu îndrăznește să spună, este singura cauză a celor întâmplare?... Ca să te convingi că nu-i așa, a continuat el, e suficient să-ți închipui că în locul Ioanei ar fi fost o altă femeie, mai voluntară, mai puternică, cu o mai mare dorință de viață, oricât de vitrege ar fi fost împrejurările vieții ei. Tragedia ar fi fost evitată, fără ca tu să bănuiești c-ar fi putut avea loc”.

„Asta nu este o scuză pentru mine”, a răspuns Mircea, și, vorbind astfel, o avea în fața ochilor pe Lidia. O vedea pășind ușor, lăsând în urma ei numai liniște și împăcare. În acea zi i-a mărturisit lui Eusebiu dorința lui de a scrie o estetică vitalistă. I-a vorbit despre esența psihologică a duratei, văzută ca multiplicitate indistinctă, fără raport cu numărul, a stărilor noastre de conștiință, unice și ireversibile. L-a întrebat pe Eusebiu dacă psihicul

intern, vibrant se compune numai din stări de conștiință.

„Unde trebuie asimilat întregul fluviu subteran al inconștientului? Nu aparține domeniului duratei?” Și fiindcă Eusebiu a tușit semnificativ, și-a oprit dizertația, continuând să pledeze contra lui.

„Ai uitat, se pare, că sinucigașii au o mai puternică dorință de a trăi decât mulți alții, care acceptă să trăiască ca și când ar fi morți. Mă întreb dacă voința umană este liberă sau prezintă numai iluzia libertății. Determinarea voinței prin fenomenul psihic real este posibilă numai în condițiile cunoașterii intuitive a acestuia. Acest act ireversibil, determinat de concretul psihic real, constituie actul liber. *Libertatea nu este, deci, indeterminare, ci o autodeterminare.* Omul este privat de libertate numai în măsura în care se alienează de propria sa natură. Renunțând la libertate, el renunță la condiția sa umană. Înțelegi acum de ce-a preferat să moară Ioana? Ea nu mai putea trăi fără mine, nu se putea desprinde de timpul în care eram unul pentru altul aceeași ființă.

Curios mi se pare faptul că nu m-am întrebat niciodată dacă nu meritam să fiu pedepsit pentru multele mele escapade, pe care în acea vreme le consideram izvoare de energie. N-aveam niciun pic de milă față de ea. Mila în acea vreme pentru mine însemna simțire devitalizată, limfatică, izvor de slăbiciune, cum spune Nietzsche, milă la care nu voiam să mă pretez. Așa încât înainte de a se întâmpla, nu mi s-ar fi părut un lucru ieșit din comun nici chiar moartea ei”.

„Era greu să reverbereze un adevăr în sufletul tău, mereu antrenat în alte adevăruri, i-a spus Eusebiu ca să-l liniștească. Adevărul e că viața e tristă, dar de multe ori e bine să râzi și să spui ca francezul: *Je m'en fiche*. Oricum, nu se mai poate schimba nimic, așa că cel mai inteligent din partea ta ar fi să nu te complici cu întrebări la care nu se poate răspunde”.

Eusebiu nu-l privea și părea că pentru moment nu mai avea chef să vorbească, iar Mircea încerca să alunge tăcerea cu versurile lui preferate din *Așa grăit-a Zarathustra*:

„E lumină tot ce-ating
Și e scrum ce las când sting”.

Aceste versuri avea să le repete de multe ori când se afla aieveya sau numai cu gândul pe un vârf de munte. Și din această înălțime a sufletului tău, avea să-și spună în singurătate, și-a permis Ioana să te azvârle în noroiul celor mulți, pentru ca să-ți poți da seama unde era adevărata eroare. *Să nu mai crezi, ca Manole, că pentru înălțarea oricărei biserici trebuie jertfită o viață de om.*

După moartea Ioanei, ceva s-a fisurat în viața ta lăuntrică, toate adevărurile mici, pe care înainte nu știai să le vezi, ți s-au revelat brusc, copleșindu-te, făcându-te să nu mai știi încotro s-o apuci, căci te încercuia adevărul bolborosind al vieții imanente și nu-ți mai lăsa sufletul să se înalțe.

Câtva timp, te-ai crezut consolată, era necesar să cunoști chinurile vieții. Nu susținea Nietzsche, ca și Schopenhauer, că *a trăi înseamnă să suferi, că viața e înveșnicirea suspinului*? Nu spunea Pascal că *l'homme cherche en gemissant*? N-aveai decât să-ți iei drept zeu pe Dionisos, să prefaci în ritm și în dans durerea și să-ți asumi paradoxul că *sensul adevărat al vieții este că viața n-are niciun sens*.

„Nu e cazul oare să te întorci la Pascal?” l-a întrebat Eusebiu pe Mircea. El a primit propunerea frecându-și mâinile, semn că voia să se încălzească, să scape de metafizică, acest ghețar al conștiinței, care omoară sentimentele.

„*Să ne batem puțin joc de filosofie*, a mai spus Eusebiu, căci *numai atunci*, cum spunea Pascal, *filosofăm cu adevărat*”.

„Într-adevăr, așa spunea Pascal, i-a îmbrățișat el lui Eusebiu spusele. Pas-cal, silabisi cu plăcere, a cărui viață n-a fost deloc de invidiat. Dar important e că a asemuit sufletul cu o simfonie, că a intuit simbioza dintre afect și meditație, temându-se că și *cea mai mărunță interogație despre om veștejește surâsul, pentru că în om clocotesc forțele abisale ale inimii*”.

În orice caz, Mircea n-ar fi vrut să fie în pielea lui Pascal tocmai atunci, fiindcă Eusebiu îi făcea această îmbietoare invitație filosofică în timp ce se plimbau amândoi pe dealul Copoului, într-una din frumoasele zile ale începutului de iulie, pe când verdele mai închis sau mai deschis al frunzelor, printre care curge tremurând lumina, anunță apropierea zenitului și aduce, odată cu foșnetul lor, mirosul copleșitor al florilor de tei.

Se gândeau fără să vrea la Eminescu, al cărui portret Eusebiu îl agățase pe perete chiar deasupra biroului, nu-și prea dădeau seama ce însemna poetul în acele clipe pentru ei doi: ceva sacru sau ceva păgân?... Poate că și una și alta, dar sacralitatea o împingeau instinctiv, cât mai aproape de inconștient.

Ei doar erau îmbătați de natură, afectivitatea trona în ei, le trezea o puternică dorință de iubire pentru propria lor ființă, precum și o puternică chemare unul spre altul; o mare fericire pentru că trăiau și se bucurau de tot ceea ce viața era în stare să le ofere.

„*Moderație*, spunea Pascal, a zis Mircea cu lehamite, *atât uitarea de sine cât și narcisismul contravin moderației*. Vom plăti pentru pofta noastră de viață, pentru *divertisment*, dragul meu, ne amenință somnul veșnic. În ceea ce mă privește, am mai plătit.

Ooo, *subțiratică și unduitoare trestie, hiperbolă supremă a măreției, Omule!*” a exclamat brusc, cuprinzându-l pe Eusebiu pe după umeri și pornindu-se pe un râs homeric, care răsuna straniu în aerul învăluit de un

soare matur, împăcat cu propriu-i zenit. Uimirea se citi pentru câteva clipe în ochii lui Eusebiu, care înțelegese apoi că râsul neașteptat al lui Mircea nu făcea decât să mascheze tristețea care începea să-i cuprindă ființa.

Dar cum tot Pascal a spus că *în fiecare suflet o sumedenie de euri se înfiripă, se metamorfozează sub înrâurirea împrejurărilor*, s-a gândit c-ar fi bine să amâne tristețea pe altă dată.

Plimbându-se seara prin parcul *Copou* era scuzabil pentru orice bărbat", serios și cu familie", să se gândească la o aventură cu una din cele mai frumoase studente ale Iașului. Însuși sensul cuvântului" aventură" se schimba, devenea romantic, ușor melancolic, de nelipsit pentru o femeie tânără. Bineînțeles, cu o singură condiție, acea femeie să nu fi fost una dintre soțiile lor. Și cum căminele studențești erau în apropiere, cine știe de unde avea să apară norocul! Peste câteva minute sau chiar secunde avea să-i întâmpine pe amândoi femeia fatală!

Dar dacă venea numai o studentă și ei erau doi, nu-i așa? La acest gând era bine să renunțe, doi prieteni adevărați nu se ceartă niciodată de la o femeie, așa că s-au oprit la un pahar.

După ce s-au despărțit cei doi, Silvia s-a întâlnit cu Eusebiu în tramvai, destul de beat încât să fie mult prea volubil și să atragă atenția asupra lor. Ei n-avea cum să-i treacă prin gând că doar cu puțin timp în urmă, cei doi purtaseră discuții filosofice asupra vieții și că halul în care era Eusebiu constituia concluzia discuțiilor lor despre viață. Singura ei reacție a fost să coboare cât mai repede din tramvai, fiindcă Eusebiu avansa în propuneri și ea se înroșise până în vârful urechilor.

*

„Oricum, Silvia nu credea, avea să-i spună mai târziu Mircea lui Eusebiu, că tu te-ai fi putut simți un exilat al Mapamondului, poate credea că te consolezi la gândul că

*fiecare moare singur și că e firesc să nu fi prea des în compania celorlalți, mai ales a persoanelor de sex feminin. În mod sigur, nu te mai gândeai la faptul că **navigăm cu toții între Scyla rațiunii și Charibda inimii**. Uitaseși cu desăvârșire că în sufletul tău se dă acea luptă ciudată între certitudine și incertitudine și nici nu mai credeai că **viața e o Fată Morgana a sorții, pe care omul și-o risipește în vremi ce nu sunt ale lui**. În schimb, sufletul tău **era o simfonie**, fără să fie o simbioză între afect și meditație, cum spunea Pascal. În acele clipe, nu-i așa, pentru tine n-avea nicio importanță afirmația filosofului că **până și cea mai mărunță interogație despre om vestejește surâsul, pentru că în om clocotesc forțele abisale ale inimii**".*

„Moderație, spunea Pascal, îi amintea Mircea, în drum spre local lui Eusebiu, **atât uitarea de sine cât și narcisismul contravin moderației**. Asta când analizăm omul prin prisma intuiției, considerându-l **ca eu ideal**, cum îl denumește psihanaliza. *Eul*, ale cărui acte, cred că ești de acord, sunt coordonate de capacitatea sintetică a intuiției. Intuiția este, nu-i așa, prezentă în orice act de cunoaștere. Doar ea efectuează sinteza elementelor pe care i le procură intelectul. **Intuiția este cunoaștere adecvată, globală a indivizibilului, a calității pure, a realității psihice inextensive**. Înțelegi acum de ce, cu intuiția lor, ne sunt superioare femeile”.

Eusebiu mormăia din când în când câte un *nu* sau un *da* și încerca în sinea lui să-i dea dreptate, dar nu prea reușea, pentru că **nu punea semnul egalului între filosofie și viața lui particulară, el nu trăia filosofia**, cum făcea Mircea.

„**Viața omului nu este numai o luptă între afectivitate și rațiune, ci și o luptă între certitudine și incertitudine, deși certitudinea este idealul la care aspiră**”, a continuat Mircea să mediteze.

„Ai uitat să mai spui că **viața omului nu-i decât o Fată**

Morgana a sortii, pe care omul și-o risipește în vremi ce nu sunt ale lui, și că omul nu trăiește cu adevărat, ci doar speră să trăiască", a zis Eusebiu, privindu-l ironic, ca să-l facă să mai lase filosofia.

Mircea s-a gândit că Eusebiu are dreptate și, privindu-l pe sub gene, o avea în fața ochilor pe Lidia, soția acestuia. O vedea zâmbindu-i ironic, vrând parcă să-i spună că nu-i chiar așa: nu era ea norocoasă, n-o iubea pe ea Eusebiu? Nu-și iubea Eusebiu copiii, din moment ce-și sacrifică din timpul lui prețios ca să dea meditații, să aibă copiii tot ce le trebuie?

E drept că, în ultima vreme, veneau mai mult domnișoare la Eusebiu și ele aveau fustele cam scurte, cum ea nu-și mai putea permite să poarte. Nu mai îndrăznea să intre și să deschidă fereastra, ca să destrame perdeaua de fum, care se formase între domnișoară și soțul ei. Intrase o dată când el nu se aștepta, domnișoara abia venise. Când Lidia a intrat, domnișoara și-a acoperit genunchii cu mâinile, gest pe care nu-l făcea în prezența lui Eusebiu. Chiar dacă Eusebiu i-ar fi căzut și-n genunchi domnișoarei, cum altă dată se întâmplase, Lidia tot cu recunoștință l-ar fi privit. Domnișoarei îi luceau ochii de parcă ar fi băut și încerca să se scuze față de Lidia din priviri: n-avea ce face, *asta era situația*: ea trebuia să intre la facultate, Lidia trebuia să-și crească copiii...

A ieșit din cameră fără să spună un cuvânt. Câteva zile a fost foarte tăcută și Eusebiu se prefăcea că nu observă.

„Cred că sunt un mizerabil”, avea să-i spună peste câteva zile lui Mircea, deși nu era prea convins de ceea ce spunea. Acesta însă, prieten bun, când era vorba de femei, l-a ajutat să-i treacă remușcărilor povestindu-i întâmplări deoculte, așa că s-au despărțit amândoi veseli și țăntoși ca doi cocoși.

„În confruntarea cu imposibilul, a mai spus Mircea,

ca o concluzie a celor povestite, mereu omul este readus la limită și mereu reușește s-o spargă”.

Mircea n-a dat niciodată dovadă de moderație, un timp s-a crezut adeptul lui Nietzsche, purtările lui le considera *dincolo de bine și de rău*, pentru ca apoi, când nici timpul nu mai putea șterge tragedia ce-a avut loc, să constate cu amărăciune, dar și cu satisfacție, că-i era frate de suflet lui Kierkegaard. De la el a învățat să sacrifice ființa iubită, el i-a sugerat ca, drept pedeapsă pentru cele întâmplate, să ducă o viață care să se confunde cu voluptatea durerii, fără să se gândească la durerea ființei părăsite.

„Ooo, Kierkegaard!” îl auzea Silvia șoptind cu vocea sugrumată de emoție, și vocea se întorcea misterioasă în el, trădându-l că numele filosofului danez era un nume de care se bucura în singurătate”. Ooo, Kierkegaard!” îl auzea repetând și numele îi luneca în urechi cu urcări și coborâri domoale. În acele clipe se simțea foarte îndrăgostită de Mircea, fără să-și poată explica bine de ce. Simțea doar misterul cu care o învăluia ființa lui, ceea ce trăia el se revărsa asupra ei ca ceva ce nu cunoscuse încă.

Prin multe experiențe triste a trebuit să treacă, mulți ani a trebuit să se scurgă, copleșind-o cu suferințe peste suferințe, ca să poată avea adevărata revelație a ceea ce atunci abia bănuia scriind:

„Nebănuită bucuria mereu ca un hohot îndepărtat de cascadă cum aş putea s-o dezleg de amiaza cuvintelor?...”

Atunci nu știa că Pascal ne-a sintetizat în aceste câteva cuvinte: „*Suntem nimic și tot, eternitate și neant, balansăm între infinitul mare și infinitul mic*”. Și totuși, a scris, într-un moment de singurătate și tristețe:

„Vreau să mă mai nasc din început doar atât cât să pot să mă-ntrec între plâns și sărut

Să văd cum ascunsul devine lumină cum tot ce iubim se mai naște din vină”.

Era convinsă că filosofia se născuse dintr-o mare durere a omului care și-a dat seama că nu se cunoaște pe sine. *Și ea scria fără să se cunoască și fără să știe bine ce scrie, era doar o durere de care nu se putea elibera decât scriind.*

*

„Nici nu știi cât am fost de trist”, avea să-i spună Mircea după cei cinci ani de absență, când s-au reîntâlnit. Nu i-a spus mai mult, deși ea simțea c-ar vrea să-i spună mai mult. El nu bănuia nimic din ceea ce ea scria, încercând să descopere acea parte a ființei lui, pe care el, instinctiv, și-o ascundea.

„*Adevărul lăuntric nu trebuie expus dintr-odată în lumina mult prea crudă din afară. Nu trebuie, căci riscă să pălească*”, își repeta ea spusele lui Socrate. Și totuși, Mircea îi destăinuise întreg acest adevăr, cu ani în urmă, fără să-și dea seama în ce măsură era ea în stare să-l înțeleagă.

„Crezi în Dumnezeu?” îl întrebase.

„Da, cred într-un Dumnezeu, îi răspunsese el. Eu știu ce vreau de la el, dar nu știu ce vrea el de la mine. *Vreau să găsesc un adevăr care să fie numai al meu, să găsesc ideea pentru care să trăiesc și să mor. Existența mea este o dramatică prinsoare cu destinul, așa încât firele de păr alb pe care le vezi pot fi considerate un prea timpuriu semn al melancoliei.*

Este, nu-i așa, o intuiție profundă a naturii umane aceea că vechii moralști așezau tristețea printre cele șapte păcate capitale”.

Nu știa atunci că Mircea îl cita pe Kierkegaard. Nu știa că el voia să fugă de iubire, considerându-se un ales. El credea, precum filosoful danez, că iubirea nu-i decât o amăgire, prin care destinul te pune la încercare. Unica lui dorință era să se înțeleagă pe sine.

„Dumnezeu m-a osândit, pot face abstracție de tot, în

afară de mine însumi, nu mă pot uita pe mine nici măcar când dorm”.

Ei, da, el s-a înverșunat să găsească în clipă chemarea veșniciei, cum voia Unamuno, gândea ea acum, toate întâmplările din viața lui aveau o singură scuză: *existența este o procesualitate illogică, eternizând destinul omului cu el însuși*.

Mircea ofta îndelung și, totuși, ce ciudat, oftatul îl elibera de ceea ce era străin în el, de parcă toate părțile corpului său s-ar fi umplut dintr-odată cu aer. Simțea cum respiră tot aerul din jur, cât cuprindea cu ochii și se simțea puternic ca un Dumnezeu, fiindcă era singur și sufletul lui era liber să viseze ce vrea.

Mai târziu, ea avea să fie sigură că atunci Mircea se întreba: „*Libertatea! ce e libertatea? O negare a necesității, o devenire, fiindcă devenirea se face liber*”.

Probabil că Mircea râdea, amintindu-și că, în jurnalul său, Kierkegaard compara filosofia lui Hegel cu un castel, în care nu locuia nimeni, filosoful însuși locuind alături, într-un hambar. Își amintea apoi de castelele pe care-i plăcea să le facă în copilărie, din nisip și pe care, pe nesimțite, pe măsura acumulării de noi cunoștințe și a sedimentării lor, le-a mutat în imaginație și le-a dat formă de idei, având satisfacția că *numai el știe că toate cărțile lui nu sunt altceva decât diferite metamorfoze ale castelelor din nisip*.

„*În ce măsură locuim noi în idei, în cărțile noastre, vreau să zic?* a întrebat-o și n-a lăsat-o să răspundă. *În măsura în care în ele se reflectă pasiunea, căci pasiunea este, în fond, esențială, ea este adevărata măsură a forței omului. Fie chiar și ură, pasiunea exprimă cel mai bine omenescul, mai bine decât oricăre abstractie decolorată despre om*”, îl cita din nou Mircea, pe Kierkegaard.

*

Ce demon locuia în el, îndemnându-l s-o facă pe

Ioana să sufere? Cum de nu-l interesa ce se petrecea în sufletul ei?...

„O clipă de dragoste e lucrul cel mai desăvârșit, cel mai divin de frumos al naturii! își amintea Silvia cuvintele lui Hölderlin. De ce se schimbă atât de înspăimântător în tine bucuria și suferința?” îl întreba Diotima pe Hyperion. *Ei doi erau, abia acum își dădea seama, ca Pământul și Luna, care se învâртеau la distanță și-atât de rar intrau unul în conul de umbră al celuilalt!...*

Da, la ce bun să refaci o viață din fărâme de viață trecută? se întreba acum. Și totuși, nu mică i-a fost satisfacția să constate că nu s-a înșelat prea mult încercând să-i lumineze lui Mircea viața lăuntrică, pe care el și-o ascundea cu consecvență, deși mereu îi repeta că are multe să-i spună.

Și chiar dacă Bergson s-a îngrozit de ce-a văzut, privind cu lampa de miner în străfundurile sufletului, oamenii se împacă cu gândul că *oricând le mai rămâne o bucurie și în sufletul lor, din agonia lui Don Quijote, se înalță un alt hidalgo, ca semn că adevărata durere însufletește.*

Cel ce pășește peste mizeria lui se înalță. Și ce măreț că începem să simțim ce înseamnă libertatea abia când suferim până în adâncul sufletului, îl auzea ea din nou pe Hölderlin.

*

Da, fusese aruncată dintr-o întâmplare în alta, ca peștele din val în val. Asta se întâmplase cu viața ei. Ieșise într-un târziu destul de țațoșă să se usuce la soare, dar lui nu-i dăduse decât arareori prilejul să o vadă înfrântă. Nu pentru că era o fire ascunsă, dimpotrivă, simțea o nevoie imperioasă să-i povestească toate prin câte era obligată de viață să treacă. Dar o oprea faptul că el tăcea întotdeauna când era vorba de problemele lui intime sau familiale. Voia însă ca ea să fie convinsă că însemna foarte mult pentru el

și că, ori de câte ori se întâlneau, din ce în ce mai rar, *între ei nu trebuia să existe decât puternicul sentiment ce simțea că va fi prezent în viața lor pentru mult timp, poate pentru totdeauna*. Ea îl învinuia în sinea ei, făcându-l egoist, fiindcă nu putea să creadă că Mircea nu-și dădea seama de nevoia pe care ea o avea de a spune ființei pe care o iubește ceea ce o frământă.

Dar, într-un fel, pe care niciodată nu și l-a putut explica, el îi sugera mereu să tacă. Aveau prea puțin timp la dispoziție, ar fi vrut să-i spună, ca să-l mai piardă cu detalii care nu erau legate direct de ei doi. *Iubea un om al cărui suflet, sfâșiat de tristețe, îl surprinsese întreg, într-un strigăt înăbușit, dar sfâșietor. Și asta o făcea să se întrebe dacă n-ar fi trebuit să-i fie de-ajuns.*

Ce se întâmplase cu ea oare? Nu se mai recunoștea: respira ușurată când punea telefonul în furcă. Parcă nici n-ar fi auzit atât de repetatul răspuns: „Acum nu se poate”. Se simțea cuprinsă de o seninătate olimpiacă. Seninătatea omului pe care nu-l mai sperie nimic, nu tremură pentru nimic. Oare să i se fi înăsprit atât de mult sufletul?... Încerca o voluptate pe care n-o bănuia. Se simțea intangibilă, deși nu-i era indiferentă stupoarea directorului când și-a dat seama că nu se enervează pentru că i-a socotit cu unsprezece zile mai puțin la concediu. Explicația era ușor de dat pentru un om calm: de unde atâta energie ca să se mai consume pentru toate micile răutăți pe care i le făceau directorul școlii și unii dintre colegi? Cât timp nu era în școală, trebuia să uite că e profesoară.

*

După două zile, i-a dat din nou telefon lui Mircea, așa cum erau înțeleși. Era deja pregătită de plecare și nu se hotăra dacă să-i dea telefon de-acasă sau din oraș. În cele din urmă, s-a hotărât să sune de-acasă și când, după un singur apel, i-a auzit glasul, nu-i venea să creadă că-i adevărat: ce ușor, cât de repede putem comunica unul cu

altul! îi trecu ca un fulger prin minte. Și totuși, ne întâlnim atât de rar...”

Se simțea brusc atât de fâstăcită încât uită, timp de câteva clipe, ce vrea să-i spună și, deși i-a recunoscut din prima clipă vocea, l-a întrebat dacă e el. Apoi, pe nerăsuflăte, fără să-l lase să-i spună niciun cuvânt, crezând că-i face o mare plăcere, i-a spus:

„Plec imediat. Cred că într-o jumătate de oră poți să cobori”.

„Nu, nu, astăzi nu pot”, a venit răspunsul, atât de neașteptat pentru ea încât, disperată cum era, avea impresia că i s-a schimbat glasul.

„Bine, eu vin la doi pași de tine și tu nu poți coborî pentru cinci minute?! se auzea zicându-i, dar mirarea o realiza abia când fraza era pe sfârșite, așa că nu putea să mai schimbe nimic. Bine, pa! „Își auzea iar glasul și apoi lăsa receptorul să cadă în furcă. Vasăzică, atât de simplu era s-o termine cu el?! Și când te gândești că trecuse mai puțin de-un minut de când abia aștepta să-l vadă! Nedumerirea ei creștea: voia doar să-l întrebe de ce nu și-a mai petrecut concediul în oraș, așa cum i-a promis. Bineînțeles că, în urmă cu două zile, când vorbiseră la telefon, nu-i reproșase nimic, n-avea niciun rost să se certe, și așa se vedeau prea rar. Atunci de unde răbufnirea din glasul ei? Doar se mai certaseră și altă dată. Ce anume a determinat-o să tragă semnalul de alarmă? Descoperea cu stupoare că-i părea bine că s-a întâmplat așa. Se simțea ca un sclav eliberat din sclavie.

Și, totuși, mersul ei la nesfârșit prin oraș, pentru că, fiind deja îmbrăcată, îi era imposibil să mai rămână în casă, cu mușchii stomacului strânși, ca și când ar fi avut ceva de expulzat, și faptul că abia se abținea să nu plângă, și că, pe măsură ce mergea, cu toate că simțea că se liniștește, îi apărea tot mai clară imaginea lui în fața ochilor: cu ochii speriați, ori de câte ori se întâlneau avea

ochii speriați. Și zâmbetul lui puțin strâmb... Pentru zâmbetul ăsta l-a iertat mereu și cine știe dacă n-avea să continue să-l ierte, de parc-ar fi fost un adolescent și i-ar fi fost teamă să nu fie prins asupra faptului". O poartă în el pe Maria, de-asta îi e frică, își spunea în gând, în timp ce mergea cu înverșunare, fără să știe unde și fără să se poată opri. Dacă m-aș opri, gândea, lacrimile ar începe să-mi curgă. Și nu-mi e numai de lacrimi, dar n-am batistă, niciodată nu sunt în stare să am batistă". Se gândea că n-are batistă și lacrimile refuzau să cadă, mai ales că se răzbuna pe Mircea mergând. Îl călca în picioare, simțea cum îl calcă în picioare. Și, ca și cum el ar fi fost vinovat pentru că ea n-avea batistă, îl vedea întins pe jos și toate lucrurile din șifonier se năpusteau asupra lui, în timp ce ea căuta... batista.

Era sigură că totul s-a terminat, încât pașii o duceau spre Policlinica municipală unde spera să-l vadă pe doctorul D. Desigur, dacă, în timpul mersului ei înverșunată prin oraș, nu s-ar fi întâlnit cu o colegă, la care a băut cafea și două păhărele de lichior, n-ar fi avut curajul să ciocănească la cabinetul doctorului și să vrea să intre. Acum voia ca doctorul să știe că se hotărâse, după mai bine de trei luni, să-i spună că a înțeles invitația lui de a-l vizita mai des. Ușa cabinetului era încuiată și ea și-a spus c-a avut noroc. Nici n-a mai trecut pe la Informații să întrebe ce program avea doctorul.

*

Impresia de libertate era doar o iluzie, nu se putea liniști, dacă nu se gândea la Mircea. Își amintea mereu ultimele lui cuvinte dinainte de a pleca în concediu:

„Gândește-te, trei zile numai noi doi!” Era felul lui poetic de-a gândi, dar ea n-a comentat, l-a lăsat să se bucure.

„Am să mă uit la tine cum scrii”, i-a spus, și se și vedea uitându-se peste umărul lui. Se gândea c-a rămas în

Iași, după ce s-a despărțit de Cezar, numai pentru el, și, deși nu se văzuseră timp de cinci ani, era liniștită la gândul că ar putea oricând să-l vadă.

*

Cobora în ea. De mai bine de o oră stătea nemișcată, privind țintă fără să știe unde. Trăia ceva straniu: un sentiment, o stare pe care-o avea întotdeauna după ce vorbea cu Mircea la telefon. Coborârea ei în ea era cu atât mai puternică cu cât era mai neașteptat ceea ce-i spunea el.

Neașteptat poate din cauza stărilor ei de melancolie, pe care putea să le aibă fără motiv?... O nebună, vorba doctorului G., a cărui părere o aflate de la profesorul P., colegul ei de engleză, care din cauză că nu-i răspundea așa-ziselor lui sentimente, se răzbuna cu orice prilej. Niciun coleg nu mai suporta micile lui înțepături, care întotdeauna erau de prost gust.

Dar nici nu-i plăcea să se gândească la atmosfera care se forma în jurul ei la școală. De câte ori se gândea la viața ei petrecută acolo, simțea o revoltă a întregului organism, așa că gândurile i se întoarseră din nou la Mircea și-și zise: „N-am să-i mai dau telefon, cel puțin șase luni, trebuie să-l pedepsesc”, în timp ce, așezată în fotoliu, ținea telefonul pe genunchi. Numai pentru că simțea nevoia să vorbească cu cineva, își spunea, formând cu degetul arătător numărul lui. Nu era încă ora patru, putea fi liniștită, Maria nu era încă acasă. Ce s-ar fi făcut însă, dacă și el ar fi venit acasă la aceeași oră cu Maria?... ”Trebuie să recunoști că n-ai voință”, îi spunea *glasul ei de pază*, glas care vorbea fără ca ea să i-o ceară. Noroc că suna ocupat și forma din nou, altfel n-ar fi avut timp să se gândească ce vrea să-l întrebe. Nu-i trecea prin minte c-ar fi putut să-i răspundă unul dintre copiii lui la telefon.

Faptul că aparținea *în mod oficial* altei femei îl simțea acut în clipele ei de melancolie, care erau, de la un timp,

nu tocmai rare. Se mira cum de ani întregi nu se întrebase dacă el își iubea sau nu, soția. Cum de dăduse crezare spuselor lui?... Oare pentru că-i oferea sufletul întreg, cu toate sfâșierile lui lăuntrice?... Simțea asta, deși el nu-i dezvăluia niciodată nimic, niciun detaliu din viața lui conjugală. Tot ce aflase, citise în manuscrisul pe care el se hotărâse, în cele din urmă, să i-l dea. Era sigură că, dacă l-ar fi întrebat, el nu i-ar fi răspuns nimic, sau cel mult printr-o ironie care ar fi făcut-o să se simtă prost. Dacă ar fi știut cu cât simț critic avea ea să i-l judece, în mod sigur, nu i l-ar fi dat.

De la un timp, era obsedată de o imagine: ea și Maria, într-o apă mare, înotând amândouă la disperare ca să nu se înece, în timp ce Mircea venea să-și salveze... soția. În clipa în care i-a dat telefon, nu avea în fața ochilor această imagine, dar se bănuia de tristețe și spera ca auzind glasul lui timp de câteva minute, să-i treacă. În cele câteva clipe de așteptare se gândea pe ce ton să-i vorbească, fiindcă nu-și dădea seama dacă erau cu adevărat certați. În cele din urmă, a ajuns la concluzia că trebuia să-i vorbească pe un ton neutru, aproape rece, pentru că *dumnealui* și-o cam luase în cap, se învățase ca *numai ea*, ori de câte ori se certau, să dea telefon ca să se împace.

„Voiam doar să știu ce faci, dacă ți-ai terminat eseul la care scriai. Sunt eu, Silvia. Știa că Mircea îi recunoștea la telefon, glasul, dar politețea ținea, probabil, tot de tonul ei rece. Eu n-am reușit să mă detașez și mă și sâcăie întruna *ăștia de la țară*, iar m-am certat cu directorul, spune că nu fac meditații, le-a spus copiilor că sunt mincinoși”.

„Îți place să te cerți cu toți”, îl aude din nou, intrigată, și încă nu știe ce să creadă: e mai mult glumă sau mai mult reproș?... Făcea, desigur, aluzie la modul cum i-a vorbit ea ultima oară. Totuși, nu trebuia să-i spună asta.

Cum de uitase că tot ce i se întâmplă, când nu e cu el, nu-l privește?...

„De ce ești rău?... Își aude glasul, doar știi ce mizerii îmi fac *ăștia de la țară!* Ție ce-ți pasă, ai cui să te plângi, pe când eu... Și lucrezi și între oameni inteligenți, pe care nu-i interesează numai funcția și vinul”.

„Asta așa-i”, vine glasul lui din alt timp.

„Păi vezi? Îi ține glasul ei din nou, isonul, la mine, știi cum e, ți-am mai spus, orice-aș face, tot nu-i de ajuns”.

„Bine, bine, lasă, ai să-mi spui altă dată, sună cineva la ușă”.

„Pa!” i-a spus ea, nedumerită și tristă, închizând apoi telefonul. În timp ce-l pune în furcă, se întreabă dacă trebuie să mai existe *acelaltă dată*. Nu, nu voia să-i găsească scuze, era hotărâtă.

*

Formidabil! se simțea singură și nenorocită pentru că nu putea schimba o vorbă cu cineva. Asta tocmai după discuția pe care a avut-o cu o colegă de navetă. Au ajuns amândouă la concluzia că tot mai bine e pentru o femeie să trăiască singură. După ce colega i-a spus că are un nou pretendent”, de data asta serios, nu ca ceilalți, unul voia să mă ia fără casă, altul, din interes, fiindcă n-avea casă, asta a cumpărat și verighetele, dar dacă nu mă pot hotărî...”

„Unde-i găsești mereu, dragă? se aude întrebându-și colega, aproape în șoaptă, pentru că ce vorbeau ele trebuia să rămână strict confidențial, îți face cineva cunoștință?”

„Da, prin cunoștințe, aude iar glasul ei fără vlagă, și-i vede gura încercând să schițeze un zâmbet, dar cum vrei altfel, știi că nici nu ies din casă, cu naveta asta...”

Își privea colega în timp ce vorbea și ceea ce gândea atunci despre ea era destul de meschin: „E o fire rece, sunt sigură că asta e motivul pentru care a lăsat-o soțul, n-o cred în stare să se lase cuprinsă de pasiune. O femeie care

nu-și iese din fire, n-are cum să scoată din minți un bărbat”.

„Și de ce nu te hotărăști?” o întrebase apoi, sincer mirată, de parcă l-ar fi cunoscut pe pretendent și și-ar fi dat seama că e omul potrivit pentru colega ei.

„Măi, n-am ce să-i reproșez, aude iar glasul ei molatic, dar dacă nu mă pot hotărî... E un om la locul lui, dar știi cum e, după ce te înveți singură...”

Plină de zel, ea **continuă:**

„Da, așa e, și mai și slugărești toată ziua la bucătărie, fiindcă un bărbat mănâncă, nu glumă, și dacă mai vine și târziu și e amețit...”

*

Ajunasă acasă, se simțea cuprinsă de acel sentiment de sfârșeală, amestec de nemulțumire de sine și oboseală. Ea, care până nu demult savurase gândul libertății depline, libertate de care să se poată bucura, cel puțin, când era acasă: gândind, citind sau făcând orice altceva, mulțumită că nu trebuie să suporte nervii și mofturile nici unui bărbat, o apuca așa, dintr-odată, melancolia. Nerăbdarea să se întâmple ceva, să pună punct la ceva, nici ea nu știa bine la ce. Poate tocmai la această libertate, concretizată în lipsa de griji, să pună punct. Simțea că-i lipsește ceea ce o exasperase ani întregi: *nevoia de a se umili, de a avea grijă de un bărbat nepriceput ca un copil*. Să-i cumpere cămăși, să-i împletească pulovere. Ca Maria.

Trebuia să se convingă că nici nu-i pasă, că nu-i adevărat ceea ce gândește, așa că și-a pus ciorbă în farfurie și a sorbit-o cu înghițituri lacome cât ai clipi. Pentru moment, uitase de hotărârea ei de a slăbi, hotărâre care, împreună cu studiul filosofiei, făcea parte din planurile ei de viitor. Spera să afle în meditațiile filosofilor punctul vulnerabil al eșecurilor ei existențiale. Un adevărat suport moral pentru ea îl constituiau câteva amănunte despre viața lui Spinoza, Pascal și Kierkegaard.

Pe Spinoza, îl admira pentru că nu dăduse atenție mizeriilor vieții. Pe Pascal, pentru că înfruntase, prin curajul gândirii lui, Inchiziția. Și, în sfârșit, pe Kierkegaard, fiindcă renunțase la o promițătoare fericire alături de logodnica lui, pentru a se dedica în exclusivitate filosofiei.

Foamea, însă, a făcut-o să uite aceste gânduri înalte și să descopere, cu uimire, plăcerea mâncărilor variate și alese. În ultimul timp, avea și un dar grozav de a pierde timpul. Se învârtea întruna prin casă și nu-și dădea seama ce-a făcut. Oricât se văita, lucrurile nu se schimbau și ea repeta ca o placă: „Formidabil, cum trece timpul! Acum era trei fără un sfert și acum e patru jumătate!” Timpul trecea și ea se întâlnea atât de rar cu Mircea... Trebuia să nu-l mai lase să treacă, să se bucure amândoi de toate lucrurile din jur și mizeria din jur n-o vedea și, dac-o vedea, nu era în stare să facă nimic, ca și cum i-ar fi tăiat cineva mâinile.

*

„M-am săturat să fiu mereu singură! Îmbătrânesc și n-am un suflet lângă mine, ție ce-ți pasă! Am să te-nșel! „se auzi, ca altă dată, strigând la Mircea și tot ea se miră de glasul ei și începu să plângă. N-o interesa ce credea el, dar ea plângea pentru că-și dădea seama că-n relația lor a intervenit o schimbare. O schimbare pe care n-o dorea. De fapt, ei doi niciodată nu s-au certat, deși au fost mai de multe ori pe punctul de a o face, dar întotdeauna nemulțumirile lor, mai ales ale ei, erau atenuate de timpul și distanța care-i despărțeau.

„E bine la două săptămâni?” îi auzi din nou glasul vinovat, în timp ce încerca să-i schițeze un sărut timid pe frunte. Pe fața lui se citea teama de a nu strica amintirea clipelor frumoase, care cu câteva minute în urmă încă mai existau între ei.

„Da”, își auzi glasul ei împăcat, în timp ce se lipea

toată de el, dar cu ochii închiși așezați în așa fel încât Mircea să nu poată să-i vadă decât încruntătura dintre sprâncene.

Cât calm putea să aibă! Nu-și trăda deloc teama că o va pierde. Ea nu obișnuia să fie lucidă în anumite momente, nu voia să fie lucidă. Și, de fapt, nici nu se mai știa care dintre ei doi îl atrăgea mai mult pe celălalt în transă, treceau un pic amândoi pe cealaltă lume. Și *glasul*, glasul răutăcios, pe care ea îl auzea foarte des de la o vreme, îi șoptea:

„Chipul lui seamănă cu al Mariei, de ce nu-i spui?”

„Nu, nu, se apăra ea, niciodată n-am să-i spun, sunt sigură că-și dă seama. Numai vezi că nu totdeauna doi oameni cu chipuri asemănătoare își aduc unul altuia fericirea”. Ultimele cuvinte le-a spus doar pentru ea, erau prea *ale ei* ca să le mai audă glasul.

*

„Te-am căutat săptămâna trecută la telefon”, i-a spus ea cu glas leneș, lăsând o pauză destul de lungă, pe care el o traducea, desigur, exact: cum rămâne cu întâlnirea la două săptămâni?...

„Și eu te-am căutat, îi auzea în minte glasul, îl auzea și rămânea din nou, mirată: făcuse el un asemenea gest pentru ea?!... Încearca să se bucure. Vreau să-ți spun ceva”, îl auzea din nou.

„Când?” întreba ea, nerăbdătoare.

„Chiar azi”, răspundea el vesel, ce curioasă o făcea! N-ar fi crezut s-apuce fericirea asta, să vrea Mircea să-i spună un secret!

Dar Mircea nu i-a mai dat telefon, nici a doua și nici a treia zi. Abia la vreo săptămână, față de altă dată era, totuși, un progres, când, în sfârșit, s-au întâlnit și, de dor, era cât pe ce să uite că el voia să-i spună neapărat ceva.

„Ce să-ți spun?! se mirase el, acum bine dispus, observa ea răutăcioasă, ce să-ți spun?! Îmi era prea dor.

Te-am căutat și sâmbătă, parcă erai liberă sâmbătă?"

„Sâmbăta nu sunt niciodată liberă, ce-ți veni?!“

El pleca și ea era numai pe jumătate fericită și era și perversă, o, cât de perversă! Culmea era că se bucura de perversitatea ei: „Sunt totuși, independentă, sufăr, deci, mai puțin“.

„Da, da, da“, suna acum în mintea ei glasul lui și știa că în acele clipe Mircea se convingea că ea îl iubește. Avea, prin urmare, momente când se îndoia? N-ar fi trebuit să aibă! Numai așa răzbunarea ei ar fi fost deplină. Nu trebuia să fie deloc pregătit pentru pierderea ei. Îi venea să spună: pentru bătlăie!

„Nu, nu, nu“, suna acum din nou glasul lui și ea știa că în acele clipe el era hotărât să n-o piardă.

Și mai acută era senzația ei de indiferență față de Mircea. Și asta numai din cauza dozei de răutate de care mult timp s-a crezut scutită. Imediat ce el a dorit să se împace, ar fi fost în stare să facă orice pentru el. Era fericită că nu-i purta pică. Și totuși, deși cu un ocol foarte mare, gândul răzbunării era prezent.

„Sentimentele mele pentru tine sunt foarte amestecate“, își amintea ce-i spusese nu cu mult timp în urmă lui Mircea. Acum era un fel de supărare cu întârziere, i-a și spus, de fapt, și el a tăcut.

„Cum poți să stai atâta timp fără să mă vezi? Numai pentru că soția ta nu te găsește, când vine de la serviciu, acasă? Și mai spui că mă iubești! Înseamnă că o iubești pe ea, dacă numai pe ea o cruți mereu!“

„Nu-i adevărat, dar nu-mi place să dau explicații“. Mai putea să creadă că era pentru el ca o sărbătoare?...

O obseda imaginea cu înecatul și-i era atât de milă de ea!... Se-nduioșa mai mult ca-n ziua aniversării ei când aștepta ca Mircea să-i facă, în sfârșit, un cadou, și i-a spus:

„Știi că miercurea trecută a fost ziua mea?..."

„Zău? și de ce nu mi-ai spus, să-ți fi făcut un cadou.

Ce-ai fi vrut să-ți iau?"

Timp de câteva secunde, se bucura: el dorea, deci, să-i facă un cadou. Dar bucuria n-a ținut mult, pentru că și-a amintit ceea ce i-a spus cu zece ani în urmă, când avea mare nevoie de bani, nu-i ajungeau pentru avansul la noul ei apartament. Și era vorba de o sumă aproape infimă, mai puțin decât un salariu de-al lui pe o lună de zile. Dar răspunsul a venit ca un bumerang:

„Să nu amestecăm între noi banii!” Vorbe care au determinat căsătoria ei cu Victor. Ea simțea nevoia să fie ocrotită, nu să trăiască mereu cu grija în spate. Și doar nu-i ceruse decât un împrumut!

„Hai, spune, ce-ai vrea să-ți iau?” îl aude iar și nu-i vine să creadă.

„N-ai tu bani să-mi iei ce am eu nevoie”, articulase, în sfârșit, fără să-l privească, cu o abia sesizabilă undă de tristețe. Se întâlneau așa de rar încât de fiecare dată simțea stinghereala unui nou început. Dar acum, mai mult ca oricând, de parcă între ei s-ar fi așezat un corp străin.

*

Când rămâne singură, conștiința înstrăinării lor îi revine cu mult mai clară. Trăia o stare ciudată: se bucura și, în același timp, îi venea să plângă. N-avea nicio scăpare: îl iubea. Cu puțin înainte ca el să plece, (n-au stat mai mult de două ore împreună) i s-a părut că-ncepe să-l recunoască, era al ei. S-a mirat, totuși, trezindu-se că-i pune mâna pe creștet, că-ncepe să-l mângâie și să-l sărute ușor pe frunte. Se bucura căvea asemenea porniri, dar, după ce el a plecat, și-a dat seama că erau gesturi materne. De ce oare tocmai atunci și-a amintit o exclamație de-a lui Mircea, spusă cu nu știu ce prilej?... Aaa, da, la puțin timp după ce ei începuseră să se reîntâlnească, după o pauză de mai bine de cinci ani:

„Cum semeni cu Grușenka!” a exclamat atunci și ea a rămas perplexă:

„De ce?” întrebases nedumerită, nefiind în stare să vadă asemănarea ei cu Grușenka lui Dostoievski.

„Așa”, i-a răspuns Mircea, fără să vrea să-i dea explicații. Gândea că e vorba de o contradicție a structurii ei interioare, pe care doar el o descoperise și ea nu-și dădea seama care?... Abia mai târziu avea să-și dea seama că Mircea se referea la faptul că Victor era cu 7 ani mai mic decât ea, în timp ce el era mai mare cu 13 ani.

Își privea mușcăturile învinete din piele și-și spunea cu ciudă: „Un egoist, un sadic!” Știa doar că ea nu suporta așa ceva! Și barba, totdeauna rămânea zile întregi cu barba julită. Și când îl auzea cum îi spune!...

„Să le spui că te-am julit eu!” Lacrimile care îi curgeau fără împotrivire arătau că lui nici nu-i păsa de răceala ei, de gravitatea și supărarea ei! Atâta indiferență! Era o proastă! Și, dacă avea s-o termine cu el, tot o proastă avea să rămână, pentru că-l iubea.

„Fiindcă sunt supărată pe tine, de-asta nu simt nimic”, i-a spus atunci și acum inima încă i se mai strângea deznădăjduită. Dar, nu, trebuia să pună punct!

„Știi de ce te-am părăsit acum zece ani? Glasul ei suna la fel de proaspăt ca atunci. Pentru că niciodată nu m-ai ajutat când mi-a fost greu”.

„Bine, dar niciodată nu mi-ai spus că din cauza asta”, îi auzea glasul cu o undă de reproș.

„Nu era greu să înțelegi singur”, i-a răspuns ea, și tristă, și triumfătoare. Chiar răutăcioasă! *Cum o făcea să sufere pentru răutatea ei! O obliga să se simtă umilită pentru atunci.*

Ea era Nora lui Ibsen, nu Grușenka. Răbda singurătatea cu stoicism, și-o plimba cu fățărnicie pe stradă. Era la fel de convinsă c-a apărut prea târziu în viața lui, cum era convinsă că nu se vor despărți niciodată de tot. Râsul lui de acum zece ani îi răsuna mereu în urechi: „Ha! ha! cum să mă gândesc la tine!” *Le iubea,*

deci, pe amândouă?!... De ce o privea, ca pe o ființă mereu gata de plecare din viața lui?...

*

Pleca la țară tot cu gândul să nu-l mai vadă. Dacă rămânea în oraș, n-ar fi rezistat să nu-i dea telefon. El era în concediu de câteva zile și singur! I-a spus doar că abia aștepta să rămână singur ca să poată sta mai mult împreună ei doi. Niciodată n-au stat împreună mai mult de două ore, niciodată în zece ani! Și, dintr-odată, el s-a supărat, pentru că ea l-a făcut sadic și egoist. Nu-și mai amintea acum motivul, dar, în mod sigur, a existat un motiv. De fapt, ar fi fost prea frumos să doarmă ea o noapte pe pieptul lui, prea ca în romane. Hotărârea era definitivă: n-avea să-l mai vadă. Până încă nu era prea târziu, până dorul n-avea să devină ireparabilul.

Și, dintr-odată, ca o iluminare (venită de unde? dintr-un cuvânt citit într-o carte?) convingerea că el avea să rămână în ea, chiar dacă avea să mai apară și altcineva în viața ei. Se gândi că n-avea decât să rămână, dar avea să-l întâmpine acolo, în ea, chiar dacă el n-o să simtă, cu ură.

*

„De ce începi iar cu reproșurile? Ți pregătești o nouă retragere?” îi auzi în minte glasul. Simți brusc căldura învăluitoare pe care i-o transmitea când se întâlneau. Totdeauna înainte de a ajunge în cameră, ea mereu rezemată cu spatele de ușă, lovindu-se la șale cu clanța și mereu încordată, enervată, fiindcă mereu ar fi vrut ca el să aibă răbdare, să n-o îmbrățișeze înainte de a ajunge în cameră. Și căldura, căldura pe care-o simțea cum îi copleșește sufletul de la distanță! o recunoștea: era căldura pe care de-atâtea ori n-a putut s-o primească atunci când erau alături.

Dar concediul n-avea să-i tihnească nici la țară, deși aici se simțea mult mai liniștită, datorită aerului tare și grijii cu care o înconjură Mamaia.

Se credea complet răzbunată și când colo... Ce rost să fi avut ea în viața lui?!... De ce-a trebuit ca ea să-l iubească, fără să țină cont că *nu era un bărbat liber*? Așa cum i se declanșau acum în minte, gesturile, cuvintele și privirea lui formau o peliculă care-i dezvăluia *cu totul altfel adevărul*. Așa cum ea n-ar fi vrut să-l afle niciodată. Era hotărâtă să rămână singură, chiar dacă se rezistă mai bine în doi acestei *tregeri pe val*.

Singurătatea? o vorbă în vânt, o șmecherie, o înșelătorie. Cât despre dragoste, ea nici nu mai credea că există. Cu toate că, la întoarcere, în tren, pe negândite, doar numai pentru că, fără să vrea, i-a alunecat privirea înspre el, în timp ce se uita pe fereastră, a simțit că l-ar putea iubi pe locotenent. Alt locotenent. Ce curios! nu-și putea explica: pentru ea, bărbații nu însemnau decât doi umeri lați și două brațe vânjoase, bune să care bagajele.

„Și nu vă așteaptă nimeni?”

„Nu, că nu știa că vin”. Totuși, fiorul pe care l-a simțit când i-a alunecat privirea de la fereastră spre tânărul locotenent... Culmea! și cu mustață și ea nu putea suferi așa ceva. Certitudinea, venită brusc, ca o iluminare, că l-ar putea iubi.

Nu cumva avea să se așeze în fața ei? El asta și făcu. Ea stătea pe cealaltă canapea a compartimentului și el, venind de pe culoar și așezându-se: două picioare lungi, vârâte sub banchetă și mâinile ținând preocupate o revistă. Ea nu putea să vadă care. Capul lui lăsându-se leneș pe spate și, un gest, un singur gest care, cu adevărat a copleșit-o, accentuând fiorul care deja era prezent în ea. Apucând perdeaua și punându-și-o sub cap, cu capătul revărsat după ureche. Cum făcuse el gestul ăsta? Atât de hotărât! Asta o neliniștea: ar fi meritat Mircea cu vârf și îndesat să-l înșele! Privirea lui a înghițit-o cu totul, simțea, era *în el, în privirea lui interioară*. Și dacă atunci ar fi fost numai ei doi, l-ar fi iubit cu patima ancestralei femei. Dar

el a coborât la Vaslui și niciunul dintre ei n-a avut curajul să vorbească. Dacă se înșelau?...

Dragostea o simțea plutind în aer, partout un peu, de parc-ar fi fost o adolescentă. Cântau iar toate în jurul ei, auzea muzica văzduhului.

*

„M-ai căutat la telefon de când nu ne-am văzut?”

„Nu, nu te-am căutat, *nu eram eu ăla*”, auzi răspunsul lui, dat cu mult timp în urmă: prompt, malițios. Simțea cum crește bucuria în ea: nu știa că-l voia gelos? Tot timpul ăsta, două săptămâni, mare lucru, altă dată treceau luni sau chiar ani fără să se vadă, el a fost gelos. Avea să profite de nervii lui, să-i spună că l-a chemat numai ca să clarifice, să limpezească ce-i între ei, să nu creadă că ea va vrea să se retragă din nou pe nepusă veste. Lacrimile îi ajung din nas în gât. Cum făcea pe nevinovatul! Nu știa că, de fapt, *el era cel care se retrage?*

În loc de asta, un abandon total în brațele lui, în sufletul lui, încă de la ușă. Doar silabe, cuvinte neterminate, disparate, propoziții eliptice se împotriveau timid lăcomiei cu care ea se simțea devorată. Ce să facă cu atâta dragoste?... Încă nu-și putea da seama. Exista doar surpriza, mirarea că el o iubea într-un fel nou, cum ea ar fi dorit și nu știa să-i spună. De unde atât de marea lor iubire, renăscută ca o explozie?... Bănuia: el era gelos pentru că ea plecase fără să-i spună. Și nici nu știa că l-a întâlnit pe mustăcios în tren... Sau poate că răspunsul ei: „Te-am întrebat pentru că doream să mă cauți”, îl liniștise și trezise în el acea dragoste mare?... Pe care ea, neștiind cum dintr-odată s-o primească, se lăsase în voia lui.

El n-a mai avut timp să dea importanță ezitării din răspunsul ei când a întrebat-o unde a fost plecată. Și ea: „Am fost plecată”. Nu era chiar de tot cu intenție laconic răspunsul. Nici ea nu putea să-și explice de ce n-a răspuns clar: „Am fost în Vrancea”.

*

Pacea se coborâse de la un timp peste ei. Nu-i mai păsa, uitase chiar ce voia să-i spună. Și totuși, i-a spus, simțind că s-a hrănit îndeajuns cu iubirea lui:

„Tu nu știi ce-i în sufletul meu!” Semăna a reproș?

„Spune”, îl auzi, ca *atunci*, cum o îndemna afectuos.

„Nu, nu vreau să ne stricăm dispoziția. Adică-ți spun: cred că tu o iubești pe Maria. El tace, iar n-are cum să afle adevărul. Ar trebui să mă răzbun”, mai spune, și se crede, în sfârșit, răcorită.

„Dar n-ai s-o faci, pentru mine”, i-a replicat el ferm, dar dulce, și ea a uitat că știe să zgârie rău.

„Și niciodată n-am să dorm o noapte cu tine?”

„Ba da, or să plece toți trei și atunci...”

„Când o să plece?” întrebă ea, nevenindu-i să creadă. Oare nu mai avea niciun pic de orgoliu?... Asta era culmea! Unde era glasul care stătea la poarta ființei ei de pază?...

A deschis ușa, apoi a închis-o: trebuia să-l mai sărute o dată și să-l strângă, să-l lipească de ea. În câteva clipe, pentru zece ani.

*

Plecaseră la țară fără să mai doarmă o noapte în brațele lui Mircea. Pentru că ea se supăraseră, s-a supărat și el, la rândul ei, mirat de supărarea ei, și nu i-a mai dat, bineînțeles, telefonul pe care-l aștepta cu sufletul la gură. Își simțea capul golit de orice gânduri. Simțea doar farmecul imperceptibil al naturii cum își lăsa efectul binefăcător asupra ei. Se simțea mai împăcată cu ea ca oricând, spiritul ei nu mai voia să fugă din trup, nu mai voia să se dăruiască nimănui. Simțea cum sufletul ei se risipește în trup, cum coboară tot mai adânc în ea, cum se cufundă în curgerea oarbă a vieții. Era uitarea de sine, atât de necesară acum. Abia în tren și-a dat seama că viața adevărată era în jurul ei. Oamenii vorbeau despre carne, despre ardei și vinete, despre cum trebuie să se

gospodărească cei care stau la țară, dacă vor să aibă tot ce le trebuie. Concluziile pe care le trăgeau, când în glumă când în serios, erau când că nu au ce mânca, când că

„Se găsește, domnule, se bagă și în alimentări, ia cine are timp să stea la coadă și ăia ia și porția noastră”. Nu era nimic nou în ceea ce auzea, nou și mai ales impresionant i se părea felul cum vorbeau: cu indignare, cu patimă. Și ea, care uita să mănânce!

Un mic speculant apăruse cu ciocolată; douăzeci de lei ciocolata chinezească și zece lei, ciocolata românească.

Și, ca la un semn, vreo trei-patru dintre cei care se văitaseră că n-au bani, au întins banii ca să cumpere ciocolată.

Totuși, avea lumea bani, dragă!

Simțea cum un monstru cu înfățișare de om se îndepărtează de ea cu pași mari, mergând cu spatele și cu brațele desfăcute. Nu mai voia să știe ce-a vrut de la ea, nu mai putea să creadă că ani în șir i-a întreținut neliniștea dulce sau amară. Dar, cum monstrul se îndepărta, putea să respire ușurată. În sfârșit, se terminase! Lucrurile toate, anume ca s-o convingă că se trezise la viață, veneau spre ea, îi intrau în ochi, învăța din nou să le vadă. Simțea cum lucrurile o înconjurau cu iubirea lor și că și ea le iubise fără să știe.

Îngurgita în fiecare zi porții pantagruelice de mâncare, apoi se așeza cu o carte în mână la umbră și savura starea de plenitudine. Trupul și sufletul ei erau în deplină armonie. Totuși, nu se putea detașa de ea decât atât cât să constate că, oricât de sus ar vrea spiritul ei să zboare, tot în funcție de viscere ar fi starea lui.

Poate că, dacă s-ar fi iubit mai mult pe ea însăși, n-ar mai fi făcut o tragedie din faptul că iubirea ei era construită pe o eroare. Era singură și nefericită și lipsită de puteri. Îi trebuia multă energie, multă putere pentru a scăpa de gheara care strânge de stomac. Își simțea toți

nervii, toți mușchii la pândă, gata să reziste, să nu se dea bătută, orice s-ar întâmpla. *Ca la mare, când aștepti să vină un val și nu te lași trântit pe nisip.* Numai că, la ea, senzația era de crispare, nu de plăcere. Bine, cel puțin, că era în vacanță, voia să se rupă de tot ceea ce trăise cu două – trei zile în urmă.

Încercând să privească cu ochi critic felul ei de a se manifesta între oameni, nu-l mai credea pe Mircea un monstru. Dacă s-ar fi întâlnit cu el mai des, el singur fratele ei de suflet, ar fi avut mai multă putere să-i înfrunte pe ceilalți. Dar, cum se întâlneau mult prea rar, ea uita adesea că exista un om care o iubea, o aștepta, dar nu încerca să facă nimic ca să se poată întâlni mai des. Uneori se gândea, și nu fără ranchiună, că-i transmitea lipsa lui de entuziasm în lupta cu ceilalți.

„Să nu mă lași mult s-aștept”, îi auzi în gând glasul. Asta îi spunea de fiecare dată când se despărteau, și ei nu-i venea să creadă că erau din nou împreună. Ca să treacă timpul mai repede, când îl aștepta să vină, își găsea de lucru prin casă, ba chiar ajungea la concluzia că trebuia să facă unele cumpărături absolut necesare, așa că se îmbrăca și pleca la alimentară. Pe măsură ce se îndepărta de casă, își dădea seama că el s-ar putea să apară dintr-o clipă într-alta. Se uita mereu la ceas și mereu uita ce oră este. Dacă lui nu-i trecea prin gând s-o aștepte?... Începea să fugă. Ajungea acasă într-un suflet. Vreo câteva ouă erau deja sparte și, tot fugind, se întreba ce-o să-i spună lui Mircea, dacă-l va găsi așteptând-o la ușă. Nu-l găsea la ușă și i se părea firesc să nu-l găsească, doar avusese grijă să vină la timp acasă. Și, desigur, tramvaiele nu circulau după cronometru, dimpotrivă. În cele din urmă, de prea multă așteptare, uita că Mircea trebuia să vină și, tocmai atunci, el suna la ușă. Cădea în brațele lui ca într-o capcană pe care-o dorea. Simțea cum făptura toată i se destinde, cum spiritul lui o cuprindea odată cu trupul. Încet-încet nu mai

știa de ea și nici n-ar fi vrut să știe.

Timpul trecea însă prea repede. Știa, fără să-l privească, simțea, deși el nu făcea încă nicio mișcare, că peste câteva secunde se va scula, peste câteva minute va fi îmbrăcat și va pleca. Se apăra de apropiatul abandon ținând ochii închiși.

„Ce faci, nu mă conduci?” îi auzi ca prin vis glasul, și nu voia să știe că-i adevărat. *Prefera să fie vis*. Acum, mai mult ca oricând, voia ca el să mai rămână. Dar era înarmat cu o servietă plină cu cărți pe care voia să le ducă la bibliotecă. Trebuia să-i ducă alte cărți lui Ionuș.

„Nu poți amâna până mâine?” întrebuse ea, cu o undă de speranță în glas și în ochi, dar nu primise niciun răspuns. Sufletul ei era tot răspândit într-al lui, așa că n-avea putere să se opună, mai ales că știa că el nu va ține cont de rugămintea ei.

Știa dinainte că el o va face să sufere, dar acum suferința era cu mult mai mare. Câte ore să fi trecut? Începea să se întunece când simțise că poate, în sfârșit, să respire liber, să fie *din nou ea însăși*.

„E absurd, îi auzea ca prin somn glasul, *să stai cu un om în casă și să n-aibă habar ce gândești...*”

„Mi-am dat eu demult seama de asta”, auzea glasul ei, vorbea și ea ca prin vis. Și, în gând, își mai spunea:

„... dar nu ți-am spus niciodată, fiindcă nu voiai să-mi vorbești despre ea. Tu spuneai: să n-o amestecăm pe ea între noi”.

„Și cine crezi că-i de vină? se auzi întrebând și retrăi momentul în care simțea cum o cuprindea teama. I se părea o impietate să vorbească cu el despre ceea ce știa că el evită. Aștepta în tăcere. Tăcea numai pentru că bănuia că-i face plăcere, dar, în sinea ei, îl compătimea pentru că nu voia să se elibereze până la capăt, destăinuindu-se.

Se lipise toată de el, chiar cu riscul de a-i simți din nou barba care-i creștea mult prea repede și-i înțepa

obrajii. Avea să știe el vreodată cât era de mulțumită și pentru puținul pe care i-l spusese?... O cuprinse o ușoară tristețe. Se gândi că această singură frază, prin care el își exprima nemulțumirea față de cea care era, de fapt, tovarășa lui de viață, îi scăpase fără să vrea. Oare nu-și dădea seama cât de fericită ar fi fost, dacă i s-ar fi confesat?... Și, totuși, cu un prea mulți ani în urmă, când ea abia se despărțise de Victor și i se plângea lui Mircea de câte îi făcea, el i-a spus: „La tine niciodată nu-i bine”. Asta însemna că la el *era bine*...

*

Nu stătea niciodată mult cu ea Mircea, dar îi plăcea să-i lase răspândit în tot trupul, nu numai spiritul lui, ci și urmele dinților.

„Te rog, fii atent, își auzi speriat glasul, să nu-mi lași urme”.

„Te vede cineva?” răsuna în mintea ei glasul lui, insidios, aproape ranchiunos.

„Nu, nu e vorba de asta, dar știi bine că nu trăiesc într-o cușcă. Trebuie să ies, vreau, nu vreau, în lume. Vrei să mă expui unor priviri curioase?”

„Și ce dacă? Spune-le că te iubesc eu”.

Se întreba dacă Mircea vorbea serios și răspunsul nu era afirmativ. Îi venea să râdă când știa că Mircea făcea pe

„Cocoșul” doar fiindcă se simțea în siguranță. Dacă ar fi aflat Maria însă... n-ar fi avut curajul nici să-i spună că nu gândesc la fel. Își aminti din nou cuvintele, ultimele pe care i le-a spus la telefon, aproape disperat, și după care nu s-au întâlnit timp de câteva luni: „Nu pot să vin, iubito, a aflat ea, m-a căutat la serviciu duminică dimineța. Sunt nenorocit, știi, copiii”. Glasul lui era așa de înfricoșat încât ea a avut, timp de vreo șase luni, cele mai sănătoase concepții despre moralitatea căsniciei. Era convinsă că n-o să mai simtă niciodată pentru el fiorii nepotoliți ai dragostei. Admira chiar îndârjirea cu care această femeie

își aducea soțul la linia de plutire. Pe Maria n-o interesa *eul lui ontologic*, ea voia să-l aibă lângă ea, în casă.

Vremea trecea peste Silvia ca un tăvălug, nelăsând-o să-și dea seama ce se întâmpla cu ea, deși ea însăși avea mai tot timpul impresia că nu se întâmpla nimic, din moment ce vorbea, se certa, se apăra și chiar mânca cu mare poftă. E adevărat că se mai întâmpla uneori să-i rămână mâncarea în gât, pentru că în minte îi apărea un gând straniu: dacă acum, în timp ce ea mânca, el era... mort și ea nu știa nimic?... Se vedea alergând spre biserica unde își închipuia c-ar fi putut fi depus trupul lui Mircea sau chiar acasă la el, voia să creadă că ar avea acest curaj, și, disperată, fără să-i pese de nimeni din jurul ei, mai ales de Maria să nu-i pese, să-l copleșească pe el, cel nepăsător în moarte ca și în viață, cu sărutări. Apoi să ridice ochii și să privească nepăsătoare și sfidătoare, spre cei din jur. Cel puțin atunci, pe ultimul lui drum, trebuia să se știe că *el ei îi aparține*.

Se scutură ca după un vis urât. Ce prostie, să aibă asemenea gânduri! Asta pentru că n-a fost în stare să i-l ia de tot. Câte femei în locul ei n-ar fi făcut-o! Dar, *în locul ei*, nu putea fi niciuna.

„Tu ești unică, dragostea mea”, auzea iar glasul care o răscolea întotdeauna, chiar dacă i-ar fi spus că peste câteva clipe avea să moară.

„Știi că uneori îmi închipui c-ai murit?” a vrut odată să-i spună, dar și-a dat repede seama că nu era bine și, în loc de asta, i-a spus:

„Ce fericită sunt când simt că ești al meu! Aș fi la fel de fericită, dacă nu s-ar întâmpla nimic concret între noi. De ce nu vrei tu niciodată să stăm așa, cuminți?... Mie mi-ar fi de-ajuns. Niciodată n-avem timp să vorbim despre noi. Facem prea multă dragoste și, totuși, prea puțină, fiindcă ne vedem prea rar”.

„N-ai fi în stare”, râde el.

„Serios? uite că am să-ți demonstrez. Dacă n-am să pot, numai tu ai să fii de vină, pentru că *numai tu ești de vină mereu*”.

El râdea fericit. Ar fi fost prea egoistă să-i atragă tocmai atunci atenția asupra învinuirilor pe care, spre surprinderea ei, i le aducea. Mircea nu va ști niciodată cât de multe a vrut ea să-i reproșeze prin aceste câteva cuvinte: *numai tu ești de vină mereu*. Și vorbele, pe care cu doar câteva minute în urmă le spusese, desigur, cu o fermecătoare inconștiență, îi răsunau în minte, repetându-se ca un ecou:

„De ce n-ai vrut s-avem împreună un copil? De ce? De ce?...”

„Ești un egoist, i-a răspuns ea, gândești la modul poetic. Cu ce m-ai fi ajutat tu, dacă aș fi avut un copil cu tine?...”

„Și nu-i bine să gândesc poetic?” întreabă el, făcând abstracție de restul cuvintelor ei. Tot bine dispus, pentru el cuvintele n-aveau acum puterea care-o aveau pentru ea.

„Ba da, dar... de ce nu te gândești la ce m-ai fi expus? Nu-ți dai seama cât aș fi suferit? Tu ai fi venit la fel de rar ca și până acum. Dar nu știu de ce vorbim despre asta, din moment ce eu nu-mi amintesc să-mi fi spus vreodată că dorești un copil. Dimpotrivă, îmi spuneai să fiu atentă, fiindcă nu vrei să-mi faci rău”.

O avalanșă de gânduri îi veneau acum în minte, gata să cadă peste Mircea, să-l copleșească, dar n-a mai spus nimic”. De ce să despici firul în patru?” îi șoptea glasul ei de pază, așa că tăcea și, dintr-o pornire la fel de lăuntrică, despre care nu știa cât era iubire pentru Mircea și cât dorință de a se risipi, de a se elibera de ea însăși, îl sărută cu patimă, nu însă total lipsită de luciditate, așa că, printre foarte scurtele pauze dintre săruturi, pe care el le lua și mai în serios decât ea, îi spunea:

„Barba, fii atent, iar ai să-mi lași urme!”

„Și ce dacă”.

„Cum *și ce dacă*, vrei să mă examineze colegii?” El era deja nerăbdător, se uita la ceas, apoi a strâns-o la piept ca s-o apere. Atunci era mulțumită, dar știa că nu va dura, pentru că dragostea lui, pe care ea trebuia s-o țină ascunsă, n-o putea apăra dincolo de cei patru pereți. Uneori îi era teamă să recunoască existența lui.

*

Se dezlipește de ea încet și, în timp ce se ridică, îi spune:

„Să nu te uiți când mă îmbrac, nu-mi place să mă vezi pe jumătate dezbrăcat”.

Dar nici nu era cazul să-i spună! Știa cât e el de pudic, o pudoare care pe ea o scoate din sărite. Crede că nu-l cunoaște, întotdeauna a crezut că-l cunoaște mai puțin decât îl cunoștea de fapt, că-l iubește mai puțin decât îl iubea cu adevărat. Asta pentru că lui îi place să se ascundă, să nu-i spună tot ce-ar fi normal ca ea să știe. Îi vine să râdă ca de o glumă bună, știi și tu să faci glume, ar vrea să-i spună, dar tace. Ceva o oprește. Poate că simte aproape melancolia? Începe să realizeze adevărul: el pleacă. Întinde brațele molatec și rugător: cum, pleacă?! Ce repede trec două ore! Niciodată n-au stat mai mult împreună, niciodată în zece ani!

„Tu ce crezi? se aude întrebându-l, s-au făcut douăzeci și patru de ore în zece ani de când ne iubim?...”

Ar vrea să spună: de când *te iubesc*, dar nu îndrăznește să fie răutăcioasă, întâlnirile lor sunt mult prea rare ca să-și permită să fie cu adevărat rea. Totuși, el nu pleacă de tot și ea, deși se tânguie, își dă prea bine seama cât de mult *rămâne* el în ea. Un flux? Un parfum? Un glas? Până a doua zi, și a treia, și încă, și încă. Până o să se închidă iar în ea, ca să moară pe jumătate, ca o crisalidă care nu se va desface din nou oricând și oricum. O va cuprinde dorul cel mare și-l va întreba, încredințată

că el o aude: De ce te iubesc? Nu trebuia să te iubesc. *Tu ești neșansa vieții mele. Sau șansa?*...

Dar încă nu e a doua, nici a treia zi și, înainte de a se iubi, ea îl muștră ușor:

„Tu nu mă mai iubești, nu mă mai iubești, de parcă l-ar legăna. E ca un preludiu al dragostei lor, muștrarea ei. Mai stai, te rog, mai stai! îi spune. N-am să te conduc la ușă, nici nu vreau să știu că pleci”. Dar tot atunci se ridică și-l îmbrățișează. Cu dragoste?... Cu ură?...

„N-am auzit trosnind”, îi arde lui de glumă.

Uite la ce era el atent! Bărbații ăștia, cu independența lor! Ce se mai fălesc! Când, de fapt... nu-și mai poate ascunde un zâmbet:

„Nu te-am înșelat, nuu! Știu că nu mă crezi, dar așa e. Nu din fidelitate, nuu! Nu mi-a plăcut altul, așa ai tu noroc, recunoști că ești norocos?”

Recunoștea, recunoștea, confirma privirea lui și sărutul, pe care în aceeași clipă i-l lăsa ca o pecete, pe mâna stângă. E de la inimă, spune el și ea nu mai poate gândi, nuu...

„Știi că trebuie să plec, îi spune acum, întorcându-i spatele. Până când? Până când?... Ție ce-ți pasă, tu nu ești singur, ce-ți pasă! îi spune ea în gând, așa că el n-o aude și pleacă. *O iubea și pe cealaltă?* Ce-i venise și ei cu întrebarea asta! Nu și-o mai pusese de aproape zece ani.

„Te gândești, cel puțin, la mine?” îl întrebase atunci, și el:

„Cum să mă gândesc, ha! ha!” El râdea și ea tot credea în iubirea lor. Simțea c-o iubește și asta conta, nu ce spunea el uneori.

„Rămâi!” întinde din nou brațele, deși știe că e doar pentru cinci minute. Ce-o să mă fac, ce-o să mă fac? spun ochii doar, iar gândul: ai să vezi, tot ție o să-ți pară rău când am să te las!

„Știi c-am să te-nșel?” îl întreabă, și-i acoperă gura

cu un sărut ca să nu poată răspunde. Și el se lasă capturat, apoi spune:

„Tocmai acum, când e din nou bine...” Bine dispus?... Asta era! *era din nou bine!* Cât își dorise! Ea nu se mai iubea când n-o iubea el. În timp ce dumnealui uita de existența ei, pur și simplu.

„Dacă nu mă iubește cine vreau eu...” Avea chef să cocheteze?...

„Dar de cine ești îndrăgostită?” o întreabă, încercând să pară indiferent. Îl privea și nu-*l vedea* pe el, cel de-acum, ci pe cel de-acum cinci ani, când reîncepuseră să se întâlnească, după alți vreo cinci ani de absență, și el i-a spus:

„Dac-ai ști cât am suferit!...” Asta era garanția ei, vorbele astea, așa că-i putu spune:

„De ce mă-ntrebi? Eu te-am întrebat când ne-am întâlnit pe stradă? Știi când, eu eram cu mama, o aduceam de la spital, și tu, singur pe stradă, în orele de serviciu...”

„Cred c-am fost la dentist. De ce nu m-ai întrebat?”

„Ți-aș fi spus”. O privea drept în ochi, dar ea nu-l credea:

„După război... În sfârșit, am spus doar așa, fiindcă nu trebuia să mă-ntrebi, astea nu sunt lucruri care se spun. Și imediat: doar nu crezi că-i adevărat! Am spus doar că nu sunt iubită de cine vreau eu, n-am spus că am alt iubit. Îl privea plină de dragoste, în timp ce gândea: da, încă mai sunt a ta, n-am ce mă face, m-ai câștigat și de data asta, pentru ca tot tu să mă lași s-aștept până la disperare. Ce dor o să-mi fie când am să te las!” Cum, plângea?!

Niciodată n-o să se sature de el, să-i poată spune:

„Gata! Pleacă, ești liber! M-am pătruns toată de tine, pot să-i înfrunt pe toți din jurul meu, dragostea ta îmi dă puteri”.

„Știi că și la mine-i aceeași atmosferă...” îl aude ca

prin vis. La el, aceeași atmosferă?!... Parcă data trecută spunea că el e scutit de-așa ceva, că n-are neșansa pe care-o avea ea. Oricum, el avea cui să i se plângă de ce i se întâmpla la serviciu, pe când ea... De câte ori nu s-a gândit la el cu ură, era sigură c-o să-i dea telefon și-o să-i spună:

„Ce mult sufăr și tu nu știi! Nu-mi dai din când în când un telefon. Eu să fiu mereu cea care cheamă, deși tu, oricât de rar ne-am vedea, ești cel care se teme că va fi părăsit. Am avantajul vârstei, 13 ani mai puțin contează. Să nu crezi că nu sunt conștientă de asta, aaa, și de când!”

Dar nu se hotăra să-i dea telefon și, dacă i-ar fi dat, n-ar fi fost în stare să-i spună cât suferea. Îi va transmite de la distanță și el va înțelege, desigur. Își spunea:

„Nici nu-l pot învinui, îmi vine chiar să râd, de câte ori ne întâlnim, simțim amândoi, deși nu ne spunem, care iubește mai mult. Numai când ne vedem prea rar, iubirea noastră devine egală”.

Oare pentru că se vedeau prea rar amenința iubirea lor să nu se destrame?...

SCRISORILE IOANEI DE DINCOLO DE VIAȚĂ

Azi dimineată m-am trezit, ca de obicei când dorm în spital, cu soarele-n ochi. Sunt puțin obosită, mi-am zis, uitând că acum nu mai trebuie să mă scol prea devreme, fiindcă nu mai fac naveta. O durere surdă în creștetul capului îmi strica buna dispoziție pe care mi-o dă întotdeauna soarele vioi de dimineată. Trebuie să iau puțin aer, mi-am zis, dragul de el, cum îl fac să sufere, cum crede c-o fac într-adins, și eu simt această frică în mine doar pentru că n-am aer.

De ce oare nu-mi venea în minte, când eram cu tine, acest gest simplu care mi-a cuprins ființa acum: să ies în balcon ca să iau aer. Dar ce se-ntâmplă? Simt cum mi se ridică picioarele. Stau pe vârfuri și mă uit fără să văd, mult aplecată peste balcon. Sunt mulțumită, fiindcă simt nevoia să sar. Nu e nicio disperare în mine; e ceva atât de

promițător, de dulce... Dar mă tem că sunt prea aproape de pământ ca să pot intra direct în *starea de grație*. Grația absolută care-ți dă liniștea veșnică. Sunt totuși, mulțumită că *s-ar fi putut întâmpla*, ca și cum aș mai fi cu adevărat acolo.

De aici de sus, unde sunt o contopire de magnetism cu mătasea vâscoasă a broaștei, toate mi se par firești. E o contopire atât de perfectă între viață și moarte, cum tu îmi spuneai că doar presocraticii mai știau să vadă. Când mă gândesc cât te-ai temut, mi se rupe sufletul pentru tine. Atunci, când am vrut să plec prima oară, sufletul meu nu era pregătit. Ooo, iubitul meu, cât mă doare că am fost pentru tine atâția ani o povară! Ai trăit mereu cu spaima în suflet c-o să se-ntâmple. Tu n-aveai cum să știi, dragul de tine, că atunci, în timp ce tu te temeai, se întâmpla, de fapt. Atunci simțeam în fiecare clipă că mor și că moartea poate să doară. Dar numai când nu ești pregătit. Când simți acel dulce *soulagement*, (ca să mă exprim c-un cuvânt dintr-o limbă pe care știu c-o iubești, limba în care, când ne-ntâlneam, uitai că sunt o infirmă) e atât de firesc, de îmbietor să te integrezi în pacea văzduhului! Liniștea adâncă devine mult mai adâncă și simți tot timpul ceva în jurul tău care te face să râzi. *Ești un nestăvilit hohot de râs*.

Uneori, când îți mai aduci aminte c-ai fost pe Pământ, și că asta înseamnă suferință, te miri, pentru că uiți tot. N-ai cum să suferi, fiindcă *ești natură* și în natură toate devin. E o trecere din moarte în viață și din viață în moarte atât de tăcută încât n-o bagi în seamă. Seara, pe răcoare, când tu vrei să te plimbi de unul singur, cum îți e obiceiul, nu mă auzi cum fâlfâi în jurul tău? Nu m-auzi, știu că nu m-auzi, dar, de fiecare dată, mă mir. Mi se pare atât de firesc să m-auzi!

Tu, care de o viață vrei să descoperi această legătură a noastră cu natura! Nu poți să vezi, ai această pânză pe

ochi, care te face să nu vezi că toate sunt atât de apropiate între ele. Viața e atât de mult lipită de moarte! Socrate a văzut asta, de-asta a putut să treacă atât de liniștit *dincoace*.

Nu e totul să umbli cu fragmentele presocraticilor în mașină. N-aș vrea să-ți transformi pasiunea într-un snobism, care să nu te lase să-ți lepezi pânza de pe ochi. Te crezi un ales pentru că vrei să redai contemporanilor tăi un adevăr mai deplin despre Fire. Mai deplin și mai exact decât au reușit alții să o facă. Dar atâta timp cât n-ai să poți să renunți cu totul la iubirea de sine, n-ai să reușești. Nu trebuie să crezi că adevărul tău va fi *mai adevăr* ca al altora. Trebuie doar să încerci să fii mai mult pe aceeași lungime de undă cu *cei vechi*, să te contopești cu ei. Atunci ai să m-auzi și pe mine cum fâlfâi seara în jurul tău, cum devin pacea, liniștea, bucuria ta de a trăi. Sunt atât de bucuroasă când mă desfac în mii și mii de infuzori! - prietenii mei care m-ajută să intru în trupul tău.

Ooo! eu te-aud cum te bucuri și nici nu-mi pasă că tu nu m-auzi. Știi, *dincoace*, toți suntem așa, ne bucurăm de unii singuri, fără să ne pese ce fac ceilalți din jur. Poate pentru că nu există nicio lege a concurenței, de niciun fel. Acum, în sfârșit, te înțeleg și pe tine, cu felul tău de a te bucura fără să-ți pese de ceilalți. Tu, cu bucuria ta secretă, care mă făcea să te văd atât de înconjurat de mister! Și tu, săracul de tine, te temi! Nu știi că semeni atât de mult cu cei de-aici!

Siguranța ta, nevoia ta de desprindere, de detașare batjocoritoare față de mine când mă purtai prin localuri sordide ca să-mi murdărești *penele mele albe*, cum îmi spuneai. Cum să fac să m-auzi oare? Să mă-nțelegi? Dacă iar ai să te superi și n-ai să vrei să m-ascuți, ca atunci când te-am așteptat la colțul străzii de lângă Institut, neliniștită că tu lipsiseși toată noaptea de-acasă, și nu te gândeai decât la faptul că s-ar fi putut să ne vadă portarul?

... Te-ai fi simțit umilit. Ca și cum portarul ar fi știut de ce te-ăștept eu. Ca și cum n-ar mai fi văzut nimeni o soție așteptându-și soțul. Nu te necăji, nu vreau să te cert, deseară am să fâlfâi din nou în jurul tău ca să te bucuri.

*

Ți-aduci aminte fotografia pe care mi-ai făcut-o în vremurile noastre bune? Sub un copac, într-un parc. Nu-mi mai amintesc care. Știi, când ești aici, te lasă des memoria, altfel n-ai putea fi *un hohot de răs*. O țin lipită de suflet. Câteodată uit, cum ți-am spus, și-o pipăi, și stau, și mă gândesc, și mă gândesc... Și, dintr-odată, aud râsul meu de-atunci. *Râsul meu din fotografie*. Și-mi amintesc, trăiesc exact aceleași clipe, e imposibil să nu le retrăiesc când aud râsul, fiindcă *voi râdeți altfel*.

Stau rezemată de copac ca să am mai multă siguranță, mai mult echilibru, știi, piciorul meu nenorocit de poliomielită. (Ce nenorocire și pe bietul taică-meu! El, un atât de mare chirurg și să nu poată să mă salveze!) Sunt atât de plină de viața de-acolo încât acum îmi vine să râd, îmi par o caraghioasă. Ce ciudat, să fii atât de plin de viață când iubești! *Doar iubirea e... o dulce coborâre spre moarte*. Ai tu acest dar miraculos, cei de-acolo ar zice periculos, dar ei n-au cum să știe că se înșală.

Eram plină de viață, fiindcă nu eram conștientă că nu te merit, că din cauza mea aveai tu o viață atât de liberă, atât de plină de alte femei, al căror număr era mare pentru că niciuna nu se pricepea să sape o amintire cât de mică în tine. Știu, știu, tu erai acela care voiai să sapi, să lași răni, urme adânci care să nu cicatrizeze, pentru că atunci te-ai fi simțit ucis câte puțin în fiecare. Și tu voiai să rămâi în ele, să respire toate prin tine, să sufere că nu mai pot să te vadă.

Erai un copil teribil și-ți plăcea să fii teribil. Inconștient că faci rău, ai vrea tu să zic. Sigur că-mi dau seama că nu mai are rost să-ți reproșez acum, când toate

astea nu mă mai ating, din moment ce nu sunt decât *un hohot de râs*. Dar vreau ca tu să vezi nefisurat, adevărul. Fără nicio eroare. Fiindcă erorile, când le descoperi și-ți dai seama că ani întregi le-ai crezut adevăr, dor cu mult mai mult decât adevărul cel mai crud. Întreab-o pe Silvia, știi, povestea cu copilul. Când se gândește la asta, parcă i se rătăcesc mințile. Am auzit-o spunându-ți: „N-aș fi crezut că primul tău copil e tot al Mariei. Altfel nu ți-aș fi iertat purtarea ta atât de neînțeleasă și de dureroasă pentru mine, în ziua în care ne-am întâlnit întâmplător pe stradă și tu mi-ai spus, pe un ton atât de categoric, să plec, ca să nu mă vadă băiatul. Ca și cum ar fi trebuit să te temi de un băiețel de șase ani pentru că te vedea stând de vorbă cu o femeie tânără pe stradă. Știi, atunci când i-ai cumpărat bicicleta și eu plecasem de-acasă cu poeziile lui Baudelaire în mână, cu gândul să le duc la bibliotecă, dar, de fapt, cu o puternică presimțire că te voi întâlni”.

Tu ai strigat la ea să plece și ea ce putea să înțeleagă altceva decât că eu eram mama copilului tău și Maria doar mama adoptivă, din moment ce tu i-ai spus că Maria l-a atras pe băiat de partea ei. Crede că numai pentru mine, din dragoste pentru mine, și pentru copilul pe care-l credea al meu, a suportat ea purtările tale atât de dure în acea vreme. Și nici eu n-am încercat să-i sugerez adevărul, îmi plăcea să știu că mă iubește, mai ales că nu mai eram sigură de iubirea ta. Curios, dar am avut și eu uneori accese de gelozie, văzând cât de mult vă iubiți. De-asta am lăsat-o să se chinuie, pentru că-mi plăcea să sufere și ea cum am suferit eu. Și despre *puiuț* îmi plăcea să creadă că e copilul meu. Nu spuneai tu că eu știam mai bine să-i Țes visele? De câte ori se întâmplă să-mi aduc aminte de lumea voastră, mă bucur împreună cu tine de creațiile poetice ale *puiuțului* nostru. Poți să vii liniștit *dincoace*, ai reușit să-i transmiți multe din ideile tale filosofice.

Silvia, deși nu recunoaște, este geloasă pe el, spune

că de ea nu te-ai ocupat niciodată, și doar s-a internat și în spital ca să-ți poată citi manuscrisele, pe vremea când era *la stăpân*, pentru că Victor era furios chiar și pe manuscrisele tale. Ea n-a știut niciodată să-și țină gura, așa că știa și Victor că te iubește, degeaba îi spunea că ești doar un simplu personaj de roman. Cel puțin acum, când nu mai e niciun pericol să mă întâlnesc cu Maria, ar trebui să recunoști că e și *puiuțul* meu. Știi că eu iubesc întotdeauna ce iubești tu.

Dac-aș fi putut să regret, aș fi regretat că nu i-am șoptit Silviei la ureche adevărul, așa cum i-am șoptit mereu atâtea. Mereu i-am spus că trebuie să te iubească, fiindcă ea mereu voia să te uite, spunea că suferă prea mult, fiindcă te vede prea rar. Și-așa, știi de câte ori te-a uitat. Numai eu o fac să revină mereu la tine. Acum aș vrea să-mi pară rău c-am făcut-o atâtea ani să sufere, ascunzându-i adevărul, dar ți-am mai spus, nu puteam, pentru că nu-mi amintesc decât întâmplător de lumea voastră, chiar dacă n-ar fi intervenit gelozia, pentru că, ți-am mai spus, nu *sunt decât un hohot de râs*. Nu i-am spus și pentru că m-am temut să nu se supere și să te lase, cum s-a mai întâmplat. Tu ce te-ai fi făcut fără ea?... Am râs destul în cei cinci ani cât am uitat de tine și nu ți-am mai trimis-o. Cred că doar fotografia pe care o simt lipită de suflet și pe care am pipăit-o întâmplător, mi-a amintit să ți-o trimit înapoi. Ea crede c-am vrut să te iubească numai ca să mă răzbun pe Maria, spune c-am sacrificat-o pe ea pentru răzbunarea mea, dar nu e drept să creadă asta. Niciodată n-a prețuit cum se cuvine marea ta iubire pentru ea. Era în stare să se răzbune pentru toate nimicurile. Te-a criticat în cartea ei c-a așteptat nu știu câți ani să-i faci un cadou, uitând să spună că i-ai dat, chiar dacă după o lungă așteptare, un minunat cadou, pe care ea nu putea să-și permită să și-l cumpere: integrala simfoniilor lui Beethoven. Iar de răzbunare, nu poate fi vorba: era în cancelaria liceului

unde preda în acea vreme când a aflat cu stupoare că eu *am plecat*. Și pentru că vestea a făcut-o să se gândească la soarta dramatică a femeii în lumea voastră, eu n-am făcut decât să-i sugerez să scrie o carte despre asta și, desigur, am ajutat-o să te întâlnească. Nu orice bărbat știa să iubească așa ca tine, să-și dăruiască sufletul ca tine, chiar dacă, după ce erai sigur de iubirea femeii, fugeai hoțeste. Îți plăcea mai mult să te gândești de la distanță la ea; pentru tine, întotdeauna imaginația a fost pe primul loc, simțeai că te echilibrezi mai bine așa. Îți convenea să visezi. Cu Maria alături, era cam greu să visezi, dacă nu te gândeai la Silvia. Dar ar trebui să recunoască, pretențiile ei sunt prea mari: își atribuie prea multe merite în crearea operelor tale, crede că n-ai fi avut puterea să scrii dacă n-ai fi cunoscut-o pe ea. Ai și tu partea ta de vină, pentru că ai făcut-o să creadă asta, prea des i-ai spus că nu știi ce te-ai fi făcut fără ea.

A vrut să scrie despre tine crezând că ești vinovat de *plecarea* mea. Spune că degeaba te ascunzi după copii. Ea crede că eu îi cer asta, am auzit-o când ți-a spus. Plângea și-ți spunea și tu păraai speriat cât de mult vorbea în numele meu. Ea e sigură c-o să reziste până la urmă, n-o să se grăbească să vină *dincoace*, cum am făcut eu. E mai curioasă, vrea mereu să știe ce se întâmplă când suferi. Are voluptatea suferinței, crede că e mai interesant să suferi decât *să râzi și să nu știi că râzi*. Poate. Dar *eu nu sunt decât lipsa mea de memorie*. Nu e decât o atingere întâmplătoare cu lumea voastră când îi șoptesc să te iubească și să te facă să suferi, obligându-te să te cunoști. Ea crede că numai recunoscându-ți greșeala, te poți izbăvi. Dar ar trebui să-și dea seama *că eu nu te consider vinovat*.

N-aș putea să-ți dau un sfat în legătură cu iubirea voastră. Poate că sunteți blestemați să suferiți amândoi. Poate că eu vă blestem. Pe ea, pentru că nu trebuia s-o intereseze atât de mult viața mea, să lege suferința ei de

suferința mea. Cât a suferit în cei cinci ani de absență din viața ta! Cât de rău îi părea că te iubește, considerându-te vinovat față de mine! De ce trebuia să se-amestece în viața mea de-acolo? Eu am făcut ce-am vrut cu viața mea. Așa cum și ea face ce vrea cu a ei. Doar nu e obligată să asculte ce-i șoptesc eu. N-ar trebui să mă învinuiască atât de mult pentru tot ce are ea de gând în legătură cu tine. Pentru că eu uit. Uit ce-i spun când mating întâmplător de lumea voastră. Eu sunt *lipsa mea de memorie*. Dar ea?... Ei, ea... n-o să te ierte". Tu nu ierți nimic", te-am auzit când i-ai spus, după ce ai citit cartea ei. Tu o credeai Grușenka și ea se crede Sonia. Știi, personajele lui Dostoievski. Vrea să te schimbe, să te purifice. Cartea ta, ți-a mai spus, n-o consideră un *catharsis*. Dimpotrivă, o *apărare*. S-ar putea să aibă dreptate, dar numai în ceea ce privește cartea ta. Ea n-a putut să intuiască însă, că adevăratul tău catharsis a constat tocmai în faptul că, în cele din urmă, te-ai hotărât să alegi rămânând doar lângă lângă Maria în ultimii tăi șapte ani de viață. Pentru această alegere ai pregătit-o cu mult timp în urmă, după ce ai comentat împreună filmul despre Rodin și iubita acestuia, Camille Claudel. Nici tu nu ți-ai dat seama c-ai transformat-o pe Maria din Persefona în Eleusinia, Prea Milostiva, iar pe tine, prin dobândirea Crengii de Aur, adică a eliberării, în fiul ei adoptiv. Doar suferința pe care ai îndurat-o alături de ea, chiar dacă Maria nu avea nicio vină, te-a eliberat de vina pe care-o purtai după *plecarea* mea, deși, ți-am mai spus, eu nu te consider vinovat. Am obosit, nu mai pot gândi. Încep să uit. Am să-ți mai vorbesc eu deseară despre asta. Dacă n-am să uit. Vreau să fii singur.

*

Mă simți? Știu că mă simți, dar nu ești sigur că sunt eu. Și dac-ai ști cât îți sunt de-aproape! Ca o boare ușoară de vânt care să te răcorească pe căldura asta îngrozitoare.

Aș vrea să te gâdil, să-mi ascund fața în părul de pe pieptul tău. Dacă aș avea față... Așa... fâl-fâl, fâl-fâl, în jurul tău. Dacă aș avea mână, te-aș mângâia, dacă aș avea gură, te-aș săruta. Ți-aș săruta chelia arsă de soare. A început și-a ta să semene cu o bilă, degeaba râdeai de colegul tău.

Cred că te-ai convins că aparențele înșală, nu întotdeauna aspectul exterior arată *cine e înăuntru*. Mai ales că întotdeauna *înăuntru* sunt mai mulți inși. Tu îi căutai în cărțile tale și cât de bucuroasă eram eu când stăteai mai multe zile la rând zăvorât în biroul tău! Te credeai singur, dar eu călătoream printre rândurile cărților împreună cu tine. Simțeai că vreau să comunic cu tine, așa cum vreau și acum, dar nu voiai, îți era frică, frică să nu te condamni pentru eventuala mea *plecare*. Dar eu citeam pe ascuns când erai plecat. Mi se părea că citind eram mereu împreună și trecea și timpul mai ușor. Puteam să cred că tu călătorești tot în trecut, în timp ce tu, ehei! Nu poți să afirmi că n-am fost înțelegătoare. Atât de înțelegătoare încât nu mai puteam să respir fără să știu, să-mi pot, cel puțin, imagina ce faci tu când nu ești cu mine.

Un timp, a fost bine. Până m-ați înlăturat de tot. Și tu și... mămica, știi că eu așa îi spuneam mamei tale. *Atunci am simțit că pierd firul și ce era să fac?* Am simțit așa, că vreau să plutesc. Să fac întâi un salt, o planare ușoară, cum făceați tu și Maria când mergeați la hangar. Persefona-n sus, Persefona-n jos, dar îți plăcea să zbori cu parașuta împreună cu ea. Nu mai era *o femeie barbară* când îți făcea ștrengărește cu ochiul. Mă credeai geloasă. Credeai că-mi imaginez cum aterizează ea direct în brațele tale. Dacă gelozie poate să fie când nu mai poți respira fără ființa iubită alături...

Într-un anume sens, Maria era, totuși, o Persefona. Te-ai aruncat în brațele ei fără ca măcar să prinzi de veste, deși era un lucru de care te temei. Oricum, e mai bine așa decât să fi dus o viață de pustnic, cum au dus unii dintre

filosofii tăi preferați.

Dac-ai fi putut să mă contopești cu Maria... De-asta ai plâns ca un disperat când ai întâlnit-o pe Silvia. Dar ea cum avea să priceapă? Și, fiindcă nu voiai s-o mai vezi, decât foarte rar, pentru că-ți era frică de Persefona, a dispărut din viața ta mult timp. După cinci ani, ți-am trimis-o din nou, cu toate că Maria te prinsese bine în hățuri cu copiii.

Dar să ne întoarcem la Persefona. Pe cât erai de îndărătnic înainte, pe atât ești acum de îmblânzit. Te închizi în birou, ca să fie ea mulțumită că nu pleci de-acasă și *călătorești*. Mereu îi cauți pe cei vechi. Nu știu dacă i-ai mai găsi în cazul în care Maria ar afla că, dimineța, când pleci de la serviciu la *biblioteca*, drumul tău ia uneori o cu totul altă direcție, pe care numai Silvia o cunoaște.

O, Doamne, cât ești de singur! De-asta ți-o trimit pe Silvia. Dar ea e nemulțumită, spune că tu mereu te ascunzi, nu vrei să-i povestești nimic despre viața ta dinainte de a vă întâlni și nici despre viața ta de-acum. N-ar trebui să te ascunzi de femeia care te iubește. Destul că prea târziu te-ai hotărât cu care din ele două vrei să rămâi. Ai rămas cu Maria doar în aparență, din moment ce tot timpul te gândeai la Silvia. Și Biblia te învață să nu păcătuiești cu gândul. Ea nu mai poate să creadă c-ai trăit vreodată liniștea ce vine după disperare. Pentru că nu e convinsă c-ai trăit disperarea. Disperare care poate să țină, dacă se repetă totul, iar și iar. Și nervii, știi cum sunt, sensibili, tare sensibili! *Atunci* nu știam că în asemenea situații trebuie schimbat totul: casă, ființa iubită. Starea de disperare ține de locul în care s-a petrecut. Când ieși din casă, parcă ești alt om. Mai vezi pe unul, mai vezi pe altul, apare entuziasmul, vorba lui Hölderlin, El este acela care ne ține, și acolo, și *dincoace*. Ai scris asta în estetica ta vitalistă, Silvia nu vrea să creadă că e o operă de tinerețe. Nu e vina ei, din moment ce tu i-ai spus, când i-ai dat

manuscrisul să-l citească, că l-ai scris după ce ea a dispărut prima oară din viața ta, când ți-ai rupt piciorul și ai stat șase luni la pat, cu piciorul în ghips, ea nemaivrând să te vadă aproape cinci ani.

Dacă n-am fost și eu sortită unei vieți de plăceri... Cu un trup frumos ca al Mariei, m-ai fi iubit până m-aș fi scuturat de toate visele rele. Dar asta-i, pentru tine, *eu întruchipam visul*. Mă credeai așa de mult un vis încât nu înțelegeai de ce nu mă găseai mereu la fel: *neschimbată ca o statuie*, care nu se impacientează de absența ființei iubite, *doar eram echilibrul tău*, așa cum acum a devenit Maria, de-asta îți permiți s-o lași atât de mult să aștepte. Cu Maria alături, îți poți permite să visezi la Silvia. Pe curând.

*

Acum chiar că mă faci să râd: cum uit să-ți amintesc de Silvia, cum te superi din nimic și nu mai vrei s-o vezi. Pentru ca tot tu să te gândești ca un disperat la ea și să n-o lași nici noaptea să doarmă. Pentru mine, știi că timpul n-are nicio valoare, îmi întorc doar în joacă ceasul cu care am plecat, fiindcă era sub mine când m-am desprins din tavan. Abia astăzi mi-am dat seama, și-ți poți închipui cât m-am distrat, pentru că au trecut iar vreo câțiva ani de când nu v-ați văzut. Silvia e hotărâtă să nu-ți mai răspundă nici prin somn. Și e convinsă că se va simți plină de energie, ca un pescar din vechime care se credea sfânt când era prins pe mare de furtună și aștepta să vină primul val, à-propos de titlul romanului. Cartea ei în... cartea ei, am putea spune. Și scrisorile mele, în imaginația ei. Ca să încurce cititorii și să-i arunce cartea cât colo. Să dea apă la moară criticilor literari. Când e o carte bună, nu se grăbesc să scrie despre ea. Trebuie să știi să le cazi în genunchi, cum doar eu mai știam să o fac, ori de câte ori te chemam la masă.

Dar să ne întoarcem la noi trei și să lăsăm critica

literară să-și facă datoria după ce și ea va *pleca*. Așa sunteți voi, cei de-acolo, nu puteți fi obiectivi decât după ce nu vă mai loviți de prezența autorilor în carne și oase. Absența lor o numiți voi *revizuirii*.

Silvia vorbește adesea cu tine, fiind sigură că tu o auzi:

„Știi că nu-mi plac ambiguitățile, îți tot repetă de la distanță. Cum poți să stai ani întregi fără să mă vezi? Doar știi cât de greu îmi e să te caut, niciodată nu știu cine-ar putea să-mi răspundă la telefon”. Îți spune toate astea mai ales înainte s-adoarmă, ca și cum ar vrea să te-alunge cu vorbele ei. Dar tu o învălui cu un nor, cu un val de căldură îndepărtată, care ziua o enervează, dar noaptea o destinde și-o împacă cu tine și cu ea însăși.

Ziua nu vrea cu niciun chip să-și amintească cu plăcere de tine, pentru că tu o adormi când ea vrea să citească. Crede că nu te va ierta niciodată, pentru că i-ai spus că nu vrei s-o mai întâlnești decât în Cer. Te iartă doar pentru dorința ta de a primi acel *carnet de membru*, pentru că știe că voiai să faci acest compromis, sperând că astfel ai fi putut să-ți publici cărțile. Era normal ca eu să *plec*, să nu-ți mai stau în cale, morala noastră nu se potrivea cu morala celor de la partid, morală pe care nici ei n-o respectau, din moment ce, când ai o funcție mare, se ivesc atâtea ispite... Totuși, n-ai mai vrut să primești acel carnet după *plecarea* mea.

De când nu mai vrei s-o vezi, Silvia și-a propus să te confunde tot mai mult cu câinele ei negru și jucăuș, care-i doarme la picioare și pe care tu întotdeauna îl dădeai afară când făceați dragoste.

Dar, așteptând întâlnirea voastră cerească, ea recită adesea câteva versuri ale unei poete clarvizionare, Narcisa Fortu de la Bârlad, despre care plănuise să-ți vorbească la mult așteptata voastră întâlnire, fixată prin telefon, întâlnire care însă, n-a mai avut loc, tu *plecând*, pe

neasteptate, la Cer. Acum e rândul tău să fâlâi în jurul ei, deși ești mai norocos decât mine, pentru că ea te simte și uneori îți aude și glasul. Îi spui mereu că o iubești foarte mult, dar ea te ceartă și te trimite la Maria, spune că doar pe ea ai ales-o pentru sfârșitul vieții tale. Îți spune asta, deși știe că te dorește mereu aproape. Se miră mereu c-ai plecat, nu-i vine să creadă că-ți simte prezența ca și atunci când spiritul tău era în trup. Acum înțelege altfel cuvintele biblice” vor vorbi și morții din morminte”. Își dă seama că e vorba de capacitatea celor vii de a-i auzi pe cei morți. Așa că poți să repeți și tu versurile Narcisei odată cu ea:

„Amintește-ți că ființa ta și-a revelat identitatea pe-acest Pământ luând veșmânt de Cuvânt și exprimând Duhul cel Sfânt...

Nu ești decât o clipă a ta când vei fi în afară de ea vei înțelege a Vieții lege.

Și nu există oprire a dăinuirii ci numai starea devenirii care transcende un sfârșit în ipostaza - răsărit...

Tu știi acum că Viața ta și-a rostuit nedefinirea creându-te într-un cuvânt determinat pe-acest Pământ...”

A început să scrie din răzbunare, să dea la iveală ceea ce a făcut-o să sufere atât de mult, ceea ce credea că m-a determinat pe mine să *plec*, și mult prea târziu și-a dat seama că, odată cu răutatea din voi, a imortalizat, ca pe o *floare de grație*, dragostea voastră.

Sfârșit

De același autor:

Dreptul la nemurire, Ed. Helga, Iași, 1993

Creație și creativitate în viziunea lui Mircea Eliade, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2001

Hora stihilor, Ed. Augusta, Timișoara, 2003